

ДЖОН КОЛДУЕЛ ОТЧАЯНО ПЪТЕШЕСТВИЕ

Превод от английски: Петър Лъчев, 1965

chitanka.info

ПРЕДИ ОТПЛАВАНЕТО

Яхтата ми беше в пълен ред, готова за дългия и опасен път. Предстоеше ми да преплавам от Панама до Австралия осем хиляди и петстотин мили из различни морета, през екватора, край тропически острови и рифове, през урагани и затишия... и то съвсем сам. Разбира се, рискът бе голям, но какво да се прави?

Стечението на обстоятелствата, което не можех да изменя, ме тласкаше към това.

Налагаше ми се да плавам — така поне ми се струваше тогава. Разполагах с малък ветроходен тендер, купен две седмици преди това в Балбоа. Не можех да намеря друг начин да се върна в Австралия, където преди една година в Сидней се бе състояла моята сватба.

Беше май 1946 година. Войната бе завършила неотдавна. Параходите пътуваха рядко и без разписание. Случи се така, че аз се оказах на американския бряг, а Мери, моята жена — в Австралия. Тя ме очакваше в Сидней, безпомощна и объркана, а аз все не пристигах и имаше опасност разлъката ни да се проточи до следващата година. Нищо чудно, тъй като корабоплаването беше почти прекратено.

Правех всичко възможно, за да се върна при жена си, но това не ми се удаваше. След женитбата си бях обиколил половината свят, пресякох цяла Америка и сега се бях озовал в Панама. И тъй като тук не намерих попътен кораб, купих си малка яхта.

За пръв път видях „Езичник“ до пристана на яхтклуба в град Балбоа (зоната на Панамския канал). Яхтата бе напълно стъкмена и готова за излизане в море. Дължината ѝ, от носа до кърмата по ватерлинията, бе около двадесет и шест фута, а най-голямата ѝ дължина — около двадесет и девет фута. Ширината ѝ бе десет фута, газенето — три фута и десет дюйма. Вирнал високомерно нос срещу вълните, „Езичник“ поклащаше своята тридесет и пет футова мачта както елегантен фронт бастунчето. Ниският надводен борд му придаваше прилика с каное, а най-малкото движение на водата го заставяше леко да потреперва.

Дългата около осем фута рубка бе разположена между мачтата и кокпита и се издигаше на осемнадесет дюйма над планшира на фалшборда. Освен тази рубка и такелажа горе нямаше нищо друго. Палубата беше чиста и за своите двадесет и девет фута доста просторна.

Бушпритът се издаваше седем фута напред, като с поставения на него кливер осигуряваше устойчивост на курса. Ветрилата бяха бермудски; кърмата и носът — остри за по-добра маневреност.

Яхтата имаше такъв вид, че даже и у сухопътните плъхове като мен не възникваха съмнения относно нейните мореходни качества.

И макар да не разбирах много от яhti — само два пъти в живота си съм бивал на неголеми ветроходни съдове, — „Езичник“ ми хареса. Реших да рискувам и да се отправя с него към бреговете на Австралия.

И ето вече от две седмици яхтата ми принадлежеше. На борда ѝ имаше всичко необходимо за далечно плаване, стъкмена бе отлично и нямаше никакви причини да отлагам отплаването. След цял месец принудително безделие в Панама горях от желание да изляза в открито море. Мислех си, че колкото по-скоро се отправя на път, толкова по-скоро ще се срещна с Мери.

Не умеех да управлявам ветроходен съд, но вярвах, че с течение на времето всичко ще се нареди от само себе си. Главното беше да изляза в океана, където яхтата с издути платна да вземе курс към югозапад и да се понесе напред, оставяйки зад кърмата си пенлива следа.

Едва ли бих се осмелил на такъв риск, ако не беше желанието да се върна при жена си. Но приближаваше се денят на отплаването и все по-силно започна да ме овладява тревога. Приключенията ме привличаха като магнит. Проплавал бях три години на тежки транспортни кораби и танкери от търговския флот, а нито веднъж не бях почувствувал романтиката на морето. Затова сега тази романтика ме бе завладяла: можех със собствена яхта да плавам, където искам, из просторите на южните морета.

Стоях и гледах към морето, което се откриваше пред мен, тихо и спокойно наглед. Какви опасности очакваха малката крехка яхта в близките шест месеца? Не можех да ги предвидя, можех само да се стремя напред, срещу тях, за да съкратя разстоянието между мен и Мери.

Без да мисля, бях избрал, както ми се струваше, най-простото и леко разрешение на въпроса. Ако се откажех от пътешествието, трябваше по прежнему да живея разделен от жена си, която не бях видял вече цяла година.

В душата си винаги съм изпитвал влечение към далечни, неизследвани места. Когато Америка влезе във войната, разчитах да видя много неща, докато служех в редовете на американската армия. Опитах се да постъпя в авиацията, но медицинската комисия откри перфорация на тъпанчето на ухото ми. Станах моряк и поплавах с корабите от търговския флот.

За две години два пъти обиколих света с американски и чуждестранни кораби. После задушните и мръсни матроски кубрици и високомерието на началниците ми омръзнаха. През януари 1944 година отидох в Сидней с шведски кораб и постъпих в една австралийска авиационна част. В една година посетих Бризбан, Дабо (Нов Южен Уелс), Сидней и Канбера. Там се срещнахме с Мери.

Това се случи на втория месец от моето пребиваване в столицата на Австралия. Извърших някакво малко нарушение и ме наказаха да прекарам една седмица в гауптвахта. През тази седмица трябваше да извърша множество работи, например да измивам подовете на чакалните. Работех под надзора на офицер от женския спомагателен корпус — синеока миловидна девойка, на която беше дори приятно да се подчинявам.

Скоро след това обявихме нашия годеж. След седмица моето звено бе преведено в Сидней, където през февруари 1945 година бях демобилизиран. Представителят на американската военноморска администрация веднага ми предложи да постъпя като матрос първи клас на един от корабите на американския търговски флот. Наистина повече ми се искаше да постъпя като студент в Сиднейския университет и да продължа образованието си, прекъснато от войната — преди три години бях учил в колежа „Санта Барбара“ в Калифорния. Като демобилизиран можех да постъпя с привилегии в университета. Но войната още не беше завършила и на флота не достигаха хора.

Мери ме посъветва да приема предложението. Самата тя вече трета година служеше в женския спомагателен авиационен корпус и

имаше намерение да остане в него дотогава, докато родината изискваше от нея това.

На следния ден вече бях на борда на американския транспортен кораб, тип „Либърти“. Прашен, ръждясал, боядисан в сив маскировъчен цвят, корабът пое курс на север към Таунсвил, а покъсно спря в четири пристанища на Соломоновите острови. Скоро се озовахме на Новите Хебриди, после три пъти спирахме на северния бряг на Нова Гвинея и окончателно се разтоварихме на островите Биак и Моротай. След това транспортът прие на борда си рота австралийски войници и от Новите Хебриди ги пренесе на остров Борнео. Там получихме заповед да отидем в Бризбан за нови австралийски военни подразделения.

Попаднах в Бризбан през май, почти четири месеца след раздялата с Мери. В Америка през това време пролетта беше в разгара си, а в Австралия май е студен зимен месец. Но любовта обръща ли внимание на годишните времена!

Отпразнувахме сватбата в Сидней, а после се върнахме в Бризбан. Меденият ни месец продължи три дни — в неделя следобед отново бях на кораба.

Трябваше да оставим в Борнео поредната група войници и след шест седмици да се върнем обратно. Предстоеше ни да извършваме такива рейсове до края на войната.

Разделихме се с Мери без тъга, тъй като не подозирахме какво ни очаква занапред. Прощавайки се, ние се надявахме да се срещаме всеки шест седмици, а когато войната завърши, да не се разделяме никога.

Тежко натовареният кораб премина бавно край Големия бариерен риф и като подмина Папуа, се впусна в далечния път към Борнео. Около Маданга през нощта върху претоварения транспорт налетя жесток ураган. Изгубил управление, до сутринта корабът се носеше по вълните във властта на бушуващото море и свирепия вятър. На разсъмване с пълен ход се връза в брега на Нова Гвинея, западно от неголямото тропическо пристанище Финшхафен. От момента на отплаването ни от Бризбан не беше минала и седмица.

Носът на кораба влезе на петдесет фута в крайбрежните храсти, клоните на дърветата надвиснаха над горната палуба. Войниците

изскочиха на брега и се пръснаха във верига пред транспорта, опасявайки се, че сме попаднали в територия, заета от японците.

Екипажът се зае за работа, опитвайки се да спаси кораба. Котвите бяха хвърлени на земята, товарът от предната част на трюма бе прехвърлен зад борда. От кърмата спуснахме буксирни въжета, които бяха поети от корабните лодки. На юта поставихме товар, за да се увеличи газенето на кърмата. Така носът щеше да се повдигне и освободи от сплетените коралови образувания.

След пет дни с помощта на трите лодки, като даде „пълен назад“, корабът се придвижи от мястото си и като потапяше дълбоко носа си, се довлече до близкото пристанище Лангемак. Там се извърши оглед на кораба и зеещите в носа пробойни бяха запушени с цимент.

От Лангемак потеглихме към Фриско^[1].

На третата нощ на помощник-капитана му се стори, че вижда бряг. Всъщност оказа се, че това е малък торпеден катер. Наложих се да дадем заден ход; транспортът потрепера като от удар на гигантски таран. Циментовите кърпки се пропукаха и корабът зари нос във водата. С голям труд се добрахме до Мануса (Адмиралтейските острови).

След тридесет дни американски военен кораб ни взе на буксир от Сухия док. Всички усилия да ремонтират нашия транспорт се бяха оказали напразни и никак не беше лесно да го завлечат на буксир през Тихия океан до Америка, за да го погребат в корабното гробище.

Слязъл на брега, аз постъпих на работа като докер в пристанището Сан Педро. Оттам можех да следя за пристигащите в пристанището параходи. След две седмици бях приет като матрос първи клас на танкер, който отиваше в Мелбърн. Тази нощ бях вече на път към Мери.

Изминаха още две седмици. Дойде август. Войната току-що бе завършила и на танкера цареше радостно възбуждение. Матросите споделяха един с друг плановете си. За мнозина от нас това плаване трябваше да бъде последното преди завръщане към мирновременния живот. Танкерът остави зад себе си Самоа, само една седмица път ни отделяше от Порт Филип. Още една седмица и аз щях да видя Мери. Трудно ми беше да повярвам, че след три и половина месеца разлъка отново ще се разхождаме по познатата ми улица Флиндерс в Мелбърн.

Същата нощ, докато мечтаех за нашата среща, капитанът на танкера получи заповед да измени курса и да достави нефта в Манила. След като престояхме две седмици в Манила, през Панамския канал танкерът отиде в Техас-Сити. Но от Панама ни изпратиха на остров Аруба (Холандска Западна Индия). В Оранестада танкерът се притисна към мръсните вонящи нефтохранилища като прасенце към майка си и изсмука оттам сто двадесет и пет хиляди варела^[2] мазут. Подчинявайки се на заповедта, се отправихме към Хонолулу, а после в Йокохама.

Прекарахме две седмици в Йокохама, една седмица в Нагойа, осем дни в Йокосука, след което отидохме в Шанхай.

Девет дни стояхме в бързотечната река Хуанпу, а край нас сновяха безброй сампани и джонки. После през Източно Китайско и Южно Китайско море влязохме в мътната Яндзъ. Като измина за двадесет и осем дни десет хиляди мили по Тихия океан, танкерът се върна в Панама.

Там престояхме няколко дни и след това нашият огромен черен кораб се отправи към остров Кюрасао. След това пресякохме Атлантическия океан и като преминахме Бристоулския канал, спряхме в английското пристанище Ейвънмут. А след две седмици, на 1 април 1946 година, слязох на брега в Ню Йорк. Напуснах танкера и започнах да търся начин да се върна при Мери, без да губя напразно повече време.

Параходните компании не можеха да ме изпратят в Австралия нито като пътник, нито като матрос. Представителите на Червения кръст ме изслушаха съчувствено, но и те не можеха да направят нищо. Обединеното бюро за наемане на моряци запита всичките си агенции, но без резултат. Никой не можеше да ми помогне: между Америка и Австралия правеха курсове само няколко парахода, но всички бяха вече на път и щяха да се завърнат чак след няколко месеца. „Опитайте щастието си във Фриско!“ — ме посъветваха.

Добрах се до западното крайбрежие с помощта на попътни леки коли. Това се оказа по-бързо, отколкото да пътувам с автобус или с влак, и освен това спестих пари за пътуването си от Америка до Австралия. Притежавах хиляда и шестстотин долара, тоест половината от изработените от мен на танкера пари, втората половина вложих в банката.

В Сан Франциско започнах да търся попътен параход, но и тук срещнах същите затруднения, както в Ню Йорк.

Четири дни по-късно, обрал праха на шест щата, вече крачех с моряшкото си сандъче по многолюдната улица Кенел в Нови Орлеан. Тук отново се опитах да намеря параход, отиващ за Австралия. За два дни обиколих всички бюра за наемане моряци и всички параходни агенции. Най-многого, което успях да постигна, бе разрешението след два месеца да отплавам в Панама като пътник на параходчето, което отиваше там за банани, и то при условие, че получа виза.

В края на краищата, дошъл в отчаяние, станах помощник-готвач на военен транспортен кораб, отиващ през Порто Рико за Панама. Като се озовах в зоната на Панамския канал, събрах цялото си имущество и на разсъмване избягах от кораба, като се промъкнах успешно покрай митническата стража. Надявах се да се кача на някой от английските кораби, пътуващи за Австралия или за някой от островите на Малайския архипелаг, откъдето бих могъл да се добера до Сидней.

Но, уви, сметките ми не се оправдаха! Корабоплаването замря. Обиколих всички пристанища от Кристобал до Балбоа без надежда за успех. В края на краищата промъкнах се тайно в един холандски параход, който отиваше в Индонезия, но по една случайност бързо ме откриха. Параходът плаваше из канала, когато неочаквано сирената му се повреди. Механикът отиде да я поправи и забеляза в тъмната висока ниша сгушената ми фигура. Като ме освети с фенерчето си, видях в ръцете ми парче хляб и бутилка вода и се учуди от присъствието на страничен човек на този кораб, който никога не вземал пътници.

Лоцманът ме отведе на брега и аз се изправих пред суровите имиграционни власти. Историята ми не предизвика никакво съчувствие. Поставиха ме в една пуста къщичка, заградена с плет, където трябваше да седя, докато на някой преминаващ по канала параход не потрябва матрос.

В този „затвор“ се запознах с австралиеца Джордж, отчаян момък, кръстосал целия свят, който сега гореше от желание да се върне в родината си. В Шотландия той бил закъснел за австралийския параход, а след това поради здравословното си състояние не бе успял да се нареди в английския търговски флот и така бе лишен от всякаква възможност да се върне в Австралия. Тъй като нямал пари, скрил се на един английски кораб.

Скоро го открили и когато дошли в Панама, капитанът предал Джордж на местните власти, които бяха постъпили с него по същия начин, както и с мен. Смятаха да изпратят Джордж обратно в Англия и да го съдят за това, че тайно се е промъкнал на кораба.

Още от първия ден започнахме да си блъскаме главите в търсене на способ да се измъкнем на свобода. Нямахме какво да губим. Знаех, че ще ме предадат на първия минаващ кораб, чийто капитан заяви, че му е нужен матрос. Шансовете, че този параход ще пътува за Австралия или някъде там наблизо, бяха незначителни и даже нещо повече — равняваха се на нула. Най-вероятно бе да се окажа на борда на някоя ръждива развалина, която би ме отнесла на края на света.

Когато Джордж предложи да намерим лодка и „да преплаваме тази проклета локва“, тази мисъл ми хареса. Знаех вече, че в Балбоа се продава малък тендер. Бях чул за това на яхтата на Ким Пауел, на която бях неотдавна, бродейки по крайбрежието. Ким беше стар морски вълк, дълго плавал из Карибско море, и превъзходен ветроходец. Той бе заявил, че тендерът му харесва. Това за мен бе достатъчно. Разказах всичко това на Джордж и ние решихме да купим яхтата.

Вечерта прескочихме оградата и намерихме собственика на яхтата, който поиска от нас хиляда долара. Заговорнически мушнах Джордж и започнах да разказвам как съм плавал на състезателни яhti в Хонолулу и покрай цялото калифорнийско крайбрежие.

Съобщих също, че Джордж като щурман и помощник-капитан е плавал с малка двуместна яхта из Тасманово море до Нова Зеландия. Като се пазарихме до два часа през нощта, станахме собственици на яхтата и си отидохме радостни и сияещи.

На сутринта заявих на местните власти, че съм собственик на корабчето, което стои до пристана на яхтклуба в Балбоа, и трябва да се върна на борда му. Уверих ги, че след известно време ще мога да представя необходимите документи, и им обясних причините, които ме принуждаваха на собствен риск да плавам до Австралия. Отначало те се поколебаха, но като видяха, че съм изпълнен с решителност, съгласиха се да ме пуснат.

Договорихме се с Джордж, че аз ще подготвя яхтата, която още не бяхме видели, за отплаване, а той ще се прехвърли на борда в последната минута преди излизането в море. През нощта отново прескочихме оградата и отидохме да погледнем своята придобивка От

яхтклуба ни показаха някаква неясна сянка около пирса — това бе „Езичник“. Доплавахме до него с лодка и при светлината на джобно фенерче огледахме палубата, такелажа и трюма. Никога дотогава двадесет и девет фута не бяха ми се стрували толкова късо разстояние. Джордж навярно изпитваше същото чувство. Във всеки случай, като огледа яхтата и разбра какво точно представлява, той започна да говори повече за предстоящия съдебен процес, отколкото за нашето пътешествие. Надяваше се, че присъдата му няма да бъде много сурова. Не исках повече да смуцавам Джордж с въпроса, ще тръгне ли с мен.

На следния ден имиграционните власти с голямо нежелание ме пуснаха на свобода.

В това време във вестниците вече се появиха съобщения за мен. На пристана идваха хора, гледаха как стъкмявам яхтата и клатеха глави. Но аз не им обръщах внимание: бях собственик на яхта, гордеех се с това и стремейки се по-бързо да я подготвя за пътешествието, бях погълнат от работа.

Скоро обявих, че желая да взема със себе си спътник, по възможност умеещ да управлява яхта, тъй като самият аз нямах понятие от платна. Но до последната минута малко се интересувах от това, коя ще ми бъде другар. Явиха се трима кандидати.

Пръв дойде Джим, демобилизиран матрос. Жена му също беше в Австралия, в Мелбърн, не могла да отпътува оттам, и не се е виждал с нея вече седемнадесет месеца. Както и аз, Джим безуспешно се опитвал да намери попътен кораб. Сериозно замислял да седне в някоя спасителна лодка и да излезе с нея в океана; точно тогава дочул за моите намерения. Като се уговорихме предварително по телефона, срещнахме се в бара в Балбоа. Джим също никога не беше плавал под платна, но твърдо вярваше, че „няма такова нещо, което двама американци не биха могли да направят: там, където единият не би се справил, другият ще му помогне“.

Джим нямаше търпение да види яхтата и аз му предложих да отидем при нея. Може би не трябваше да правя това, трябваше да замълча и да го отведа на борда чак преди отплаването. Когато показах на Джим тендера, той реши, че му се подигравам: до последната минута бил убеден, че става дума за голямата яхта с дължина петдесет фута, стояща редом с „Езичник“.

Като не намери на яхтата камбуз и вана, Джим прехапа устни и видимо клюмна. Когато се разделяхме, разбрах, че повече няма да го видя.

Името на втория кандидат така и не узнах — на яхтата той не се задържа дълго. Заяви, че „търси приключения“, но само такива, каквито е преживял, когато е служил в търговския флот.

Отдавна бях свикнал с това, че кой да е трети помощник-капитан на малък търговски кораб носи не по-малки златни галуни, отколкото капитанът на „Куин Мери“. Моят предполагаем спътник се оказа човек именно от такъв сорт. Той се разсипа в похвали при вида на огромната яхта и се интересува скоро ли ще тръгнем. Обясних му, че яхтата ми е дълга само двадесет и девет фута, а ще отплаваме веднага щом донесе на борда имуществото си.

Той не можа да се примири с мисълта, че „Езичник“ в най-широкото си място бе едва два пъти по-широк от обикновен креват и само четири пъти по-дълъг от него. Мястото за „приключения“ се оказа мъничко.

Накрая се появи и третият кандидат, по-точно двамата — това бяха близнаци, способни само да безделничат и да се любуват на красотата на южните морета. Веднага реших да ги взема и едва ли бих направил по-добър избор. Това бяха две котенца, изхвърлени от близката техническа работилница. Когато ги видях, забравих всичките си съмнения и разочарования през последните дни и реших, че котетата напълно ще ми заменят екипажа.

Надявах се, че след обявлението във вестника при мен ще дойде някой, макар и неопитен, моряк. Мечтаех за другар, безразлично какъв — черен, бял, червен или жълт. Стига само да не се окажеше с жълто на устата и да не помислеше още на другия ден да се върнем обратно. Но когато на двадесет и четвърти май, две седмици след покупката на яхтата, при мен не дойде никой, натоварих последните припаси, подредих такелажа и зачаках благоприятно време. Времето летеше бързо. Знаех, че сега над Тихия океан небето е сияйносиньо и така ще се задържи до октомври, след което ще започнат бури. Имах на разположение четири месеца — време, напълно достатъчно, за да доплавам до Тасманово море и Австралия, ако незабавно се отправех на път.

Простих се с всички познати. Преди отплаването моите доброжелатели натрупаха на пристана цяла планина от книги, списания, продукти, кухненски съдове и прибори.

Вечерта, застанал на палубата, с наслаждение вдишвах чистия прохладен въздух. Нощта беше светла и звездна, от север духаше свеж равен ветреца.

---

[1] Така моряците наричат Сан Франциско. ↑

[2] Един варел е равен на 159 литра. ↑

НА ПЪТ

Най-близката ми цел след отплаването бяха Галапагоските острови, разположени на около хиляда мили югозападно от Панама. Ако ги подминех (което ми се струваше напълно възможно, тъй като не познавах навигацията и нямах време да я изуча, както трябва), щях да взема курс към Маркизките острови, още три хиляди мили по на запад.

Дълго размишлявах как да вдигна платната и да преведа благополучно яхтата по фарватера. Цяла седмица треперех при мисълта за първите минути след отплаването. Какво ли щеше да бъде поведението на яхтата, когато вдигна платната?

Притежавах книжка със заглавие „Как се управляват платноходни съдове“. Всеки ден я прелиствах, запомнях специалните термини и мислено си представях реда на поставяне на платната. В такива минути някак си целият се сгърчвах и сам на себе си изглеждах малък и безпомощен. Обмислих началото на пътешествието в най-малки подробности: щом се отблъсна от шамандурата, ще се хвърля към сгънатите платна. Ще отплавам, разбира се, рано сутринта. Първо ще вдигна кливера, после стаксела, после грота... всичко, както е написано в книгата. Ако вятърът духа от север, „Езичник“ веднага ще легне на фордевинд. Обратно, ако вятърът бъде южен, ще поведе яхтата, като лавирам от един бряг на канала към другия. Въпреки липсата на опит надявах се при какъвто и да е вятър да изведа яхтата в океана.

Часът на отплаването приближаваше. Настъпи двадесет и пет май, събота. От юг духаше лек вятър. Моята малка яхта и аз бяхме в пълна готовност.

От шест часа сутринта вече бях на палубата, тъй като възнамерявах да премина канала, преди да се появят други яхти. Не исках хората да видят моите първи опити за справяне с платната и румпела. По същата причина се отказах от пробно плаване из залива. Специалистите с формени фуражки, излегнати в креслата около яхтклуба, биха ме обсипали с поток от „солени“ остротии при всяка

маневра, която не би съответствувала на техните аристократически спортни правила.

Изтеглих горе малкия ялик, закрепих го до десния борд редом с рубката, сних чохлите от платната, освободих фаловете и шкотовете. После запалих мотора и винтът бавно започна да се върти. Тогава изтичах на носа и освободих котвената верига на шамандурата. След няколко секунди „Езичник“ бавно се движеше само с помощта на мотора. Като закрепих румпела, побързах към носа, за да подготвя котвата в случай на нужда. Веригата се бе омотала около нея и оплетена, се търкаляше до предния люк.

Вдигнах котвата и исках да я поставя по-близо до клюза, като се опитах да разплета веригата ѝ. В този миг палубата леко се наклони, аз се спънах в погона и паднах по гръб във водата. Котвата веднага ме повлече надолу. Като я изпуснах, изплувах на повърхността.

Когато отново добих способността да виждам, „Езичник“ беше вече доста далеч и бавно пълзеше към закотвените яхти. Веригата продължаваше да се размотава с грохот. Щом котвата достигна дъното, веригата се обтегна, „Езичник“ се извърна и започна да обикаля около нея. Като мина редом с шамандурата, той едва не закачи най-близката яхта и заплава по течението. Котвата се влачеше по дъното. „Езичник“ се отправи натам, където плътно едни до други стояха в редици лодки и яхти.

Втурнах се напред. Енергично разсичах водата с ръце, без да вдигам глава. Когато отново погледнах, яхтата вече плаваше по вятъра. Внезапно се наложи да спра. Яхтата се обърна и като закачи леко шамандурата, бързо се отправи срещу мен. Метнах се встрани и вълната, вдигната от носа ѝ, ме плисна в лицето. Избрах удобен момент, улових се за вантпутенса и се покачих на палубата.

Хванах румпела и отправих яхтата към свободното пространство, където можех да спра, докато дойда на себе си. Като обтегна котвената верига, „Езичник“ се извърна и с кърмата напред се задвижи към закотвените лодки. Обзет от паника, спрях мотора и веднага съжалих за това. Сега вече всичко зависеше от котвата. Но ще може ли да издържи веригата?

„Езичник“ продължаваше да се движи назад. Лодките идваха все по-близо и по-близо. Реших да се спусна долу и отново да запалю мотора. „Езичник“ мина край пристана и се изравни с първите лодки.

Тогава си спомних за платната, подскочих към мачтата и се заех да изпъвам фаловите на грота. Тежкото бяло платно плющеше. Скоро то се изпълни с вятър, изду се и шкотовете изведнъж се изпънаха. Хвърлих се към румпела. „Езичник“ потегли в остър бакцаг десен галс. Като маневрирах с румпела, подминах лодките.

Внезапно от главата ми излетя всичко, което бях прочел в книгата за управляването на яхтата. Вледених се от страх и се засуетих смутено покрай такелажата. Бях поразен от внезапната скорост на яхтата и нищо не можех да разбера. В това време веригата наново се изпъна, за секунда яхтата застана на място, после отново се метна встрани, тежкият гик с шум се измести от десния на левия борд. Скочих навреме, иначе той щеше да ме хвърли във водата, спуснах се напред, освободих котвата и я изтеглих на палубата.

После прибрах шкотовете; „Езичник“ легна на ляв галс, улови вятъра и запълзя покрай яхтите към фарватера. В това време на пирса вече се бяха събрали много яхтсмени с намерение да се поразходят. Тези спецови по крайбрежно плаване винаги следяха придирчиво всичко, което ставаше по канала, и мнозина от тях станаха свидетели на моите първи неуспехи. За да възстановя репутацията си, реших да изведа яхтата в океана по всички правила на морското изкуство.

Спуснах се напред, вдигнах и здраво натегнах стакселшката, след това за малко се върнах при румпела. Скоро на носа се издигна кливерът. Сега „Езичник“ се изравни и застана под прав ъгъл към вятъра. Скоростта му беше около пет възела.

Когато яхтата приближи към песъчливата плитковина при входа на канала, наблегнах румпела и приведох яхтата към вятъра, както предписваше ръководството. „Езичник“ се устреми напред, платната му затрептяха, но след това веднага легна на прежния галс.

Когато „Езичник“ набра скорост, поставих отново руля на вятъра. Яхтата се извърна, постоя на място и пак, както и първия път, легна на прежния галс. Отново започнах да набирам скорост. Внезапно яхтата се спря и започна да се люлее равномерно, сякаш провиснала на проволка. При това тя се наклони по най-невероятен начин.

Котетата с труд се мъчеха да се задържат по наклонената палуба. Улових ги и през люка ги хвърлих върху койката.

Като прибрах всички платна, пузнах мотора и дадох пълен назад. Никакъв резултат. Домъкнах се до носа, скочих в плитката вода, опрях

плещи до форцевена и с всички сили наблегнах. Наблегнах веднъж, втори път. После спрях да отдъхна няколко минути, гледах отлива и размишлявах, че скоро яхтата ще се окаже на сухо. И всичко това пред самия яхтклуб!

Отчаян, покатерих се на палубата и започнах да ругая и проклинам плитковината. Но изведнъж дойде неочаквано избавление: вълната, вдигната от минаващия наблизко параход, обхвана яхтата и отново я пусна на пясъчното дъно. Включих мотора, дадох заден ход, скочих във водата и когато дойде новата вълна, сних яхтата от плитковината.

Покачих се на нея, добрах се до румпела по натрупаните върху палубата платна. Без да рискувам повече с поставянето на платната, поведох яхтата по канала в открито море, където имаше повече простор за моите експерименти.

Когато яхтата напуснаше Панама, на палубата и се търкаляха куп мокри платна, гикът се полюшваше от една на друга страна, фаловете трептяха под вятъра, но все пак „Езичник“ бодро излезе в океана.

Настъпи вечерта. Бях сам в открито море. „Езичник“ бавно напредваше сред влажния мрак, сякаш пипнешком търсеше пътя си. Взирах се напрегнато и се вслушах в тъмнината от страх да не пропусна сушата. Котетата дремеха мирно на коленете ми, не подозирайки моята тревога.

Опрян на румпела, напразно се надявах да видя в адската тъмнина пътеводна светлинка. Загубих ориентацията. Три часа преди това бях уверен, че зная къде се намирам, но сега яхтата менеше често курса и аз смутено се оглеждах встрани с надежда да видя или открия по слух някакво пристанище, където бих могъл да застана на котва, да отдъхна и поразмисля какво да правя по-нататък. Изминалият ден постави пред мен много сложни въпроси. По моите разчети бях се отдалечил на около петдесет-шестдесет мили от брега, а някъде недалеч от мен, както се надявах, се намираше Педро Гонзалес — един от Бисерните острови.

Часовникът показваше десет. Бях останал без сили от глад и от непривичната за мен борба с платната. Целия ден ги поставях и събирах, опитвах да се движа с различни галсове, вземах първи и втори риф, плавах по течението и безцелно се носех по морето.

Привечер вече се бях запознал по-отблизо с яхтата, но все пак се чувствувах доста неуверен. Все още не я познавах достатъчно. Незабелявано се смрачи. По това време се намирах на един от оживените морски пътища, а ми бе необходимо добре да си почина през нощта.

В здрача островчето Педро Гонзалес изглеждаше като синьо петно на хоризонта, което бързо се топи в тъмнината. Ако поставех всички платна и пуснех мотора, вероятно щях да успея до стъмване да отида толкова близо до острова, че съвсем не би ми било трудно да застана на котва. Но аз се засуетих с надежда, че скоро след здрачаването ще излезе вятър и за миг ще бъда до брега. Вместо това настъпи затишие, платната заплющиха, блоките заскриптяха и „Езичник“ загуби ход.

Без да прибирам платната, включих мотора и неуверено поведох яхтата напред. Внезапно дочух чести удари на вълни, редуващи се от време на време с почти пълна тишина. Започнах да се ослушвам внимателно и да се вглеждам в нощта. Нещо, което беше по-черно от мрака, се навдигаше хъм мен и скоро шумът: стана по-отчетлив.

Забелязах само скалите, надвиснали над брега и заслоняващи звездите. От време на време вълните налитаха върху стръмния бряг и шумът от прибоя ставаше все по-силен.

Носът приближаваше. Поставих руля дясно на борд и видях друга безформена сянка по левия траверз. Като се разгърнах, отправих яхтата между двете тъмни сенки, разчитайки да дойда по-близо до брега и там с помощта на лота да намеря удобна Стоянка.

„Езичник“ бавно се придвижваше напред и шумът на прибоя нарастваше. Вляво, почти до самия борд, се къдреха сиви талази, но на мен ми се струваше, че до тях е още далече. Напред огромните вълни се разбиваха с шум в скалистия бряг. Въздухът беше влажен и сякаш наситен с воден прах. Да, за един ден плаване човек не може да се научи да почувствува опасността така, както я чувствува опитният моряк. Запалих джобното фенерче и сигнализирах с него.

Внезапно от тъмнината се чуха силни викове:

„No pase por aqui! Piedras! Peligroso!“^[1]

Скали! В ужас поставих руля рязко дясно на борд. Яхтата се спря. Наоколо водата се пенеше и клокочеше. Угасих мотора. Изтичах до мачтата, отдадох фала и обрах грота. След миг, почти не съзнавайки

какво правя, хвърлих котвата, която достигна дъното на дълбочина десет морски сажена. Подводните скали вече бяха пред самия форщевен. От двете ми страни вълните се плискаха в камъните и повече от час аз проседях на палубата, като треперех от страх, макар че „Езичник“ спокойно стоеше на котва.

Рибари метиси доплаваха до мен с крехките си ладии. Като се изкачиха на борда, те ме увериха, че яхтата сега се намира в пълна безопасност. Трептящата светлинка на фенерчето освети техните брадати усмихнати лица. Скоро те си отидоха.

Седях на палубата, гледах клокочещата вода и замислено се вслушах в зловещия ѝ шум. Спомнях си изминалия ден и уроците, на които ме научи той, опитах се да си представя какво ме очаква занапред, когато ще се окажа сам в океана. Колкото повече размишлявах, толкова по-ясно ми ставаше, че не съм подготвен за такова пътешествие. Не познавах своята яхта и не умеех да я управлявам. Първият ден ми показва това съвсем ясно. Необходимо бе да попрактикувам поне една-две седмици. Тогава по-добре бих изучил своята яхта, всичките ѝ особености и бих могъл уверено да я управлявам.

Реших да направя това във водите край остров Педро Гонзалес, като го използвам за база, и да плавам покрай цялата верига на Бисерните острови.

Осветих с фенерчето си картата и намерих сред малката купчинка острови превъзходно място за осъществяване на този план. Там имаше удобни заливчета за упражнения по заставане на котва, тесни проливи, където е трудно да се лавира, плитчини, рифове и островчета, които трябваше да се науча да заобикалям. С нетърпение очаквах разсъмването, за да се заема за работа. Спуснах се в каютата с чувството, че съм се избавил от неувереността, която тъй дълго не ме напускаше.

Сега най-после ще мога, както трябва, да потренирам. Ще се науча на всичко необходимо, а после с леко сърце ще изляза в океана.

От дългата борба през деня с платната и румпела не бе ми останало време да хапна и сега изведнъж почувствувах как стомахът ми се свива от глад. Когато си приготвих храна, не се придържах към някакво определено меню. Когато настъпваше време за ядене, поглеждах списъка от съестни продукти, избирах си нещо по вкус и

настроение. После шарех с ръце тук-там, докато не намерех онова, което ми беше нужно. Реших да водя строга сметка за всичките си запаси, за да мога всяка минута да зная с какво разполагам.

При закупуването на продуктите се ръководех от същите съображения, както човек, отправящ се на ловна експедиция. Обаче ловните експедиции обикновено не са много продължителни, а моето пътешествие можеше да трае не по-малко от четири месеца.

Стараех се да избира вкусни и същевременно не много скъпи продукти, които може лесно да се приготвят и да се запазват дълго време.

Натоварих на яхтата по един галон^[2] ориз, брашно, чукано овесено брашно, царевично брашно, чай, кафе, мед, конфитюр, маргарин и захар. Измервах продуктите в галони, тъй като единственият амбалаж, с който успях да се снабдя в яхтклуба, бяха дузината бутилки за ябълков сок, всяка от тях с вместимост от един галон. Херметическите сандъчета за съхранение на продукти не бяха за моята кесия и затова използвах бутилките: плътно ги затворих с тапи, после ги обвих с одеяла и ги поставих под койките. В две насипах захар.

Вместо хляб наблъсках един голям тенекиен сандък с твърди флотски сухари. Жените от близките домове ме снабдиха с множество буркани с вместимост от една кварта^[3] и аз поставих в тях сушени сливи, ябълки и праскови. От тавана на каютата висяха свински бут и гърди, те се люлееха в такт с движението на яхтата и изпълваха помещението с апетитен мирис.

Основната част от моите запаси обаче се състоеше от двеста четиридесет и осем кутии с консерви. Предпочитах най-вече големите кутии: достатъчни бяха няколко превъртания на консервния ключ и ситият обед или закуска бяха готови. Разполагах с широк избор на продукти — от доматиения сок до рибните консерви за котетата.

Най-много от всичко обичах боб със свинско. Животът на море възбужда апетита и променя обикновените вкусове. Най-грубата храна ви се струва превъзходна. Нямах нито желание, нито време да приготвям сложни, изискани блюда. Средствата ми позволяваха да си доставя само най-простите и необходими припаси. Тъй като се чувствах превъзходно и не можех да се оплача от липса на апетит, интересуваше ме по-скоро количеството, а не качеството на храната.

Една малка ниска масичка в левия заден ъгъл на каютата ми служеше за кухня. На нея имаше примус, който бързо можеше да се разпалва, и аз варях на него великолепна рибена чорба.

Освен бурканите панамските стопанки ми подариха тенджери и гърнета, а така също няколко стари разнородни ножове и вилици. Всичко това се съхраняваше в „кухнята“ и когато ми омръзнеше да ям студени консерви направо от кутиите, имах възможност да си сервирам масата по всички правила.

Още от самото начало ме безпокоеше проблемът за запазване водата за пиене. Един яхтсмен ми бе дал два десетгалонни бидона за мляко, които напълних с вода и привързах в рубката към мачтата. После се сдобих и с две дъбови бъчвички от четири и десет галона. На скалите при изхода на залива намерих голям съд за авиационен бензин с вместимост петнадесет галона. Купих и шест петгалонни бидона по петдесет цента парчето. Един от тях използвах за газ, а в останалите налях вода. Освен това купих от военния склад две десетгалонни бъчвички, като заплатих за тях нечувано висока цена — по пет долара за всяка. В получените от домакините буркани също налях три галона вода и ги поставих под предната койка. По този начин в деня на отплаването разполагах с повече от 95 галона вода.

За малкия двигател на яхтата система „Кермат“ взех осемдесет галона бензин. Двадесет галона налях в специален резервоар на юта, шест бидона стояха в кокпита, два бяха привързани към мачтата на палубата, още два — закрепени към ахтерщевена, а един — към комингса на кокпита.

Освен запасите от продоволствие и гориво на яхтата имаше най-различни неща: походна аптечка, купена от разпродажба на военни излишъци, голям дамски несесер и други подаръци, като някои найлонови дреболии за Мери, прах против бълхи за котетата, два съвсем нови костюма, палто и шапка, с които имах намерение да се представя пред жена си в Сидней, въдици за лов на акули и два плоски харпуна, с помощта на които се надявах да разнообразявам храната си с прясна риба. Разполагах и с малка библиотечка с около двадесет и пет книги, почти всички подарени. Тук влизаха списанията и комиксите. С удоволствие бих изхвърлил комиксите, но помислих, че по пътя бих могъл да ги дам на някой любител на такова четиво.

Сложих партушините си в матроското сандъче, останало ми още от службата ми в търговския флот. Имах седем памучни костюма с цвят хаки, няколко ризи и панталони, обувки и мушама. Взех със себе си и много навигационни инструменти, с които никак не умеех да манипулирам, но разчитах, че в океана ще имам достатъчно време да изуча на практика мореходното дело.

Според сметките ми запасите трябваше да ми стигнат най-малко за четири месеца. Ако ловях риба или по пътя се запасявах с провизии от островите, можех да издържа и пет месеца. Това ми се струваше повече от достатъчно, тъй като се надявах след четири месеца да бъда вече в Сидней.

---

[1] Не минавайте оттам! Скали! Опасно е! (исп.). ↑

[2] Галон — английска мярка за течности и зърнени храни, равна на 4,546 литра или килограма; в Америка — 3,785 литра за течности и 4,405 килограма за зърнени храни (бел.ред.). ↑

[3] Кварта — мярка за течности и храни, равна на 1,14 литра (бел.ред.). ↑

ПРАКТИКА

Невисоките и гористи Бисерни острови са разположени в югоизточната част на Панамския залив. В бедните, но живописни селца, твърде отдалечени едно от друго, живеят хора, в чиито жили тече индианска, негърска и испанска кръв. Те водят жалко съществуване, като събират диви тропически плодове и зеленчуци и ловят риба, с която прибрежните води са твърде много богати. Селцата са разположени в подветрената част на острова, обикновено край неголеми заливи.

Първата нощ хвърлих котва в залива Пери на острова Педро Гонзалес.

Рано сутринта вдигнах платната. Свежият, наситен с дъждовна влага вятър подгони яхтата на изток и аз започнах да търся удобен залив, където бих могъл да застана на котва. Скоро на остров Сеньора забелязах пясъчна коса и започнах да маневрирам, като се мъчех да отведа към нея яхтата. Застанал на кърмата, превъртах с крак румпела и непрекъснато измервах дълбочината с ръчния лот. Като избрах подходящ момент, поставих яхтата срещу вятъра, а руля към наветрения борд и платната заплющиха. Освободих котвената верига и котвата с грохот изпълзя от клюза. Като отпуснах дерикфала, обрах грота, после отдадох фаловите на кливера и стаксела, рязко спуснах стаксела и побързах към носа, за да обърна и кливера. Яхтата застана на котва. И тъй като извърших всичко много леко, увереността у мен укрепна. Реших да се спусна долу и да направя запис в корабния дневник. Това обаче не стана: с голите си ходила усетих как палубата потрепера и разбрах, че килът се бие в нещо твърдо.

Както се изясни, бях забравил да закрепя котвената верига, тя се беше размотала до края и яхтата бе понесена с кърмата напред към брега. Дъждът се лееше като из ведро, водата заливаше палубата, без да успее да се изтича зад борда. Морето наоколо кипеше все така. Когато разбрах, че съм заседнал при това голо необитаемо островче, дъждът отначало ми се стори студен. Имаше отлив, водата бързо се

отдръпваше и след два часа „Езичник“ стоеше на суха почва. Облегнат на перилата, аз се греех под лъчите на слънцето, което надничаше през облаците, и се опитвах да намеря изход от създалото се положение. Котетата, измокрени и жалки като плъхове, пълзяха оклюмани в краката ми и в съчувствие към моята мъка стържеха с нокти наклонената палуба.

Помислих, че това е краят на моето пътешествие. Вече чувах тържествуващите гласове на недоброжелателите: „Виждате ли, така си и знаехме!“ Мислех за жена си и за това, как ще се върна в Панама без яхтата. Няколко часа наред седях така на палубата с надежда, че иззад носа изведнъж ще се покаже някакъв кораб и ще ме изтегли от плитковината. Започна приливът и яхтата започна леко да се полюлява: беше ясно, че тя скоро щеше или съвсем да се зарие в пясъка, или да бъде отнесена към брега. Водата се издигаше към палубата, лижеше бордовете, сякаш ги опипваше. Ядосан и смутен, реших да се боря докрай.

Пренесох голяма част от товара на брега, а заедно с него и котетата, след което носът се повдигна малко и яхтата се поизправи. Подложих под носовата част бъчвичка с вода, дръпнах с всички сили котвената верига, запалих малкия мотор и когато той запърпори, пузнах го с пълна мощност.

Водата продължаваше да приижда и аз се надявах, че скоро яхтата ще се освободи от дъното. Скочих във водата, която стигаше почти до пояс, и с цялата си тежест налегнах на ахтерщевена. Носът беше освободен, но кърмата бе заседнала здраво в пясъка.

Тогава пренесох част от товара от юта на бака. Никакъв резултат. Приливът свърши и реших: сега или никога! Завъртях докрай ръчката на двигателя, скочих във водата и напрегайки всички сили, отново се опитах да отместя тежката три и половина тона яхта.

Тя се поддаде на дюйм-два, после отново затъна. Починах си за минутка и отново се заех с работа. Един дюйм... още един... два дюйма... Накрая, обезсилен, опрях гръб на борда, като стъпих здраво с крака на дъното. „Езичник“ се отмести, плъзна се напред и най-последно се откъсна от дъното. Беше спасена.

Засядането ми в плитковината съвсем не беше единствената грешка, извършена от мен през тази седмица, която прекарах на Бисерните острови. Имах и други пропуски и неудачи. Веднъж на

мръкване взех пясъчните плитковини до остров Виверос за мазно петно във водата, носът на „Езичник“ с размах наскочи на пясъка и остана така, високо вдигнат. Едва след като дочаках отлива, успях да се снема от плитковината и да изляза в дълбока вода.

Подобно нещо ми се случи и в Касая. Избрах си място за котвена Стоянка до самото село, под прикритието на пясъчната коса на дълбочина два сажена. Това беше и моята грешка — във водата, където при отлив нивото се понижава на шестнадесет фута, не трябваше да заставам на такава малка дълбочина.

През нощта ме събуди силен тласък. Изскочих от наклонената каюта и като прекрачих през безредно разхвърляните вещи, добрах се до люка и видях, че „Езичник“ е заседнал дълбоко в зловонно тресавище. Обкръжаваха ме множество страшни сенки, тук-там трептяха мътни лунни петна. Нужно беше да се заема с работа. Трябваше да газя до колене в смрадната тиня и така да изравня и разтоваря яхтата, за да не потъне, когато настъпи приливът.

След три часа гол и целият облепен в кал, с фенерче в ръка се любувах на резултатите от спасителните работи. Вратичката на каютата беше затворена, всички люкове и илюминатори — задрасани. Като очистих борда на яхтата от тинята, привързах за дъното две бъчвички, от които предварително излях водата. Тежките сандъци с провизии пренесох от десния борд, на който се бе наклонила яхтата, на левия. Значителна част от товара трябваше да прехвърля на брега.

По-късно, когато водата започна да приижда и запълзя нагоре по обшивката на яхтата, затънал до пояс в калта, налягах всички сили, за да помогна на моя малък съд да се освободи.

Но най-срамното нехайство извърших в заливчето на остров Рей, близо до полуразрушеното селце Сан Мигуел. Хвърлих котва, без да закрепя края на веригата, и пред очите ми тя изчезна под водата. Течението ме носеше право върху скалите. Не зная защо моторът отказа да работи. Скоро „Езичник“ се блъсна с носа си в рифа и не ми оставаше нищо друго, освен да спусна гумената лодка и с гребане да отместя яхтата от опасното място. Но въпреки че налягах на веслата с все сили, не можех да се преборя с течението и с отчаяни викове започнах да призовавам на помощ жителите на селото. Скоро те пристигнаха на своите ладии и със съвместни усилия изтеглиха моя

съд в средата на залива. Изкачих се на борда, поставих в едно сандъче инструменти и така го използвах като временна котва.

На сутринта извърших още една грешка, като предложих един долар за награда на този, който намери в дъното на залива моята котва. Седем души се хвърлиха във водата и въпреки че се разпръснаха най-малко на сто фута, всичките едновременно намериха котвата и всеки искаше долара. По такъв начин, за да си върна котвата и веригата, трябваше да заплатя седем долара.

Не минаваше ден, в който да не извършех някакъв пропуск. Но колкото времето летеше, толкова по-уверено работех с платната, толкова по-добре опознавах своята яхта.

Като завършък на всичко отново загубих котвата. Това се случи в превъзходно закритото заливче около Забога. Отново поставих инструментите в сандъчето, завързах го към веригата вместо котва, вдигнах платна и взех курс към остров Педро Гонзалес.

Беше първи юни. Беше изминала една седмица от моята практика. През това време бях в заливите и заливчетата на всеки от Бисерните острови освен на Сан Хозе, където беше установена карантина, тъй като там се намираще военна база. Бях водил яхтата през тесни проливи, ходех срещу вятъра и теченията, изпробвах всички курсове и галсове, неведнъж бях попадал в продължително затишие и извърших достатъчно грешки, за да извлека от тях полезни изводи.

Чувствувах се вече доста по-уверен. Придобих опит. Дори като че ли започнах да овладявам яхтата. От всяко положение, в което попадах по собствена вина, успявах да намеря изход. Чувствувах се истински морски вълк, макар че не бях плавал особено дълго време.

Моят малък боек тендер се показва храбър мореходец. Дори когато засядаше или наскочеше на риф, той не губеше своя блясък и изящество.

Предстоящото пътешествие беше напълно по силите на „Езичник“. Обикнах тендера и привикнах да мисля за него като за живо същество. Обаче въпреки цялата ми любов и доверие към „Езичник“ не можех да се реша да изляза с него в Тихия океан. Неведнъж пропъждах тази мисъл. Трябваше още да потренирам, но не можех повече да отлагам. Можех да почакам още седмица, най-много

десет дена. А до началото на сезона на бурите оставаха по-малко от четири месеца.

ВЯРА В УСПЕХА

След осем дни морска практика реших да предприема нещо по-сериозно, отколкото тази детска забава край брега. Сутринта на втори юни се отправих в „продължително пътешествие“ покрай цялата верига на Бисерните острови. Котетата бяха излезли върху покрива на рубката и се оглеждаха с широко отворени очи. Яхтата излезе от залива Пери и пое курс на юг.

Разчитах да измина цялото разстояние за двадесет и четири часа. Но не бях предвидил многото неочакваности, с които моят ветроходен съд трябваше да се сблъска в Панамския залив. Почти непрекъснато цареше затишие, нарушавано само от слаби ветрове, и „Езичник“ пълзеше като костенурка.

Като заобиколи остров Рей откъм юг, покрай нос Пунта де Кокос, „Езичник“ се оказа на изток от остров Пачека (последния от веригата на Бисерните острови). Оставих и този остров на запад и се отправих в северозападна посока покрай брега, като се приготвих да дрейфувам тук през цялата нощ.

Това беше първата ми нощ в открито море. Нямах търпение да узная как ще се държи яхтата със закрепен румпел, движейки се самостоятелно, докато си почивам долу в каютата.

Тъй като не знаех как трябва да постъпвам в подобни случаи, оставих всички платна на мачтата. „Езичник“ се движеше на северозапад. Поставих яхтата в остър бейдевинд и тя се отправи с нос към вятъра. В това положение платната заплюсяха. Кливерът и стакселът едва-едва се издуваха, но все пак яхтата се движеше бавно напред. Когато, подчинявайки се на руля, „Езичник“ се отправи на запад, шкотовете се обтегнаха и след кърмата се появи пенлива ивица. Така го и оставих за през нощта.

Късно през нощта се събудих от силното плющение на платната, от виенето на вятъра и шума на дъжда. Върху яхтата бе налетял шквал. Остро наклонена, тя се носеше напред в нощния мрак.

Още не бе ми се случвало на яхта да изпитам шквал — това бе моето първо бойно кръщение. Бързо прибрах грота и „Езичник“ изведнъж се изправи. Опасността отмина, а аз разбрах, че по време на шквал трябва да се оставят само кливерът и стакселът.

Утрото ме завари западно от Забога. Духаше лек югоизточен ветрец. Взех курс на югозапад и заплавах с галфвинд покрай подветрения бряг. През целия ден румпелът беше закрепен и всичко вървеше благополучно. Следобед вятърът стихна. Изостави ме и моето рибарско щастие. Като не получиха обичайната порция риба, гладните котета мяукаха гръмко. Те скитаха по бака, гушеха се под котвата и не желаеха да имат никаква работа с мен.

Скоро обаче ми се удаде да уловя една блестяща жълтоопашата риба, която бе достатъчна и за трима ни. Моят ранен обед се състоеше от пържена риба е късчета бекон и горещи царевични питки, полети със сок от кокосов орех. Екипажът на „Езичник“ притежаваше едно неоценимо достойнство — никога не се оплакваше от лоша храна.

Започна да се свечерява. Яхтата беше вече доста далеч от югоизточния край на остров Сан Хозе. Водех я на изток, към Мафафа — най-южния населен пункт на Бисерните острови, до които оставаше не по-малко от два часа път. До Мафафа можех да се добера едва през нощта, но това не ме плашеше, тъй като се считах вече за достатъчно опитен моряк. Трябваше да заобиколя Пунта де Кокос и да набележа някой ориентир, а после да се движа в тъмнината по компас.

Пунта де Кокос представлява скалист край на издадения като пръст нос на юг от остров Рей. Мафафа е разположена на „ставата“ на този пръст — трябваше да заобиколя носа и пред мен щеше да се покаже селото.

Но нощта ме изпревари. Прибързано реших да отведа яхтата до самия бряг. Гърмящите вълни налитаха върху носа, а после, отхвърлени от рифовата бариера, се връщаха обратно в морето. Вълните се издигаха високо нагоре, струпваха се една върху друга, простираха към небето своите бели пенливи ръце. Ако пресметнех всичко добре, можех да се промъкна покрай носа в промеждутъка на две вълни. Човек не рискува ли никога, надява ли се само на късмет и щастлив изход, животът би станал просто скучен!

Когато обърнах яхтата с намерение да заобиколя носа до самия бряг, две големи вълни се стовариха отгоре ми отстрани. Никога няма

да забравя с каква сила се плиснаха те по палубата. Това стана така неочаквано, че съвсем се обърках. Мачтата почти изчезна сред водния прах. Вкопчих се в румпела и гледах как водата прелива през палубата — за пръв път, откакто яхтата ми принадлежеше. Отвесните скали вече бяха съвсем редом. Дойде нова вълна, но тя се разби далеч от яхтата и върху палубата полетяха само пръски.

Спомних си за мотора и съжалих, че не се възползувах от него.

Яхтата бе отнесена толкова близо до скалите, че различавах дори пълзящите по камъните раци. Цялата палуба беше заляна с вода. Вдигнах глава, за да преценя ще съумея ли да се отблъсна от скалите, и видях как котетата се мятат във водата на юта до самите перила — от водата стърчаха само муцунките им с изплашени очи.

Само след една-две минути яхтата можеше да налети върху камъните. Поставих руля на вятъра, хванах котетата и се приготвих да ги хвърля върху скалите. Като се удари в камъните, вълната се отдръпна и отслаби удара на следващата. „Езичник“ се обърна към вятъра, забави ход, промени галса и се придвижи още няколко фута. Но тук го настигна нова вълна. Като се разби в скалите, тя също се устреми обратно в морето. Не знаех какво да правя. С котетата в ръце, като задържах румпела с крака, замрях и чаках какво ще стане по-нататък. Четвърта вълна се удари в борда, плисна се през перилата и тласна яхтата върху първата верига от рифове.

Като усетих резкия удар, помислих, че мачтата може да се счупи и да падне върху главата ми. Дори без да я гледам, чувствавах как се люлее на две страни.

През цялото време румпелът беше поставен под вятъра. Яхтата се отдръпна от скалите и посрещна с носа си следващата вълна. Но ето кърмата отново се приближи към камъните и вече си представях как рулят и винтът ще се разбият на парчета. Но яхтата почти не се помръдна от мястото си. Тя се вдигна над вълните, отпусна се и отново тръгна напред. Ту повдигайки бушприта към небето, ту заравяйки го във водата, „Езичник“ се отдалечаваше от опасния нос. Той се движеше с цялата мощ на своите платна — и само това можеше да ни спаси.

Скоро яхтата излезе в спокойна вода, а аз все не можех да откъсна поглед от носа, където вълните се разбиваха с шум в скалите и

„Езичник“ едва не претърпя крушение. Удаде ми се да запазя яхтата и се почувствувах подобен на истинските морски вълци.

В трудната минута се бях оказал на висота. Радостната усмивка не слизаше от лицето ми. Сега, след като окончателно добих вяра в успеха, можех да започна пътешествието. Тихият океан ме зовеше. Някъде там, зад тъмния хоризонт, ме очакваше моята търпелива жена. Реших на сутринта да потегля. Но когато настъпи утрото, закуската ми бе прекъсната от шум и гръмки бодри гласове. Излязох на палубата и видях лодка, в която седяха войници от военната метеорологична станция, разположена на брега на залива. Войниците се качиха на борда при мен.

Като узнаха, че съм моряк и че се връщам в къщи, те се отнесоха към мен приятелски. Много ги интересува моята яхта и предстоящото плаване. Те изразиха искрено желание да ми помогнат да приведа яхтата в пълен порядък и аз реших да отложам излизането в море още с един ден.

Шестимата се захем енергично за работа и извършихме много неща. Боядисахме мачтата и целия рангоут, палубата, рубката и кокпита. Смазахме неподвижния такелаж. Затъкнахме цепнатините и илюминаторите и подшихме отпорилия се тук-там ликтрос на платната.

Един от войниците, по специалност механик, разглоби мотора и вечерта ни разказа какъв основен ремонт му се наложило да извърши. Почистил свещите, оправил карбуратора, промил бензиновия маркуч, проверил генератора, регулирал клапаните и извършил още много поправки.

Друг, специалист по електротехника, така електрифицира яхтата, че трябваше само да завъртя ключа и в каютата светваше лампичка, захранвана от акумулатора на мотора. При нужда сега можех да включавам даже ходовите светлини. По някакво чудо той бе поправил и негодния радиоприемник, който исках да изхвърля зад борда.

Трети, чиито скрит талант и изобретателност излязоха внезапно наяве, ми оказа огромна услуга, като скова под дясната койка голям сандък. Само собственик на кораб може да оцени такова приспособление.

Четвърти закрепил мачтата в случай на лошо време.

По такъв начин десет дни след пристигането ми на Бисерните острови бях готов за излизане в океана. От кливергалса до грота моят тендер беше в пълен ред. Вече можех да се отправя на път.

Но войниците не можеха да се успокоят.

От благодарност за великодушната помощ предложих им да ги разходя с яхтата. Откровено казано, това не ми беше много по сърце, тъй като много ми се искаше да бъда вече на път към Мери. Но не можех да не изразя своята признателност към тъгуващите в чужбина хора.

Заобиколихме югоизточния край на остров Рей и заплавахме към остров Сан Мигуел. За „Езичник“ това бе единственият светъл ден, откакто ми принадлежеше. Върнахме се на следната вечер, като преминахме край страшния нос Пунта де Кокос. „Езичник“ извърши последния си рейс за развлечение — от този момент до своя злополучен край той беше длъжен да изпълнява сериозна, понякога тежка и изморителна работа.

През нощта завърших последните приготовления, бъчвичките бяха напълнени с вода и запечатани, продуктите складирани, багажът опакован и закрепен. Войниците ми подариха дори запас от рибни консерви за котетата.

Бях твърдо уверен, че яхтата ще издържи пътешествието. Десетте дни на изпитание край Бисерните острови потвърдиха това. Миналото на „Езичник“ служеше като залог за това, че яхтата няма да ме подведе в открито море.

„Езичник“ бил построен и спуснат на вода в Норвегия. Обшивката, палубната настилка, шпангоутите и книците бяха изработени от доброкачествен дървен материал, превозен от суровия Север. Много години яхтата бе браздила бурните води на Скандинавия, доставяйки продоволствие на фаровете в Балтика.

През 1934 година „Езичник“ пристигнал в Панама от Полша през Атлантическия океан. На борда му се намирили четирима поляци, желаещи да се преселят в Австралия. Те преживели много опасни приключения, неведнъж попадали в бури, след което тропическата дъждовна Панама станала за тях по-скъпа от далечната слънчева Австралия.

Там те продали своята яхта, която тогава се наричала „Двайя“, и тази ладия с гафелни платна дванадесет години мирно плавала „из

вътрешните води“. Лекият вятър издувал светлите платна. Тихо и безметежно тя плавала от Колона до Балбоа и вимпелът на яхтклуба се развявал на мачтата ѝ. Често с нея се извършвали увеселителни разходки. Под оригиналното название „Езичник“ тя скоро станала известна по атлантическото и тихоокеанското крайбрежие на Панама.

За тези дванадесет години, през които „Езичник“ бе извършвал увеселителни рейсове край бреговете, той бе стъкмен с бермудски платна и се бе превърнал в бързоходен тендер, един от най-добрите в Панама. Рядко някому се удавало да го изпревари.

И така, моята яхта беше бърза и надеждна и сега, когато проплавах с нея толкова време и я бях изучил, повярвах в нея, а благодарение на нея и в собствените си сили — какво ми оставаше повече да желая?

Отидох в кокпита, осветих с фенерчето палубата, такелажа и намерих всичко в пълен ред. Спуснах се долу и дълго не можех да заспя. Разглеждах ниския таван на каютата и се радвах, че утре най-после ще започна своето пътешествие.

ПОТЪВАМЕ!

Рано сутринта на седми юни привързах своята малка надувна лодка към мачтата, поставих на борда сандъчето с камъни, с които замених ръждясалите инструменти, и отведох яхтата по-далеч от брега. После я обърнах на запад и източният ветреца, който беше по-свеж от обикновено в тези места, подгони яхтата в открито море.

Както вече казах, предстоеше ми да плавам до островите Галапагос — уединен вулканичен архипелаг, лежащ на прага на оживения морски път.

Исках да се спра на остров Сеймур, където имаше военна метеорологична станция, и да прекарам там известно време, разбира се, ако станцията още не беше ликвидирана. При отплаването от Панама бях чул от рибарите, които се връщаха от Галапагос, че военните части били длъжни да напуснат острова на първи юли. Разполагах значи с три седмици, срок, повече от достатъчен — разчитах да се добера до Галапагос за единадесет дни.

Исках там да се задържа една седмица и още веднъж да проверя такелажа и корпуса на яхтата, за да мога после да изляза на южния морски път и без никакви други спирания да плавам до Сидней. Наближаваше периодът на бурите и трябваше да бързам, за да не се наложи да остана някъде за три-четири месеца в очакване на добро време. За всеки случай притежавах карти на островите, разположени по моя път. Ако възникнеха някакви трудности, можех да се отбия някъде, за да поправа повредите или да изпратя телеграма.

Когато Бисерните острови от зелени станаха сини, а после сиви, започнах да размислям по какъв курс да водя яхтата, за да попадна там, където ми е нужно. Тъй като знаех, че най-краткото разстояние между две точки е правата линия, поставих на картата линейка и с молив съединих Бисерните и Галапагоските острови. Тази линия с посока югозапад означаваше моя истински курс. Нужно беше само да се придържам към него и след няколко дни щях да видя земя. Скоро обаче

се убедих, че в открито море теорията и практиката учудващо не съответствуват една на друга.

Следобед източният вятър започна по малко да стихва. Все пак няколко часа той ми послужи добре. Далече назад на хоризонта се виждаха Бисерните острови. Вдясно на борда се открояваха мъгливите очертания на бреговете на Панама.

Сутринта прекарах незабелязано времето със своята котешка команда. Румпелът беше закрепен и „Езичник“ леко се поклащаше върху вълните. Сламената шапка защищаваше главата ми от слънчевите лъчи, плетените сандали ми стояха удобно на краката. Съблякох се по гащета. Взех въдицата, поставих на кукичката опашката на уловената предишната вечер риба и след двадесет минути изтеглих една извиваща се скумрия, която хвърлих на котетата.

Както обикновено, котетата започнаха забавна игра покрай виещата се на палубата риба. Сцената се повтаряше без изменение, но никога не ми омръзваше. Отначало котетата се приближаваха към рибата с естествено любопитство. Обонянието им говореше, че това е изискано блюдо, котешки деликатес. Те с ярост скачаха върху рибата, съскаха и се готвеха да се вцепят в нея със зъби. С могъщ удар рибата ги отхвърляше, а те, изплашени, с развяващи се опашки, летяха през глава към бака. След миг отново започваше да ги тревожи апетитният мирис. Те осторожно се прокрадваха обратно с невинен вид и със затаена надежда в душата. Пропълзяха до своята жертва, притиснати до палубата, готови за скок. В този момент хвърлях иззад котетата чукчето и те с жално мяукане политаха като куршуми към бака.

Като изчаквах една-две секунди, те неуверено поглеждаха иззад ъгъла на рубката с блестящите си кръгли очи към очакващия ги на палубата обед. После отново пълзяха към рибата, спираха се около лакомството и с наслаждение го миришеха. Накрая, забравяйки всякаква предпазливост, със злобно съскане се хвърляха върху рибата на абордаж. Като смели каубои те я възсядаха, издържаха няколко нейни мятания, а после отново летяха далече, фучейки и блъскайки се едно в друго.

На търпеливост не можеш никого да научиш, такива неща се учат самостоятелно. За мое удоволствие тези неразумни зверчета така и не се научиха на търпеливост в обноските си към рибата. Те ме забавляваха до оня тъжен ден, когато бях принуден да се разделя с тях.

Към обед вятърът съвсем стихна. Нанесох в корабния дневник първата бележка за времето. Дневникът ми имаше деветдесет страници — за всеки ден бях отделил по страница. Надявах се да попълня последната страница пред входа на пристанището в Сидней. Тъй като не знаех как да водя корабния дневник според образеца, ако въобще съществуваше такъв образец, просто записвах: „7 юни, 11:00 — 12:00. Вятърът стихва.“ Така започна моето пътешествие.

Закуската ми се състоеше от продукти, с които се запасих на острова: авокадо, половин ананас, два банана, мляко от кокосов орех. Два грозда банани бяха привързани на мачтата, по палубата се търкаляха кокосови орехи, авокадо, плодове манго, плодове на пъпешово дърво, ананаси — дарове на богатите тропически лесове. Всичко това бях натоварил на борда, като мислех, че повече няма да видя пресни плодове чак до Австралия.

Следобед откъм северозапад задуха слаб ветреца, който скоро стана свеж, и по вълните се появиха бели ребени. Към залез ветреца се засили още повече и вече духаше от запад. Появи се вълнение. По небето се появиха облаци. „Езичник“ се наклони силно и аз започнах да мисля: не е ли време да вземам рифове и ако бе време, как да направя това. Бях извършвал тази операция в тихо време, но сега, когато вятърът и вълните люшкаха и подхвърляха яхтата, работата ми изглеждаше съвсем другояче.

Спуснах се долу и се вгълбих в книжката „Как се управляват ветроходни съдове“. Уви, тя разглеждаше въпроса за плаване в прибрежни закрити води и в нея нямаше нито дума за това, как се вземат рифове.

Залавяйки се за преградите, излязох от каютата на мократа палуба и се вгледах в ниско надвисналите облаци. Потърсих признаци за промяна на времето, но не намерих нищо утешително. „И така, Тихият океан ме посрещна с буря“ — помислих си аз. Огледах се и видях, че подветреният борд достига водата. Яхтата трепереше, чуваше се скърцането на рангоута. А вятърът все повече се засилваше, водата клокочеше край бордовете, вълните се издигаха с шум и свистене. Не бях уверен, че сега именно е „моментът“ за вземане на рифове, но все пак реших, че това няма да попречи.

Как да оберат платната? Как да закрепят рангоута в такова време? Опитвах се да отвържа фала, но взех, че го изпуснах. Положението стана опасно. Платното веднага се обезветри и свободният му край се залюля из въздуха. Не бях се още окопитил и то се скъса по средата.

Докато ловях биещия се под вятъра фал, платното стана на парчета. Хвърлих се към мачтата и се опитвах да уловя краищата на късовете; останалият без надзор гик като побеснял се люшкаташе от борд на борд. Как да е, закрепих платното и се вцепих в гика с всички сили, а после за двадесет минути, необходими ми да се справя с останалите платна, пробягах палубата не по-малко от хиляда пъти. Когато свърших с това, вълнението в морето се бе усилило още повече и ярките избухвания на мълниите озаряваха небето.

Разбрах, че за да приберат платната, бе нужно да завъртят съответно румпела, а сега вятърът гонеше „Езичник“ тъкмо натам, където бях плавал цял ден. С доста съмнителна маневра легнах на обратен курс, поставих яхтата срещу вятъра, при което вълните се удариха няколко пъти в борда. Все пак успях да поставя яхтата на десен галс, като обърнах румпела към вятъра и обезветрих предните платна.

Наоколо мракът се сгъстяваше бавно. Една огромна вълна удари яхтата в носа, вдигайки го високо към небето; вълните се пенеха под яхтата и тя започна да се люшка от едната на другата страна. Оказа се, че по време на буря не е нужно почти нищо да правя. Нека гротът става на късове, стакселът и кливерът остават на местата си, рулят трябва да се постави под вятъра и това е всичко.

Вглеждайки се в настъпилата тъмнина, внезапно усетих спазми в стомаха си и едва забележимо главозамайване. Реших, че това е от умора, и се спуснах долу. Там цареше хаос. Чуваше се трясъкът и грохотът на съборените от местата им предмети, в трюма бушуваше вода, а в каютата беше топло и задушно, котетата мяукаха жално и пълзяха по пода. Настойчивите удари на вълните и плясъкът на водата звучаха в ушите ми като погребален звън.

Внезапно почувствах, че ми прилошава, и с мъка излязох на чист въздух. Като се улових за вантата, отпуснах се на колене и започнах „да храня рибите“.

Вятър виеше зловещо, трещяха гръмотевици, океанът ревеше и докато повръщах, разбирах все по-ясно, че бурята се засилва.

Мълниите святкаха все по-често, въздухът ставаше все по-влажен: всяка минута очаквах да плисне пороен дъжд. Кливерът се изду от вятъра до последен предел и се боях, че старото платно няма да издържи.

Стоях до десния борд и изпитвах чувството на пълна пустота. Още можех да мисля, да чувствавам, но нямах сили да се помръдна. Знаех, че кливерът е така издут, че може всяка минута да се скъса. Задната му шкаторина така се тресеше, че и палубата, на която лежах по корем, започна да трепери. Извърнах се на хълбок и мълчаливо наблюдавах жестоката безнадеждна схватка между всемогъщата природа и малкото създание на човешките ръце.

Кливерът въздишаше тежко и пъхтеше като човек, носещ непосилен товар. Накрая шкотът не издържа и се скъса. Платното заплющя яростно. Старият износен ликтрос се скъса с оглушителен трясък — така пращи дрехата на дебелан, навел се много ниско. Злополучното платно бе разкъсано в миг и късовете му бяха пометени зад кърмата от нахлулата вода.

Направих опит да запазя спокойствие и да обмисля трезво положението. Вятърът ставаше все по-силен, морето ревеше все по-страшно, наоколо се пенеха огромни вълни. Светкавиците избухваха и гаснеха, като превръщаха нощта в ден. Дъждът налиташе на пориви. С развяващ се стаксел „Езичник“ се движеше бавно напред. Сега, когато дойдох на себе си, изпитах непреодолим страх.

Ясно беше, че е „крайно време“ да взема рифове на стаксела, тъй като само така можех да го спася. Отвързах фала и като го стиснах здраво в ръка, спуснах платното малко по-ниско, за да достигна до рифовете.

Постепенно ми се удаде да завържа рифщертите на непокорното платно. Работата със стаксела бе много трудна. Немислимо е да вземеш на него рифове, без да плиснат в лицето ти най-малко десет ведра вода. Не е леко да се справиш и със самото платно, което се бие яростно над главата ти. Яхтата ту подскача като див кон, когато всички платна са обрани, ту се люлее встрани и няма за какво да се хванеш на бака. Затова никак не е чудно, че един яхтсмен бе нарекъл своята капризна съпруга „Моят стаксел“.

Преди да се спусна долу, вгледах се в ревящата тъмнина и онова, което зърнах, никак не облекчи страданията ми, причинени от

морската болест. „Езичник“ бе люшкан и подхвърлян като треска. Сега той се носеше напред по волята на вятъра и се боях да не се вреже в някой бряг.

Спуснах се в каютата, поставих си спасителния пояс и мушнах в пазвата си двете котета. Но те проявяваха недоволство от теснотата и се наложи да ги измъкна обратно. Взех един спасителен пояс, остарял образец, отрязвах от него корковите плавници. Към два плавника прикрепих върви, за които завързах котенцата за задните лапи. Отново започна да ми прилошава и изтичах на палубата. Започна така нареченото „сухо повръщане“ и колкото повече се напругах, толкова по-зле се чувствавах. Съзнавайки своята безпомощност, огледах се наоколо и промърморих: „Изглежда, това е краят.“

Градушка от водни пръски се изсипа върху палубата откъм наветрената страна. Вятърът виеше в рангоута, океанът ревеше и бушуваше зад кърмата. Стакселът беше подложен на такъв силен натиск на вятъра, че от това се тресеше цялата яхта.

„Тук нищо не може да се направи!“ — помислих си аз и се спуснах долу. Котетата, заплетени във вървите, се мятаха яростно. Отвързах ги и ги поставих на коленете си, отпуснах се на койката, разтревожен от рева на вълните и вятъра, и си представях най-различни ужаси. Още в Панама някой ми беше казал, че в подобни случаи най-добре е да се вдигне щормовото платно на гротмачтата. Нямах щормово платно, но можех да направя такова.

Разрязах едно въже на десетина парчета, намерих стария резервен стаксел и с мъка го изтеглих на палубата. Парчетата от въжето привързах свободно към мачтата, съединих ги с предната шкаторина на платното, а после с помощта на гротфала го вдигнах. Долната шкаторина остана свободна и платното се деформира силно от вятъра, но все пак замени щормовото платно и яхтата потегли по-плавно. Като прибрах и сгънах стаксела, спуснах се бързо долу.

Заедно с котетата потънах в тежък, неспокоен сън, но скоро се събудих от трясъка на разкъсващо се платно. Щормовото платно се беше скъсало от горе до долу и краищата му се развяваха на вятъра. „Езичник“, разбира се, отново се отклони от курса и безпомощно се люшкеше и въртеше по вълните.

Какво трябваше да правя по-нататък? Избухванията на светкавиците непрекъснато озаряваха нощната тъмнина, вятърът

налиташе на пориви върху яхтата. Казват, че първата баница винаги присяда, а нали това беше моята първа буря! Започнах да се опасявам, че „Езичник“ вече е готов да се отправи в „пристанището на мъртвите кораби“. В такива минути, когато не знаеш какво ще стане, неволно си даваш клетва никога вече да не напускаш тихите пристанища.

„Езичник“ се озова между две вълни. Клокочещата вода, прехвърляйки се върху палубата, заплашваше да преобърне яхтата. Побързах да вдигна стаксела — последната ми надежда. Една силна вълна едва не ме смете в океана. Тласкан от страх, грабнах сандъчето с камъните и го хвърлих зад борда, а после с труд допълзях до кокпита и зачаках какво ще стане по-нататък. Падайки, сандъчето увлече яхтата встрани и я обърна.

Беше късна нощ. Морската болест, умората и тревогата изчерпаха окончателно силите ми. Спуснах се с труд долу при изплашените котета и веднага заспах.

За щастие вятърът малко стихна, но наоколо все още се издигаха гигантски вълни. Съкрушителен удар се стовари върху кила на яхтата. Излетях от койката. Котетата мяукаха жално. Скочих на крака и като се спъвах, полазих на палубата. Наоколо звучеше адска какофония: откъснатите от местата си предмети гърмяха, рангоутът трещеше...

Добрах се до люка, но нов тласък ме преметна на пода. „Езичник“ се наклони рязко и затрепери, при това се раздадоха десетки различни звуци, прикриващи се един друг. За миг яхтата се изправи, но веднага нов тласък ме повали отново. Бях уверен, че „Езичник“ се е натъкнал на подводни скали.

„Крушение“ — помислих аз. Бях доволен, че навреме си бях поставил спасителния пояс. Пипнешком потърсих котетата, като предвидих, че ще потрябва да скачам по острите скали, и не желяех да хвърля своя екипаж на сигурна смърт. Котетата се опитаха да избягат от мен, но аз хванах поясчетата и се хвърлих на палубата, като ги държах здраво.

Очаквах да видя мрачен бряг, обграден от островърхи скали. Нищо подобно. Вместо това пред краката си видях гигантското тяло на кит, чиято опашка разпенваше водата край десния борд на яхтата. Край другия борд лениво се поклащаше сред вълните още един кит, помалък от първия. Бях чувал, че понякога китовете нападат малки съдове, но в такава буря това ми изглеждаше невероятно.

С ужас помислих, че чудовището може да ме унищожи с един удар на огромната си опашка. Скоро обаче тази огромна опашка прие по-ясни очертания и разбрах, че пред мен бе плаващо дърво, но толкова голямо, че от него можеше да се направят две-три или дори пет такива яхти като моя „Езичник“.

Стволът му беше потопен във водата, а клоните се издигаха високо над повърхността; дървото се люлееше непрекъснато върху вълните. Очевидно, след като беше излетяла върху запенените гребени, яхтата се бе спуснала право върху дървото. Хвърлих котетата в каютата и се опитах да се снема от дървото с помощта на куката. Това обаче не ми се удаваше. „Езичник“ се люшкаше насам-натам и с такава сила се удряше в дървото, че всяка минута можеше да стане катастрофа.

Гигантските вълни подмятаха горския великан като треска, стъблото и клоните удряха бордовете и „Езичник“ стенеше жално като тежко ранен човек.

Всяка нова вълна повдигаше кила един-два дюйма напред и накрая, като издържа десетина такива удари, яхтата се освободи и заплава по-нататък.

Спуснах се долу и запалих фенерчето, за да видя няма ли теч или други повреди. Не забелязах нищо подозрително. Но изведнъж на дъното на трюма се мярна сребриста ивица. Протегнах ръка и напипах във водата нещо хлъзгаво, живо, пъргаво. Хванах това същество и го хвърлих върху трюмната настилка. Беше калмар! Жив калмар, дълъг два дюйма и половин дюйм в обхват.

Веднага ми се мярна мисълта, че някъде трябва да има пробойна, през която той бе попаднал тук.

Отидох в кокпита, където стоеше помпата, изпомпах водата и огледах трюма. Видях тънка струйка вода, която проникваше през дъното. Огледът на шпангоутите и подводната част на бордовете не даде никакъв резултат. Изглежда, яхтата даваше теч някъде около кила. Реших без бавене да плавам към брега. Най-близо беше остров Рей.

Отново изпомпах водата от трюма и легнах на друг курс. Без да отдавам рифовете на стаксела, повдигнах го по-нагоре. След това измъкнах на борда сандъчето с камъните. Като се обливах в пот, без да обръщам внимание на влажния хладен вятър, бързо разгънах своя здрав кливер и го вдигнах. Горчиво съжалявах сега за това, че поради

собствената си небрежност останах без грот. Колко добре можеше да ми послужи сега! Но и под стаксел и кливер „Езичник“ бързо се носеше напред, подгонен от вълните и вятъра.

Отправих яхтата на югоизток, като предполагах, че по време на бурята бях отнесен на север. Краят на небето просветля, слънцето бавно се издигаше над хоризонта и осветяваше върховете на платната. Яхтата се носеше към Бисерните острови.

Отново се заех с помпата и забелязах, че сега водата нахлува побързо. За всеки случай пуснах мотора и дадох „пълнен напред“. Докато се занимавах с мотора, трюмът бе отново залян. Върнах се при помпата и изпомпвах дотогава, докато в шланга вместо къклолене се чу свистене на въздух — звук, мил за сърцето на моряка, чийто плавателен съд е получил теч. Но като погледнах в трюма, видях как той отново упорито се пълни с вода.

„Езичник“ се движеше бързо, но все пак това не беше достатъчно. Помислих за резервния грот, който лежеше в сандъка с платната, и за това, колко добре би било да го поставя. Спуснах се долу да го взема и с ужас забелязах, че трюмът вече е залят и даже на пода на каютата има цял дюйм вода.

Хвърлих се към помпата и работих дотогава, докато останах без сили, а в трюма нямаше нито капка вода. Взирах се напрегнато над сивите вълни в ивицата земя на хоризонта и тя отново ми се стори така далечна!

Измина половин час. Гледах непрекъснато към острова, като само от време на време отскачах, за да проверя нивото на водата в трюма.

До остров Рей имаше около осем мили, до Пунта де Кокос още повече. Сан Хозе се намиреше на пет-шест мили вляво от мен. Изглежда, твърде дълго се бях вглеждал в острова, тъй като, когато надзърнах долу, открих, че подът на каютата е залят на не по-малко от три дюйма с вода. Течта се усилваше.

Заех се отново с всички сили да изпомпвам водата, като често сменях ръцете си, но водата продължаваше да се плиска в трюма. Когато накрая в маркуча засвистя въздух, въздъхнах облекчено, но като погледнах напред, убедих се, че до остров Кокос е още много далече. В трюма отново заклоочи вода, трябваше пак да се поработи. Забелязах обаче, че вече трудно ще се справя. Водата се покачваше бързо.

Изтичах към кърмата, отвързах румпела и обърнах яхтата право на изток. Сега взех курс към остров Сан Хозе, който беше на три мили откъм наветрената страна. Водата навлизаше стремително, като плашеше треперещите от студ котета, сгушени върху койката. Помпах с всички сили, опитвайки се да се справя с тези потоци. Напред се виждаше пустинна плитковина, вляво от нея — скалист нос, зад който бе защитеният бряг.

Обърнах яхтата на три румба вляво и я отправих с нос към брега, после отново трескаво започнах да изпомпвам, без обаче да се реша да погледна далече ли е още брегът. Изведнъж моторът се задави, глухо закашля веднъж-дваж и накрая заглъхна. Погледнах към него и видях, че е залят с вода. Продължих изпомпването, като се надявах, че „Езичник“ ще продължи да се движи по инерция. Брегът приближаваше бавно. Налегнах на помпата, но яхтата потъваше все по-дълбоко, бордовете ѝ бяха вече до самата вода. Долу, откъм каютата, се донасяха жалните вопли на котетата. Разбрах, че водата ги е смела от койката.

Очаквах вече палубата всеки момент да се скрие под водата и „Езичник“ да отиде на дъното. Но внезапно килът зашумоля по пясъка и яхтата спря. От люка изплуваха котетата, влачещи зад себе си спасителните поясчета. Хвърлих ги върху покрива на рубката и започнах да прибирам платната. После се постарях да закрепя здраво яхтата към брега.

Палубата бе залята. Всичко вътре плаваше във водата. Отворих носовия люк и като се потопих до пояс във вода, извадих от трюма дебело въже. Привързах единия му край към кнехта, а другия около пояса си. Улових котетата и ги хвърлих на брега. Те паднаха във водата на около двадесет фута от пясъчния плаж. Сkochих от носа във водата, доплувах до тях и видях, че те се опитват да направят невъзможното — да се покатерят върху своите люлеещи се поясчета. Трябваше да ги измъкна на брега. Като се намериха на суша, те започнаха да се ежат зиморничаво и да треперят от студ. Привързах края на въжето около стъблото на едно мангрово дърво.

Моят котешки екипаж, претърпял заедно с мен корабокрушение, куцукаше по пясъка, смъртно уморен от морето и неговите капризи. Изведнъж котетата видяха, че редом се издига мрачен и неприветлив лес, потънал в грозно мълчание. С жално мяукане те се помъкнаха

обратно към брега, оплаквайки се горчиво от превратностите на моряшката съдба, и мокри и изплашени, приседнаха на задните си лапки. Взех нежно на ръце своите малки приятели, измъчени от морското пътешествие.

До този момент ги наричах просто „писенца“. Сега вече някак от само себе си им намерих подходящи имена. Малкото светло котенце нарекох Захвърлен, а по-тъмното — Останка. За съжаление денят на кръщението им беше доста безрадостен. Реших да ги покрия с ведрото за вода, за да не избягат в гората, където можеха да попаднат в устата на някой крокодил.

Седнах на влажния пясък и гледах с тъга своята нещастна яхта, потънала до перилата си край необитаемия остров. Пред очите ми тя се повали на едната си страна. Десният борд се скри под водата, мачтата се показва на повърхността на три фута от борда и стърчеше нагоре под някакъв невероятен ъгъл. Това беше мачта на плавателен съд, претърпял корабкрушение. По нея все още се поклащаха парчета от щормовото платно.

СЛЕД КРУШЕНИЕТО

Докато седях в това утро на неприветливия бряг и гледах към своята потънала яхта, мислех, че е дошъл краят на моето пътешествие. Убедих се колко лошо е да си новак в някоя работа.

Каква подигравка! „Да се добера до Сидней каквото и да става!“ — с този лозунг се бях отправил на път. И ето сега на шестдесет мили от Панама яхтата ми потъна, а пред мен лежах само осем хиляди четиристотин и четиридесет мили. Котетата видимо ми съчувствуваха и още по-плътно се сгушиха на коленете ми.

Отидох с плуване до яхтата. С тежко чувство стъпих върху наклонената палуба. Положението ми се струваше безизходно. Смятах, че всичките ми неуспехи започнаха от деня, когато яхтата заседна в плитковината около остров Сеньора. Цялата сутрин обсипвах яхтата с отбрани ругатни, с което доказвах, че съм моряк до мозъка на костите. Като изразходвах целия си запас от обидни думи, колкото и да е странно, почувствувах облекчение.

Намерих едно сухо местенце и седнах, като съзерцавах така добре познатата ми картина — лежащата до брега яхта. Досега в продължение на половината от времето, което бях прекарал на нея, тя бе заседнала на плитковини. Плаването, което преди ми се струваше „доста скучно“, стана някак много увлекателно.

Яхтата беше заседнала по време на прилива. След час почти цялата палуба се намери над водата, а около кила водата беше до коленете ми. Скочих долу и обходих изпомачкания корпус, като оглеждах внимателно всяка драскотина.

Откак бе попаднала в моите ръце, яхтата бе пострадала здравата. Но заедно с това бе показала на какво е способна. Можех да разчитам напълно, че ако ми се удаде да ремонтирам своя бърз тендер и да го спусна на вода, той без труд ще преплава Тихия океан. Моето обучение по мореходно дело, така скъпо струващо на „Езичник“, бе оставило по него забележими следи във вид на многобройни смачквания и драскотини. Отворих бордовите илюминатори, за да пусна водата от

трюма. Като вмъкнах главата и плещите си в машинното отделение, отворих и кингстона в трюма.

Вътре в яхтата имаше купища от вещи, които биха довели във възторг всеки вехтошар. Но аз не исках да мисля за това. Интересувах ме само пробойните и наистина не се наложи дълго да ги търся.

Шпунтовият пояс на обшивката от левия борд се бе приближил към форщевена, като оголваше залятата с цимент скула. Конопатката на много места беше излязла от пазовете и през пролуките се просмукваше вода. Освен това имаше и други повреди. Ахтерщевенът бе изскочил от гнездото си. Обшивката непосредствено до него и до форщевена се бе огънала, гребният винт се бе изкривил.

Като огледах повредите, убедих се, че те могат да бъдат напълно поправени. Взех чук, отвертка, гвоздеи и една стара риза. Най-напред заковах обшивката към кила, ахтерщевена и форщевена. После разкъсах ризата и затъкнах временно жлебовете с парцали с помощта на отвертката и чука. Работех бързо, за да успея да свърша всичко, преди да започне приливът.

Когато водата започна да приижда, бях вече завършил временния ремонт на яхтата. Сега оставаше само да предотвратя течта през палубата, като задрях вентилаторите, бордовите илюминатори, кингстона и люка.

Морето настъпи към брега, обхвана яхтата с лепкавите си ръце и сякаш опипваше ремонтираните места, готвейки се да проникне във вътрешността. Аз чаках.

И ето „Езичник“ отново бе над водата. Теч почти нямаше. Да се изпомпа водата беше лесно. Вече в мрак, когато нивото на водата стигна своя предел, отведох яхтата до самия бряг, където килът здраво се зарови в пясъчното дъно, а носът гледаше право към гората. Уморен от вълненията и тежката работа, потътрих се по брега към своите гладни другари. През целия ден не бях хапнал нищо, не бях пил дори глътка вода. Толкова бях измъчен, че дори мисълта да се върна на яхтата и да потърся кутия с рибни консерви за котетата ми беше непоносима. „Ще почина няколко минути и ще отида“ — реших аз. А когато станах, беше вече съвсем светло. Котетата скачаха и играеха около мен. Денят обещавахе да бъде хубав, имаше отлив, яхтата стоеше успоредно на брега. Трябваше да се заема за работа, но... и аз, и моят екипаж умирахме от глад.

Когато отидох на борда, забелязах, че водата е смила етикетите на всички кутии и трябваше да избирам наслука. Протегнах ръка и взех две кутии. В едната се оказаха ананаси, а в другата — спанак. Котетата, принудени да привикват към превратностите на морския живот, получиха за закуска по парче ананас. В това хладно утро спанакът от кутията ми се стори по-вкусен от пържени яйца с шунка, а ананасите бяха по-добри от всякакво кафе.

В продължение на десет дни водех блажен и безреден начин на живот. Не носех дрехи, купчината коси на главата, отдавна не видели ножици, ми замениха шапката, за последен път се бях бръснал в Панама и бях си дал дума да не се бръсна до срещата си с Мери. Бос, покрит с бронзов загар, прекарвах цялото си време край яхтата, ремонтирах повредите и счупените части, за да мога да встъпя отново в единоборство с океана.

Хранех се със студени консерви, като отварях наслуки кутия след кутия, и така се получаваха най-неочаквани съчетания. Разнообразявах менюто си с плодове и зеленчуци, събирани от острова. Наблизо се намираще бананова горичка, а около нея — голямо мангрово дърво, малко по-далеч намерих авокадо, кокосови палми и пъпешово дърво. Лапах с апетит пресните плодове. Работех много, но затова пък и ядях много, спях добре и не изпитвах липса от нищо.

Нощувах на пясъка под навес, направен от веслата и стаксела. Нито дотогава, нито по-късно съм се чувствувал така свързан с природата, никога не съм имал толкова добър апетит и здрав сън. През ония дни ми липсваше само Мери. Ако тя беше с мен, не бих бързал да ремонтирам яхтата. И въобще за какво би ни бил нужен този ремонт?

При отлив бях на борда на „Езичник“ и пусках в ход всичките си инструменти. Когато започваше приливът и тендерът се въртеше на плитчината, поправях и кърпех грота. Заших три големи парчета, старайки се да направя платното още по-здрavo. За всеки случай прекарах иглата по шевовете на всички платна, проверих всички ликтроси и здраво закрепих въжетата. Затъкнах всички отвърстия, боядисах бордовете, после поправих руля и с чука изправих гребния винт. Най-последно можех да помисля за излизане в море.

Най-трудното беше да сменя яхтата от плитчината и да я отведа по-далеч от брега. При това не разполагах с котва и затова най-напред

се заех с направата ѝ.

Ясно ми беше, че тъй като нямам с какво да заменя котвата, трябва да я направя от подръчни материали. Сандъчето с камъните не можеше да ми послужи. Нужна ми беше такава котва, която можех да отнеса по-далече от брега, та да притегля към нея яхтата, ако успея да я сменя от плитковината.

Отсякох едно малко дръвче и го разрязах на две неравни части — едната дебела и дълга, а другата — тънка и къса. Дългото дръвче бе предназначено за вретено на котвата. Към него приковах на верев къс прът, дълъг около 4 фута, който трябваше да служи за рога на котвата. На краищата му закрепих дълги шипове, които да могат да се забиват в пясъчното дъно при всяко положение на рогата. Тази котва имаше само един недостатък — плаваемост. Отстраних го, като привързах към нея две големи оловни пластинки, които отрязах от кила на яхтата.

После определих разстоянието от заседналата в плитковината яхта до чистата вода. Опитът, който придобих при предишните ми засядания, сега ми помогна. Домъкнах в трюма тежки камъни за устойчивост на яхтата по време на прилива. Имах следния план: тъй като повечето от товара бе пренесен на брега, а камъните в трюма са по-тежки от него, ще дочакам прилива и тогава ще изхвърля камъните във водата, след което яхтата ще изплава изведнъж. Тогава ще я изтегля за котвената верига по-далеч от брега и ще я закотвя. Надух гумената лодка, натоварих на нея новата котва и я отнесох на дълбоко място.

На около тридесет метра от брега хвърлих изработената от мен котва във водата и тя бързо потъна на дъното. Върнах се на брега и седнах да отдъхна край нахвърляното ми накуп имущество в края на гората. Захвърлен и Останка се сгушиха на коленете ми и наблюдаваха как първите вълни, предвестници на прилива, започнаха да ближат кила.

Не след много „Езичник“ потрепери и дъното му заскърца по пясъка, като се стремеше да се откъсне от плитковината. Когато нахлу достатъчно вода, обтегнах веригата, „Езичник“ се опита да изплава, но тежките камъни в трюма го задържаха. Но когато бързо изхвърлих камъните зад борда, яхтата изплава леко. Като улових веригата, започнах да се притеглям към котвата.

Най-много от всичко сега ме вълнуваше въпросът: ще даде ли яхтата теч. При теч щях да бъда принуден да се върна в Панама за

основен ремонт; ако нямаше, щях да продължа пътешествието.

Спуснах се долу, запалих фенерчето и внимателно огледах трюма. Всичко беше в ред, нито една капка вода не проникваше вътре. Когато отново излязох на палубата, яхтата вече се бе обърнала с нос към океана, сякаш движена от някакъв инстинкт.

Същото измамно предчувствие, което ме бе заставило да отплавам от Панама самичък, сега ме подбуждаше да продължа пътешествието.

Започна да се свечерява. Бързах да изляза в океана. Притеглих гумената лодка до борда, седнах в нея и загребах към брега, където, покрит с платно, лежеше целият ми товар, а Захвърлен и Останка жално и пронизително мяукаха под ведрото. Цели три часа превозвах багажа от брега на яхтата. Последният рейс извърших, когато беше вече съвсем тъмно. Изплашените котета, покатерили се върху купа от припаси, гледаха учудено към тъмната вода.

След по-малко от час привързах гумената лодка за бака, вдигнах необикновената си котва и я закрепих на палубата. Под всички платна, подгонен от свежия ветреца, „Езичник“ излезе от залива. Някакъв вътрешен глас ми подсказваше, че сега именно започва истинското пътешествие. Разбира се, мислех и за евентуално завръщане в Панама за ремонт. Това щеше да бъде най-разумното. Но измина час и нито една капка вода не проникна в трюма. Спомних си, че вече съм загубил почти цял месец, а в съревнованието с приближаващите бури ми беше скъп всеки ден, всеки час.

Само това, че „Езичник“ отново се държеше над водата и се движеше със собствен ход, като че ли ме приближаваше с хиляда мили към Мери.

В полунощ, когато яхтата беше вече далеч от брега, взех курс към югозапад, закрепих румпела и легнах да спя заедно със своя екипаж.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ

Деветстотин мили океанска площ отделя Бисерните острови от архипелага Галапагос. В Панама ми бяха казали, че с ветроходен съд това разстояние може да се вземе за срок от седем дни до цяла вечност. Такава бе почти цялата информация, с която разполагах.

Даже хора, които бяха плавали из тези неспокойни места, не можеха да ми кажат повече нито една сваятна дума. Когато говореха за тях, поглеждаха към океана и се мръщеа. „Към Галапагос се отправяйте откъм изток! — казваха те. — Не се и опитвайте откъм запад, невъзможно е после да преодолеете пасатите и течението.“

Възприех следния план: да плавам на юг, докато достигна широтата на Галапагос, а после да обърна на запад. Някой ми бе казал, че стигна ли веднъж до този архипелаг, следващият преход до Австралия ще бъде просто разходка. Пасатите ще ми помагат. Затова, когато неприятностите се трупаха по пътя ми, мечтата за спасителните пасати ме караше да се боря с удвоена енергия.

Да се определят атмосферните условия в пространството между Панама и югоизточните пасати с простата дума „лоши“ или „ужасни“ е слабо казано. Бурите тук са много по-често явление откъдето и да е другаде. Въобще времето е крайно променливо. Пътешественикът не само се сблъсква с всички неприятности поотделно, но и с най-всевъзможните им комбинации.

При Бисерните острови се срещах и с бури, и с шквалове и на времето ги считах за доста силни. Но когато излязох от Панамския залив и продължих по-нататък, Пандора^[1] отвори широко своя съд и аз буквално се озовах в ада.

Всъщност истинска буря нямаше. Но бих предпочел океанът да ме поблъска в течение на седмица, след това да ме остави спокойно да поплавам ден-два, отколкото да се подхвърлям на такива резки промени на времето.

Почти всяка нощ вземах два реда рифове на грота и лягах на дрейф. Друг път настъпваше пълно затишие или ветреецът, който едва

подухваше, не бе в състояние да придвижи яхтата срещу течението. В промеждутъците на тези смайващи крайности неочаквано налитаха отгоре ми тропически шквалове. Единственият признак, по който можеше да се отгатне тяхното появяване, бе фученето на вятъра и трясъкът на скъсаното платно.

Тези води несъмнено са най-острата кост за гърлото на всеки моряк. Три враждебни океански течения се срещат тук и воюват помежду си под кила. Откъм север, от бреговете на Япония и остров Уналашка, се спуска студеното Мексиканско течение. От запад бурно и стремително идва Екваториалното противотечение и носи със себе си тропически живот и зной. А долу, покрай бреговете на Южна Америка, откъм Антарктика, приижда студеното Хумболдово течение. При стълкновението на тези три различни течения се случва това, което би произлязло, ако за един и същ мъж брюнетка, червенокоса и блондинка започнат да си скубят една друга косите.

Финал на цялата тази бъркотия поставяше непостоянният, ту тих, ту в следната минута поривист и зъл югозападен вятър. Защото моят път лежеше в югозападна посока — точно срещу този вятър. Налагаше се да лавирам — отначало към юг, после на запад — в непрекъсната борба с течението, което се опитваше, и то често с успех, да ме изтласка обратно към Панама. Имаше и дни, когато цели часове престоявах в терзаещи нервите мъртви затишия. После бурният вятър ме бодваше отстрани, като ме караше почти цяла нощ да се люшкам нагоре и надолу. А на утрото отново се озовавах сред мъртво затишие под потоци от дъжд и бучащи облаци или пък налиташе електрическа буря, която озаряваше небето със зловещите блясъци на мълниите.

Още в първия ден на плаването ми излезе южен вятър, силата на който непрекъснато растеше. Взех един риф и тъкмо се колебаех дали да спусна някое платно, вятърът внезапно спадна съвсем. Огромни гладки вълни връхлитаха срещу мен, пробучаваха и изчезваха зад кърмата. След двадесет минути един чудовищно голям облак догони яхтата, като непрекъснато гърмолеше. По правилата следваше да оберат всички платна и да се спусна долу. Но аз отчаяно се стремях да се придвижа поне малко на югозапад. Целия ден се бях въртял на едно и също място в борба с насрещния вятър. И сега вятърът откъм кърмата бе за мен истинско щастие. Нахлупих по-добре шапката си и се притиснах о палубата. Шквалът налетя с рев и доста грубо ме удари с

ритник отзад. В следния миг яхтата вече летеше напред със скорост седем възела! Точно това и желяех.

Представяте си сигурно картината! „Езичник“ излиташе на гребена на една вълна и оттам се връзваше в средата на друга, сред канонадата на пръските, които излитаха и мокреха дори върха на мачтата. Водните потоци обливаха палубата и се изтичаха зад кърмата. По трясъка и разтърсването на яхтата познавах кога се провалям от белия гръб на една вълна и кога носът се връзва в следващата. По едно време ме обзе боязън и реших да обърна „Езичник“ срещу вятъра, като скъся платната. Но после си казах: „По дяволите, все някъде ще доплавам!“ И оставих яхтата да лети по-нататък.

Шквалът трая около четиридесет минути, сетне вятърът спадна съвсем, като ме остави сред едно неспокойно, объркано море.

На следния ден за пръв път наблюдавах борбата между две течения. Внезапно като изневиделица по повърхността на океана се появиха многобройни конусообразни и бързи вълни. Те подскачаха нагоре-надолу в един безкраен танц, като протягаха към небето неизброимите си пръсти. Никога преди това не бях виждал подобна картина. Наистина изумително бе да наблюдавам грозната епилепсия на океана. Вълните прехвърляха бордовете, но изтичаха от самоотливния кокпит, без да причинят вреда. Две различни течения се бяха срещнали под кила и сега червенокосата и блондинката скубеха една друга косите си.

Друг необикновен инцидент наскоро за малко не ми струва скъпо. Духаше слаб, изменчив, както моряците на шега казват, „дамски“ ветреца. Няколко часа през дългия горещ ден бях използвал мотора в напразно търсене на свеж вятър. Късно следобед се примирих със съдбата и реших да използвам ветреца, с който разполагах. Но още щом се смрачи, неочаквано излезе буря — толкова неочаквано, че не успях да спусна платната. Докато вземах първите и вторите рифове, бурята се развилня не на шега. Кипналите вълни надигаха гръд и с дива ярост разтърсваха яхтата. Наложих се да обера кливера. Иначе рискувах да загубя бушприта.

Плаването на ветроходна яхта с бушприт в бурно време е като балансиране върху търкаляща се бъчва. Всеки път, когато бушпритът

се спускаше надолу, се озовавах до колене в разпенената вода. Почти при всяко четвърто такова потапяне водата се оказваше по-дълбоко и пълнеше джобовете ми — дори джобовете на жилетката.

Вкопчен отчаяно за вантата, се опитвах да управлявам платната със свободната си ръка. В такава тъмна и бурна нощ никак не е приятно да паднеш зад борда. Затова стисках здраво вантата и бързо работех. А не трябваше толкова бързо. В такива случаи човек не е достатъчно внимателен. Именно така стана и сега.

Няколко пъти край Бисерните острови плавах с бушприт в бурно време и считах това за лесна работа. Но ветроходните съдове са чудесно средство за доказване нуждата от постоянна бдителност. „Езичник“ твърде рязко се наклони, зарови нос дълбоко във водата, после отново се повдигна с бушприт, насочен към небето. С грацията на цирков клоун аз се изтърколих като пумпал в налитащите тъмни води.

Изплувах мигновено на повърхността. Запенените вълни ме завлякоха само на някакъв фут от кърмата и разбрах, че трябва по-скоро да се хвана за нея, иначе следващата вълна щеше да ме отхвърли встрани. Като напрегах здраво мишци, едва успях да не изоставам от бавно движещия се „Езичник“. Солената вода замъгляваше зрението и затрудняваше дишането. В този отчаян миг докоснах някакъв предмет: отначало помислих, че това е рулят, но това бяха панталоните ми, които бях спуснал с връв да се изперат в струята зад кърмата. С тяхна помощ се притеглих до перилата и притиснат до тях, можах да си поема дъх.

Морето обсипваше яхтата с могъщи удари, като ме поразяваше с безграничната си мощ. По време на четиригодишната си служба в търговския флот не бях дори и подозирал колко безкрайна е неговата сила. На палубата на големите транспортни кораби човек се чувства не в морето, а над него. Той едва го вижда иззад масивните стоманени прегради, които се издигат от всички страни. Когато търговският моряк усети на устните си солена водна пръска, това за него е цяло приключение.

Докато пенливата струя на яхтата ме обливаше, премного изтощен, за да се изкача на палубата, стана ми ясно, че трябва в бъдеще да спусна някакво въже зад борда. След като най-сетне се изкачих на яхтата, отидох при бушприта и се поборих с кливера,

докато го сваля. Преди това обаче полежах малко на кърмата и внимателно се вглеждах в бягащите назад водни маси. Подобно на зверове те изскачаха изпод яхтата и с рев изчезваха в нощта. Естествено, премислих това, което можеше да се случи с мен. Току-що бях избягнал опасността, която винаги грози самотния моряк. Здравото ми беше провървяло. Следващия път може би не бих имал същото щастие. Почувствувах се неразривна част от яхтата, една неделима част от нея в борбата срещу безпощадното море.

Мислех и по това, бих ли се решил на такова пътешествие, ако бих знаел какви неочакваности ме дебнат напред, такива именно, с каквито се сблъсках сега. „Да, бих се решил“ — бе моят отговор. Това, което вършех, беше увлекателно. В него пулсираше тръпката на големите преживявания. Въпреки опасностите то ми харесваше. Чувствувах в него зова, който привлича всеки мъж — зова към приключения. А освен това пътят ме отвеждаше към единствената жена в света — към Мери!

Утрото на четвъртия ден от моето плаване бе като всяко друго. Яхтата лениво пълзеше на югозапад, тласкана от попътния ветреца. Както обикновено, небето ми се струваше подозрително, но вече бях свикнал на това. Предната нощ бях взел всички рифове, но още на разсъмване отново вдигнах платната. Безполезен опит — вятърът непрекъснато намаляваше силата си и скоро под ниско надвисналото оловно небе настъпи пълно затишие.

Пуснах в действие бърбия мотор и така се движих около два часа, докато не усетих появяването на лек бриз. Както винаги, той духаше от югоизток и едва-едва издуваше платната.

През тези първи пет дни изучавах мореходната астрономия, с която по-рано поради заетост нямах време да се занимавам. Едновременно с това изчислявах изминатото от яхтата разстояние за денонощие по скоростта на мехурите, изскачащи изпод кила. По този начин установих, че досега се движех със скромната скорост от седем възела и значи бях преодолял половината разстояние до Галапагос.

В десет часа се случи още едно произшествие.

Една голяма тъпоноса акула лениво запори водата редом с „Езичник“. Тя ме погледна с малките си свински очички и внезапно блъсна могъщото си тяло в борда.

Отдавна познавах тези навици у акулите. Много пъти денем или нощем чувах подобни удари в бордовете. Акулите вършеха това, за да се почешат, а може би и вследствие своя отмъстителен характер. За пръв път чух такова нещо, когато плавах край Бисерните острови. Беше нощ. Яхтата лежеше на дрейф недалече от Забога и аз спокойно спях в каютата си. Разбуди ме страшен удар, от който целият съд потрепери. Изскочих на палубата с мисълта, че съм се натъкнал на риф, тъй като не бях сигурен в кои места се намирам. Отначало реших, че яхтата е легнала на друг галс и е свърнала към брега. По-уверен бях обаче, че е риф. От палубата не можех да различа нищо. Нощта беше тиха и тъмна. „Езичник“ едва-едва се поклащаше. Стоях смутен и не разбирах какво се бе случило. Но ето на повърхността се показва фосфоресциращата сребърна следа на някаква маса, която се приближаваше. Тази маса се блъсна почти под краката ми о борда, простърга се със зловещ шум в корпуса и изчезна в тъмнината. Беше акула.

Не можех да се примиря с това. Дъбовите дъски, с които бе обшит „Езичник“, бяха с дебелина само един дюйм и бяха прослужили вече двадесет и шест години. Ако акулите почнеха често да използват яхтата като чесало, скоро бих се озовал във водата. Затова, когато хищникът отново се приближи, с все сила метнах върху него харпуна. Стреснат, той се извъртя, изтръгна въжетото от ръката ми и се гмурна в дълбините. Хубавият харпун бе загубен. Тогавя привързах дълъг ловджийски нож за веслото и когато някоя акула изплуваше наблизко, забивах в тялото ѝ шестте дюйма студена стомана.

Но да се върнем към нашия разказ. Акулата, която в утрото леко блъсна корпуса на „Езичник“, бе истинско чудовище. Неволно ѝ се възхищавах. Великолепен екземпляр! Перчеше се насреща ми по най-нахапен начин, имаше дължина колкото половината яхта и зъби колкото човешки пръсти.

При вида на тези изумително големи зъби много ми се прииска да ги добия, за да ги покажа на приятелите си. Колко ли интересно щеше да бъде за Мери да подържи в ръка тази страшна челюст!

Взех тежкия спортен харпун и привързах за него най-голямата стоманена кука за лов на акули. На куката закачих за примамка една тлъста, отчасти оглозгана от Захвърлен и Останка скумрия. Когато акулата се приближи, провисих примамката пред нея и веднага я

дръпнах настрана, преди хищникът да я огледа добре. Целта на тази проста психологическа уловка бе да разяри акулата. Втория път тя се нахвърли върху примамката и нахално я налапа в зъбестата си пасть.

Дръпнах харпуна назад с цялата си сила. Куката здраво се впи в челюстите ѝ. Изпитвайки мъчителна болка, акулата се опита да изтръгне харпуна, после се замята наоколо и като вдигаше фонтани вода, се устреми встрани.

С яростни удари на могъщата си опашка тя се отдалечаваше все повече от яхтата, като размотаваше с леко бръмчене барабана на лебедката. Когато стигна на разстояние до шестдесет ярда, барабанът се бе размотал докрай. Акулата се завъртя на куката и зашиба водната повърхност, сребърна сред кипежа на пяната.

Наклонил се целият напред, гледах като омагьосан нейната яростна борба. Тя изскочи на повърхността на водата, като извиваше исполинското си тяло ту във форма на буквата „О“, ту като „S“, и с бясна злоба се опитваше да прегризе куката. Появяваше се ту зад кърмата, ту пред самия нос и оставяше кървави петна по гладката водна повърхност. От време на време се обръщаше по гръб и се гърчеше в спазми или описваше кръгове около яхтата, последвана от своята риба-лоцман.

Веднъж акулата се гмурна на повече от сто фута право под яхтата — така дълбоко, че аз я изгубих от поглед въпреки кристалната прозрачност на водата. Но най-ефектното си усилие тя извърши половин час след налапването на куката. Като обтегна въжетото до крайна степен, тя отплува далече зад кърмата на яхтата. После мощно зацепи с гръбната си перка повърхността и с бясна скорост описа пълен кръг около „Езичник“. Над нея летяха пръски, а зад нея оставаше дълга пенлива диря. Като описа така няколко кръга, тя замря за секунда, после отскочи на около петдесет фута встрани, извъртя се и с такава сила се впусна напред, сякаш искаше в страшния си устрем да откъсне главата си и да я остави на куката! Още преди да изпъне до крайност въжетото, тя изскочи изведнъж от водата, обърна се по гръб и така се загърчи от главата до опашката, че ако въжетото беше изопнато, дори да беше металическо, би се скъсало като конец. След това последно усилие акулата отслабна и само леко се съпротивляваше, докато я притеглях към яхтата.

Зъбите ѝ наистина ми се сториха необикновени. Дълги не по-малко от два дюйма и с дебелина на молив, те стърчаха в два неравни реда — разкривени и толкова остри, че бяха в състояние да прегризат кост. Моята завист към силата ѝ и гордостта от удържаната победа ме накараха да се надвеса над борда и да я ударя с юмрук по муцуната. Тя бе твърда като палубата на „Езичник“.

Огромните челюсти и острите зъби бяха великолепни. Но как да ги извадя? Поради наивността си считах, че това ще бъде много лесно: ще прехвърля акулата на палубата, ще отрежа главата ѝ и ще сваря месото.

Захвърлен и Останка с лапки на перилата вдъхваха мириса на риба, който идваше от устата на хищника, нервничеха и нетърпеливо мяукаха в очакване на пиршеството. Реших да вдигна акулата на палубата.

Отначало направих наивен опит да я вдигна с едно изтегляне, но едва я помръднах от мястото. Тя тежеше около няколкостотин фунта. Тогава привързах гротфала към харпуна, забих го в хрилете на акулата и като притеглях дюйм след дюйм огромното туловище, успях с мъка да го прехвърля през перилата на палубата. Какво чудовище! Главата лежеше в кокпита, а опашката висеше зад кърмата. Туловището едва доловимо потръпваше. Взех брадвичката и я забих в гърба на акулата. Избликна фонтан от кръв и целия ме изпръска.

В този момент огромното туловище буйно потрепери. Захвърлен и Останка побягнаха към носа на яхтата. Погледнах след тях. Раздаде се ужасен трясък и румпелът, откъртен от ахтерщевна, падна в морето.

Наоколо се развихри истински ад. Гигантската акула оживя и се хвърли в див щурм. С могъщи удари на опашката и главата тя ме събори и за малко не ме изхвърли през борда.

Опашката биеше надолу и нагоре като огромен чук и разбиваше, сплескваше и смяташе всичко наоколо. Танкът с гориво бе пометен в един миг, другият меден танк бе сплескан като пита и съдържанието му потече в трюма. Обзет от ужас, се притиснах до перилата. Комингсът на кокпита затреця, откърти се и отхвъркна срещу мен. Ако не бях отскочил навреме, здравата щях да си изпатя.

В това време капакът на люка се стовари в каютата и задният илюминатор изтреця. Подът на кокпита можеше да рухне всяка

секунда. „Езичник“ подскочаше, сякаш налаган от исполински юмруци.

Спуснах се, доколкото смеех, по-наблизо до чудовището и забих бравичката в гърба му. То започна отново яростно да се извива. Преградата между кокпита и машинното отделение изпращя, подът рухна, бидоните с бензин се затъркаляха надолу. Главата на акулата почти докосваше мотора. Хвърлих се отгоре ѝ и отново забих в тялото ѝ стоманеното острие.

Разрушението продължаваше.

„Езичник“ се разпадаше пред очите ми. Размахвах бравата като обезумял дървосекач, по главата и на гърба на акулата се образуваха зеещи рани. Гръбният ѝ плавник бе отсечен до половината, но тя продължаваше да разбива яхтата. Страхувах се, че ще си пробие път до каютата и ще я потроши или пък ще повреди мачтата. Започнах с още по-голяма сила да сека като полудял, отчаян, целият изцапан с кръв.

Акулата смаза със странично движение на главата си мотора, изби свещите и разкъса проводниците. После се извърна, легна право върху гребния вал и с няколко удара го огъна. Започнах да се опасявам вече, че ще пробие бордовете. Легнах на една страна, почти под самия мотор, извъртях се и с бравата разпрах стомаха и раздробих долната челюст на чудовището.

То се загърчи в конвулсии. Следвах го неотстъпно и продължавах да нанасям смъртоносни удари. Избих напълно окото му и отворих дупка от хрилете до остатъка от гръбния плавник, но опашката му продължаваше да блъска яхтата като грозен бич.

Пропълзях по-близо и сгънах краката си, за да се наглася по-удобно в тясното място, после се извърнах на една страна, за да мога да употребя цялата си сила. Прицелих се право в муцуната, която се счита за ахилесовата пета на акулите, и я разсякох чак до горните зъби. Акулата все още нанасяше опасни удари. Тогава се приближих съвсем плътно до нея и забих бравата в стомаха ѝ, за да поразя жизненоважните органи.

Бях толкова изтощен, че вече не можех да насочвам, където трябва, бравичката. Но неочаквано всичко свърши. Акулата разтвори широко уста и изведнъж замря. Дълго време лежах редом с нея, гледах я и се надявах, че вече няма да оживее, защото иначе би ме смазала, а нямах сили да се преместя настрана. Всичко наоколо ми беше

изпотрошено и залято с кръв. Аз също бях целият изцапан със запечена кръв.

Преди да изхвърля обезобразения труп зад борда, трябваше да извърша някои други работи: да изпомпя от трюма галони разлян бензин, изляната киселина от акумулаторите и съсирената кръв. След това измих палубата, каютата и бордовете. Накрая прибрах изпочупените дървени отломки и ги натрупах в каютата.

Кокпитът представляваше зееща дупка. В нея изгладнелите котета гръмко мяукаха над трупа на акулата и жадно мърдаха мустаци. Отрязях им порядъчен къс месо и заедно с него ги поставих върху капака на предния люк.

Разтворих стомаха на акулата и там намерих цяла колекция — останки от нещастни създания, послужили за храна на хищника: две цели сепии, голяма испанска скумрия, множество вече почти смлени рибки, както и рибата, с която улових акулата, няколко кости и късове месо, очевидно откъснати от тялото на някаква едра риба.

След такава упорита борба челюстта на акулата доби в очите ми особена ценност. Отрязях главата на хищника, измих и почистих костите и жълтите зъби. Те представляваха наистина ужасна гледка.

За да прехвърля трупа зад борда, трябваше да го разрежа на две части, но и така се наложи да впрегна всичките си сили. Колкото до повредите на яхтата, по-голямата част от свободното ми време през следващите две седмици употребих за ремонт на кърмата.

Тази случка прибави още едно правило към моя списък: никога да не измъквам акула на борда!

Моторът излезе напълно от строя и можеше да бъде ремонтиран само ако се върна в Панама. Сега, като се оглеждам назад, разбирам, че трябваше да се върна и да го предам в ремонтната работилница в Балбоа. В дългия път, който ме очакваше, така бих спечелил време. Тогава моето пътешествие през Тихия океан би било не само по-бързо, но и много по-спокойно.

Главната причина, че не се завърнах в Панама, бе плачевното състояние на моите финанси. Оставаха ми само двадесет и пет долара. С тях не можех да заплатя ремонта на яхтата. Освен това по моите изчисления яхтата вземаше от осемдесет до сто мили на денонощие. Надявах се да бъда в Галапагос след една седмица, а веднъж стигнех ли там, моторът повече нямаше да ми бъде нужен. Бяха ми казали, че

оттам започват югоизточните пасати, които духат непрекъснато, и тяхната двигателна сила щеше да ми бъде достатъчна.

И така, продължих своя път вече само под платна.

---

[1] Според древногръцкия мит Пандора била изпратена от Зевс на Земята, за да накаже хората за похитения за тях Прометеев огън. От любопитство Пандора отворила съда, стоящ в дома на мъжа ѝ Епиметей и съдържащ всевъзможни бедствия. ↑

ЗАД БОРДА

Най-голямата опасност за моряк, плаващ сам на ветроходен съд, както сам установих това, е, че ако се катурне във водата, няма кой да обърне яхтата и да го вземе обратно на борда. Мисълта за такава възможност винаги ме преследваше и бях предпазлив до крайност.

На следния ден след битката с акулата спуснах зад кърмата спасително въже с дължина около 60 фута, за да има за какво да се хвана, ако падна зад борда. Понякога привързвах към края му кукичка с бял парцал за примамка и по този начин ловях прясна риба за мен и екипажа ми. Друг път връзвах за въжето чифт мръсни гащи или риза, за да се изперат във водната струя зад кърмата. Освен това използвах въжето като лаглин за определяне скоростта на яхтата. Главната му задача обаче беше да спаси живота ми, ако падна зад борда.

И все пак в едно прекрасно утро въпреки спасителното въже за малко не останах в океана.

Слънцето току-що бе изгряло и от югозапад отгоре ми налетя шквал. Морето заклоочи и яхтата се заклатушка сред белите зъби на вълните. Гротът и стакселът бяха зарифени. Заколебах се дали да прибера кливера, тъй като се надявах, че вятърът скоро ще стихне.

Това, че бушпритът силно се навеждаше и дори се заравяше във водата, вече не ме тревожеше. Той беше доста дълъг — около седем фута — и бе много тънък.

Прибирането на кливера в бурно време е нещо, което никога не съумях да разбера как трябва точно да се върши. Нито един път не го направих, както трябва, въпреки многобройните принудителни упражнения. Обикновено постъпвах по следния начин: Първо пропълзявах напред и разхлабвах талрепа. После изпълзявах обратно и отпусках фала на един-два фута, спускайки платното. Отново бягах напред, за да развържа две намотани въжета, изтеглях шкотовия ъгъл на платното и го прикрепвах на перилата на форпика. После отново отпусках фала, изтеглях платното, по-голямата част от което се къпеше във вода, и го просвах на палубата.

Неизменно оставях кливера до последната минута. Тъй като не умеех да боравя с него, все едно ми беше кога ще го прибера — при слаб или силен вятър.

И в това ветровито утро аз се приготвих за борба с кливера, като предварително го ругаех и кълнях. Когато се добрах до бушприта, открих, че талрепът на щага почти се е развинтил. Завъртях го с ръка, за да го пристегна, но сигурно съм въртял в обратна посока, тъй като внезапно той изскочи. Вкопчих се за края на издуваното от вятъра платно и увиснах на него.

В следния миг излетях във въздуха, повлечен от развяващото се платно. Озовах се на височина петнадесет фута и на същото разстояние встрани от яхтата. Вкопчен здраво в платното, съобразявах мога ли да доплавам до яхтата, ако скоча във водата. Реших да не рискувам и продължих да вися на кливера.

Внезапно платното се обезветри и аз се търколих на палубата, като се тряснах в мачтата. Преди още да успея да разтворя ръцете си, отново полетях във въздуха. Вятърът шибаше платното и ме раздрусваше насам-натам, тъй както териерът раздрусва уловен плъх. Но ето кливерът се откъсна от леера, изгуби вятъра си, клюмна и заедно с мен падна във водата.

Възелът в края на фала попадна в блока и аз бях повлечен към кърмата. Вчепках се във вкоравеното платно и полагах отчаяни усилия да го сгъна накуп с надежда да го спася, като заедно с него се добера до палубата. То обаче упорито не се поддаваше. Изведнъж фалът се изплъзна от блока и аз заплувах по волята на вълните. Сега можех да се държа само за платното. „Езичник“ започна да се отдалечава. Улових здраво платното и заплувах към спасителното въже зад кърмата. Но то бе облепено със слуз и лепкави водорасли и съвсем не беше лесна работа да вися на него, като при това придържам и платното.

Исках, каквото и да става, да спася кливера. Запасният ми кливер бе отнесен от бурята край Сан Жозе. Оставаше само този. Той ми беше страшно необходим. Без него щеше да ми бъде много трудно да плавам при попътен вятър.

Скоро обаче разбрах, че заедно с платното бе невъзможно да се добера до борда по хлъзгавото въже. Придвижих се с труд няколко

фута напред, но бях незабавно отхвърлен обратно от една голяма вълна.

С трепет си спомних за стоманената риболовна кука, привързана за края на въжето. Когато се спрях да си отдъхна, открих, че въжето непрекъснато се изплъзва от ръцете ми. Колкото и да стисках пръстите, беше ми невъзможно да го удържа. Куката вече беше близо до краката ми и всеки миг можеше да се забие в тях. Водата изтласкваше платното и заедно с него безнадеждно увеличаше и мен назад.

Кливерът се събра накуп под корема ми. Пуснах го и оставих водата да го погълне. Никак не ми се искаше да го загубя, но не ми оставаше нищо друго.

„Езичник“ с два реда рифове и силно наклоняйки се под вятъра, имаше доста храбър вид със своя издран корпус, изпочупен рангоут и провиснали във водата прокъсани въжета. Гирлянди от пяна го обкичваха от всички страни. Чувах как носът му разсича прииждащите вълни.

Започнах бавно да се притеглям по хлъзгавото въже, като се борех с вълните и с гълголецата струя зад кърмата.

Най-после изпълзах на палубата, проснах се на нея и дълго гледах белите гребени на вълните, които бягаха към хоризонта с бучене, подобно на отминаващ локомотив.

Със страх мислех за това, което можеше да се случи с мен. Изведнъж, както гледах вълните зад кърмата, забелязах някакъв предмет. Вгледах се по-внимателно и познах своя кливер, който се бе закачил за риболовната кука в края на въжето и сега се влачеше след яхтата.

Започнах бързо да притеглям въжето, като се надявах, че платното няма да се откачи. Когато то бе вече близо до перилата, видях, че куката се е заклешила за ликтроса. Случайност едно на хиляда!

По-късно записах в корабния дневник така: „С труд успях да спася кливера.“

ОСТРОВ МАЛПЕЛО

През първите девет дни изчислявах скоростта на яхтата приблизително и всяка вечер нанасях на картата предполагаемото ѝ местонахождение. Бях изминал доста голямо разстояние и това бе чудесно. Водата под кила се движеше със скорост, не по-малка от седем възела, и по моите разчети бях недалеч от Галапагос; дали обаче действително бе така? Съмненията ме измъчваха. Някой в Панама ми бе казал: „Не се осланяйте на изчисленията си при отиване до Галапагос. Това е все едно самоубийство.“ Първите ми опити да определя мястото си с помощта на секстанта ме хвърлиха в смут и тревога.

Това бе сложна и неприятна работа. Целия ден се мъчих да измеря ъгъла между хоризонта и упорито избягващото ми слънце и да се оправя в лабиринта от съмнителни цифри. Късно вечерта след дълги изчисления открих, че се намирам на сушата, някъде към Централна Панама. Отложих работата за сутринта.

В следващите два дни получих по-сигурни координати! Колкото и пъти да преизчислявах и сверявах, резултатът бе един и същ: намирах се само на някакви си 350 мили от бреговете на Панама. Според новите цифри някъде в близост трябваше да се покаже самотната гола скала, наречена остров Малпело. Отказах се да вярвам на секстанта. По-вероятни ми се струваха прежните изчисления, които сочеха, че се намирам на около 900 мили от Панама.

Още щом се зазори на другия ден, проверих цифрите. Те упорито определяха местонахождението на яхтата някъде редом с Малпело. Изкачих се на мачтата и внимателно оглеждах хоризонта. От всички страни ме обкръжаваше безбрежният простор на океана. Само на югозапад небето не бе чисто. Над водата висеше мъглива завеса.

Наоколо летяха птици и те ме караха да вярвам, че наблизо има земя. Но каква можеше да бъде тази земя — до Галапагоските острови имаше още един ден път... Нима това наистина бе Малпело? Към обед

на около десет мили пред яхтата се показаха очертанията на скала — гола, самотна, печална. Невъзможно бе да се вземе за друга.

Тази среща с окъпаното от вълните островче сред безбрежния океан ми се стори истинско чудо. Плавах вече единадесет дни из океана, а само веднъж забелязах отдалече димната струйка на параход. И ето, след като надрасках куп цифри на малко парче хартия, открих, че трябва да се появи земя... и тя в действителност се появи. Пред мен се издигаше самотна скала, в подножието на която с плясък се разбиваха вълни.

Почувствувах небивало облекчение. Навигацията изведнъж ми се стори детска забава, от прежната неувереност не остана нито следа. Това, което години наред ме караше да тръпна от ужас само като го помисля, сега стана просто и ясно.

Преди да купя „Езичник“, мислех, че за да преведа една орехова черупка от единия до другия край на леген с вода, трябва обезателно добре да познавам диференциалното смятане. Прочетох учебниците от Баудич Дътон и Кугъл, но съвсем се обърках в мъгливите дебри на навигацията. Така стоях работите, когато за пръв път стъпих на борда на „Езичник“. Мислех за предстоящото си пътешествие из океана и същевременно се тревожех сериозно от пълното си невежество в областта на навигацията.

Най-лошото бе, че през целите две седмици, докато стоях в пристанището, не можах да намеря нито един свободен час за учене. Толкова голяма бе почитта ми към сложната навигационна наука, че не исках да отплавам от Панама с оскъдните си знания, които притежавах. Умеех да определям курса само визуално. Но нямах друг избор. Оставаше ми много малко време. Трябваше да прекося Тихия океан, преди да настъпи сезонът на бурите в Коралово и Тасманово море. Не можех по никой начин да отделя две седмици за изучаване на навигацията в морското училище. Обстоятелствата налагаха да отплавам незабавно.

В деня на тръгването разполагах на яхтата със следните навигационни приспособления: секстант, подарен ми от капитан Бевърсток от Балбоа, един извънредно точен и надежден джобен часовник, евтин компас, получен заедно с яхтата, ръчен лот. Освен това разполагах с книгата на Баудич, подарена ми, въпреки че не ми беше нужна, от която по-късно се възползувах само веднъж — да запаля

примуса, — с книгата на Уорвик Томпкинс „Плаване в открито море“, купена за долар и половина, но която според мене струва колкото теглото си в злато, с бюлетин № 211 на хидрографското ведомство за деветдесет цента, с малък картонен транспортир за десет цента, с шестдвоймова линейка за десет цента, с подробни карти за островите, разположени по пътя ми, за четири долара и с лоция и фарова книга за водите, по които ми предстоеше да плавам, за два долара и тридесет цента. Обща цена на всичко осем долара и деветдесет цента.

Поискате ли да предприемете морско пътешествие, вземете със себе си всичко онова, което е изброено по-горе, и отплавайте. Ако след десет дни не се научите да определяте местоположението си, върнете се обратно и плавайте само край брега, защото вие никога няма да станете истински моряк. Всеки здравомислещ човек, който може да види слънцето и хоризонта, леко ще се справи с тези инструменти, за да извърши с тяхна помощ даже околосветско пътешествие.

Малпело не представляваше за мене никакъв интерес, тъй като не извършвах туристическа разходка. Но дори и да бях турист, не бих дошъл до този остров за красиви пейзажи. Той е така излъскан от вятъра, дъжда и вълните, че на него не може да се задържи дори торът от безбройните орляци птици. В подножието на острова стърчат ред зъбчати скали, които му придават още по-мрачен и негостоприемнен вид. От една страна, бях доволен от срещата си с него, тъй като с това се потвърждаваха навигационните ми разчети, но, от друга, бях разочарован от факта, че за единадесет дни съм изминал само някакви си триста и петдесет мили.

Отдавах това бавно придвижване на неблагоприятните атмосферни условия. Освен това не бях сигурен в скоростта и точното направление на теченията. Но основната причина за моя неуспех бе загубата на мотора. С негова помощ при затишие често само за един час бих могъл да придвижа яхтата във ветрова зона.

Към надвечер бях вече доста далеч на юг от Малпело. Но скоро вятърът стихна. Прибрах грота, за да не го слушам как безцелно плющи на мачтата, и се спуснах долу в каютата да спя. Сутринта на 30 юли открих, че течението през нощта ме бе отнесло на североизток от Малпело. Затишието продължаваше и аз хвърлих въдицата във водата, за да убия времето, докато свежият напорист вятър не ме подгони за втори път покрай самотната скала.

Преди пладне излезе доста силен ветрец. Държах курс на запад, докато подминах Малпело, после свърнах на юг и поех към екватора. Следобед вятърът още повече се засили и навечер взех всички рифове и се приготвих да оберя платната. Малпело остана далече назад. Опасявайки се от фронтален шквал, спуснах грота и легнах пред нощта в дрейф. Преди да се спусна в каютата, хвърлих прощален поглед към Малпело, като се надявах, че го виждам за последен път.

На разсъмване се събудих от дъжда, който барабанеше по капака на каютата. Никога не бях имал по-отвратително време. Видимостта бе равна на нула, вятърът бе много остър, морето наоколо клокочеше. Мракът не се разсея през целия ден. Дори вездесъщите морски птици се бяха изпокрили някъде. Не посмях да вдигна нито къс платно и стоях в каютата.

Макар и да не можех да видя проклетия остров, знаех, че той е някъде редом. Вече три дни кръжах около него и постепенно се примирих с моята безпомощност пред капризите на времето.

До обед морето и атмосферата бяха без промяна. Само по едно време откъм десния борд дочух продължителен бумтеж на вълни. Отначало помислих, че някъде наблизко минава кораб. Сирена обаче не се чуваше. Скоро разбрах, че бурята отново ме е отнесла обратно край Малпело.

Късно през нощта вятърът стихна. Измъкнах се от топлия спален чувал и излязох на палубата. В пролуките на облаците проблясваха звезди, тежкото вълнение в морето продължаваше, беше задушно, както обикновено при промяна на времето. Реших, че мога да поставя някакво платно, и вдигнах грота, като предварително взех един риф. След няколко часа за трети път подминах Малпело, който изглеждаше сив в ранното утро.

Докато слънцето се издигаше над хоризонта, вятърът се усиливаше. Към обед взех последните рифове и обрах кливера. След малко вятърът леко се обърна и задуха откъм северозапад. От юг се затъркаляха големи вълни, сблъскаха се със заварените и „Езичник“ диво затанцува над тях. Малпело се скри зад ниските облаци. На мръкване отново легнах в дрейф.

Котетата, измъчвани от морската болест, трепереха върху койката. Притиснах клюмналите им телца, за да ги стопля и да почувствуват, че в нещастиято си имат един верен приятел.

Вятърът постепенно прие своето обикновено направление. През виенето му в снастите и бученето на водните гребени отново чух гърма на прибоя край Малпело.

Доста време се беше изминало, откак бях легнал долу, когато ме събуди грохотът на разбиващи се в бряг вълни. Още преди да се отвия, знаех, че това е Малпело. Проклетият му остров, няма ли най-после да го подмина? Излязох на палубата, като внимателно се вглеждах и вслушвах в мрачната влажна нощ. Шумът от прибоя се чуваше зад кърмата ту по-силно, ту по-слабо. Поради опасността да бъда отнесен към него вдигнах стаксела и се опитах да лавирам покрай подветрения бряг.

След час шумът се засили. Вече не беше трудно да определя мястото на прибоя. „Езичник“ можеше да се справи с вятъра, но течението го отнасяше към острова. Зарифовах стаксела и вдигнах грота, като взех на него втори риф. До разсъмване яхтата не се приближи към брега.

На, сутринта — пет дни след първата ми среща с острова — Малпело ме гледаше с насмешка на някакви си сто ярда от яхтата. Вятърът духаше с ожесточение право в кърмата и при всеки негов порив яхтата се приближаваше още повече към брега. Как ми липсваше моторът! Острият вятър продължаваше. Платната на „Езичник“ в момента бяха излишни, но не посмях да оберя от тях нито дюйм.

По едно време ми се струваше, че ако сваля платната и оставя яхтата по волята на вълните, ще успея да подмина острова. Изкушаваше ме мисълта да направя поврът фордевинд и да опитам да се отдалеча, като бягам пред вятъра. Но при такова море се страхувах яхтата да не се извърти съвсем рязко към вятъра или пък кърмата да бъде опасно ударена от някоя вълна. С този кокпит, който след битката с акулата още не бе поправен, не смеех да рискувам. Колкото повече гледах острите зъбери на скалите, толкова по-зловещи ми се струваха те.

Студеният вятър измете облаците и от синия небосвод, докато бавно се изкачваше към зенита, хладното слънце се възря в мен. Но аз бях по-мрачен от облак. Нямах повече нужда от секстант, островът всяка минута напомняше за точното ми местоположение.

Лесно можех да хвърля парче сухар на най-близката скала. Шумът на прибоя изведнъж стана оглушителен. Вълните с такава бясна сила се удряха в Малпело, че просто се чудех как не го катурваха във водата. Приближих се, доколкото смеех, до неговия разяден от стихииите бряг с надежда, че или вятърът ще спадне, или „Езичник“ ще успее да премине опасното място.

В този критичен момент извърших единственото възможно нещо. Но преди това пренесох надувната гумена лодка от носа на кърмата и я закрепих там, за да бъде готова за спускане във водата в случай на нужда. Привързах за Захвърлен и Останка коркови пояси и ги поставих в ъгъла на кокпита. После взех нож и прерязах найтовите и рифсезните край гика, освободих така грота и веднага го вдигнах нагоре. Платното се изпълни с вятър и яхтата трепна. Подветреният борд се потопи във водата и в рубката се блъсна вихър от запенена вода.

Хвърлих се към румпела и рязко извърнах яхтата под вятъра. Тя се наклони още повече и едва не изтървах румпела. Морските талаци щурмуваха наветрения борд и прибоят бушуваше съвсем близко.

Знаех, че платното няма да издържи дълго, но бяха ми достатъчни само няколко минути, за да се отдалеча от скалите на безопасно разстояние. Ако платното се скъсаше по шевовете, оставаше ми само една надежда — гумената лодка. Захвърлен и Останка даже не подозираха моята сериозна, тревога. Те седяха притиснати едно до друго като две кожени кълбета и невъзмутимо гледаха напред.

Около пет минути се люшках така сред вълните и се надявах, че благополучно ще подмина острова. Но изведнъж долната шкаторина на грота се откъсна от гика, раздаде се трясък и платното шумно заплющя на вятъра. Налегнах с все сила руля. „Езичник“ мигновено се наклони и тръгна фордевинд. Знаех, че или ще мине съвсем близко край скалите, или ще налети върху тях. И действително яхтата подмина така близко, че пръските на разбиващите се в камъните вълни обляха палубата. Неволно си спомних за Пунта де Кокос. Захвърлен и Останка, треперещи от студ, се покатериха на коленете ми и се свиха там.

През тази нощ бях отнесен далеч на североизток от Малпело. На разсъмване вятърът беше още доста силен, морето продължаваше да бъде нагърчено от големи вълни и „Езичник“ с вдигнати стаксел и кливер се отдалечаваше все повече от злополучната островърха скала.

Никога още не бях виждал над Тихия океан такава ясно небе, не се виждаше нито едно облаче, само бездънна синева. През целия ден духаше свиреп и упорит вятър и белите гребени на вълните често преливаха на палубата. Седях в студената каюта и зашивах с игла скъсания грот. Платното се бе разпрало по шевовете, ъглите му бяха доста изтъркани и тук-там имаше дупки, на които също трябваше да обърне внимание. С гордост отбелязах, че се бяха разпразили само фабричните шевове, а онези, които собственооръчно бях зашил в Сан Жозе, оставаха цели.

Докато работех с иглата, размислях дали имаше смисъл да продължавам безползната борба с капризните ветрове и течения. Шест дена вече се въртях на едно и също място. Не беше ли по-добре да се върна в Панама, да отпочина, да ремонтирам мотора и тогава отново да се впусна в път? Колкото повече мислех, толкова това ми изглеждаше по-разумно. Но измамното предчувствие отново ме успокояваше, нашепваше ми, че попътните пасати са вече съвсем близо, и ме подмамваше да вървя напред. Наивник, какъвто си бях, вслушах се в него.

Късно вечерта завърших работата и тревожно занадничах през илюминатора. Вятърът свирепствува през цялата нощ и едва на разсъмване малко се поукроти. Вдигнах платната и за четвърти път поведох яхтата към Малпело. През цялата сутрин работих с платната и румпела. Към обед приближих до скалистия остров.

Следобед плавах под спокойно небе с надежда, че приятелският вятър ще духа до вечерта. Започнах да мисля, че Малпело излъчва някаква магия. Достатъчно бе само да го изгубя от поглед и нещастията ми биха свършили. Докато го подминавах, аз стоях до мачтата и гледах с ненавист рогообразните му скали, тъмнеещи в спусналия се здрач. В десет часа вечерта попътният вятър все още продължаваше да духа и като закрепих румпела, отидох да си почина.

В първите часове на следното утро все още виждах на хоризонта малка тъмна точка. С какво облекчение мислех, че скоро ще се избавя от уродливия вид на онези скали. Късно следобед за пръв път след осем мъчителни дни наоколо не се виждаше нищо друго освен безбрежния простор на океана.

НАВИГАЦИЯ

Няколко дни духаха умерени ветрове. Старикът Феб надникна иззад сивата пелена от облаци и ласкаво погали повърхността на океана. С удоволствие прекарвах по цели дни на палубата. Нямаше нито тропически шквалове, нито нощни бури, нито променливи ветрове. В моя корабен дневник се появиха странни записки за синьо небе, слънчеви дни и топли тропически нощи.

През тези тихи дни най-после смогнах да завърша ремонта на кърмата. Снех преградката, удължих кокпита почти до румпела и той стана толкова просторен, че при нужда в него можеше да се спи. Тъй като моторът стана мъртъв товар, разглобих го и удължих кокпита до предния люк.

Акулата бе счупила капака на люка, та спуснах кърпа за лице, която снесах всеки път, когато се изкачвах на палубата. Изправих и тази повреда. Направих малка шарнирна вратичка, отваряща се навън, която ми изглеждаше много по-надеждна и добра от предишния тежък капак.

Между машинното отделение и каютата поставих водонепроницаема преграда. Смятах да направя това още преди отплаването от Панама, но няхах време. Водонепроницаемата преграда ми гарантираше сега безопасност, за която отдавна мечтаех. За щастие направих я достатъчно здрава и това впоследствие ми спаси живота. Няколко дни след като оставих зад себе си Малпело, работата бе завършена. Сега вече можех да посветя свободното си време на котетата, на риболов и на по-нататъшното изучаване на навигацията.

Всички измерения трябваше да извършвам по слънцето. Няколко пъти се опитах да определя мястото си на смръкване или на разсъмване по луната и звездите, като през зрителната тръба наблюдавах едновременно две небесни светила, но скоро се убедих в безполезността на такива опити и се върнах към прежния по-прост способ.

Определянето на място по слънцето се извършва най-добре при малка скорост. Скоро навигационните измерения започнаха да ми отнемат не повече от час в денонощието. Извършвах така нареченото пладнешко наблюдение, като определях меридионалната височина на слънцето. Така определях ширината, тоест разстоянието, на което се намираше яхтата северно или южно от екватора. За това използвах само секстанта и след несложни изчисления бързо получавах доста точен резултат.

През деня, примерно в три и половина или в четири часа, отново „ловях“ слънцето. По неговата височина „леко и бързо“ (както е казано в книгата на мистър Томпкинс „Плаване в открито море“) определях линията, в една от точките на която се намирах. Като знаех ширината, направлението, движението на съда и разстоянието, изминато следобед, определях точните си координати.

За определяне скоростта вместо лаглин използвах спасителното си въже, като привързвах към края му ведро, хвърлях го във водата и със свободната ръка пусках секундомера и го спирах веднага след обтягането на връвта. Ако примерно изминеха десет секунди — това означаваше, че яхтата за това време се бе придвижила на шестдесет фута. По пътя на простото умножение и деление изчислявах колко възли прави яхтата. Но точността на тези изчисления зависеше преди всичко от устойчивостта на вятъра. Тъй като ми бе необходимо колкото се може по-точно да зная своята скорост между дванадесет и четири часа следобед, през това време хвърлях няколко пъти ведрото във водата и вземах средния резултат.

Като правило определях всекидневно местоположението си. Но понякога, когато се заигравах с котетата или се увличах в ловене на риба, изпусках най-удобните за наблюдение часове.

Всяка сутрин с въдицата, която привързвах за дълга бамбукова пръчка, улавях обичайната порция риба за котетата. Въпреки ограничения избор на стръв обикновено напълно задоволявах вкуса на рибите. Моето риболовно снаряжение освен от въдицата се състоеше главно от снастите, купени заедно с надувната лодка. Тук имаше десетки всевъзможни куки — от най-малките до най-огромните, — на които можеше да се улови цял делфин, голяма бяла примамка във вид на металическа риба, няколко различни въдици и два вида стръв.

Освен това в Панама се снабдих с кука за лов на акули и с две въдици за скумрии.

В тези така богати на риба води не се изискваше особена ловкост — често вместо стръв на кукичката забождах късче обикновен плат.

Обикновено успях да улова за някакъв си чао някоя големичка риба, а в тихо време — още по-бързо, с около десет хвърляния на въдицата. А после започваше забава, нетърпеливият „екипаж“ се нахвърляше върху плячката. Котетата подскачаха около потрепкващата риба, отскачаха, търкаляха се през глава, като ми доставяха доста весели минути.

На палубата настъпваше весела шетня. С еднаква смелост котетата атакуваха и малките летящи риби, дълги не повече от три дюйма, и големите шестфутови скумрии. Получили отпор, те се втурваха стремглаво на бака с високо вдигнати опашки. След няколко секунди отново минаваха в настъпление — все в същия боен ред, меко стъпвайки по палубата, без да снемат от рибата горящите си очи. Никога не ми омръзваше да следя тези малки свадливци.

При хубаво време, след като се наситеха, котетата се свиваха на кълбо до носа до саморъчно направената от мен котва. Понякога спяха в сянката на рубката, а ако платната бяха сгънати, сгушваха се под грота или стаксела. Чак до мръкване можеха да се забавляват с някоя риба, за което всички домашни и улични котки биха могли само да мечтаят. И макар Захвърлен и Останка често да изпитваха известни неудобства от морския живот, уверен съм, че не биха се отказали от пътешествието даже за цял тон мишки.

През тези дни забелязах, че след яхтата непрекъснато плуват дванадесет тъпоноси, лъскави и хитри делфини. Те вървяха след мен очевидно още от самия Малпело. По цели дни делфините се носеха лениво в сянката до кила на яхтата или плуваха напред, като преследваха беззащитните летящи риби или други сребристи малки рибки. Радвах се на новите си спътници и често им хвърлях останките от своя лов. Те жадно улавяха милостинята, която им раздавах, но се отнасяха с пълно безразличие към стръвта на въдицата. Но един делфин, най-глупавият в стадото, все пак се хвана.

Никога няма да забравя онази сутрин, когато го улових. Неведнъж бях слушал разкази на рибари за предсмъртната агония на

делфините, но считах, че те са преувеличени. Когато обаче измъкнах от водата своя пръв делфин, пред очите ми се представи необикновено зрелище. Докато освобождавах кукичката, делфинът потреперваше трескаво, като ловеше въздуха с устата си. После видях онова, за което разказвах на рибарите. От зеленосив делфинът внезапно стана син, тялото му се загърчи като нива под вятър, после стана пурпурно, златисто, зеленикавокафяво, сиво-кафяво, сребристо и накрая светлосребристо със сини петна, а след това отново се оцвети в предишните пастелни тонове.

Най-интересното бе, че в тези води рядко ми попадаха риби от един вид. Всеки път улавях нещо ново.

Понякога измъквах от морето испанска скумрия, понякога тон, акантоцибиум и други риби, имената на които не знаех. Никъде на света няма такива улови, както между Панама и Галапагос. Океанът тук просто гъмжи от риба. Огромни орляци от птици се носят непрекъснато над водата и намират тук храна в изобилие.

На повърхността плават неголеми кафяви медузи с тъмни шнурообразни пипалца. Често се срещат огромни струпвания от някакви бели същества с величина на сребърна монета и различни видове морски водорасли. Огромни купища от хайвер се виждаха наоколо, докдето стигаше погледът. Те служеха за храна на рибите, от тях се раждаха риби, които пък служеха за храна на други риби, и така — без край — цялата тази борба за съществуване се водеше пред очите ми всеки ден. Даже в шепа морска вода можеха да се забележат безкрайно малки организми, които служеха за храна на пъргави рибки, чиито ята отдалеч можеха да бъдат приети за подводни рифове. Тези рибки бяха преследвани от лакомите акули, красивите делфини и морските птици.

От време на време из океанските глъбини се появяваше огромен скат, той излиташе във въздуха, преобръщаше се и с шум плясваше обратно във водата. Понякога някоя акула блъсваше силно кила на яхтата и тогава тичах на палубата, хващах веслото с привързания към него нож. Понякога редом с яхтата играеха стада от морски костенурки. Често ми се случваше да видя фонтаните на китове, а един път в океана се мярна огромният черен плавник на косатка.

Една сутрин се събудих от силен плясък. Погледнах от люка и видях на петдесет ярда от яхтата голям кръгъл хълм, подобен на дъното на преобърнат кораб. Това беше огромен кит, лениво легнал на повърхността.

Изглежда, яхтата го изплаши, защото с неочаквана бързина той изви гигантското си тяло и като удари по водата с широката си блестяща опашка, се скри в гълбините. Яхтата излетя високо на вдигнатата от него вълна. Когато доплавах до мястото, където преди малко бе китът, погледнах в зеленикавата вода. Той беше още там, подобен на кита от книгата на Мелвил „Моби Дик“. Като описваше широка спирала и оставяше след себе си пенлива следа, той се спускаше бързо в бездънните гълбини.

Втори път преди смръкване забелязах на хоризонта фонтани и видях три неголеми кита да цепят лудешки синята вода. И преди това, когато служех в търговския флот, ми се беше случвало да срещам китове. Опитните капитани, с които плавах, също неведнъж бяха виждали китове. Но понякога, когато човек стане капитан, престава да обръща внимание на природата, започва да се интересува само от превозения товар.

Колко пъти бях съжалявал, че като стоя на вахта при руля, не мога да изучавам тайните на морските гълбини. Затова не е чудно, че сега, щом съгледах китовете, поставих яхтата на друг галс и я отправих към игрилото стадо. Два кита се гмурнаха, когато „Езичник“ се приближи съвсем близко до тях. Третият остана на повърхността. Не подозирах, че той спи. Нагласих руля по посока на вятъра и отправих яхтата право срещу гигантското тяло. Сянката от платната падна върху гърба на кита и след миг носът на яхтата го блъсна меко в хълбока. Платната заплюсяха. Събудил се, изненаданият кит махна с опашката и върху палубата връхлетя огромна зеленикава вълна, която ме плисна в лицето. Кръглата глава на огромното животно се подаде внезапно от пяната и шумно изсумтя, като окъпа яхтата с градушка от пръски. После китът се гмурна и новата вълна заля кокпита. Показах се до колене във вода. Зад кърмата заклокочиха бели кръгове. По-късно неведнъж срещях китове, но вече се въздържах от подобни опити.

Сутринта на въдицата се улови великолепа риба-меч. След като я подържах два часа зад борда и наблюдавах играта на блестящото и тяло, придърпах я към перилата. Известно време рибата-меч повися

край борда на кукичката, докато се убедих, че е мъртва. Чак след това я вдигнах на палубата, разгледах я подробно и я нарисувах в корабния дневник.

Тази риба — от края на костения меч до могъщата опашка, с помощта на която развива голяма скорост — имаше класическа обтекаема форма. Това беше моята първа риба-меч, но аз се надявах, че ще мога да улова и други.

Разрязах корема на рибата, разгледах вътрешностите ѝ и отрязах голям къс за себе си, а също така и лакомо късче за котетата. После отрязах за спомен меча, гръбния плавник и опашката. Меча прикрепих към бушприта, окачих гръбния плавник на тавана на каютата, а блестящата опашка приковах към кърмата — старите морски вълци твърдят, че това носи щастие.

След като Малпело се скри зад хоризонта, небето три дни наред беше безоблачно, а вятърът — благоприятен. Считах, че яхтата изминава по четиридесет и пет мили в денонощие. В корабния дневник се появиха бодри записи. Плавах без мотор срещу течението, едва ли не всеки час вятърът стихваше за няколко минути, а през нощта яхтата по осем часа лежеше в дрейф, затова скоростта въобще можеше да се счита за напълно прилична.

Полека-лека се приближавах към целта, но от време на време изпитвах внезапно падане на духа. Тежките, мокри снасти, капризното, неустойчиво време, не съвсем здравият такелаж и главно невъзможността да се движа по-бързо разваляха настроението ми. Когато ми ставаше непоносимо и безкрайният простор на океана ме изморяваше, спусках се в каютата, поставях на коленете си моите мили спътници и препрочитах старите писма, получени от Мери по време на дългата ни разлъка. Тези писма разсейваха мрачното настроение и умората, даваха ми сили за търпение.

Освен това утешаваше ме мисълта за югоизточните пасати. „Когато достигна зоната на пасатите, всичко ще бъде по-иначе“ — уверявах сам себе си аз. Представях си как свежият попътен вятър и леките вълни гонят яхтата на запад и няма нито шквалове, нито насрещни течения. Плаването в зоната на пасатите ми се рисуваше като някакъв рай и аз упорито продължавах пътя си на юг.

Три дни отпочивах от лошото време, но това беше само кратък отдих. Скоро океанът като че ли пожела за последен път да ме изпита,

преди, подгонен от пасатите, да се отдалеча от тези води; времето отново рязко се промени. Всеки ден върху яхтата върхлитаха по два-три шквала, бурните ветрове при здрачаване на сутринта се сменяха с мъртво затишие.

ЕКИПАЖЪТ

Сутринта на 8 юли както обикновено излязох на палубата, огледах такелажа и обгърнах с поглед океана. Духаше свеж вятър. Вдясно от борда нещо привлече моето внимание. От океана към небето подобно на гигантска подвита ръка се вдигаше плътен облак. Това бе тропически смерч.

Докато плавах с корабите на търговския флот, бях виждал доста такива смерчове. Колко пъти, надвесен над перилата, съм се вглеждал в тях с желание да разгадая тайната им и мечтаех да стана капитан. И ето, сега бях станал капитан и направих това, което някога си бях обещал да направя, ако видя смерч край борда на собствения си кораб — застанах на румпела и отправих яхтата право към центъра на смерча.

Докато служех на корабите, бях слушал немало неща за смерчовете. Едни говореха, че смерчът вдига плътни маси вода към облаците и да се окажеш в неговия център е все едно да попаднеш под водопад. Други твърдяха, че вътре в смерча бушуват ураганни ветрове. Трети доказваха, че във фуниеобразната основа на смерча се образува могъщ водовъртеж, който е в състояние да завлече кораба в бездната.

Наблюдавал съм десетки смерчове от палубата на корабите и винаги съм поддържал мнението, че те са безвредни. Никога не се уморявах да доказвам, че те са само големи краткотрайни вихрушки. И сега бях решил да проверя моите предположения. Метнах Захвърлен и Останка в каютата, затворих плътно илюминаторите и люка.

Всички рифове на грота бяха взети още през нощта, когато духаха силните поривисти ветрове. „Езичник“ бавно се приближаваше към високия тъмен стълб свистящ въздух. Като закрепих румпела, изтичах на носа, за да видя смерча по-отблизо и да реша няма ли да бъде по-разумно, докато е време, да свърна встрани. Но внезапно смерчът промени направлението си и се насочи право срещу мене. Изтичах до мачтата и се притиснах здраво о нея. „Езичник“ бе погълнат от студена влажна мъгла и поривист вятър. Палубата се

наклони и отгоре ѝ се посипа градушка от водни пръски. Такелажът застана. Стана тъмно като нощ. Косите ми паднаха пред очите, влажният въздух ме задавяше, силният студен вятър ме пронизваше до костите. Яхтата се люшкаташе сред обърканите вълни и загребваше с бордовете си вода.

Никакъв воден стълб не се издигаше към облаците, нямаше ураганни ветрове, които да разкъсат платната и строшат мачтите, никакъв водовъртеж не ме завлече в дълбините. Вместо това плавах в един тъмен въздушен стълб със седемдесет до 100 фута в диаметър, в който кръжеше влажен вятър със скорост от тридесет възела.

Също тъй внезапно, както влязох в смерча, излязох на свободен светъл въздух. Високият тъмен стълб от свистящ вятър бързо се отдалечи. Удаде ми се да разгадая още една тайна на морето. Отрифовах грота, вдигнах всички платна и отидох в каютата, за да запиша приключението в корабния дневник.

На следващата нощ поставих яхтата в дрейф, като хвърлих плаващата котва. Спях мирно в каютата си. Всички люкове бяха плътно задраени. „Езичник“ ужасно се люлееше, на мачтата нямаше нито парче платно.

Докато съм спал, бъчонката с вода, прикрепена към десния борд, се бе откъснала от мястото си. Тя падна на пода, налетя отгоре ми и се затъркаля към левия борд. Преди да успея да се вдигна, подскочи обратно и ме събори отново. Така тя ме тарани няколко пъти. Подскачаше и се търкаляше като жива и беше невъзможно да я спра. Сякаш бях направен от пух. Едва се вдигнах, за да полазя встрани, тя ме блъсваше в краката, поваляше ме под себе си и се търкулваше по-нататък. Смъкнах от койката дюшека и го тикнах между мен и бъчонката. С помощта на възглавницата, одеялото и един спасителен пояс най-после я притиснах към койката. Чудно бе, че не ми строши някоя кост, не ми разтегна някоя става, чудно бе и това, че не нанесе някоя повреда на яхтата.

Не знаех какво бе станало с котетата. Изведнъж чух жалното им мяукане — те се оплакваха, и то съвсем справедливо. При построяването на барикадата ведно с другите материали бях използвал и тях — задължение, което не бе включено в контракта им

за постъпване на служба при мен. Лазейки на четири, с ожулени лакти и колена, освободих ги, а после поставих бъчонката на мястото ѝ.

Но не само аз страдах от капризите на океана. Веднъж заедно с котетата се греехме с наслаждение под лъчите на обедното слънце. Аз се изтегнах на кокпита, а Захвърлен и Останка лудуваха върху капака на рубката. Те играеха своите котешки игри около сандъка, който смятах да боядисам, след като изсъхне. От югозапад духаше лек непостоянен вятър, но с неочаквано силни пориви.

Един такъв порив рязко наклони яхтата, събори сандъка на палубата и смете котетата в морето. Отначало поисках да скоча след тях и да се кача обратно на яхтата по спасителното въже. Но вероятността да спася и двете или поне едното бе много малка. Хвърлих близо до тях моя гумен пояс, за да отбележа мястото, и побързах да обърна яхтата. Всеки фут, с който се отдалечавах от мястото на произшествието, можеше да се окаже фатален. Един неголям предмет на морската повърхност се губи от погледа на двадесет и пет ярда. Веднъж от кораба, на който служех, зад борда падна човек. Хвърлиха му спасителен пояс и видяхме, че той се хвана за него. Но докато корабът се обърне, нещастникът се изгуби сред гребените на вълните. Два часа го търсихме с две лодки и с мощни бинокли оглеждахме морето, но не намерихме нито човека, нито спасителния пояс.

Спомняйки си за този случай, освободих румпела, поставих руля под вятъра и прехвърлих кливера. Ролките на шкота със скриптене се плъзнаха по погона. Цялата яхта подскочи от резкия тласък. Пренесох шкотите на кливера, отслабих грота и отправих яхтата към мястото, където предполагагах, че бяха паднали котетата.

Струваше ми се, че доста дълго бях плавал така. Като не забелязах нищо, реших да се върна обратно и в зигзаг да претърся целия този участък от океана.

Обърнах яхтата срещу вятъра и я поставих на десен галс. Като се изкачих върху капака на рубката, хванах с една ръка мачтата, а с другата бинокъла и започнах внимателно да оглеждам всеки дюйм от водната повърхност. В един удобен момент промених галса, за да може вълните да не ми пречат на наблюдението. Нищо! Започна да ме обзема отчаяние. Малките бедни безделници бяха останали съвсем сами в пустинния и враждебен океан. Даже и да ги забележеха от

някой кораб, кой би си нарушил спокойствието заради някакви си котки?

Обхванат от жалост, продължавах търсенето сред развълнувания океан. Направих още два дълги галса, като претърсих доста широка площ, но океанът явно не искаше да отстъпи плячката си. Може би бяха изминали няколко часа. Хвърлих прощален поглед към запенените вълни и поставих яхтата на първоначалния курс. И изведнъж вляво от борда се мярна моят корнов пояс. Почувствах увереност, че сега мога да видя котетата, стига да не бяха се удавили или отплували далече от пояса.

Когато жълтият спасителен пояс отново се показва, това бе пред самия нос на яхтата. Но край него не се виждаха никакви котета. Огледах околното пространство с бинокъла, но не видях нищо. Оглеждах гребена на всяка вълна, сепнато извъртах бинокъла при всеки по-особен плисък. Наоколо се разстилаше само равнодушният океан и от нещастните котета нямаше нито следа. Скоро разбрах защо. Когато спасителният пояс отново се показва, видях, че котетата седят на него, сграбчили се за неговата гъвкава повърхност, и хленчеха тъй, както могат да хленчат само загубили се малчугани.

Когато ги измъкнах от водата, очите им изразяваха безкрайна благодарност. След три часа, прекарани на неустойчивия пояс, съвсем измокрени и измръзнали, те безпомощно трепереха. Все пак за тях поясът се бе явил като последната сламка.

Занесох ги долу и ги завих в топли вълнени одеяла, за да изсъхнат и поспят спокойно.

Скоро след този случай на палубата на „Езичник“ кацна едра птица от рода на глупишите. Тя се прехвърли на капака на рубката и дружелюбно ме погледна, когато се приближих до нея, за да се запознаем. Отначало, като я взех в ръце, тя избълва насреща ми гъста маса от дребни полусмлени риби и ме удари с дългия си тъп клюн.

По-късно станахме добри приятели. Като открих, че е пълна с паразити, напръсках перата ѝ с праха, предназначен за котетата. А когато в бурната нощ занесох глупиша в тихата каюта и го поставих върху сандъка с инструментите, той стана мой предан другар. Оттогава, когато и да се приближех до него на палубата, той издаваше дрезгав крясък, изразявайки радостта си, че е член на екипажа, размахваше дългите си крила и доволен, притихваше под моите ласки.

Всеки ден той излиташе на лов, но накрая се отказа от борбата за съществуване, тъй като всяка сутрин започнах редом със Захвърлен и Останка да му отделям част от уловената риба.

За съжаление новият пасажер намрази котетата. Първото стълкновение стана при дележа на рибата. Вдигнаха шумна крамола, в резултат на която Захвърлен и Останка бяха здравата натупани. Чух врявата и излязох на палубата. Котетата, изгърбени, съскаха. Морската птица ги атакуваше поред, като ги удряше с крилата си и ги кълвеше с човката си.

След този случай трябваше да ги разделя.

Нарекох птицата Глупчо, защото това име най й подходеше. Идеята за това название ми дойде, когато на шега кихнах в очите му, той падна от гика на рубката и тронаво скочи зад борда.

Така Глупчо зае своето място в екипажа редом с котетата и съпровождащите ме делфини. Водачът на делфините, един стар ветеран, покрит с белези от хиляди успешни битки срещу по-малки и по-големи противници от него, нарекох Стария пират. Той никога не се впускаше пред яхтата в търсене на плячка, както останалите, а плаваше редом, спотайваше се в сянката на бордовете и се спускаше с ужасяваща скорост върху нищо неподозиращите жертви, като ги убиваше край самия кил.

Една сутрин на борда на „Езичник“ видях нещо невероятно. Кърпех скъсания кливершкот. Като го завърших, спуснах се долу и видях до койката да стои спокойно и невъзмутимо голям сив плъх.

Той бе по-едър от котетата. Очите му, подобно на два малки черни ахата, бяха втренчени в мен, мустаците му нервно потръпваха. Дебелата му гола опашка, лежаща на пода неподвижно, като сива следа показваше къде се бе извърнал, когато го стреснах. Той мръдна с намерение да офейка и аз грабнах и запратих върху му първото нещо, което попадна в ръката ми — моя будилник. Парчетата от стъклата и частите на будилника се разлетяха из малката каюта.

Съжалих, че подплаших така бедното дяволче. „Живей и остави и другите да живеят“ — помислих аз и счетох, че плъхът трябва да бъде радушно приет в състава на екипажа редом със Захвърлен, Останка и Глупчо. Тук, в открито море, на този малък люлеещ се свят какво значение имаше кой е на борда.

Все пак, когато седнах и размислих, появяването на този плъх на борда ми се видя много чудно. Как и кога бе дошъл на борда? Как през всичките тези седмици на такова малко пространство не бяхме се срещнали с него? Не бях забелязал никаква следа от неговото присъствие. Още повече как котетата не бяха то открили. Откъде се бе снабдявал с храна и вода?

Сепнах се и просто подскочих при последната мисъл. Не беше ли прегризал дупка в бърчонките с вода? Огледах незабавно всяка от тях, като ги извързвах от всички страни, но се убедих, че са цели и невредими.

Прегледах и хранителните си запаси в сандъците под койката и намерих там изпражнения на плъха, които не бях забелязал преди. В консервните кутии и бурканите нямаше възможност да проникне. После, когато пропълзах в носовата част на трюма и претърсих под койката на десния борд, открих мястото, където той се бе спотайвал през всичките тези седмици.

В Панама бях складирали някои продукти в кошница с лимони. Сега покрих кошницата с брезент и боядисах капака. Плъхът бе прогризал кошницата и се бе добрал до сиренето, осоленото свинско месо и сливите, които се намираха вътре. Колкото до неговите източници на вода, можех само да допускам, че е близал пролятата по време на моето хранене вода или изтеклите капки от кутиите с мляко.

Скоро научих, че котетата знаеха за неговото присъствие. Когато ги занесох долу, те веднага отидоха в носовата част на трюма и търпеливо застанаха на стража пред малката дупка, в която не можеха да влязат. От времето, когато напуснах Бисерните острови, имах толкова много работа на яхтата, че не бях забелязал мрачната драма, която се разиграваше под палубата.

Безбилетният, както бях нарекъл плъха, доколкото предполагах, се бе промъкнал на борда, когато бях заседнал в Сан Жозе. Най-вероятно бе да е пропълзъл от джунглата в моите хранителни припаси, поставени на брега, и заедно с тях пренесен на яхтата.

Съдейки по това, което е разказвано за морето от най-стари времена, че плъховете никога не се качват на несигурен кораб, неговото присъствие тук бе за мен истински комплимент и аз бях поласкан. И така Безбилетният стана част от моя екипаж — още една уста за хранене в моето малко тихоокеанско домакинство.

Всяка нощ оставях при основата на мачтата малко храна и вода за плъха. Исках той да бъде нахранен и напоен, за да забрави своите привички и да не прегризе моите бъчонки с вода. В свободното си време изрязах няколко дъсчици, зачуках ги заедно и скалъпих нещо като птиче гнездо. Привързах го за мачтата до пода с отвор, извърнат към носа така, че нашият недоверчив пасажер да може скришом да влиза и излиза. Въпреки това той рядко се появяваше публично, но никога не пропускаше да унищожи своята дажба.

Очевидно той свикна много с новото си жилище, защото често забелязвах котетата да се въртят около сандъчето. Те имаха същия нетърпелив израз в очите, както когато им покажех пред носа някоя рибка.

Много пъти те се опитваха да влязат през малката кръгла дупка, служеща за вход на сандъчето. Тя беше достатъчно голяма за Безбилетния, но Захвърлен и Останка можеха само да надзъртат през нея. Сандъчето ги обрече на истински танталови мъки. И досега ги помня как, прилични на малки лъвчета, свирепо протягаха лапички с извадени нокти и гръмко изразяваха своята досада и гняв от осуетеното им желание.

Тъй като Захвърлен и Останка бяха вече истински моряци и привикнаха към своята дажба от прясна риба, бях изненадан, че може да ги съблазнява един обикновен гризач. Въпреки своята моряшка закалка те преследваха плъха като обикновени сухопътни котки.

И така, животът течеше... Едно редуване от делнични случки, които нарушаваха еднообразието на дългото плаване. И най-обикновените неща предизвикваха у мен жив интерес.

Мнозина по-късно ми задаваха въпроса, не съм ли скучаел там на тоя дървен свят, с дължина, не по-голяма от тая на обикновена кухня, и с ширина на вана. Животът никога не ме е отегчавал, безразлично къде съм бил. Още преди бях привикнал през свободното си време да работя върху себе си. Отрано се приучих да запълвам тези часове с приятни за мен занимания.

На борда на „Езичник“ винаги имах много неща за правене, дори и в най-спокойните дни. Моето главно занятие освен управлението и поддържането на яхтата, което ми отнемаше по-голямата част от времето, беше четенето. На борда разполагах с разнообразна

библиотека — от детективските романи до съчиненията на Дарвин. Четях всичко: ту някоя криминална мистерия, ту повест или политическа литература, ту философски трудове и поезия. Най-много ми се нравеха късите разкази на Мопасан, „Братята по дух“ на Кери Мак Уилямс, „Размишления върху революцията в наше време“ от Харолд Лески и „Дворците на философията“ от Уил Дюрант.

Друго нещо, което отнемаше част от времето ми, бяха моите размишления. Често седях часове наред с поглед, пробягващ по водите към хоризонта, и без да бързам, премислях всичко, което ми идваше в главата.

Често мислите ми се връщаха към миналото и отново преживявах миналото. Бях най-възрастният от шестте деца на моите родители — пет братя и една сестра. Баща ми почина по време на кризата, когато едва бях навършил петнадесет години. Четири години работих, за да подпомогна майка си в издържането на семейството. Любознателното момче, което така много искаше да учи, вместо да ходи на училище, се потеше в заводите, фабриките и работилниците.

Майка ми се омъжи втори път и за щастие вторият ми баща се оказа добър човек. За мен това бе освобождение от тежката необходимост да се грижа за семейството и вече можех напълно да разполагам с това, което припечелвах. Парите обаче не ме съблазняваха — исках да уча, да стана образован човек. И аз осъществих желанието си — без пукната пара в джоба, незавършил още средното си образование, постъпих в колеж. Нямах друг изход. Кой на двадесет години, след като мъжки бе работил четири години из фабриките в южните покрайнини на Лос Анжелос, би искал да се върне в гимназията... при децата?

След доста молби и настойчивост от моя страна бях приет в колежа „Санта Барбара“. Заех пари от един щедър приятел и започнах да си пробивам път. Играех футбол. На втората година в колежа бях старшина на групата. После започна войната. Исках да летя на бомбардировъчните самолети, но от детинство имах повредено ушно тъпанче и единственото подходящо за мен бе да служа в търговския флот.

Две години морска служба. Два пъти обиколих света. Плаване от Рейкявик до нос Хорн. Една година служба в австралийската военна авиация. Женитба за синеока австралийска девойка — най-голямото

събитие в моя живот. Отново в търговския флот, този път за повече от година. Така се стекоха обстоятелствата, че краят на войната ни завари разделени с Мери на хиляди мили един от друг.

И ето сега, люшкан на една несигурна дървена черупка, се нося из океана.

Част от времето си прекарвах на румпела — разбира се, това зависеше от времето. Всяка сутрин ловях риба. Занимавах се с навигация. Ако котките бяха в игриво настроение, лудувахме по палубата или пък имах дълъг разговор и шеговит боксов мач с Глупчо. Часове наред наблюдавах как Старият пират с „бандата“ си, цепейки водите, се хвърля в атака срещу летящите риби. Всеки ден четях по няколко часа.

От огромно значение за мен бе писмото, което пишех до Мери и което се канех да изпратя от остров Сеймур. Всеки ден прибавях към него по няколко реда и то растеше, тъй както растеше и желанието ми за нашата скорошна среща.

Понякога ми се струваше, че ни разделя непреодолимо разстояние. Скоро щеше да станат два месеца, откак бях напуснал Панама. Ако продължавах да се движа със същата скорост, трябваше ми цяла година, за да доплавам до Австралия. По моите първоначални пресмятания би трябвало сега да бъда поне на средата на пътя. Трябваше да бързам, за да изпреваря сезона на бурите. С всеки изминат ден надеждата ми за появяване на попътните пасати укрепваше и ми вдъхваше смелост. С всеки изминат ден се приближавах към тях, като оставях зад себе си по няколко струващи ми се тъй дълги мили.

На 15 юли по обед определих своето местоположение: бях на 1° южна ширина и на 85° западна дължина. До Галапагоските острови оставаха около триста мили. Насочих яхтата на запад. Отсега нататък всеки ден влизаше в сметката. Най-после можех да държа твърд курс на запад. Щастието започна да ми се усмихва. В запълнения ми две трети бордов дневник вписах първите оптимистически думи: „12:15 часа. Най-после курс — запад. Чувствувам дъха на югоизточните пасати!“

Студеното Хумболдово течение, отклонено в западна посока от нос Париняс в западното крайбрежие на Южна Америка, започна да ме подпомага. Вятърът задуха от юг, лицето на океана се проясни,

поразителното стечение на благоприятни обстоятелства ми се струваше просто мистично.

След като цял месец бях кръжил на едно и също място въпреки нуждата да вървя право срещу вятъра, сега плаването бе напълно по моя вкус. Изминавах големи разстояния, печелех време и това беше чудесно. На триста мили пред мен, напреко на екватора, се намираще Галапагос. За пръв път от дълго време отдадох рифовете на платната, спасителното въже се бе обтегнало зад кърмата в пенливата струя и яхтата плаваше така както се описва в книгите и спортните списания.

През следващите няколко дни не се появи никакъв шквал, никакъв неприятен облак и не падна нито капка дъжд. Наоколо цареше такова необикновено спокойствие, че котетата и аз ноцувахме в кокпита под открито небе. Даже ленивият стар Глупчо се присъедини към нас. Любимото му място бе на закрепения румпел и ние се движехме така плавно по тихата вода, че даже той не можеше да се търколи оттам. Каютата отстъпихме на Безбилетния да се разполага в нея, както намери за добре.

Тъй като скоро очаквах да се покаже земя, бързах да завърша дългото писмо до Мери. По това време то бе станало шестдесет и два листа, изписани от двете страни. В него се срещаха всички нежни слова, които можеха да се явят в главата на един млад човек, който се стреми към своята любима. Всеки ред от тези шестдесет и две страници красноречиво показваше моите чувства...

Възнамерявах да изпратя писмото от остров Сеймур, където имаше военна метеорологична станция. Смятах да остана там ден-два, за да постегна яхтата, да поспя една-две нощи спокойно и после да продължа пътя си.

Последните триста мили до Омагьосаните острови, както наричат още Галапагос, изминах за по-малко от четири дни. В утрото на 19 юли над водите вляво от носа на яхтата се показа тъмно петно. Това бе остров Чатам, първата земя, която срещах след толкова дни път. Първият етап от пътешествието ми бе завършен: зад себе си бях оставил 1000 мили, пред мен лежах още 7500.

„РАЗМАГЪОСАНИТЕ“ ОСТРОВИ

Ясен слънчев следобед. Стоях върху рубката и облегнат на мачтата, се вирах в северния край на остров Чатам, разположен на източния край на Галапагоския архипелаг. На Чатам се намира Заливът на корабокрушенията — котвена Стоянка за съдовете на местните власти. Галапагос — известен още под названието Омагъосаните острови — принадлежи на Еквадор. Не възнамерявах да правя официални посещения. Моето първоначално желание беше да отида направо в Сеймур, да постегна малко яхтата във военната база, да се снабдя с някои продукти и после да продължа пътя си. Но затишията, бурите, насрещните течения и загубата на мотора бяха объркали плановете ми и сега, когато в средата на юли пристигнах в Галапагос, военната база там сигурно вече не съществуваше. Според сведенията, с които разполагах, тя трябваше да бъде евакуирана към първи юли. За всеки случай реших да отида на острова и да проверя — може би евакуацията още не бе извършена.

Вятърът продължаваше да духа от юг, като забележимо се бе засилил. Но мен ме интересуваше главно как да преведа яхтата на север, възползвайки се от силното южно течение. Наблюдавах северния край на острова и както очаквах, той остана на юг от мене.

Промених ъгъла на румпела и се отправих в южна посока, като разчитах с един галс вечерта да достигна Сеймур, а на разсъмване да хвърля котва. Подминах Чатам преди смръкване. Забелязах, че въпреки поправките ми на курса съм отнесен значително на север. Поставих румпела в желаното направление и отидох в каютата да чета.

Оставах ми да дочета немного страници от „Рая“ на „Божествената комедия“ и няколко часа се наслаждавах на изящната реч на Данте, като от време на време се вглеждах през илюминатора в черната нощ. В девет часа завърших мистичния разказ и излязох на палубата, все още развълнуван от прочетеното. Вятърът бе стихнал и яхтата се люшкаташе сред обърканите вълни. Платната пърхаха,

подвижният такелаж беше повиснал безжизнено, блоките скриптяха. Настъпи мъртво затишие.

Въздухът не трепна през цялата нощ и водата глухо се плискаше край бордовете. Нямах представа с каква скорост течението ме отнася на север. На някои места в картата бе показана скорост два възела, на други — три възела. Картата беше превъзходно изработена, издание на Британското адмиралтейство, но беше стара и единствената, с която разполагах. През цялата нощ се опитвах да определя местоположението си и колко далеч ме е отнесло. Някъде северно от мен се намираха трите островчета: Тауър, Марчена и Пинта. Според указанията в картата те бяха пустинни, безводни, целите от втвърдена лава. Поставих присвити длани зад ушите си, за да чуя по-добре дали има шум от разбиващи се в скалите вълни.

Късно през нощта небето се заоблачи и по черната вода вече не проблясваха отражения на звезди. Непрогледна тъмнина обгърна яхтата и аз започнах още по-внимателно да се прислушвам. Измина още един час — на няколко пъти ми се стори, че дочувам някакви звуци. Накрая извадих от трюма големите весла, поставих ги в пригодените за тях ключове, седнах в кокпита и зачаках. Благодарение на плиткото си газене и лекия си тонаж „Езичник“ можеше да бъде движен и с весла и до известна степен се поддаваше на маневриране. Наоколо цареше зловеща тишина, от огромната блещукаща водна повърхност не долиташе никакъв звук. Поставих котетата до мен в аварийния сандък, който сковах за тях след случая при остров Малпело. Сандъкът се държеше добре над водата. В него имаше хранителни запаси, достатъчни за котетата, докато бъдат изхвърлени на някой бряг. Продължавах напрегнато да се вслушвам във всеки звук, идващ от север.

Така измина доста време. Изведнъж от югозапад духна лек вятър, но поривът му трая само няколко минути. Стихна, преди да успее да поставя платната. Останах отново насаме със своето въображение и тъмната нощ, потънал в тревожни размишления. Какво означаваше този порив на вятъра от югозапад? Откъде духаше вятърът, докато четях в каютата? Дали пак от югозапад? Не си спомнях дали през това време бях погледнал към компаса. В безгрижното състояние, в което се намирах последните три дни, бях вярвал, че вятърът духа от

юг. Нима той се бе променил? Не плавах ли през всичкото време на северозапад, като мислех, че държа западна посока?

Измина още един час в очакване. Все още нищо не нарушаваше тишината и леко бях задрямал.

А след още един час се разбудих, стреснат от шума на близък прибой. Шумът идваше от северозапад, явно брегът беше на около две мили от мен. Вълните с грохот се разбиваха в яките скали. Налегнах големите весла, обърнах носа на яхтата на изток и загребах с всички сили в черната нощ. Скоро ревят на прибоа значително се усили.

Въздухът беше неподвижен. Платната пърхаха при най-слабата вълна с еднообразно влудяващо постоянство. Блоките проскърцваха, шкотовете се потапяха във водата и отхвърляха водни капки по палубата.

Спомних си за остров Малпело и мечтаех за хубав щорм.

Небето на изток започна да просветлява. Налегнах по-силно веслата. Съвсем близо до десния борд смътно се откри скалиста грамада, в чието подножие ритмично се разбиваха запенени вълни.

В разсейващия се мрак успях да зърна спасителния за мен път — трябваше да заобиколя носа на източния бряг. Когато се разсъмна съвсем, трескаво заработих с веслата и проведох яхтата на някакви си десетина метра от скалните издатини. После, като разрязваше с носа си вълните, подгонени тук от южния вятър, „Езичник“ започна да се отдалечава от острова. Наляво и надясно по цялото крайбрежие бяха надвиснали огромни и стръмни скали, в чието подножие бушуваха настръхнали вълни.

По картата разбрах, че това е остров Марчена, скалист и негостоприемен. Течението ме носеше все по-далеч. Пред мен пътят видимо бе чист. А малко по на север трябваше да се намира остров Пинта, но още не можех да го видя. Съдейки по картата, той бе малък и лесно можех да го подмина. Трябваше само да го заобиколя откъм северния край и да чакам вятър.

Небето над мен доби пепеляв цвят, а океанът беше гладък като паркет. Надявах се, че с настъпването на деня ще излезе вятър, но затишието продължи и след изгрева, на слънцето. Скоро брегът на Марчена се скри от погледа, но на дванадесет мили пред мен се показва остров Пинта. Странно, но не можех да реша по курса ми ли беше той, или встрани от него. Ту ми се струваше, че е по курса, ту в следния

момент се съмнявах в това. Бушпритът, по който се опитвах да определя това, през цялото време потрепваше като пръст на нервен човек.

Накрая реших, че независимо от това, лежи ли Пинта на пътя ми, или не, ще продължавам да гребя. Течението ме носеше към островчето със скорост два възела, а може би и повече.

В южната част на острова до самата вода имаше действащ вулкан. Той се извишаваше на сто фута височина и над плоския му връх се виждаше широк стълб сив дим. Подножието на вулкана се спускаше към морето и ми се струваше, че водата там трябва да бъде гореща. Редом с него се простираше плаж с едрозърнест пясък, а още по-нататък се виждаше обгорен от слънцето хълм, също увенчан с кратер. Цялото островче изглеждаше голо, изсъхнало и неприветливо. Тук-там стърчаха растения, прилични на кактуси, изсъхнали сивокафяви храсти и посърнали нискорасли дървета. Да, видът на острова съвсем не бе примамлив!

Започнах да гребя, когато бях вече доста далече от брега, но скоро съжалих, че не се залових за веслата по-рано. Гребях към запад, защото считах, че това ще бъде по-лесно, отколкото да се боря срещу източното течение. Трябваше да измина около осем мили и няколко часа гребях ритмично, без да бързам, като размахвах широко веслата. Отначало се надявах, че леко ще достигна до острова, и загубих много скъпоценно време поради това, че не работех по-енергично.

Когато приближих до острова, видях стадо тюлени да лудуват във водата. Щом зърнаха яхтата, те прекратиха играта си, подадоха над водата лъскавите си глави и вторачиха очи в мен. Приличаха едновременно на каменни изваяния и на някакви тайнствени призраци.

Един от тях, без да подозира моето бедствено положение, приближи с явното желание да се сприятелим. Той доплува до самата яхта, като често се гмурваше под веслата. Убеден съм, че бихме могли да станем големи приятели, ако в това време не бях зает с толкова напрегната работа. С удоволствие бих ловил за него риба и бих го хранил от ръка. Сигурен съм, че той би се съгласил с това.

Изведнъж забелязах, че приближавам брега с по-голяма скорост, със заплашителна скорост! Намирах се тъкмо срещу средната част на остров Пинта и Марчена повече не го прикриваше. Течението подхвана яхтата и я понесе напред като по някакъв улей.

Макар че вулканът остана встрани, чувствувах неговото горещо и злобно дихание. Гребях с все сили, без да повдигна глава, докато мускулите ми се схванаха.

Огледах се да преценя какво съм свършил и се ужасих. Намирах се на по-малко от сто ярда от брега, а до носа на издигнатия край на острова имаше няколкостотин ярда. Битката беше безполезна. Започнах да гребя с такава бясна бързина, че веслата се плъзнаха по водната повърхност, загубих равновесие и паднах с главата надолу в каютата. Веслата изскочиха от ключовете и водната струя бързо ги отвлече надалеч.

Понечих да скоча след тях, за да ги прибера обратно, но като чух плисъка на водата в скалите, разбрах цялата безсмисленост на такава постъпка. В каютата имаше още три весла. Помислих да се спусна долу за тях, но като се озърнах, видях, че и това е напразно: положението бе съвсем безнадеждно.

Обикновено не отпускам така скоро ръце, но след това, което видях, не можех и да мисля за спасението на яхтата. До нащърбения каменист бряг оставаха седемдесет и пет ярда, а носът по прежнему беше на стотина ярда от мен. Нямаше нищо, за което да закрепя котвата. Не можех да направя нищо. Трябваше да мисля за спасението на собствения си живот.

Започнах трескаво да съобразявам за какво да се хвана най-напред. Котетата! Хвърлих ги в надувната лодка и я подготвих за спускане на вода.

До брега оставаха по-малко от сто фута. Морето се биеше в скалите с глух, но страшен шум.

Огледах се бързо, за да взема още нещо. Помислих за вода, храна и дрехи. Но като си спомних, че трябва да се боря срещу течението с малките весла, за да се добера до песъчливия бряг, отказах се. Трябваше да тръгвам незабавно.

И тук, сам не зная защо, вероятно хващайки се за сламката, изтичах на носа и хвърлих във водата моята саморъчно изработена котва. Там, където тя падна, се появиха въздушни мехурчета. Котвената верига се размота до края и ту се повдигаше, ту се отпускате във водата. Котвата нямаше за какво да се закрепя и се влачеше по дъното. Обърнах се с намерение да прибягам към лодката и да я отблъсна от яхтата, докато все още имаше време. Изведнъж във

водата се появи тъмна ивица, която се приближаваше към яхтата откъм левия борд. Едва успях да хвана румпела, когато отгоре ми налетя шквал. Той заплющя в платната, изпъна ги силно, после ги обсипа с едри дъждовни капки.

„Езичник“ рязко се наклони под този неочакван порив. Аз крещях от възторг, като гледах как се отдалечавам от брега, о който вълните се разбиваха с грозен рев. Пред мен отново бе откритият простор. Само след около двадесет минути оставих далеч след себе си пустинния остров, обърнах яхтата под вятъра и спуснах грота. Преди да взема рифове, доवлякох надувната лодка до мястото ѝ и извадих от сандъка отпадналите котета. Те пропълзяха омърлушени в каютата и като че ли проклинаха морето и неговите жестоки капризи. Изтрих ги с мъхната кърпа и ги загърнах в топло одеяло. За да поправа разваленото им настроение, изнесох на палубата въдицата си, поставих ѝ стръв и я хвърлих във водата.

Глупчо, който в миговете на опасност бе дезертирал от яхтата, сега се върна и кацна върху покрива на каютата. Отнесох го долу, за да може и той да се стопли и подсуши.

Насочих яхтата на югозапад, за да избягна нежеланата среща с други северни островни групи. Простих се с намерението да спра в Сеймур, тъй като той бе останал към югоизток, и взех курс към Албемарл, най-големия от островите, разположен в западната част на Галапагос. Разчитах да се укрия зад острова от вятъра, да отпочина и дойда на себе си, а най-главното да се наспя спокойно през нощта.

Вятърът беше свеж и „Езичник“, като пореше с носа си водата, бързо се носеше срещу течението на юг. На смрачаване забелязах сива запенена ивица на север от Албемарл, простираща се на повече от миля. Няма нищо по-страшно за моряка от плитките рифове, в които с рев се разбива прибойт.

Заобиколих линията на рифовете и видях жалките останки на два кораба, претърпели крушение. Те се вдигаха над водната повърхност на един-два фута самотни, изоставени и безпомощни. Вероятно това бяха съдове на непредпазливи рибари, които твърде остро са се опитали да заобиколят носа, а може би ги е изхвърлило течението или една от онези приливни вълни, с които се слави Галапагос. Постарах се да заобиколя опасното място колкото се може по-отдалеч.

Видът на обезобразените корпуси ми подействува угнетяващо. Реших да не се укривам на завет зад скалите и да хвърлям котва; вместо това отправих яхтата покрай северозападния бряг, за да заобиколя острова от запад и да вляза в заливчето Тагъс вероятно на следното утро.

По време на плаването дъното на яхтата бе обрасло с раковини. Мечтаех сега за бурни приливи и пясъчни плажове както на Бисерните острови. Възползувайки се от отлива, бих могъл да почистя яхтата и да я боядисам. Помислих дори да се върна на Сеймур и да потърся военната база, но веднага отхвърлих тази мисъл, като си спомних останките на корабите край носа. Освен това се боях, че някаква непредвидена случайност може да ме задържи, като заплаши безопасността на моето пътешествие. Спирането в Сеймур не беше необходимо и затова се отказах от него.

На сто мили от мен лежеше остров Флореана и сериозно размислях да хвърля котва там, за да постегна корпуса на яхтата. Картата показваше, че на него ще намеря открит пясъчлив бряг, а също така и пощенска кутия. По такъв начин щях да убия с един удар два заека — да ремонтирам яхтата и да изпратя моето дълго писмо до Мери. Освен това бях уверен, че сам по-бързо бих се справил с работата и по-скоро бих могъл да продължа своя път.

Още в Панама узнах, че пощенската кутия във Флореана съществува много отдавна. Бяха я поставили там китоловците, които ловуваха из тези води. На минаване те оставяли писма до своите близки в родината и същевременно се запасявали с прясна вода, плодове и зеленчуци, а също така и с огромни галапагоски костенурки, чието месо много се ценят.

Когато някой кораб на път за дома се отбие тук, обезателно прибирал всички писма, пуснати в старата кутия на брега. Сега вместо кутия там стои празна бъчвичка. И сега риболовните съдове, плаващи на североизток, а и други кораби на път от островите към материка прибират цялата кореспонденция и я предават на пощенските станции в Панама или Сан Диего. И колкото и да е странно, но оставените тук писма — с марки или без марки — достигат рано или късно до адресата.

През нощта водех яхтата почти напосоки, като от време на време подрямвах, а на разсъмване се намерих в пролива между остров

Нарбъроу и залива Тагъс. Влязох в залива и хвърлих котва. После се спуснах в каютата за „малка дрямка“. Спах през целия ден и цялата следваща нощ.

ПОЩЕНСКИЯТ ЗАЛИВ

Заливът Тагъс се оказа необикновено уютна Стоянка, дори бих казал — идеална, с единствен недостатък, че там нямаше как да ремонтирам корпуса на яхтата. Наложителна необходимост от такъв ремонт нямаше, но тъй като възнамерявах да плавам направо до Сидней, исках, преди да тръгна, да я почистя и постегна.

На запад от мен лежах още седем хиляди мили океанска площ. Разполагах с малко повече от два месеца, преди да настъпи сезонът на бурите. За да премина благополучно тези води, не трябваше да се задържам никъде. Затова реших да спестя време, като почистя корпуса на яхтата тук, където имаше достатъчно висок прилив и надеждно пристанище. Оттук можех, както се казва, „да изпратя“ и писмото до Мери посредством старинната пощенска система. Реших на следващия ден да обиколя Флореана и да потърся подходящо място. Преди това обаче трябваше основно да огледам подвижния и неподвижния такелаж.

Привързах люлката към гротфала и се издигнах в нея горе. До здрач боядисах тридесет и пет футовата мачта и здраво затегнах болтовете. Освен това замених всички фалове, поставих нова ванта и боядисах гика. После сних ремъка и се опитах да го закрепя по-здраво, но това не ми се удаде. Откак акулата го изпокъса, той вече не можа да се поправи, както трябва, но все пак беше използваем.

Надвечер всичко беше в пълен порядък, ако не се считат дъното и някои дреболии, с които можех да се справя и по-късно в открито море в „свободните от вахта“ часове. Моят малък храбър тендер обтягаше котвената верига, сякаш копнееше час по-скоро да тръгнем срещу бурите.

Така предвидливо разпределих времето си през деня, че успях и да наловя риба за котетата и Глупчо. Този шмекер така се излени, че не желаше вече сам да се осигурява прехраната. Но докато яхтата стоеше на котва, той често извършваше полети между скалите, като оставяше палубата на разположение на Захвърлен и Останка.

Котетата, сити и доволни, дремеха свити на кълбо в гънките на грота. От време на време те се разбуждаха и като се олюляваха сънливо, отиваха при своето „цукало“ — сандъче с пясък, което поставих за тях на кърмата. След това уж случайно се озоваваха край рибата и с вид, който казваше: „Е, добре, да похапнем, щом няма какво друго да се прави“ — и лениво изгризваха някое друго парче.

След това котетата потърсваха най-удобното местенце за сън, изтягаха се на топлата палуба, търкаляха се в сянката на бордовете, спускаха се долу на прохлада в носовата част на трюма. Толкова се бяха разглезили напоследък, че не знам какво биха правили, ако някога се върнеха към цивилизования живот и трябваше да се задоволяват с останките от трапезата.

Въпреки че не бях на туристическа обиколка, безподобната красота на залива Тагъс ме завладя. Не зная защо той не се е прославил като един от най-живописните кътове на света. Ширината му бе колкото сто корпусни дължини на моята яхта, от всички страни го обграждаха стръмни скали. По високите места си бяха свили гнезда чудновати птици и техният несмълчаем хор огласяше околността. Заливът представлява от себе си кратер на угаснал вулкан, чиято предна стена е размита от морето.

Заливът Тагъс е пустинен и тайнствен. В неговите прозрачни води плават акули, тюлени, скатове, морски лъвове, електрически скатове, риби-ветроходци, змиорки и пингвини. Да, пингвини. Видях два от тях със собствените си очи, а по-късно един рибар потвърди, че там действително се срещат пингвини. Те бяха по-малки от онези, които съм виждал в Кейптаун и на Фолкландските острови. Пингвините плаваха около яхтата и от време на време се стрелваха с изпънати шии подир някоя риба. На няколко пъти те изскачаха над водата, но бяха твърде много заети, за да забележат гостенина в залива.

Друга привлекателност на Тагъс е, че напуканите му скали са покрити с множество различни имена. На места те са цели дузини и свидетелствуват, че жаждата за приключения у хората погрешно се смята от някои за угаснала вече. Очевидно станало е традиция екипажите на корабите, които посещават архипелага, да оставят автографи на по-интересните места в залива.

Бях обещал на своите познати в Панама, че ще напиша името на яхтата с големи бели букви върху някоя висока скала, та почнах да

търся подходящо място.

В другия край на залива забелязах скална площадка, по която можех да се изкача горе. Спуснах във водата надувната лодка и загребах с леките металически весла. Когато приближих брега, един млад морски лъв скочи непохватно от насрещната скала във водата и като подаде глава над повърхността, взе да ме разглежда с такъв вид, с какъвто обикновено хората гледат чужденец. Той никак не изглеждаше изплашен и даже се върна на предишното си място, след като подминах с кофа и четка в ръка и се заизкачвах по напуканите вулканични скали.

Скоро се добрах до площадката. Няколко фута по-нагоре започваше неравният неплоден терен на острова. Вдясно от мен се издигаше стръмен кратер на вулкан, очевидно угаснал.

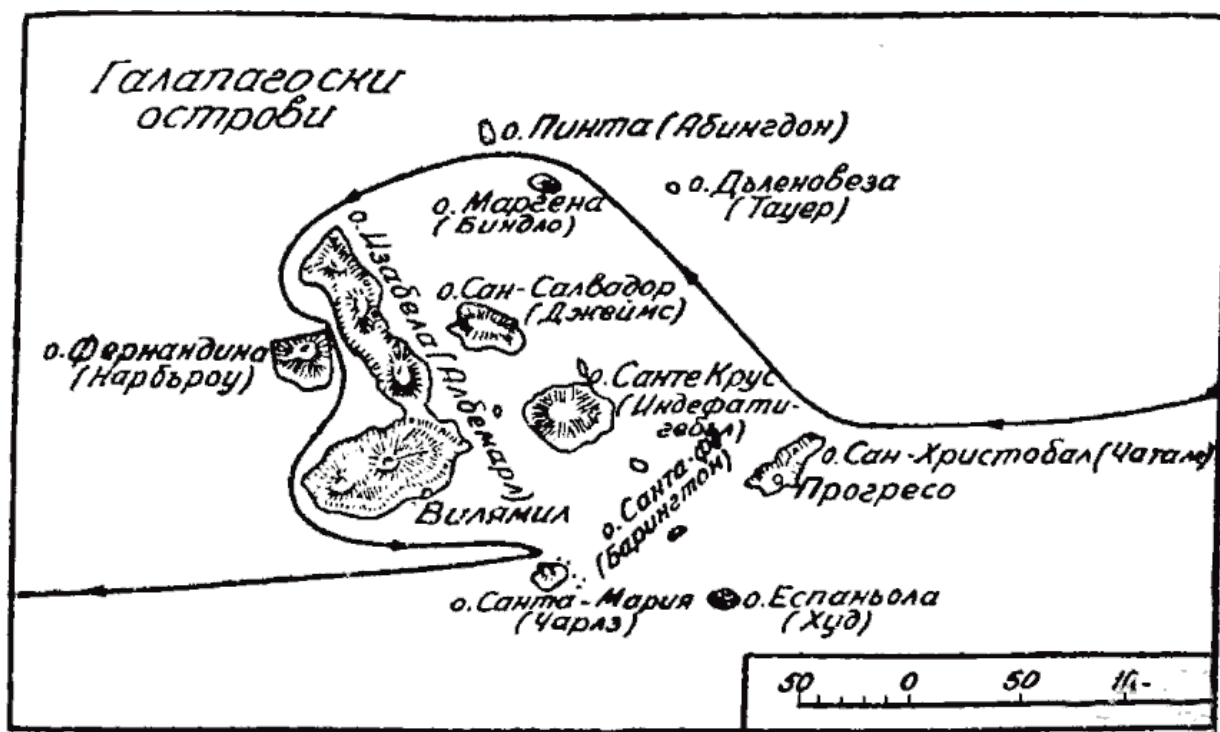
Извърнах глава и през скалния процепа зърнах своята малка яхта, която мирно се полюшваше върху водата. Като орехова черупка в леген тя ясно се обрисуваше на фона на безметежната синевина на морето и на пъстрите неравни скалисти стени.

Изведнъж някакъв шум близо до краката ми ме сепна. Един странно нащърбен камък се изтърколи отгоре, като продължаваше да се движи по особено тайнствен начин. После замря на място. Голямо черно око равнодушно погледна към мене, грапав език се подаде от уродливата уста. Внезапно с котешка пъргавина се извърна и се изплю срещу мен. Черният му език отново се подаде. На вид животното приличаше на гуцер, дори повече на дракон. Имаше дължина най-малко пет фута, от гърба му стърчаха остри шипове, цялото му туловище беше отвратително набръчкано, за лапи му служеха прилични на пръсти израстъци, дългата му опашка безжизнено висеше. Застинало на място, чудовището не свеждаше очи от мене.

През целия си живот не бях виждал подобно нещо. Спомнях си само онова, което бях чул в Панама. Някой ми бе казал, че на Галапагоските острови съществуват „праисторически животински видове“.

Някога тук е идвал Дарвин и е нарекъл местните животни „необикновени“. И той е имал пълно право. Ето сега пред очите ми стоеше едно такова необикновено същество. Не бих се учудил, ако то сега започнеше да изригва огън. В такъв случай само бих се спънал непохватно. Защото от смущение и изненада стъпих на криво и се прострях с целия си ръст върху кофата с боята.

Обхванат от внезапен ужас, аз се спуснах надолу с все сили, като често се подхлъзвах и падах върху острите вулканични скали. Когато стигнах до издатината край брега, едва не настъпих познатия ми вече морски лъв, който, изплашен повече от мен, мигновено се хвърли във водата. С бясно гребане достигнах „Езичник“ и се прехвърлих на борда. Заливът изведнъж изгуби за мен своето очарование. Скалите ме гледаха със затаена угроза. Страшно е да се намериш на такова място сам. Моята тревога сякаш се предаде и на котетата. Те се свиха на кълбо и нервно замърдаха мустаците си.

Слънцето се скри зад Нарбъроу, върху залива легна сянка. Тишината бе така угнетителна, че аз не издържах: „По дяволите този залив!“ — казах аз на котетата.

И изведнъж то се появи... Мярна се под кила на яхтата като зловеца призрачна сянка. Беше или същият гуцер, или някакво друго подобно на него същество. То плуваше, плътно притиснало лапите си към туловището, удряше по водата с дългата си опашка и се плъзгаше леко като змия. Това бе вече прекалено много за мен.

Вдигнах бързо платната, прибрах тежката котвена верига на купчина върху палубата, като хвърлих отгоре ѝ грубо стъкмената дървена котва. В сгъстения се мрак преминах от тихите води на

зловещия залив в белите гребени на откритото море. Извърнах яхтата встрани от гигантския вулкан Нарбъроу и я поведох на юг.

Вечерята ми тази нощ, както обикновено консерви, се състоеше от кутия дребно нарязани моркови. Изгълтах лакомо цялото съдържание на кутията. Хранех се при румпела, който въртях с краката си. „Езичник“ бързо се носеше на юг. След три часа реших, че вече съм подминал остров Нарбъроу, легнах на ляв галс и остро под вятъра заплавах на югозапад, за да заобиколя западния край на остров Албемарл.

Този голям остров, напомнящ със своите очертания амеба, се намира на 91-ия градус западна дължина. Разчитах да го подмина през нощта, за да мога после, като закрепя румпела и подрежда платната, да поспя, докато яхтата преодолее доста голямото разстояние до Флореана.

Един час след изгрев-слънце все още бях край Албемарл. Флореана, която ми изглеждаше близко, но всъщност бе доста далеч, издигаше сивата си гърбица на четиридесет мили от мен, откъм страната на десния борд. Надвечер се надявах да хвърля котва в Пощенския залив. Трябваше да преодолявам насрещното течение и въпреки благоприятния вятър налагаше се цял ден да бодърствувам при румпела. Вдигнах всички платна и продължих „ветроходната си разходка“ по южните части на Галапагоския архипелаг.

Късно следобед, когато вече започна да се спуска лек здрач, заобиколих острова от север и влязох в Пощенския залив.

Това тихо пристанище с форма на полумесец има около миля дължина и примерно толкова ширина. Вляво от яхтата се виждаше многобройна група островчета. Пред мен се простираше пясъчен плаж, а недалеч от него се издигаше грозна полуразрушена колиба. Редом бе привързана към кол знаменитата бяла бъчвичка. Зад плажа растяха в пъстра плетеница бодливи голи храсти и се виждаха следи от стара пътека, но за мен те не представляваха никакъв интерес.

Хвърлих котва близо до брега и незабавно се отправих на острова. Преди всичко побързах към пропуканата живописна бъчвичка и пуснах в нея обемистото си писмо до Мери. Към писмото с тънка гумена лентичка бях привързал петдоларова банкнота. Това бе чувствителен удар по моя бюджет, но аз исках Мери на всяка цена да получи писмото и ако петте долара можеха да осигурят това — в което съвсем не бях уверен, — не трябваше да съжалявам за тях. Постоях малко до тази

традиционна островна забележителност, размисляйки по това, ще стигне ли някога писмото ми до Мери. Нощта настъпваше. „Езичник“ изглеждаше като тъмно петно сред водата. Брегът не ми се понарави повече от този на Тагъс.

Докато гребях обратно към „Езичник“, вече не обръщах внимание нито на мрачния вид на околността, нито на увеличилите се студ. Мисълта ми летеше натам, отвъд океана. Не можех да забравя и за писмото, пуснато в бъчвичката. Настроението ми бе много тъжно. Бях обзет от жажда по-скоро да се добера до Австралия, но колко много търпение бе нужно още за това. Очаквах ме още толкова много изненади.

Легнах си рано, като успокоих дневните си тревоги с надеждата, че след едно денонощие вече ще мога бързо да плавам на запад, подгонен от пасатите.

На следващия ден към обед завърших ремонтните работи по корпуса на яхтата. Тя лежеше наклонена в плитчините до брега, леко подпряна на една бъчонка за вода. Стройният ѝ корпус бе очистен от раковините и намазан с последния ми запас крем за обувки. Слабият прилив започна да лиже обшивката. Когато килът с мъка се надигна над твърдото дъно, аз се заех с моята саморъчно изработена котва, като молех бога тя да издържи. След няколко минути яхтата вече заплава по водата и като я отведох по-далеч от брега, я закотвих. После прибрах всички въжета и започнах да готвя „Езичник“ за път. Хвърлих прощален поглед към мрачния залив и решително се залових за фаловете и шкотовете, котвената верига и румпела.

ПАСАТИ

Към смрачаване на 23 юли бях вече доста далече от Флореана. Намирах се точно на юг от купчината безжизнени конически върхове на Албемарл. Надявах се към полунощ да подмина западния край на вулканичния архипелаг и да изляза в открития океан. Три хиляди мили ме дяляха от следващия етап на пътешествието ми: Маркизките острови.

Вятърът духаше от юг. Яхтата весело се плъзгаше по спокойната вода. Последното ято от птици се развърна над мачтите и полетя назад към островите. Тъмнината закри от мен пепелявата суша, надявах се, завинаги.

По небето като пътеводни огньове засияха безброй звезди, нащърбената луна хвърляше мека светлина. Океанът леко се вълнуваше под свежия ветрец, който издуваше платната и галеше лицето ми. Нощта ми изглеждаше прекрасна и от това, че най-после навлизах в зоната на пасатите, които щяха да ме понесат през океана, към Мери. Водите, лежащи пред мен, се славеха със своето спокойствие. Течението, макар все още северозападно, скоро трябваше да се обърне право на запад и да ме понесе със скорост 30 мили дневно. Очаквах вятърът да ми осигури скорост 90 — 100 мили на ден и по такъв начин общо би се събрала средна скорост от 130 мили на ден, нещо, което ми се струваше чудесно.

Това бе най-розовата ми нощ от цялото пътешествие. Писмото до Мери бе изпратено. Дъното на яхтата бе почистено и леко се плъзгаше по водата. През деня ми се бе удало да уловя една голяма морска костенурка и сега за три дни бях осигурен с прясно месо. Смятах една част от него да изсуша на слънцето по индийски образец и така то щеше да ми стигне за целия преход до Маркизките острови. Времето беше прекрасно. Какво повече можех да желая освен среща с Мери?

За съжаление радостта ми бе краткотрайна. Бях забравил, че първо трябва да намеря пасатите. В източната част на Тихия океан те невинаги достигат към север до самия екватор. Трябва да ги търсите,

което съвсем не е лесно, като имате предвид, че между тях и екватора се намира безветрена зона.

Да се луташ в тази зона в търсене на пасатите е доста неприятна работа. Понякога ветрецът леко, като с котешка лапа ще ви погали няколко часа и вие ще помислите, че това са пасатите. После вятърът внезапно ще изчезне и мъртвата неподвижност на водата, безмълвието, нарушавано само от непрестанното скърцане на яхтата, ви късат нервите. Пърхащите увиснали платна, скрипящите блоци и безжизнено отпуснатите фалове и шкотовете действуват неописуемо угнетяващо. При всяко затишие течението ме отнасяше все по-далече на север.

Неведнъж свежийят вятър издуваше платната и яхтата се понасяше по тъй необходимия ми курс. Но напразно се надявах, че това са пасатите. Скоро вятърът отново стихваше. След няколко дни се озовах вече северно от екватора. Ужасното коварство на пасатите бе толкова по-обидно, тъй като очаквах от тях извънредно много.

Реших да се държа по-близо до екватора и да плавам на запад, като използвам силното попътно течение. Още когато бях на седемдесет и пет мили на юг от екватора, яхтата, отдалечаваща се от течението, губеше всекидневно по десет-дванадесет мили. Но от друга страна, може би бе по-добре да се отклоня към юг, при все че течението е по-слабо, отколкото да оставам тук при тези постоянни затишия и под палещите лъчи на слънцето. Накрая реших да пожертвувам попътното течение пред надеждата да намеря пасатите. С нетърпение очаквах поредния вятър, но той се появи не изведнъж, а на пориви. При всеки порив със закрепен румпел и изопнати платна се придвижвах на югозапад.

Океанът си играеше с яхтата както котка с мишка. Ту духваше вятър и плавах на югозапад, ту стихваше и течението отново ме отнасяше на север. Понякога губех цели часове, за да закрепя шкотовете, тъй като не можех да понасям монотонното пляскане на платната и скриптенето на снастите. Не можех да чета, да мисля, изгубих съня си. По цели часове с присвити очи се вирах да открия макар и най-малката бръчка по гладката, сякаш полирана водна повърхност.

При първото движение на въздуха изпъвах всеки възможен квадратен дюйм на платната, използвах най-краткотрайните пориви и

упорито търсех неуловимите пасати.

На 27 юли, четири дни след напускането на Галапагос, раздразнението ми достигна най-високата си точка, когато Глупчо след няколко седмици, прекарани в безделие на борда на „Езичник“, сега изведнъж размаха криле и отлетя право на изток. Той се устреми с такава енергия и решителност, че това явно не бе обикновена разходка. Следях го с очи, докато стана едва забележима точица в ослепително бялото небе и се скри зад хоризонта.

Тъжен бе записът ми в корабния дневник тази нощ.

Още три дни легнаха като мъчително бреме на сърцето ми. Случайните полъхвания на вятъра ме дразнеха. По цели дни прекарвах на палубата, дъвчех късчета от изсушеното месо на костенурката и се мъчех да запазвам спокойствие. Неочаквано от югоизток задуха силен поривист вятър. Незабавно отпуснах шкотовете и поведох яхтата бакцаг. Беше истинско удоволствие да гледам как „Езичник“ се носи напред с издути платна. Взех курс към югозапад, за да достигна Маркизките острови, разположени на 9 градуса южна ширина.

Вечерта възторжено записах в корабния дневник важната новина — това бяха първите радостни редове за последните седем дни.

Когато на 4 август по обед определих своите координати, оказа се, че за дванадесет дни „Езичник“ бе изминал 1010 мили — по-голямо разстояние, отколкото бях изминал за тридесет дни от Бисерните острови до Галапагос. След това леко преодолях още 2000 мили. Това навярно бе най-щастливото плаване в моя живот. По цели дни оставях яхтата да плава сама и излизах на палубата само в случай на необходимост. „Езичник“ бързо се носеше напред в надпревара е вълните и облаците, които бяха винаги еднакви. С една дума, всичко бе така, както разказват любителите, седнали на верандата на яхтклуба. Животът ми през тези дни протичаше удивително спокойно.

При изгрев-слънце винаги се изкачвах на палубата, за да събера нападалите по нея летящи риби. През нощта, разсичайки с носа си вълните, яхтата всяваше сред тях ужас и те като пъдпъдъци излитаха във въздуха, блъскаха се слепешката в платната и падаха на палубата. Всяка сутрин намирах най-малко по една летяща риба и я давах на гладните котета. Ако рибите биваха няколко, и аз похапвах с удоволствие прясно месо.

Летящите риби са много вкусни. Макар и да имат много кости, заслужава си човек да се помъчи заради нежното сладко месо. Предпочитах да ги варя в солена вода и ги ядях с доматиен сос и сухари. Вкусни са също и пържени със свинска мас. Неведнъж, когато намирах на палубата само една риба, съжалявах, че имам на борда си гладни котета.

Сега разполагах с много свободно време, много повече, отколкото когато плавах от Бисерните острови до Галапагос. Управлението на моята малка храбра лодка ми отнемаше само по няколко минути на ден. С издути платна и закрепен румпел тя леко и свободно се носеше напред. Всяка сутрин и вечер проверявах курса по компаса, често през деня ходех от носа до кърмата и оглеждах най-взискателно съоръженията, като търсех да откроя някоя нередност, която би нарушила спокойния ход на моя малък плаващ свят. Но всичко се оказваше в ред и нямах работа до следващия ден.

През целия преход само няколко пъти промених положението на румпела. Нито един път не свалих платно, нито взех рифове. Единствената ми сериозна работа бе да обвия с плат вантите, за да не се претрият платната в тях. Има начин да се правят намотки от снасти, но тъй като бях новак, не знаех как трябва да го извърша и затова разкъсах два чаршафа на дълги ивици с ширина един фут, намотах ги на вантите и така се получиха меки „възглавнички“. Пристегнах с връв всяка по края и в средата, после се изкачих на мачтата, пристегнах ги на тези места, където платната се допират до вантите, и здраво ги привързах с връв. Тези приспособления ми свършиха добра работа; до края на плаването платната бяха в същото добро състояние, както в деня, когато за пръв път намерих пасатите.

Времето беше идеално. Дните бяха топли и свежи, окъпани от слънце, въздухът бе необикновено чист. Нощите бяха охлаждадени от студеното течение под кила и през нощта спях отлично на палубата, покрит с чаршаф и одеяло.

През деня излизах на палубата, за да определя местоположението си или да се погрия на слънце, да погледам делфините, да си поиграя с котетата. Сега, когато Глупчо ни напусна, яхтата отново се оказа на тяхно разположение. Цели часове те лудуваха върху прострениите на палубата платна. Аз се настанявах върху покрива на рубката и наблюдавах техните игри.

Когато Захвърлен и Останка излизаха на палубата, стараех се да се сдружа с Безбилетния. Но той се държеше крайно недоверчиво, което впрочем не беше и за чудене, тъй като котетата постоянно сновяха около жилището му. Стигна се дотам, че бях принуден да му поставям храна и вода вътре в сандъчето, тъй като рядко рискуваше да излезе навън.

Опитах се да приуча плъха да яде от ръцете ми, но скоро се убедих, че докато котетата са на яхтата, това няма да стане. Безбилетният не се доверяваше никому, към всички се отнасяше с презрение, без да отделя враговете от приятелите, и предпочиташе да си живее самотен.

Прекарвах на палубата само няколко часа на ден, а останалото време можех да правя каквото ми беше угодно. Решавах кръстословици, четях Шекспир, преглеждах старите писма на Мери, които пазех в сандъчето си. Когато ми дотягаше да чета, отново си блъсках главата с разрешаването на детски ребуси. Понякога, за да си усложня работата, обръщах ребусите с краката нагоре. Времето течеше мирно и незабелязано като на сън.

Никога не скучаех: човек с живо въображение не може да скучае, когато остане сам със себе си. Дните се нижеха бързо и даже не успявах да извърша всичко онова, което си бях набелязал от сутринта. Освен това още от детството бях си пробивал сам път в живота и бях свикнал на самота.

Обикновено прекарвах деня така: събуждах се почти винаги на разсъмване, проверявах курса по компаса, който висеше редом с койката, отивах горе, за да погледна платната и румпела и да събера попадналите през нощта на палубата летящи риби. Когато намирах две риби — най-често ставаше така, — едната давах на котетата за закуска, а втората оставях за обед. Ако рибите се оказваха повече, приготвях си от тях закуска — или ги пържех в свинска мас, или ги варях в солена вода.

Закуската ми се състоеше неизменно от варена царевица, чорба от счукан овес или булгур, като прибавях по една лъжица мляко на прах и захар. Обикновено се хранех в кокпита, на чист въздух.

След закуска четях, играех с котетата, опитомявах своя недоверчив пасажер или наблюдавах как делфините ловят риба.

Най-проста беше втората ми закуска. Достатъчно беше да поставя кръстче в списъка на моите припаси и да избира подходяща кутия. Много ме забавляваха сюрпризите, които често ми поднасяха кутиите без етикети.

Следобед почивах, после определях по слънцето своите координати и ги нанасях на картата. Надвечер се настанявах върху покрива на рубката и разглеждах хоризонта с надежда да видя дим или платна. Понякога седях и наблюдавах морските птици, които равнодушно се рееха над водната пустиня.

За обед винаги си готвех нещо по-горещо — къс запържена шунка или свински гърди и затоплени консерви. После изпивах чашка кафе или чай с твърди флотски сухари. Често си приготвях ястие от остатъците от консервите и късче солено месо или риба.

Вечерта, след като оглеждах платната и румпела, лягах на койката, за да почета около час под мътната светлина на окачения на тавана фенер. След като четенето ме измореше, загасвах фенера и се завивах с одеялото. Не ставаше нужда да се разсъбличам, тъй като в тропиците ходех без дрехи.

Веднъж обаче така установеният ред беше нарушен. По време на дневния оглед забелязах, че ватерцагът се е отпуснал и веригата виси от нока на бушприта. Не знаех какво трябва да се прави в такива случаи, но беше необходимо да взема някакви мерки. Като огледах повредата, пристъпих към работа. Както винаги, обмислях всичко в хода на действието и винаги бърках. Скочих във водата и заопитвах да притегля ватерцага към форцевена, а гонените от пасатите вълни ме подхвърляха от една страна на друга. След като два часа стоях безполезно във водата, ругаейки всичко на света, реших да захвърля тази работа.

Не можеше обаче да я захвърля. Ватерцагът поддържа бушприта, бушпритът — стенцага, а последният пък е свързан с мачтата и я придържа във вертикално положение. Не можех в тези пустинни води да рискувам мачтата и затова отново подхвапах работата. Тя се оказа още по-неприятна, отколкото, да кажем, разхвърляне на тор. Но нуждата какво ли не прави. Наложих се да яхна бушприта и да се навеждам от него, като се държа за форцевена; така все пак беше по-леко, отколкото да работя във водата около люлеещата се яхта. В края на краищата ми се удаде да закрепя края на ватерцага

за форщевена. Измъчен и обезсилен, с огромен труд прелазих перилата на палубата.

Кливерът се блъскаше шумно в щага, останалите платна скоро се изпълниха с вятър и яхтата се понесе весело напред.

След този случай моето безметежно плаване се възобнови. Югоизточните пасати подгониха „Езичник“, океанът и вятърът оставаха неизменни. Летящите риби по прежнему изскачаха от водата пред носа на яхтата или се понасяха встрани на стада и поотделно, бляскайки в запенените гребени на вълните. Ден след ден с учудване наблюдавах как през всеки сто ярда цели стада от тези риби се разлетяваха в различни посоки, като блестяха ослепително на слънцето.

Старият пират и неговата шайка бяха страшилище за тези риби: те се стрелваха пред яхтата и мълниеносно се нахвърляха върху нищо неподозиращите беднячки. Ето вече цели две хиляди мили делфините ме съпровождаха и аз наблюдавах техните ловни похвати. Все същият зловещ кръговрат както при сухоземните животни: едното изяжда другото. Делфинът има тъпа, равнодушна глава, а тялото му е гъвкаво и красиво. На гърба си има крив плавник, който обикновено е притиснат към туловището, делфинът го пуска в ход само при мълниеносните нападения на летящите риби.

Часове наред следях този чуден лов. Набелязал жертвата си, делфинът понякога я преследва не по-малко от петстотин ярда. Когато летящата риба в смъртен страх се извие във въздуха, делфинът, без да изостава, я преследва по водата. Започва гонитба, страшна, бясна гонитба, в която най-малкото спиране или забавяне струва живота на летящата риба. Понякога делфинът изскача от водата, за да види по-добре своята жертва, и прелетява двадесет фута по въздуха. Като види летящата риба, той се връща в своята стихия и с няколко могъщи резки движения се оказва право под рибата, без да спуска очи от нея и очаквайки тя да падне във водата. Ето летящата риба пада, а делфинът е вече там, страшните му зъби гръмко щракат, плавниците святкат, водата кипи и той с доволен вид отплува встрани.

Тези трагични сцени се разиграваха стотици пъти на някакви си десетки фута от мен. Веднъж видях как Старият пират леко прегриза една летяща риба наполовина. Това стана мигновено, рибата вероятно дори не успя да съобрази какво става. Незабавно към мястото се

спусна друг делфин и още преди да се опомни, бедната жертва бе изядена.

Веднъж един голям калмар изскочи от водата и прелетя стотина фута в посока към яхтата. Когато се плъсна обратно във водата, той се намери редом с лаком делфин и в ужас отново подскочи на двадесет фута над водата. Делфинът се извърна и с могъщ тласък също излетя нагоре. Те се сблъскаха във въздуха — падащият калмар и излетелият делфин. Ударът за момент оглуши делфина. Това, което остана от калмара, падна във водата на тридесет фута от мястото на стълкновението и незабавно бе изгълтано от друг делфин.

Друг път видях как необикновено едра летяща риба, съдейки по всичко, неведнъж срещала лице в лице смъртта, изскочи от водата далеч пред яхтата. Тя описа широк полукръг във въздуха, който само много коварен хищник бе в състояние да последва, и започна да се снижава. Но не знаеше, че я преследват не един, а наведнъж четири делфина, които се блъскаха един друг и се стремяха да се откъснат напред.

Ето рибата докосна водата. Скок, сблъскване на плавници и делфинови тела, щракане на челюсти и такава бъркотия, в която вероятно и самите хищници не разбраха кому се бе паднала плячката.

След няколко дни ято летящи риби се изви пред самия нос на яхтата. Когато делфините се нахвърлиха върху тях, рибите буквално обезумяха. Едни подскачаха нагоре, но веднага отново плясваха във водата, други в ужас се носеха по водата, без да имат сили да летят. Все пак после малкото ято се вдигна във въздуха и попадна в платната на яхтата. Събрах на палубата дванадесет риби. За този улов бях задължен на Стария пират и неговата дружина.

Веднъж Старият пират нос в нос се сблъска с летяща риба. Тя успя да се изтръгне и започна стремителна гонитба. Застанал върху покрива на рубката, ясно ги виждах в прозрачната вода. Рибката изскочи от водата и полетя към яхтата, злюбният хищник се устреми след нея. Той подскочи, удари рибката и я събори в морето. Гонитбата се възобнови и рибата отново успя да подхвъркне. Вбесен от несполуката си, делфинът не изоставаше. Внезапно рибката разбра, че лети право срещу яхтата. Тя се замята във въздуха. Долу беше безжалостният хищник, пред нея — сухата и твърда палуба. Рибката би могла да се гмурне във водата, а после отново да излети, но не

направи това. Като се удари в рубката, тя падна на палубата с разбита глава.

Не минаваше ден, в който да не се разиграваха пред очите ми такива кървави сцени.

Често, съчувствайки от цялата си душа на летящите риби, аз мятах харпуна си срещу делфините, но през цялото време на плаването си успях да ударя само три. Огромната енергия в тях се съчетава с необикновена чувствителност. Достатъчно е само да замахнеш с ръка и те отскачат встрани. Най-малко десет пъти съм хвърлял харпуна срещу Стария пират. Всеки път по неговите мършави хълбоци се появяваше още една смъдяща рана, но неговата привързаност към „Езичник“ не отслабваше. Той ме съпровожда до самите рифове, където едва не потънах.

Убитите делфини разрязвах на късове и суших месото им на слънцето. Месото можеше да се запази за дълго, ако от време на време се пресушава. Това за мен бе добре дошло, тъй като запасът от костенурково месо, което също така понякога изнасях на слънце, значително намаля.

В това време след седмица плаване от Маркизките острови често потъвах в размишления, мислех за миналото... за бъдещето... за настоящето. Мислите ме отвличаха от еднообразието на безкрайния океан. Дълги часове мислено оглеждах своя жизнен път. Изпълвах ме щастливите срещи, сватбата. В паметта ми отново възкръсваха ония зловещи обстоятелства, които за толкова дълго ни разделиха и за чието преодоляване плавах сега по океана.

Седях върху покрива на рубката, изложил тялото си на слънцето и вятъра, слушах пляска и тътнежа на вълните и гледах пенливата следа, оставяна от яхтата. Мислите ми идваха сами, леки и неканени. Не беше важно за какво мислех, по-важен беше самият факт, че не преставах да мисля.

Утрото на 18 август ме завари на около три дена път до Маркизките острови. Корабният ми дневник от деветдесет страници бе почти запълнен. От деня, в който отплавах от Панама, бяха изминали осемдесет и пет дни, а на времето разчитах да се добера до Сидней на осемдесетия ден. Мери ме очакваше, но аз се надявах, че е получила писмото ми от Галапагос, в което бях ѝ обяснил всичко и ѝ съобщавах новата дата на пристигането.

Към обед на 20 август яхтата се намираше на 9°5' южна ширина и 138°50' западна дължина. Маркизките острови бяха вече съвсем близко. Често се изкачвах на мачтата и внимателно се вглеждах в хоризонта с надеждата да открия тъмната неподвижна ивица суша на фона на сивите облаци и бушуващите вълни. Нощта се спусна, а сушата все още не се появяваше. Над морето летяха много брегови птици: албатроси, буревестници, крачки, глупиши, птици-боцмани, фрегати. Бях уверен, че някъде на юг от мен се намира цветущият тропически остров Хива Оа, за който бях слушал да се говори още в Панама. Някъде пък наблизко, вероятно зад хоризонта вдясно от мен, трябваше да се намира Уа Хука, а точно на запад — остров Нукухива.

През тази нощ често излизах на палубата и изправен на десния борд, се вирах в тъмнината, напругах слух в очакване да чуя глухите удари на вълни в кораловите рифове. Не видях, нито чух нещо, но знаех, че земята е някъде редом.

Когато се разсъмна, на север от яхтата видях земя... за пръв път от двадесет и девет дни!

МОРСКИЯТ ДЯВОЛ

Равният зелен остров, който се появи откъм десния борд, беше Нукухива. Вдясно и малко зад яхтата се виждаше сивият купол на Уа Хука, а далеч вляво смътно се очертаваше остров Хуа Пу. Нукухива е главният от Маркизките острови и разполага с митница. Отведох яхтата на две мили южно от скалите в югоизточния край на острова. Скалите, полирани от морето и вятъра, ми изглеждаха бели от пяната на вълните, които, подгонени от пасатите, налитаха върху острова. Назад и почти скрит от скалите, се виждаше нос Мартин.

На южния бряг на Нукухива има три превъзходни залива: Контролер Бей, Тайо Хае и Тай Оа. Движех се бавно на почитателно разстояние от брега и оглеждах всички удобни стоянки. На коленете си бях прострял картата на острова. Изследвах внимателно всяко ъгълче и бях почти изкушен да хвърля котва в някое от тях.

Брегът на залива Тайо Хае откъм морето изглежда тъмнозелен, прохладните му долини те мамят със своята свежест и успокоителна ласка. Но аз не бях на туристическа разходка и нямах нито виза, нито разрешение да вляза в пристанището. Останали ми бяха само двадесет долара и ако влезех в пристанището, нямаше да имам достатъчно пари, за да изляза от него.

Но най-главното бе, че не разполагах с време. Най-късно след шест седмици в Тасманово море щеше да настъпи сезонът на бурите и трябваше още преди това да стигна до Сидней. Предстоеше ми тежко плаване — оставаше ми да прекося още цели 4000 мили. Освен това и не се нуждаех от нищо. Имах достатъчно храна на борда и прясна вода за три месеца.

Моралният дух на капитана, екипажа и ескорта от делфини беше висок, особено след като „Езичник“ пресече 145-ия градус западна дължина и с това бе преодолял половината път до Сидней. Захвърлен и Останка се наслаждаваха на живота, Безбилетният, който рядко виждах, беше в прекрасно настроение. Старият пират и неговата компания, макар да бяха проплавали 3000 мили със скорост 5 възела,

без да спрат нито денем, нито нощем, никак не изглеждаха уморени. Всички мои спътници желаеха същото, което желаех и аз: „Плавай напред!“ — сякаш казаха те. И аз се плъзвах с яхтата край южния бряг на прочутия остров, за който толкова много е писано в приключенските книги и в биографиите на пътешествениците из южните морета.

Седях в кокпита, котетата дремеха на коленете ми, като мъркаха щастливо. Внезапно на сто ярда зад кърмата водата заклокочи веднъж, а след малко втори път.

Изправих се в очакване да видя стадо делфини. Плисъците и клокоченето вече се чуваха край самата яхта. После, като разсече рязко водата и плавно се плъзна под кила, се появи гигантски скат или, както още му викат, „морски дявол“. Той се движеше право срещу яхтата, сякаш не я бе забелязал, подмина я, след това се обърна умишлено назад, дойде съвсем близо, като дори се опря о борда и ме загледа с черните си изпъкнали очи. Главата беше крайната част на огромното му и леко изгърбено туловище. Устата му представляваше черно отворстие, край което имаше къси, прилични на ръце израстъци. С тях чудовището явно втикваше жертвите в черната си паст. Широките му месести „крила“ енергично се сгъваха и разгъваха, като с всяко замахване тласкаха многотонното туловище напред. Отзад като спасително въже стърчеше къса и тънка опашка.

Скатът се движи с върховно презрение към всичко, което минава край него. Той е силен и безжалостен хищник, високомерен като паун и по-нахален от акула.

Като го гледах да плува край яхтата, помислих си дали бих посмял да го напада. И аз се реших, тъй като знаех, че ако бъда осторожен, преимуществото ще бъде на моя страна. От опита, който бях спечелил в битката с акулата край Бисерните острови, разбирах, че ще мога да надделея неговата голяма сила и тежест. Трябваше просто да го уловя на куката, да почакам, докато се изтощи, после можех вече да го притегля до борда и отблизо да го разгледам. По такъв начин щях да осъществя още една моя мечта, останала ми от времето на службата в търговския флот.

Размерите на ската изискваха употреба на здраво въже; гротшкотът бе напълно удобен за целта. Аз го изтеглих и прикрепих

към него двадесет фута стоманена проволка. Работех бързо, без да спускам очи от грамадната риба, която безочливо се гмурна под кила и сега разпенваше водата откъм левия борд. На края на проволката прикрепих две големи куки за лов на акули и набучих на тях като примамка едрата скумрия, която бях уловил сутринта.

Тази примамка хвърлих право в пипалата на чудовището, когато то бавно преминаваше наблизко. Скатът се извърна, внимателно огледа рибата и със силен размах на крилете, подобни на криле на прилеп, се устреми към нея. В същия миг и със същия устрем, с който грабна примамката, той се гмурна. Видях как въжето бе завлечено надолу и се обтегна с такава сила, че кърмата се наведе и потъна с три дюйма под водата. Носът на яхтата целият се затресе. Затова взех нож и бях готов да отрежа въжето в случай на опасност. Разчитах, че късото въже и тежестта на „Езичник“ рано или късно ще изтощят ската. Горях от желание да го довърша и притегля до носа, да отрежа челюстта му и да я прибавя към зъбите на акулата, предназначени за Мери.

Въжето за секунда се отпусна, после отново се обтегна с такава сила, че яхтата на три румба се отклони от курса. Аз се изтърколих в кокпита. Яхтата спря движението си напред и застина на място. Носът ѝ започна да се извърта и вятърът заплашваше да прехвърли платната на друг галс. Скочих на крака с решение да отрежа въжето.

„Езичник“ се мятеше от една страна на друга. Излязох от кокпита, като чаках да видя какво ще стане по-нататък. Изведнъж сякаш катър ме ритна между лопатките и аз полетях с главата надолу право в трюма. Палубата силно се разтърси. Изтръгнах от ужас. Стиснал в ръката си ножа, се спуснах към носа.

Чу се трясък на разцепващо се дърво. Погонът на десния борд се откъсна. Той бе здраво прикрепен към палубата и към перилата с големи винтове, които сега излетяха като копчета. Погонът се огъна в невероятен ъгъл и започна да се откъсва от лявото перило.

Спуснах се да отрежа въжето. Нещо просвистя над главата ми. „Езичник“ силно потрепери и легна на друг галс. Беше се отклонил от курса на 180°.

Погледнах към океана и видях морския дявол откъм десния борд. Той беше на повърхността и бясно разпенваше водата. Огромните му крила се размахваха като на ранена птица. „Езичник“ подскачаше като малка ладия в буря. Най-силно обтягането се чувствуваше там, където

погонът се съединяваше с левия борд. Нямаше време за колебание. Натиснах острието на ножа по изпънатото въже. То се скъса и краят му ме удари по лицето. Придошлата вълна закри мястото, където морският дявол се скри в гълбините. Освободен от задръжката, „Езичник“ бързо набра скорост.

Незабавно спуснах грота и се заех с поправката на изкривения погон и строшените перила.

Да, труден беше за мен този ден. Оправих повредите и със задоволство поведох яхтата по курса, закрепих румпела, вдигнах грота и легнах в койката — твърде уморен, за да запиша събитията през деня в корабния дневник.

На следния ден следобед Захвърлен и Останка внесоха весела нотка в скучното ежедневиe. Това бе един от редките дни, когато за тях на палубата нямаше нито една летяща риба. Хвърлих мрежата, но безрезултатно. Отворих няколко консервни кутии: със спанак за закуска и с царевица и ананаси за обед — храна, от която котетата, естествено, съвсем не искаха да вкусят.

До един часа следобед все още не бях уловил нито една рибка. Стоях на палубата и размислях какво да правя при тези трудни обстоятелства. Според морските закони командата винаги трябва да бъде нахранена. Това се налагаше още и от моралното състояние на екипажа. Той бе готов да се разбунтува. Чувахе се ръмжене и шум от боричкане — нещо необикновено за моите подчинени. Спуснах се по стълбата натам, откъдето идваха звуците.

В носовата част на трюма Захвърлен и Останка в мъртва хватка с нокти и зъби се бяха впили в нашия пасажер Безбилетния. Плъхът се извиваше и подскачаше, като се опитваше да се отскубне, но малките лъвчета с извадени нокти и с оголени зъби, от които капеше слюнка, се стремяха още по-здраво да го притиснат. Улових гладните котета за опашките и ги откъснах от така желаното угощение. Безбилетният, целият издран и натъртен, бързо се скри в своето убежище.

Захвърлен и Останка, много възмутени, че ги лиших от законния обед, зашариха из трюма, за да търсят нещо за похапване.

Съчувствавах им искрено и за да ги утеша, почнах да търся сред своите запаси някоя кутия с рибни консерви. Огледах около двадесет

кутии в сандъците и в хладилника, но нито една от тях не съдържаше риба.

Според моя списък под дясната койка имаше осемдесет и шест кутии с консерви. До този момент бях изял сто тридесет и девет от взетите от мен при отплаването двеста четиридесет и осем. Но когато погледнах своите запаси, трепнах. Веднага разбрах, че нещо не беше в ред.

Отдавна знаех, че в тясното пространство под койката е влажно, но и през ум не ми беше минало, че тази влага може да проникне вътре в кутиите. Огледах внимателно всяка раздута и заръждавяла кутия и открих, че всички бяха пълни с въздух и с ферментирала пенеща се течност. Нито една от тях не бе годна за употреба.

Първата ми мисъл бе да се върна назад и да доплавам срещу вятъра и течението до Маркизките острови. Бързо пресметнах запасите. Оставаха ми по-малко от половината. Нямахме вече колбаси, бекон, сланина, захар, царевица, праскови, сливи и сирене. От овеса, ориза, маргарина, брашното, конфитюра и меда оставаше от една до три четвърти от всяка кутия. Преброих 150 сухара, намерих една кутия сушени ябълки, четирилитрова стъкленица с доматен сос, литър растително масло, много чай и кафе и двадесет и три кутии с консерви. Оставаха ми и около 50 галона вода за пиене.

Тъй като консервите бяха основната ми храна, загубата на продуктите под койката беше доста чувствителна. Все пак изчислих, че останалите продукти ще стигнат за сто и седем порции. Изчислих също така, че при благоприятен вятър след четиридесет дни ще стигна в Сидней. И това трябваше да стане на всяка цена, тъй като след месец започваше сезонът на бурите. Налагаше се така да разпределя цялото продоволствие, че да се храня само два пъти на ден и при това да се задоволявам с по-малко храна от обикновено. В противен случай трябваше да се върна на Маркизките острови и там да изчакам преминаването на опасния сезон. Но аз нямах време за това и реших да преодолея разстоянието до Сидней с един голям преход.

След няколко дни ми предстоеше да мина край остров Каролина — самотен вулканичен и коралов атол. Дойде ми мисълта да пристана на това островче и да попълня своите запаси с кокосови орехи.

В това време започнах да чувствавам едва доловима промяна във времето. Тя не ме безпокоеше много, тъй като не нарушаваше

плановете ми, но и не ми се нравеше. Ясно бе, че пак трябва да бързам и да полагам максимум усилия... за да стигна до Сидней колкото се може по-скоро.

В небето се появиха тропически птици с раздвоени опашки, над морето пърхаха ята летящи риби, зад кърмата плаваха големи акули — всичко това говореше, че наблизо има земя. И действително сутринта на 29 август земята се показва именно там, където и трябваше да се очаква.

При изгрев-слънце до остров Каролина оставах около седем мили и аз поведох яхтата леко северно от Южния остров. Вдясно от борда се виждаха ниски скали, къпани от вълните.

Според лоцията Южният остров е главният представител на този мъничък архипелаг. На него живеят малка група островитяни, на брега има вода за пиене, а океанът наоколо изобилствува от риба. В 1883 година тук е идвала американска научна експедиция, за да наблюдава от тези места слънчевото затъмнение.

Поведох яхтата остро към вятъра, като бързах по-скоро да застана на котва, да свърша набелязаната работа до здрачаване и после отново да продължа пътя си. Насочих се към югозападната част на острова. Облякох военните си панталони и блузата, за пръв път, откакто напуснах Бисерните острови, намъкнах чорапи и обух обувки, изчесах с гребен солта от брадата и косата си и улових румпела.

В лоцията не бе споменато за действащия вулкан, който димеше като параходна тръба. Обърнах яхтата с нос към вулкана и хвърлих котва пред заграденото с рифове пристанище. Котвата легна лошо и от време на време се влачеше по дъното. За да се задържа закотвен, трябваше да маневрирам с кливера и стаксела. „Езичник“ се спря недалеч от острова, като ловеше вятъра, духащ от върха на вулкана.

Зад рифовете и тихата лагуна се виждаше брегът, обрасъл с кокосови палми. По-нататък започваше тъмнозелен тропически лес, като настъпваше и към върховете.

От малкия пристан се отдели ветроходна лодка. Тя пресече залива, подмина бучащите рифове и приближи към мен. Хората, седнали в нея, ми се усмихваха весело. Поздравих ги най-дружелюбно и ги насърчих да се привържат към „Езичник“.

На руля седеше старик, а до него бяха насядали възрастната му жена, двама млади мъже, жена, две момчета с дяволит поглед и малко момиченце. Кожата им беше тъмна и бях уверен, че под загара се крие нежен румянец. Бяха полинезийски тип — високи, мургави, с дълги прави коси, — приличаха много на кавказци и се различаваха от негроидния тип, който бях срещал по на запад по време на войната.

Те не знаеха как да се отнесат с мен и макар че се усмихваха, бяха сдържани. Поканих ги със знаци да се изкачат на палубата и им предложих да седнат на перилата и палубата.

Посрещнах всеки един от босоногите гости със сърдечно ръкостискане и непринудено кимване на главата. Мъжете бяха облечени в типичните полинезийски „лава-лава“ — набедрени превръзки, които при тях достигаха до коленете. Момчетата бяха съвсем голи. Жените носеха лава-лава, които започваха от гърдите. Одеждите на островитяните бяха износени, на места се виждаха дупки и висяха скъсани краища. Помислих си, че даже и тези късове от плат са поставени специално за моето посрещане. Явно бе, че хората тук живееха самотни и откъснати от света.

Старецът с готовност се представи като вожд на племето. Той посочи към яхтата с широко движение на възлестата си ръка и възторжено се усмихна. Той говореше на някакъв френски диалект, какъвто не бях слушал нито в Алжир, нито в Квебек по време на войната. Бързо намерихме способ да се обясняваме помежду си, като се ползувахме от такива прости думи, като лодка, море, жена, мъж, вие, аз, идвам, отивам, Австралия, Америка и т.н. Вождът ме запозна със своята жена, с децата и внуците си.

Децата ме гледаха с известен страх — сигурно за пръв път срещаха бял човек. Моята гъста руса брада, силно израсла по време на дългото плаване, която вече бе станала три дюйма дълга, ги плашеше. Косите ми закриваха ушите и висяха до плещите, а отпред падаха до очите. Стараех се с цялото си поведение да им покажа, че с нищо не се отличавам от тях, с изключение само на това, че се бях родил с бяла кожа и бях добил някакво образование.

Вождът погледна в каютата и като не видя никого там, попита къде е екипажът ми. Трудно беше да му обясня, че съм сам, и причината за това. Разказах им някак си цялата история и особено на

мъжете тя направи силно впечатление, но не вярвам да са повярвали, че всичко това съм извършил само за Мери.

Своята младост вождът и жена му прекарвали в Папееете, главно пристанище на остров Таити. Когато започнала войната, племето им се оказало откъснато от света. Когато им казах, че войната е свършила, всички радостно закимаха и изглеждаха доволни, но уверен съм, че нямаха и понятие кой с кого бе воювал.

Те меняха своето настроение според моето. Ако аз се усмихвах, и те също се усмихваха, ако слушах вожда със сериозен вид, техните лица възприемаха същото изражение.

Младите мъже, които сигурно бяха на една възраст с мен, много се интересуваха от „Езичник“. Бяха слаби, широкоскулести, със слаби бицепси и с космати гърди. Те одобрително опипваха талпите, блоките и фаловете. Показах им секстанта, компаса и джобния си часовник. Часовникът ги възхити. Цялата група плътно ме заобиколи и всички удивени възклищаваха „оох“ и „аах“, когато отворих капачето и им показах сложния часовников механизъм.

След като така спечелих доверието им, островитяните се развеселиха. Дори децата престанаха да се страхуват от мен. Почувствувах се толкова щастлив сред тях, че забравих за недостига на продукти, и изнесох на палубата девет кутии с консерви. Когато започнах да ги отварям с ръждясалия ключ, наоколо отново се чува възклицания и учудване. Обаче старият вожд гордо ми обясни, че преди неведнъж се е хранил с консерви.

Закусихме с апетит, като вземахме консервите от кутиите направо с ръце. Аз изядох кутията със спанака, понеже се боях, че няма да се понарави на гостите. Те лакомо излапаха царевичата и боба, прасковите и морковите, цвеклото и ябълковия сок, доматиеното пюре и аспержите. Ръцете им постоянно потъваха в консервените кутии. Докато закусвахме, опитах се да им обясня защо имам така просто направена котва, тъй като един от мъжете я забеляза в плитката прозрачна вода. Трябваше да обясня защо такава модерна съвременна яхта не разполага с по-добра котва.

Изведнъж настана небивала суматоха. Двете момчета, разтреперани от страх, като бръцолевеха нещо, изскочиха от кокпита, праметнаха се през перилата и скочиха в лодката. Младата жена и момиченцето, спъвайки се в краката ни, с пронизителни писъци

побягнаха към носа. Тогава от люка в кокпита влязоха Захвърлен и Останка, като се протягаха сънливо и учудено гледаха непознатите хора.

Само старият вожд не се уплаши от безобидните зверчета — оказа се, че никой от останалите не беше виждал дотогава котка. Скоро гостите вече без всякакъв страх милваха котетата, като ги обсипваха с ласки, на каквито те не бяха привикнали.

Поканих компанията долу, за да добият по-ясна представа за устройството на яхтата. Деветте души с мъка се събрахме в малката каюта. Но беше приятно да чуя гласовете им в помещението, където така дълго царуваше тишина, нарушавана само от собствения ми глас, когато разговарях сам със себе си. Доставяше ми удоволствие да седя и да слушам похвалите им за приборите, илюминаторите, инструментите, фенера, дюшека, библиотеката и примуса. Свалих примуса, напомах го и го запалих, за да видят силата на пламъка му. Готов бях да им показвам и обяснявам всичко, само и само да чувам човешки гласове.

Когато младата жена прояви интерес към кутиите с мляко, предложих и една празна и тя остана много доволна. Едно от момчетата се спусна в лодката, донесе оттам голяма черна риба и я постави на палубата пред мен. Старият вожд великодушно се усмихна и ми каза, че на брега у тях имат още много риба. Реших да се възползувам от случая и да се избавя от многото ненужни вещи, които задръстваха каютата.

Първо направих чистка на гардероба си. На всеки от мъжете, включително и момчетата, дадох по чифт военни къси панталони — цвят хаки — и по една риза. После извадих от сандъка инструментите, без които можех да мина по време на плаването, спуснах в лодката им три празни бурета за вода, подарих им и всичките си ненужни вехтории, които измъкнах изпод койката. Дадох им и половината си въдици и примамки.

Забелязах, че жените са разочаровани, загдето не дадох подаръци и на тях. Поразрових в сандъчето и извадих оттам няколко покривки за маса, които моята баба бе ушила за Мери. Обясних на дамите, че могат да си направят от тях отлични рокли. Дадох им и сигналните си флагове, които не бях използвал нито веднъж, също в качеството на материал за дрехи. Подарих им още две от четирите си игли и чиле с

канап. Всяка от жените получи нещо и от несесера, купен за Мери, но както и подобава на практични домакини, те много повече се зарадваха на половината дузина кутии и буркани с капази, които им дадох.

На децата предоставих моите списания, книгите с комикси и игри с ребуси.

Гостите счетоха моята домашна чистка за признак на щедрост и нашите отношения станаха още по-сърдечни. Те започнаха да разказват за живота си на брега. С прясна вода се снабдяват, като я събират от покривите си след дъжд или я вземат от изворите в кратера на вулкана. Прехранват се с плодовете на таро, манго и хлебното дърво, растящи във вътрешността на острова. Освен това развъждат свине и кокошки и ловят риба в лагуната. Представих си еднообразния им живот на малкото парче земя, загубено сред безбрежната шир на океана.

При други обстоятелства бих приел поканата им да сляза на брега и въпреки недостатъчното време бих отдъхнал ден-два в мъничкото им селце. Но котвата лошо задържаше яхтата на дъното, водата ставаше все по-плитка и яхтата изцяло зависеше от капризите на времето. Обясних това на моите нови приятели. Един от високите мълчаливи младежи предложи да остане на яхтата вместо стража, но аз не можех да се съглася на това: той би бил така безпомощен на яхтата, както аз на тяхната миниатюрна лодка.

Денят угасваше, слънцето клонеше към хоризонта и аз казах на вожда, че скоро ще се отправя на път. По негово нареждане един от мъжете заедно с момчетата се спуснаха в лодката, преминаха ловко рифовете и се плъзнаха през кораловата лагуна към брега. Не след много те се върнаха, като донесоха прясна вода, плодове от пъпешово и хлебно дърво, таро, около петдесет кокосови ореха, чифт пилета и две прасенца. Бях трогнат от щедростта на островитяните, на които не беше леко да дадат толкова провизии. Моите подаръци, състоящи се от съвсем ненужни на мен вещи, в сравнение с техните дарове изглеждаха жалки и нищожни.

Поставих временно пилетата под койката, а квичащите прасенца пуснах свободно да се разхождат в каютата. Те веднага започнаха да подскачат вътре. В последен порив на щедрост хвърлих в лодката малко върви, тенджерата, тиган, кутия с гвоздеи и бурми, американския флаг и чифт обувки. Тези вещи бяха приети с удоволствие, но някак си

нямаше го предишният израз на радост и признателност. Докато се готвех да потегля, децата гледаха особено изразително към мен. А когато Захвърлен и Останка с лапки на перилата невинно надникнаха и отправиха към тях широко разтворените си очи, децата се омърлушиха, не можеха повече да скриват своето желание. Тогава аз разбрах... и ми стана много тъжно. Не можех да си представя „Езичник“ без котенцата. Те бяха не само част от него, но и част от моя живот. Но пък тези хора от острова имаха толкова малко радости! Взех котетата в ръце и ги предадох в лодката на разцъфналото от щастие момиченце. Почувствавах, че би било жестоко да лиша тези самотни хора от радостта, която котетата ще им донесат на острова.

Настана време да потеглям и, трябва да призная, на сърцето ми беше тежко. Знаех, че ще ми липсват гласовете и смехът на тези добри сърдечни хора. С труд заставих себе си да напусна тихото островче, където можех така добре да си почина, преди отново да встъпя в борба с океана. Уверен съм, че много чиновници от разни кантори, уморени от монотонията и дребнавостта на своята работа, както и от постоянното ровене из лабиринта на книжата, биха се възползували с радост от случая.

Нямаше как, трябваше вече да отплавам. Слънцето почти се бе скрило зад хоризонта. Стиснах поред ръцете на всички и погалих главите на децата, с които бях установил особено топли отношения. Старият вожд задържа ръката ми в своята. Бръчките на лицето му трепнаха, когато ми даваше последните напътствия относно времето, течението и островите на запад. В очите на младите мъже се четеше копнеж и аз съм уверен, че ако имаха малко повече смелост, биха помолили да отплават с мен. Захвърлен и Останка намериха на дъното на лодката риба и не забелязаха моите приготовления за път.

Последният от островитяните напусна палубата и с помощта на вантите се спусна в претоварената лодка.

Поставих руля на вятъра и вдигнах котва. Гротът запърха на мачтата. Всички платна се издуха и след няколко минути излязох в океана. Обърнах се и изпратих прощален поздрав на своите приятели и котетата. Лодката още не беше потеглила; островитяните стояха изправени и махаха с ръце. След това здрачът ги погълна и те съвсем изчезнаха от погледа, заглъхнаха в далечината и техните прощални възгласи.

Когато се събудих на следното утро, бях изненадан от затишие, първото, откак преди повече от месец бях напуснал Галапагос. Скоро обаче излезе силен вятър и наоколо ми се затъркаляха вълни. Отначало помислих, че това е серия от шквалове, но към обед се наложи да поставя щормовото платно, тъй като от юг налетя бурен вятър. И всичко това в един ден!

Прекарах целия ден легнал на койката си в каютата и огризвах бутоните на закланото от мен предната вечер прасенце. Вечерта се счупи въртелът на гика и аз излязох на изметената от бурята палуба да закрепя с проволка гика към мачтата. В полунощ вятърът се обърна откъм югоизток и намали силата си. Вдигнах всички платна, закрепих румпела и дадох на яхтата курс към югозапад.

След остров Каролина започна да ме преследва също такава отвратително време, както по пътя за Галапагос. Всяко утро налитаха шквалове. Случваха се и редки, краткотрайни затишия. Вятърът често променяше посоката и силата си. Тежките облачни маси гъстееха, ставаха все по-наситени с влага и все по-ниско надвисваха над океана.

Такова време ми действуваше потискащо. Бях се надявал в тези води да развия максимална скорост, а то, обратно, всеки ден започвах да се влача все по-бавно. Чувствувах се самотен без котенцата. В лошо време те така удобно се сгушваха върху коленете ми. Липсваха ми техните дневни лудории и летящите риби не ми се струваха така вкусни, както по онова време, когато ги делеях с тях.

Опитах се да опитомя пилетата, но нищо не излезе и в края на краищата ги изядох. Другото прасенце квичеше пронизително всеки път, когато му предлагам дружба си, тъй че и то скоро се намери в тенджерата. Сега на борда оставахме само аз и Безбилетният, но той упорствуваше в своята мания да ме отбягва. Старият пират и неговите момчета по прежнему съпровождаха яхтата, но житейските дреболии не ги интересуваха — единствената им грижа бе да убият плячката си и да я изгълтат. Без Глупчо, Захвърлен и Останка животът на яхтата загуби своя чар.

С продуктите, които взех от остров Каролина, считах, че съм осигурен за целия последен месец на пътешествието ми. Вече бяха се изменили пет дни от напускането на острова, а аз все още огризвах свински кости, ядях купища от пресни плодове и зеленчуци. Искях да

се угоя с тези бързо развалящи се продукти, преди да премина на режима на две яденета на ден. И беше добре, че си похапвах така често, защото в това време аз бях пред прага на най-критичния и злополучен етап на моето пътешествие.

Следващият ден беше четвъртък, 5 септември 1946 година — ден, който никога няма да забравя. Той започна както всички други в последно време. Когато се събудих на разсъмване, духаше лек южен ветреца. Близо до яхтата преминаха четири шквала и аз, застанал на руля, лавирах между тях. Един час след изгрев-слънце надвисналите облачни маси останаха зад мен и напред се откри чисто синьо небе. Очаквах всеки момент да видя очертаванията на островите Суворов. Нямах намерение да спирам там, исках само по тях да се уверя, че се движа по правилен курс. Няколко пъти се изкачвах на мачтата в очакване да видя на хоризонта земя.

В девет часа вятърът стихна и платната запърхаха. Почти веднага след това океанът изду гръд и не от другаде, а от север се затъркаляха вълни. Бях доста озадачен от този странен факт и се опитвах да си го обясня. Заключениеята, до които стигнах, не ми харесаха. Явно някъде на север вилнееше буря. Спомних си времето през изминалата седмица. Прегледах картите, лоциите и всички сведения за бурите. Знаех какво означава северен вятър в тези води, но не исках даже и да го помисля.

Към обед огромни лъскави вълни вече налитаха една връз друга. Идваха все така от север. „Езичник“ се люшкеше сред вълните. Кухненските съдове дрънчаха и звъняха, гикът скриптеше там, където го бях привързал, блоките силно скърцаха. Небето се покри с плътна сива пелена. Разногласните стонове на „Езичник“ се губеха в околното безмълвие.

В три часа стана по-тъмно и, както ми се стори, още по-тихо. Тежките вълни се носеха все по-бързо. Те бяха станали по-големи, по-сближени една до друга, движеха се в безкрайни редици. Далеч на север се чуваше някакъв още неясен шум.

Всички платна освен стаксела бяха прибрани, яхтата с оголената си мачта изглеждаше разсъблечена и безпомощна сред равнодушния океан. Завързах по-здраво гика, издърпах фаловите от блоките, прибрах от палубата всичко излишно, плътно задраих люковете и илюминаторите. Заковах кръговете на носовите илюминатори с големи

гвоздеи в случай, че вълните залаят палубата. Долу всичко бе приведено в пълен порядък: сандъците бяха напълнени догоре и здраво привързани, спасителният пояс лежеше на койката. От края на койката висяха няколко къси въжета, за да се привържа с тях в случай на нужда.

Качих се горе, седнах върху покрива на рубката и започнах да чакам, като оглеждах хоризонта, водата и небето.

УРАГАН

От север задуха слаб ветрец и нашари с пяна гребените на големите забързани вълни. Реших да го използвам и вдигнах стаксела. Ветрецът носеше дъх на влага, а това предвещаваше дъжд. Действително скоро в далечината се зададе голям, тежък облак. Той налетя отгоре ми и ме обгърна с пелена от дъжд и вятър. Въпреки водните потоци останах на палубата. Чувствувах вътрешно някакъв неопределен страх и не смеех да се спусна в каютата.

Съжалявах, че нямам барометър, за да разбера какво става. Подозирах, че съм застигнат от ураган, но какви бяха скоростта и направлението му, не знаех, само барометърът можеше да ми изясни това.

Районът северно от островите Кук, където в това време се намирах, се ползува с недобра слава — там често свирепствуват циклони. И ако това сега бе ураган, не можех нищо да направя, освен да се свивам и да чакам. Не можех да го спра. Дори бях доволен, че не разполагам с барометър. Видът на падащия живак само би потвърдил моето предварително заключение. А така поне се мъчех да омаловажавам непогрешимите признаци и до последния момент да се надявам, че страховете ми са неоснователни.

Ръцете ми бяха като свързани, не можех нищо да направя, за да избягна опасността. При такъв вятър и вълнение не можех да използвам, както трябва, платната. А и не исках ураганът да ме връхлети с вдигнати платна. Затова ги сгънах и скрих, като се стараех да не обръщам внимание на зловещите признаци.

Скоро върху яхтата се изсипа серия от отвратителни шквалове, небето надвисна още по-ниско, вълните се затъркаляха с по-голяма скорост. Изминаха часове, а небесата не подсказваха нищо по-определено. Принуден бях да чакам.

Всеки мой нерв бе изпънат в нетърпеливо очакване да узная какво ще стане. Следях всяка промяна на вятъра, всяко намаляване на

разстоянието между поредните вълни. Припомних си всичко, което знаех, колкото и малко да бе то, за ураганите и техните особености.

Ураганът е много подобен на онези малки вихрушки, които в летните дни танцуват по улиците, само че е неизмеримо по-силен. В неговия център има ниско барометрично налягане и цари пълно затишие, но по краищата му налягането е високо. Ако барометърът пада, това означава, че сте близо до „окото“, тоест до центъра на урагана. Могъщи вихри се носят от краищата към центъра и силата им нараства към границата на тихата вътрешна зона. Цялата тази система от свирепи ветрове и тих централен сектор е обикновено малко повече от триста мили в диаметър. Времетраенето на урагана зависи от скоростта, с която той се движи — най-често от пет до тридесет мили в час.

Една поразителна особеност на ураганите е, че в южните ширини техните вихрушки се въртят по посока на часовниковата стрелка, а в северните ширини — обратно. Освен това по-близката до екватора зона обикновено е по-малко бурна, а по-далечната е особено опасна, тъй като циклоните се движат по екватора, смятайки всичко по пътя си. Главното е да се избегне центърът на урагана. В южните ширини, ако корабът се насочи с нос към вятъра, центърът ще се намира отляво. Опасността, която заплашва кораба, зависи от пътя, по който се движи центърът на урагана.

Привечер последните шквалове отминаха и аз разбрах, че се сбъдват най-лошите ми предположения. От ниските рошави облаци дъждът се лееше като из ведро и излезлият бурен вятър сригаше гребените на вълните около мен. Вече нямаше никакво съмнение в появата на урагана. Явно той беше под носа ми. Отнесох котвата в трюма, привързах я за мачтата, после за последен път огледах целия товар, за да се уверя, че всичко е готово за срещата с бурята. Отвързах гумената лодка от мачтата, преместих я на кърмата и я привързах там... за всеки случай.

Сивите назъбени облаци се носеха ниско, почти над самата мачта. От тях се изливаха нескончаеми потоци ледено студена вода. Силният вятър от север продължаваше да духа и фактът, че вече цял час не беше изменил посоката си, ме тревожеше. Вдигнах на мачтата

щормовото платно, пренесох шкотовете и прибрах стаксела в трюма. Последното нещо, което направих, бе да закрепя още по-здраво румпела. После седнах на покрива на рубката, обхванах с ръка мачтата и загледах напред, срещу онова, което идваше.

Скоро съвсем се стъмни и само ревят на големите бляскавосиви вълни показваше, че в нощта освен вятър и дъжд съществува още нещо. Спуснах се долу, легнах на койката и с очи, вперени в тавана, зачаках.

След около час „Езичник“ нервно затанцува. Вместо да излита плавно върху гребените на прииждащите вълни, той рязко заравяше в тях носа си. Вместо само да потръпва под тласъците на силните вълни, яхтата започна така остро да се накланя, че с труд се удържах на място. Бях принуден да се хвана за краищата на койката. Очевидно бе, че се намирах в зоната на бурните ветрове в самия край на надигания се ураган.

След малко безредни удари разтърсиха яхтата и щормовото платно се огъна под вятъра. Ураганът все повече се засилваше. Погледнах часовника и видях, че приближава осем. За последен път гледах часовника; после ми се струпаха толкова много вълнения, толкова лудо яхтата се понесе из океана...

Открехнах люка и надникнах навън, в изпълнената с шумове нощ. Вълните със съскане се промъкваха под яхтата и после с рев се устремяваха в черната далечина. Вятърът ги преследваше упорито и яростно. „Езичник“ застиваше на място, после излиташе върху гребена на някоя вълна и веднага след това пропадаше във водните бездни, като се люшкеше силно от една страна на друга. Той вече не се движеше плавно напред. Носът му бе извърнат на пет румба от вятъра, който упорито духаше от север. Перилата на левия борд се бяха наклонили ниско, а наветрената страна на носа се блъскаше във вълните и отхвърляше високо пенливи пръски, като обливаше с тях рангоута. Дъждът стана проливен. От него и от вятъра не можеше да се види нищо.

От настойчивостта, с която духаше вятърът все от една посока, бях сигурен, че ураганът се движи право срещу мен. Значи трябваше да изпитам и трите му фази: първата — адски ветрове от неговия опасен сектор, втората — затишието в центъра, където гигантски вълни, подгонени от ветрове, духащи от дванадесет посоки, се

сблъскваха яростно в тясната площ, и третата — най-малко страшната зона, или „опашката“ на урагана.

Като се убедих, че на палубата всичко е в ред, спуснах се в каютата, като затворих след себе си люка. Опирайки се с ръка в ниския таван, осветих с фенера душното помещение. Привързах се за пръв път за койката и зачаках.

Два часа по-късно яхтата се затресе под жестоките удари на вятъра и вълните, и то така силно, сякаш имаше земетресение. Очевидно това бе първият вихър на урагана.

Измина неизвестно колко време и яхтата рязко се наклони и отскочи встрани, обхваната от силни тръпки. Развързах връзките на гърдите и краката си и погледнах на палубата. Щормовото платно не бе издържало и бе накъсано на парчета.

Отново трябваше да излизам на палубата. Взех плаващата котва, която бях измайсторил след отплаването от Галапагос, и я спуснах във водата с въже, дълго около сто фута. „Езичник“ успешно се развърна към вятъра, въпреки че тежките вълни с шум преливаха над планшира.

Спуснах се в каютата, привързах се пак за койката и продължих да се вслушвам във всяко скриптене и стон, долетели през гръмкия трясък на рангоута и рева на вълните. Чувах как водата прехвърляше бордовете и с плясък се разливаше по палубата. При всеки особено силен шум заставах нащрек. Боях се най-вече за корпуса на яхтата. Научих се да разбирам положението на яхтата по най-слабия звук. След като повече от два месеца дори и насън се бях вслушвал във всеки неин шепот, вече знаех какво означава всеки звук и откъде идва.

Много се тревожех за шпангоутите, те бяха двадесет и шест годишни и вече доста износени. Така, както лежах през тази нощ и слушах стоновите на малкото корито под натиска на океана, не можех да повярвам, че неговата обшивка бе прослужила толкова много години. Наистина въпреки почтената си възраст „Езичник“ бе юначно корабче. В два часа чух остър писък — беше се скъсала вантата. Тя изстена като ранено същество. Отворих люка и надникнах навън. Исполинските вълни, шибани от вятъра, бушуваха край бордовете. Вятърът ставаше все по-остър и по-плътен.

„Езичник“ се клатеше невъобразимо. Мачтата му описваше все по-широка дъга. Под могъщите пориви на вятъра тя се наклоняваше под такъв ъгъл, че почти докосваше гребените на вълните.

Яхтата стремително се плъзваше на гърба на поредната водна планина, после заравяше нос в основата на следващата, като цялата се тресеше под многотонния товар от зелена вода. А когато носът ѝ изскачаше на повърхността, по палубата, в посока към кърмата блискаше истински водопад.

В дълбоките впадини между водните хълмове вятърът не достигаше и яхтата рязко се изправяше. После, като излиташе върху разпенения гребен на следващата вълна, отново биваше посрещана от вихъра и лягаше на една страна. Когато големите вълни, гонени от урагана, се нахвърляха върху нея, тя подскачаше особено високо. Носът ѝ излиташе нагоре, сякаш изхвърлен с динамит, тя застрашително се наклоняваше и големите вълни нахлуваха на палубата. Под тяхната тежест яхтата тронаво се заваляше и подветреният ѝ борд изчезваше в океана. После тя изтърсваше от себе си водния товар и се плъзваше надолу по гърба на друг бучащ воден хълм.

Скъсаната ванта — предната от страната на десния борд — плющеше във въздуха като бич. Тя сякаш известяваше за опасността, която грозеше моята тридесет и пет футова мачта, тежко раздрусвана в бушуващия мрак и придържана само от една ванта за десния борд.

Вятърът грабна от главата ми нахлупената до ушите шапка и я запокити в клокочещата пяна. В следната секунда бях целият измокрен от облак водни пръски.

Вгледах се в бушуващия океан и разбрах безполезността на моя спасителен пояс. Свалих го.

Преди да изляза на палубата, обвързах се през кръста със здраво въже, чийто край завързах за перилата на рубката. Изчаках момента, когато водата се бе отдръпнала, изскочих от люка, затворих капака и побягнах към носа, после се проснах на палубата и плътно се притиснах о нея. Вятърът улови с грабливите си пръсти свободния край на блузата ми, изду я, откъсна копчетата и започна да я раздира. В следния момент от нея останаха само парцали. Трябваше да напрягам всичките си усилия, за да се удържа на мястото си. При тоя вятър не смеех нито да стана, нито да седна. Когато вдигнех само за секунда глава, чувствавах непоносим натиск в очите си, а косите ми ме шибеха по бузите.

Още преди урагана бях опънал спасително въже над перилата — от носа към вантите и кърмата. Две други въжета бяха протегнати покрай бордовете към румпела. Тези въжета на всеки два фута имаха завързани двойни възли и аз се вчепквах за тях всеки път; когато някоя запенена вълна нахлуеше по палубата.

Промъкнах се няколко фута напред и се вкопчих с крака и ръце за възлестото въже. Когато водата отново се отдръпна и можех за момент да рискувам, продължих движението си напред. Напредвах бавно, а и не можеше другояче. Накрая се добрах до вантите на десния борд и огледах повредите.

Открих, че се е разслабил талрепът на задната ванта. Честото тресене на мачтата, която описваше широка дъга, беше преобтегнало предната, по-слаба ванта, повредена при срещата с рибата-дявол, и тя се бе скъсала.

Сега мачтата се държеше само на една ванта и тя не бе достатъчно здраво затегната поради това, че талрепът се бе развинтил. Натоварването ѝ беше страотно. Тя не можеше да го издържи дълго. Всеки път, когато „Езичник“ повдигаше кърмата си, а носът му се връзваше в поредната вълна, ми се струваше, че мачтата ще изскочи от подложката си. Чувствувах как дъските на палубата под мен се огъват.

Затегнах талрепа, доколкото можах, с ръце, но това не бе достатъчно. Единствената ванта не можеше да издържи сама. Имах само едно отчаяно средство да спася мачтата: да развинтя талрепа на щага при форцевена и да го поставя за вантпутенс на скъсаната ванта в качеството на фалшива ванта.

Когато следващата тежка вълна ме обля от главата до краката и отмина назад, аз се приготвих да отвържа въжето от тялото си и да го укрепя няколко фута по-напред, за да мога да пропълзя до носа. Движех се бавно и внимателно по откритата палуба. В промеждутъка между две вълни преместих въжето малко по-напред и пак го укрепих здраво. Ако не беше то, зелените вълни отдавна биха ме смили зад кърмата.

Да допълзя от мачтата до предния люк беше рискувана работа. Там нямаше къде да привържа въжето си и можех да се държа само за палубното спасително въже. Гледах как вълните преливат през перилата, пресметнах интервалите... и скочих. Успях. Вълните изреваха недоволно и продължаваха да недоволствуват, като ме

обливаха целия, докато работех. Освободих фокцага колкото бе възможно по-бързо и като го стисках свирепо, запълзях назад към вантите.

Легнах по гръб на палубата и заработих, като излагах само ръцете си на вятъра. Не бързах. Обмислях грижливо всяко действие, преди да го извърша. Когато приключих, „Езичник“ отново притежаваше всичките си четири ванти и аз си отдахнах. Палубата, макар люшкана и заливана от вълните, с надеждно закрепената си мачта вече не изглеждаше така отчайваща. Но в желанието си да се полюбувам на своето дело аз леко се приповдигнах. Това беше ужасна грешка от моя страна. Вятърът с експлозивна сила ме прегъна на две. Една лавина от клокочеща вода ме повдигна, подхвърли ме срещу рубката, после върху вантите и оттам през перилата — в кипящия океан.

Имах щастие, че бях привързан през кръста. Океанът ме блъскаше и подмяташе нагоре-надолу, сякаш искаше да ме разкъса на части. „Езичник“ загреба с борда си вода и аз се забъхтах в кипящата пяна, като стиснах здраво уста, за да не се задавя. През цялото време се удрях в корпуса на яхтата, като ту се потопявах под водата, ту изплавах над нея. Една огромна вълна надвисна така стръмно, че „Езичник“ не можеше да се покатери по нея. Видът ѝ беше необикновено застрашителен. Яхтата рязко се наклони, като издигна високо наветрения си борд. Аз бях измъкнат като риба от водата и ако не беше вятърът, бих могъл да вървя по корпуса на яхтата. Над мен шуртеше вода.

Моят малък плавателен съд се озова между вълната и вятъра и се гмурна под водата. Бях доволен, че в този момент не бях на яхтата, тъй като вълната погълна носа ѝ и като мощен поток плисна по палубата.

Когато вълната с неудържима сила повлече яхтата по-нататък, отново нагълтах солена вода и почти се задавих от нея. Удрях като обезумял по водата с ръце и крака, а яхтата подскачаше и кръжеше сред вълните. Струваше ми се, че всеки момент можеше да се завали на една страна и да потъне.

Напрегнатата борба със стихията, за да се върна на яхтата, напълно изчерпа силите ми. Водата, проникнала в дробовете и стомаха ми, ме задушаваше, а от ударите в корпуса ми се виеше свят. Разбрах, че повече нямам сили да се боря за живота си, и престанах да се

съпротивлявам — всичко вече ми беше безразлично. Гледах редом борда на „Езичник“ и сивата грамада от вълни, но нито можех да се добера до яхтата, нито да се отклоня от ударите. Целият някак омекнах, като че ли станах част от морето. Вече чувах пеенето на сирените.

Белият корпус на „Езичник“ беше само на една-две стъпки от вълната, която се издигаше като стена. Искаше ми се да се докопам до него и да се покатеря горе. Затворих очи в очакване какво ще стане. Цяла върволица от вълни се нахвърлиха върху яхтата. Блъснах се в перилата и се преметнах над тях. Палубата стръмно се наклони и аз се озовах върху нея, после полетях срещу рубката. „Езичник“ се издигна по склона на следващата вълна и раболепно се поклони на вятъра.

Изведнъж разбрах, че съм в безопасност на борда. Спомням си как повръщах изгълтаната вода, как немощно дърпах коравия мокър възел на перилата. Спомням си как после се плъзнах през люка, затворих някак си капака след себе си и рухнах без сили върху пода на каютата. Бях твърде много слаб и измъчен, за да мисля какво може да стане после. Дълги часове се търкалях насам-натам по пода и се удрях в койките при всяко навеждане на яхтата. Най-последно пропълзях на моята койка и се привързах с въжето за нея.

БЕЗ МАЧТА

Когато се събудих, вече беше светло. Събудих се не защото се бях наспал и не от светлината. Дори четиридесет и осем часов сън не би бил достатъчен. Дори и прожектор не би могъл да наруши дълбокия ми сън. Събудих се от това, че „Езичник“ внезапно промени своето поведение. Излиташе нагоре и пропадеше рязко както никога по-рано. Той се заваляше ту на единия, ту на другия си борд и се повдигаше така високо, че се боях да не се е откъснал от кила си.

Първата ми мисъл бе, че яхтата се преобръща из вълните. Но забелязах, че таванът през цялото време оставаше горе-долу там, където трябваше да бъде, и се опитвах да си обясня какво се бе случило.

Това, което най-вече ме хвърляше в недоумение, бе, че ревт на бурята бе спрял. Когато заспивах, ураганът виеше в снастите. А сега освен плискането на водата в трюма, скърцането на палубата и клокоченето на налитащите вълни не се чуваше нищо друго. Страшно наистина!

Съчетанието на тишината с ужасното люлеене ме изплаши. Развързах се от въжето, добрах се с клатушкане до люка и го открянах. Видях навън широк кръг от пяна и кипящи водни конуси... Но въздухът бе напълно неподвижен. Не се виждаха вече дълги и широки водни гребени, а само върхове, които ту пропадаха съвсем, ту се извишаваха отвесно.

Изведнъж се досетих, че съм в тихия център на урагана, около който кръжат свирепите ветрове. Тук в тая дяволска арена налитаха хиляди вълни от всички страни, сблъскваха се и се смесваха една с друга.

За да си обясните по-добре картината, представете си, че се намирате върху скала, обкръжена от безброй много други подобни на нея скали, които по даден сигнал се превръщат в течно състояние и се нахвърлят една срещу друга като побеснели от глад зверове.

Наоколо, доколкото ми стигаше погледът, виждах само гигантски водни пирамиди, извишаващи се над повърхността на височината на мачтата. Тук и там те се сблъскваха една с друга, разпръсваха се, отново се сформирваха, за да се сблъскат с още по-голяма ярост. Палубата постоянно бе залята от вода. Плаващата котва бе станала безпомощна и яхтата танцуваше по всички посоки, като потапяше мачтата си във водата наляво и надясно.

Обзе ме пристъп на морска болест. Отвратителното люшкане на яхтата и видът на неустойчивата водна повърхност ме накараха да повръщам. Не можех повече да се сдържам.

Като се препъвах на всяка крачка, върнах се на койката си и отново се привързах с въжето. Разбирах, че трябваше да стана и да изпомпам водата от трюма, а така също и да запуща разбития илюминатор, но бях смъртно уморен, за да направя каквото и да било движение. Не можех даже да се държа за края на койката при навежданията на яхтата и само въжето ме възпираше да не падна.

През цялата сутрин главата ми се въртеше, докато лудуващата яхта грозеше да се разпадне на части. Не можех вече да заспя дори и за минута. Лежах и се вслушвах в шумовете. Нервите ми бяха опънати до крайност от безпокойство за онова, което може да сполети моята яхта в тази нескончаема яростна скватка с океана.

Рано следобед попаднах във външната зона на урагана. Снастите отново засвистяха под напора на виещия вятър. Този път вятърът духаше от юг и моята койка се оказа откъм наветрената страна. Само старата дъбова обшивка с един дюйм дебелина ме отделяше от носещите гибел водни гребени. Почти през цялото време моята койка висеше наклонена високо във въздуха, а другата койка бе някъде под мен. Водата заливаше палубата и се процеждаше през повредения илюминатор. Тя ме мокреше и освежаваше, от което малко по-леко понасях морската болест.

Аз все още бях привързан за койката. Сега, когато вятърът отново задуха, имаше някакъв порядък в дивото поведение на яхтата. Движенията ѝ станаха по-последователни, от което състоянието ми се подобри.

От койката, върху която лежах, слушах адското виене на вятъра в снастите, чувствувах как яхтата потреперва преди всяко гмурване. Вълните, бясно шибани от вятъра, ръмжаха край палубата като стадо

вълци. От илюминатора течеше вода, затова станах и затъкнах отворстието с чифт стари панталони. Разбирах, че тъй и тъй съм станал, трябва да изляза на палубата и да отрежа шкота на гика, който при всяко излитане върху вълните биеше по кърмата. Освен това трябваше да изпомпам водата от трюма. Но като си спомних как по чудо се бях спасил от гибел, размислих, че заплахата от гика и водата са дреболия в сравнение с риска да изляза на открито. Предпочетох относителната безопасност на мократа койка и отново се привързах за нея. Продължих да чакам... и да се ослушвам.

Да се преживее ураган на малък плавателен съд е ужасно мъчително, човек трябва да има извънредно здрави нерви. Преди всичко угнетява чувството на безпомощност пред безграничната мощ на стихиите. Ураганът е върховният властелин — корабчето е негова играчка, жалка черупка, която той подмята.

Има само един способ да се издържи ураганът: да легнете по гръб и да се привържете за койката, след като плътно сте затворили всички люкове и илюминатори и закрепил всички подвижни предмети. Но да се лежи така, без работа, действа угнетително, през цялото време се тревожите какво става в останалата част на съда. Не се ли е образувала някъде теч, не е ли необходимо нещо да се направи? Да оглеждате съда по време на урагана е твърде опасно, а излизането на палубата трябва да бъде за вас „табу“, действително „табу“. И така аз прекарах дълги часове върху лудо друсачтата се койка... Чаках и определях състоянието на „Езичник“ по слух, от разстояние.

Възрастта на „Езичник“, фактът, че той е още с оригиналния си рангоут — беше главната причина да се вслушвам напрегнато. Твърде стар беше той да се бори с урагана и тази мисъл ме терзаеше през цялото време. Освен това безпокоях се и за гумената лодка.

При започването на урагана бях я оставил да се влачи зад кърмата. Когато за последен път бях на палубата, я зърнах почти напълно потопена в кипящата пяна. Но това беше по време на затишието, когато бях обзет от пристъпите на морската болест. Сега можех само да се надявам, че тя е още там. Ако не, то в случай на авария с яхтата нямах никакво средство за спасение. Поколебах се дали да изляза на палубата и да проверя, но като размислих, реших, че рискът е излишен. Ако лодката ми станеше нужна и тъй и тъй щях да

отида да я потърся, а ако я нямаше, тогава там и без това нищо не можех да направя.

Не зная колко часове пролежах така, привързан за койката, в очакване на някакви признаци, че бурята ще започне да стихва. Настъпи нощ. Още няколко часа се изнизиха. Ураганът вече траеше двадесет и четири, а може би даже около тридесет часа. Яхтата продължаваше все така диво да се тресе, все така вятърът виеше, океанът гърмеше, трещеше рангоутът и водата в трюма се плискаше.

Рано сутринта на седми септември, след две денонощия буря, ме сполетя нещастие. За пръв път почувствувах, че се е случило нещо нередно, когато яхтата отказа да се извърне към вятъра. Големите вълни заудряха по борда и преливаха върху палубата. Тя потреперваше при всеки удар, като се наклоняваше повече от обикновено. Мяташе се, сякаш я тласкаше нечия гигантска ръка. Това бе изпитание, което моят малък съд не можеше дълго да издържи.

Развързах въжето и погледнах навън. Там бе същата мрачна картина: запенени бесни вълни, потоци вода на палубата, облаци от летящи пръски, а „Езичник“ диво подскачаше при всеки удар на вълните и вятъра.

Разбрах, без да погледна, че плаващата котва вече я няма, очевидно въжето се бе претрило о ватерщага. Помислих с какво да я заменя. Нужно бе на всяка цена яхтата да се извърне към вятъра. Това бе възможно само с помощта на плаваща котва. Но да изготвя такава сега, при тези ужасни клатушкания на „Езичник“, бе невъзможно. Най-лошото бе, че не разполагах и с време за такова нещо — след някакъв си час яхтата щеше да се разпадне на части. Сякаш в потвърждение на моите мисли една огромна гривеста вълна така силно удари яхтата, че я повали на единия борд. Залових се незабавно за работа.

На пода в каютата, привързана за основата на мачтата, лежеше моята ръждясала саморъчно направена котва. Ако я изнесях горе и я хвърлех във водата на дължината на веригата, тя щеше да застави яхтата да се извърне с нос към вятъра. Заслужаваше си да опитам. Зашарих с ръце в тъмнината. Намерих котвата, обвих я с платното на кливера и я омотах с шкотовете. За да не потъне, привързах за лапите ѝ моята спасителна риза и се приготвих да я хвърля през люка в морето.

Никак не ми се искаше да изляза на палубата, но това бе необходимо. Измъкнах някак котвата в кокпита и пропълзах до нея,

като се навеждах ниско пред вятъра. Хвърлих я зад борда, като здраво стисках края на въжето. С очи, едва подадени над линията на комингса, я видях как се устреми напред. Сега трябваше да закрепя въжето за носа. Почаках една дълга минута, преди да изляза на откритата палуба. „Езичник“ тъкмо се готвеше да се обърне с борд към налитащите вълни.

Наветреният фалшборд нямаше много привлекателен вид и аз се втурнах към другия борд. Така, зад прикритието на рубката, можех, да пълзя. Трябваше обаче да си отворям очите на четири: перилата на десния борд бяха сметени от вълните. Нямаше нищо, за което да се заловя в случай, че бъда смит зад борда. Щом подминах рубката, озовах се на вятъра, затова легнах по корем и продължих пътя си с пълзене. През цялото време въжето, вързано за пояса ми, бе закрепено здраво с другия си край за някое сигурно място. Освен това се държах за леера, протегнат по палубата.

Боях се, че големите преливащи вълни над бордовете могат да ме повдигнат и по този начин тежката ръка на урагана би ме запокитила във водата. Но стигнах благополучно до форщевена и привързах края на въжето си за кнехта. Едновременно с това съединих въжето на котвата с веригата и с възможната най-голяма бързина пропълзях назад до рубката. Яхтата продължаваше да се клатушка силно. Ако котвата можеше да забави движенията ѝ, тя щеше да се извърне с носа към вятъра. Надявах се това да стане скоро.

Точно тогава налетя могъщ порив на вятъра и тя се залюшка по-лошо от всякога. Водни грамади се надвесиха над нея и тя рязко се наклони. Обшивката така силно затреця, че се чу дори през рева на бурята. Вледенен от ужас, побягнах долу.

Друга вълна удари яхтата още по-силно от предишните. В един миг стената на каютата зае мястото на пода. Трясъкът на събарящите се от местата си вещи изпълни тясната мрачна каюта. Преди още моят малък съд да успее да се върне в предишното си положение, нов удар го разтърси. И след миг още един. Този път вълните вече блъскаха яхтата откъм десния борд. Под техния натиск яхтата се бе обърнала на 180°. В този миг се чу трясък на разцепващо се дърво, от който дъхът ми спря и цял се вледених. Мачтата! Разбрах това и по трепета на ранения съд.

Знаех какво означава счупването на тридесет и пет футова мачта. Препъвайки се, аз се спуснах към стълбата. Нов тежък удар се стовари върху кърмата от поредната вълна. Точно тогава и невероятно бързо яката трюмна вратичка изчезна зад някаква сива пелена. Внезапен поток от вода плисна върху мен, аз се търколих и се озовах в носовата част на трюма до пояс във вода и сред пълен мрак.

Пред мен бе основата на мачтата. От едната страна бяха моят дюшек и одеялата, където бяха смити от внезапно нахлулата вода. От другата страна бяха платната, където ги бях складирал. Върху коленете ми се свали развързала се от вървите си петнадесет-галонната бъчонка с вода. Заблъска се отгоре ми, но нямах сили да я отблъсна от себе си. Водният поток, достигащ до коленете ми, подхвърляше бъчонката ту срещу основата на мачтата, ту срещу гърдите ми. Когато „Езичник“ излетя върху гребена на една вълна, водата нахлу, събори ме на пода и ме покри над главата.

Още една вълна се стовари върху кърмата. Водата отново нахлу през люка, сега тя вече достигаше до гърдите ми и по-бързо се плискаше насам-натам в тясното пространство. Все по-често тя взе да ме събаря и все по-трудно ми беше да се изправам.

Вълните вече свободно атакуваха вътрешността на „Езичник“. В нея стана страшно, както в гробница. При такъв огромен океан край мене аз се давех вътре в собствената си яхта. Помъчих се поне да изляза на палубата. По-добре да бъда сметен от вълните и вятъра, отколкото да загина в трюма, на стотици мили от брега.

Едно щастливо движение на бъчвичката ми даде възможност да се измъкна изпод нея и да пролазя до каютата си. Там заварих невъобразим хаос. Почти цялата бе залята. Три четвърти от имуществото ми се плакнеше във водата. Капаците на сандъците зееха, а съдържанието се изсипваше навън. Самите сандъци, увлечени от движещата се вода, бяха готови да се откъснат от връзките си.

Измъкнах се от тоя мочурляк и се изкачих на мокрия кокпит. Комингсите му бяха отнесени, но като легнах долу, бях защитен от вятъра. „Езичник“ започна великолепно да се извъръща от тегленето на котвата и чувствавах как носът се насочва към вятъра.

Мачтата се бе счупила, това бе сигурно. Видях я как се заклати на фона на тъмното небе. Вантпутенсите бяха готови да изскочат от гнездата си, чуваше се как мачтата се удря в носовата част,

заплашвайки да разнебити палубата. Тежката мачта се държеше само на вантите и щаговете. Всеки момент тя можеше да падне. Всяко повдигане, всяко пропадане, всяко извърщане заплашваха живота на моя малък съд. И докато лежах в наводнения кокпит, аз виждах всичко това и разбирах, че няма друг изход освен да отрежа вантите и да оставя мачтата да падне в морето.

Брадвичката се намираше до мен в кокпита. Пропълзях по моята система от леери, като закрепвах привързаното ми за кръста въже по пътя си пред мен. Палубата продължаваше да бъде наводнена, вятърът бе в прежното си високо настроение. Легнал по гръб, започнах да сека с брадвичката ту обтягащите се, ту отпускащите се телени ванти. Едната се скъса и със свистене изчезна в тъмнината. Ударих по втората ванта. Тя и без това не би удържала дълго люлеещата се мачта. Вантата изведнъж се скъса. Аз се прилепих плътно към палубата. Високата тежка мачта се повали на подветрения борд и плесна във водата.

Без мачта яхтата стана по-устойчива, могъщите ветрове не бяха вече толкова страшни за нея. Тя вече не се заравяше във вълните, а се издигаше заедно с тях и по-малко се накланяше. Пропълзях обратно към рубката и се върнах в кокпита.

Каютата долу бе истинско блато. Яхтата всеки момент заплашваше да потъне. Водата в трюма беше до глезените. Само водонепроницаемите преградки не ѝ позволяваха да потопи носа или кърмата, докато яхтата се повдигаше или отпускаше на вълните. Водата трябваше да бъде изпомпена, преди да нахлуят вътре нови вълни.

Но как можех да я изпомпам? Трюмната помпа беше зад рубката и изложена на вятъра. Не смеех да отида и да я взема. Но все пак водата от трюма трябваше да бъде махната по някакъв начин.

Имаше само едно средство: кофата. След дълги търсения из каютата най-после я измъкнах от водата. Започнах да изчерпвам водата доста несръчно. Опирайки се на карлингсите или улавяйки се за комингсите на люка, аз се борех с кофата. Изчерпвах водата няколко часа, докато от изтощение ми притъмня пред очите. Но въпреки това продължих да работя. Най-лесно беше да стоя сред каютата и да изхвърлям водата в кокпита и когато яхтата се навеждаше, кокпитът се изпразваше през пробития комингс. Но когато носът на яхтата се повдигаше, част от водата отново се връщаше обратно в каютата.

Освен това предната част на рубката беше повредена при падането на мачтата и от време на време вълните я заливаха. Трите наветрени илюминатора бяха разбити. Но като се поизпотих от напрежение, все пак се справих с упоритата вода.

От голямото изтощение при работата морската болест отново започна да ме мъчи. След няколко часа изчерпах толкова много вода, че подът на каютата най-после се показа. Затъкнах разбитите илюминатори и пренесох някои мокри вещи в подходящи места. После отново се залових за кофата и не спрях, докато не изчерпих всичката вода.

Поставих мокрия дюшек върху койката и се приготвих да полегна. Но изведнъж подът ужасно подскочи, тъй като яхтата се бе завъртяла пред един воден хълм. От тласъка тя бе застанала с кърмата към вълната. Скочих от койката още щом водата с рев нахлу на палубата. Вкопчен за палубния бимс, гледах как каютата бе залята с вода на десет дюйма височина от пода. За да я изчерпя, бе необходим цял час напрегната работа. Гледката бе наистина отчайваща.

Нова вълна се стовари върху яхтата и водата в каютата се увеличи. Изскочих в залетия с вода кокпит, като се криех от вятъра. Трета вълна плисна през борда и така ме тласна, че едва не ме завлече обратно в каютата. След това обаче „Езичник“ отново започна да се извъръща към вятъра.

За мен бе по-безопасно да изчерпвам водата долу, отколкото да стоя горе на вятъра. Ето защо пак се спуснах в каютата и взех кофата. Пълнех я и я изливах горе, струва ми се, безкрайни часове. Вършех всичко механически — сляпо, мълчаливо и равнодушно, като изхвърлях всичко, което ми попадеше в ръка. Зад борда полетяха дюшекът, одеялата, инструментите, чиниите, кутии с консерви, кокосови орехи, дрехи, бъчвички с вода, платна — всичко, което ми пречеше да изчерпвам водата.

Борех се за живота си почти до пояс във вода, като правех всичко, за да облекча яхтата. Всеки момент очаквах тя да зарие носа си в някоя вълна и да потъне. Борех се да я облекча от товара, преди тази последна вълна да дойде, ако въобще бе съдено да дойде. При изчерпването на водата всеки път улавях някаква вещ. И работих дотогава, докато няхах повече сили да повдигна дори празната кофа.

Когато повече не можех нито да мисля, нито даже да се надявам — защото вече два дни не бях нито ял, нито пил нещо, нито спал, — рухнах върху койката, като заспах още в движение. Не бях успял дори да се завържа.

Бях напълно изтощен, болен и вцепенен. Поверих изцяло съдбата си на „Езичник“. Не съзнавах вече нищо. Никога не разбрах кога бе дошъл краят на урагана. Може би това бе един час, преди да дойда в съзнание, може би половин ден или... цял ден... откъде да зная? Помня само, че когато седнах на койката, наоколо бе странно тихо, а „Езичник“ се люлееше много по-слабо, отколкото през тези последни дни.

Океанът само леко се вълнуваше. Времето бе сиво и мрачно, но спокойно. В тази страна, където бе отминал ураганът, хоризонтът бе по-тъмен, а изменчивият океан вече утихваше в подготовка да посрещне ласкавото небе, засиняло в другия край на хоризонта.

ВРЕМЕННО СЪКМЯВАНЕ НА ЯХТАТА

От времето, когато рухнах върху койката под гърма на урагана, бях проспал две превъртания на часовниковата стрелка. Събудих се само веднъж късно през нощта и два часа изчерпвах водата, която бе наводнила каютата на височина до двадесет дюйма. Как бе попаднала там, не знаех. Дори и през главата ми не мина мисълта, че яхтата бе дала теч. Помислих, че докато съм спал, водата е проникнала през люка. Но навън бе тихо. Никакви вълни вече не заливаха палубата. Бях уморен, все още твърде уморен, за да разсъждавам, затова отново се проснах върху твърдите и мокри дъски на койката. Но сега от дълбокия сън ме събуди водата, която течеше отгоре ми.

Подът бе наводнен. Вече се бе разсъмнало и се чувствавах отпочинал. За пръв път след урагана излязох на палубата, за да изпомпам водата от трюма и да видя какво е станало с яхтата.

Имаше мъртво затишие. Само леки вълни с гладки гърбове, напомнящи за отминалия ураган, минаваха под яхтата. Небето беше синьо и ласкаво, океанът — така спокоен, сякаш никакъв ураган не бе минавал и свирепи вълни не бяха подмятали разнебитения корпус на „Езичник“.

Дълго стоях и гледах.

Това, което видях, беше въплъщение на хаоса. Яхтата, останала без мачта, изглеждаше гола и в такова състояние — издраскана и потрошена, куцаща като ранено животно, — че представляваше разкъсваща сърцето гледка за всеки моряк. Отидох на носа и оттам разгледах разнебитената палуба на малкия „кораб-призрак“. Рангоутът и снастите вече не трещяха и свистяха — те бяха отнесени от урагана и се влачеха по водата след яхтата.

Бушпритът беше изчезнал, отчупен от самото си основание, перила нямаше, бяха оцелели само останки от стойките. Гикът на стаксела също не се виждаше. Моят грижливо застлан на палубата брезент бе изпокъсан. Предната част на рубката бе разрушена, очевидно от ударите на мачтата и вълните. Особено нелепо

изглеждаше разцепената основа на мачтата, висока един фут. Само един илюминатор бе останал цял, всички други бяха затъкнати с разни дрехи.

Комингсите на кокпита бяха строшени, капакът на люка бе изчезнал. За втори път румпелът на „Езичник“ бе изскочил от мястото си, въпреки че преди бурята най-внимателно го бях привързал; този път явно бе отнесен от люлеещия се гик. Но най-яркото свидетелство за щетите, нанесени от урагана, бяха жалките останки от такелажа, които се влачеха в прозрачната вода след яхтата. Те висяха от левия борд, влачеха се след кърмата като снопове сплетени коси, обвиваха мачтата, счупения гик и бушприта.

Но яхтата бе издържала урагана и аз бях доволен. Опитах се да не придавам голямо значение на повредите, но наблюденията ми подсказваха обратното.

Моята малка надувна лодка все още плаваше зад кърмата, отчасти потопена. По-късно забелязах, че на едно място гумата бе разпрана, явно от гика.

Трюмът наподобяваше авгиевите обори: една безредна смесица от хиляда и една различни вещи, каквато само враждебният океан може да създаде. То беше ужасно зрелище: едно тресавище, с което не би се справил цял отряд чистачи. Сечива, дрехи, кутии, парчета от въже, изпочупени прибори, парцали от чаршафи, обувки и трески лежах в обща купчина.

Океанът беше спокоен както обикновено при затишие и, странно, дори ми се струваше по-спокоен от всякога.

Най-важното сега бе колкото се може по-бързо да видя „Езичник“ под издути платна. Преди да се заловя за работа, помислих за храна. Вече три денонощия не бях хапвал нищо и изпитвах хищен глад. Сред останките намерих кутия с домати и един кокосов орех и ги пробих с брадвичката. След като изгълтах лакомо съдържанието им, потърсих прясна вода.

Скоро открих, че по време на урагана на всички бъчонки запушалките бяха излетели и водата или бе изтекла, или се бе замърсила. Оцеляла беше само привързаната към карлингса на десния борд бъчонка с „неприкосновен запас“ от четири галона. Това сега бе всичката вода, с която разполагах на борда. „Доста е“ — помислих аз и отпих порядъчна глътка. Ще ми стигне до остров Самоа. Освен това се

надявах да измъкна от хаоса в кабината кокосови орехи и други течни храни.

Отидох на палубата и се заех да оправям такелажа. Това според мене беше най-важната задача за момента. По-късно, когато яхтата бъде отново стъкмена и заплава под издути платна, щях да имам достатъчно време да почистя долу, да извадя оцелелите хранителни запаси и да определя координатите си. За последен път бях определил местоположението си преди самия ураган и сега ми бе достатъчно да зная, че яхтата се намира в пустинните води на Тихия океан, някъде между островите Кук и Самоа. Точното място щях да установя, когато намерех всичките си навигационни инструменти. Още преди изгрев-слънце изтеглих мачтата на борда и я закрепих напреки на юта. Смятах така да я пренеса до Самоа, да я поставя там на мястото ѝ и да продължа пътешествието.

Счупената тридесет и пет футова мачта тежеше няколкостотин фунта и не бе по силите ми сам да я поставя на мястото ѝ. Искях да отрежа и изхвърля горния ѝ край, като оставя стълб с дължина от двадесет и пет фута, но даже и той би бил твърде тежък за мене. Започнах трескаво да търся сред остатъците от рангоута нещо, което да бъде подходящо за мачта.

Половината гик бе оцелял. Измъкнах го от водата и го поставих вместо скъсена мачта. Той бе малък, едва петнадесет фута дълъг, но това бе всичко, с което разполагах. Хрумна ми идеята да стъкмя „Езичник“ като йол. Йолът се отличава с това, че неговата къса бизанмачта е разположена почти зад самия румпел. При такова въоръжение „Езичник“ щеше да има добра ветрилна площ и лесно щеше да бъде управляван. Изтеглих счупения бушприт и го поставих на мястото, но без ватерщага.

Отрязаните преди от мен ванти използвах за нов неподвижен такелаж. Одялах предната страна на основанието на бившата мачта и края на гика и ги закрепих заедно с два големи болта и здрави въжета. На палубата, в самото основание на мачтата, пробих дупка и втиках в нея края на новата мачта. За обтягане на вантите и щаговете използвах талрепите като вантпутенси.

Така счупеният от урагана гик се превърна в мачта с дължина от 15 фута, на която можеше да се вдигне трисел на височина 10 фута.

Към обед вече имах такелаж, който можеше да носи грот, стаксел и кливер.

Тогава именно забелязах, че яхтата дава теч. Трюмът се бе напълнил, въпреки че сутринта бях изпомпал водата, красноречиво доказателство даже за един новак, че тя има теч. Изпомпах отново водата и се спуснах долу. Цял час търсих пробойната, като шарех по затрупаното с вещи дъно и форпика, и накрая реших, че пробойната е някъде под циментовата кръпка, там, където не можех нито да я достигна, нито да я видя. Оставаше ми само едно: всеки час да изпомпвам водата и да се надявам, че течта няма да се увеличи.

Целия следобед рязах и ших миниатюрни платна от скъсания грот. За гротмачтата изготвих трисел с височина десет и ширина седем фута. Вдигнах го с помощта на блоките и го закрепих за погона на стаксела. Дебелото един дюйм въже, усукано около мачтата, заменяше сегарсите и към него приших предната шкаторина на платното. Това платно долу се крепеше към веслото, което бях приспособил за временен гик.

От време на време работех с помпата, като изпомпвах по дванадесет галона вода, колкото проникваше в трюма за час. Докато работех, оглеждах от всички страни хоризонта с надежда да зърна някакъв кораб. Знаех, че честото изпомпване на водата скоро ще ми стане омразно, но тъй като по груба сметка се намирах някъде на около 400 мили от Самоа и понеже допусках, че ураганът не ме е отнесъл далеч от мястото, където ме застигна, то не се безпокоях много от това.

Стакселът и кливерът бяха значително по-малки от грота и когато се надуха от вятъра, заприличаха на възглавници. Привечер яхтата вече плаваше под три ветрила. Зад кърмата от време на време се показваха въздушни мехурчета. Ориентирайки се по звездите, закрепих счупения румпел така, че яхтата да се движи право на запад. Още не бях намерил компаса си, но не се безпокоях, тъй като бях уверен, че е някъде в хаоса долу. Най-важното за момента бе да вдигна всички платна и да плавам напред.

Скоро съвсем се стъмни. Изпомпах бързо трюма и след като порових из безнадеждната бъркотия на каютата, измъкнах една кутия с грах. Това бе първото ми хапване от сутринта, бях толкова зает.

Когато утолих глада си, отидох на палубата. Спусна се нощ. Седнах върху покрива на рубката с фенер в ръка и часове наред се

вглеждах в океана, готов да подам сигнал. Късно през нощта се опънах в леглото, ако това можеше да се нарече легло. Спах върху дъските на моята койка, загънат в единственото одеяло, което не изхвърлих по време на урагана. Считах това за временно неудобство: нужно бе да потърпя, докато стигна до Самоа.

Утрото отново ме завари в работа на свеж въздух. От второто си весло майсторях нещо подобно на бизанмачта. Една дръжка от четка служеше за гик.

Едно въже ми послужи за изготвяне на снасти и закрепих вантите и гиктопенанта чрез топовия възел при върха на мачтата. Бизанът беше установен на кърмата, минаваше през палубата и краят му бе закрепен към ахтерщевна.

Към обед на бизанмачтата бе вдигнато платно и вятърът го изду. „Езичник“ от тендер се бе превърнал в Йол и се потътри пред вятъра със скорост около един възел. Засега продължавах да се движа с курс на запад, към Самоа. Залових се да приведа в ред каютата, да проверя запасите си от храна и вода, да намеря навигационните си инструменти и определя местонахождението си.

Още преди да завърша уборката си през този следобед, научих някои неприятни неща. Те така ме разтревожиха, че дълги часове през нощта не можах да заспя. Преди всичко установих, че вече не разполагам с никакви навигационни инструменти, нито даже с компас. Второ — на яхтата не бе останала почти никаква храна, и трето — единствената прясна вода на борда бе аварийната бъчонка с четирите галона вода и четвърт галон вода за акумулатора, която намерих в трюма.

На койката ми лежеше жалкият запас от храна, която бях намерил: бутилка доматиен сос, две консервени кутии без етикети и един кокосов орех.

Спомних си с каква лудешка бързина по време на урагана изхвърлих навън разни вещи, за да облекча яхтата, и сега открих, че заедно с тях съм изхвърлил и всичките си хранителни запаси. Тогава не обръщах внимание и на това, че останалите ми кутии и буркани, които съдържаха най-скъпоценните ми продукти, се разбиваха и съдържанието им се смесваше с морската вода. В онези отчаяни часове нямаше възможност да обмислям своите действия.

До оскъдните ми провизии лежеше моят секстант, или по-скоро това, което бе останало от него. До неотдавна той бе прекрасен точен инструмент, но сега се бе превърнал в безформен къс метал. Огледалото бе изцяло строшено, далекогледната тръба бе изчезнала. Ъгломерният уред бе така пострадал, че с подръчните средства не можех и да мисля да го поправа.

Наблизо лежах и останките от компаса. Стъклото бе строшено и скъпоценният спирт се бе излял. Частите на инструмента се бяха загубили в хаоса на каютата и той бе още по-безполезен поради това, че се бе откъснал от своите метални обръчи, които не успях да намеря.

В този ден не намерих нито картите, нито лоциите, нито фаровите книги, изчезна даже и корабният дневник, в който с такова старание записвах всичко. Винаги бях държал тези вещи на лавицата до койката си и нахлупата в каютата вода ги бе смела.

При почистването на яхтата открих във вътрешността ѝ сериозни повреди. Сандъчетата, сандъкът, кухнята, водосточните тръби и стълбата бяха се откъснали от местата си и сега представляваха една аморфна маса. Могъщият напор на водата бе смазал всичко освен масивната койка и колкото и да е странно, но пощадено бе и малкото продълговато сандъче, вдялано в предната стена на рубката. В него се намираха двадесет кутии цигари, които бях взел като подарък за бащата на Мери, кибрит и джобният ми хронометър. Цигарите ми бяха безполезни, тъй като никога не бях пушил. До сандъчето под самия илюминатор висеше лавица за книги. На нея се валяше мръсна смесица от размекнала хартия и смачкан картон.

Обзе ме остро безпокойство. Опитах се да си припомня всичко онова, което трябва да се знае от моряка, загубил се из океана, без вода и храна. Веднъж по време на войната за кратко време ми се наложи да плавам на спасителна лодка. Но тогава случаят бе съвсем различен от сегашния. Ние бяхме команда от двадесет човека. Старият безделник, нашият капитан, редовно ни даваше дажба от храна и вода. С нас имаше и офицери, които с великолепието на своите златни нашивки вдъхваха у нас бодрост и увереност. Най-голямата разлика между положението ми на спасителната лодка и това на „Езичник“ бе, че в спасителната лодка ние знаехме, че ще бъдем спасени. Търсеха ни кораби и самолети и ние се забавлявахме да дразним акулите и съжелявахме, че нямаме с какво да ги нахраним.

Тази нощ разработих на „Езичник“ строг режим, който реших да изпълнявам безпрекословно. Трябваше грижливо да разпределя храната и водата на порции. Предвидих да изпивам по един пинт^[1] вода в денонощие и да изяждам по няколко хапки храна, колкото да не умра от глад. Самоа беше толкова близо, че нямаше да страдам дълго: две седмици в лишения, но после ме чакаше пристанище и удоволствието от подготовката на яхтата за последния преход. Беше девети септември — вече пети ден от започването на урагана.

Бях се загубил окончателно. Преди пет дни, доколкото си спомнях, се намирах на 13°21' южна ширина и 162°40' западна дължина. Тогава се приближавах към остров Суворов — нисък, полупустинен, необитаем коралов риф. След дълги изчисления дойдох до заключението, че сега съм някъде югозападно от този остров, но не толкова близко, за да рискувам да го търся. По-добре да не мислех за него, най-разумното бе да вървя на запад към Самоа.

По моите предположения до Самоа оставаха около 400 мили. За по-сигурно определих ги на 450, в действителност се оказаха 480. Надявах се под платна да правя по двадесет и пет мили на ден. Доколкото си спомнях от навигационната карта, тук имаше течение със скорост до двадесет мили в денонощие. За всеки случай предвидих още пет добавъчни мили от течението и така скоростта на яхтата в денонощие се увеличи до тридесет мили.

Най-простата аритметика подсказваше, че след шестнадесет или осемнадесет дни ще достигна Самоа, стига само да бях на правилната ширина. Ако не, щях да го подмина и да се окажа в пустинните западни води. Най-близката значителна суша, ако пропуснех Самоа, беше остров Фиджи, приблизително на 600 мили в югозападна посока. Реших на никаква цена да не пропусна Самоа, като използвам за това всички сили и възможности на себе си и на яхтата. При моите оскъдни запаси от храна и вода и при моята малка скорост не смеех дори и да помисля да го пропусна.

Необходимо бе да водя яхтата много внимателно, да следя неотстъпно за всички признаци на суша или за преминаващи в близост кораби и особено пестеливо да бдя над всеки зальк храна и над всяка капка вода. Не трябваше да извършвам абсолютно никакви физически усилия, с изключение на работата при помпата. За да издържа осемнадесетдневния пост, се налагаше да допускам само най-

минималната загуба на енергия, повече да спя и да почивам. Освен това необходимо бе да се опитам да попълня с нещо моите оскъдни провизии — да ловя риба и морски птици.

Навъсен, обмислих всички възможни мерки, за да може хранителните ми запаси да стигнат за следващите осемнадесет дена. Пред мене лежах две консервени кутии, една бутилка с доматиен сос и кокосовият орех.

Тъй като работих през целия ден и бях изморен, а тялото ми крещеше за храна, реших да отворя една от консервените кутии. С това нарушавах режима, който сам си бях наложил, но след три изнурителни денонощия бе необходимо да се подкрепя. Може би не ми достигаше сила на волята — така или иначе убедих себе си, че ми е необходимо да изям тези консерви. Отворих кутията и видях, че в нея има грах. Отнесох я навън в хладната нощ, за да вечерям на покрива на рубката и да гледам няма ли да се покажат някакви случайни светлини. Грахът бе невероятно вкусен, никога не бях подозирал в него такава сладост и нежност. Бавно предъвквах всяко зърно, преди да го глътна, спомняйки си съвета, който капитан Блай^[2] някога бе дал на своите страдащи от глад матроси.

Нощта бе прохладна. Звездите следваха своя път по небето, като водеха „Езичник“ на запад. Проверих курса и закрепих румпела. Носът на яхтата бе насочен към планетата точно в края на съзвездието Скорпион. Тя показваше точно на запад и когато се скриеше зад хоризонта, щях да се ориентирам по Южния кръст, като го оставя вляво от борда си. От юг духаше поривист вятър. Мачтата беше леко наклонена. Яхтата плаваше напред, като вземаше по 30 мили в денонощие. Изпомпах водата от трюма, огледах за последен път хоризонта и се спуснах в каютата.

Преди да си легна, изпих глътка вода. Считах, че най-добрият начин да се пести водата, е да пия само тогава, когато ме мъчи жажда, и то само по една глътка и в никакъв случай да не изразходвам повече от един пинт на ден. При такава порция водата щеше да ми стигне за тридесет и два дена. Внимателно затъкнах скъпоценната бъчонка и като се завих с одеялото, заспах.

---

[1] Пинт — мярка за течности, равна на 0,5 литър (бел.ред.). ↑

[2] Блай е славец се с жестокостта си командир на военен кораб. Въстаналият екипаж го пуснал на лодка в океана заедно със сподвижниците му. ↑

ИЗГУБЕН В ОКЕАНА

Първото нещо, което извърших на следното утро, бе да издиря всичките си медикаменти. Целият бях покрит с драскотини и синини, кожата на много места бе ожулена. Искях да излекувам раните си, преди гладът да встъпи в своите права. Намазах ги с мехлем и залепих отгоре им пластир.

Следващата ми стъпка бе да въведа някакъв ред в плаването ми. Необходимо бе някак си да определя местонахождението и скоростта на яхтата по пътя ѝ към Самоа. Нарисувах на пода на кокпита приблизителна карта на района между Маркизките острови и Австралия. Островите нанесох по памет, като откровено съзнавах, че работата ми не се отличава с особена точност.

После забих гвоздей на онова място на картата, където смятах, че се намира яхтата, като реших всеки ден да го премествам на запад съобразно изминатото разстояние. Така на втория ден от плаването под всички платна забих гвоздея някъде на югозапад от остров Суворов. А тъй като няхах календар, отбелязвах изминатите дни с кръстчета, които изрязвах с джобното си ножче над койката под илюминатора.

Въдицата си не успях да намеря, но открих две кукички и малко връв, а също така малко пакетче със стръв. Тя се състоеше от тънки парчета сланина. Поставих стръв на едната кукичка и я хвърлих зад кърмата, като омотах края на връвта на малкия си пръст.

За пръв път след урагана забелязах, че Старият пират и неговите лакоми приятели са още с мен. Видът им ме насърчи — сега имах подвижен запас от храна. Делфините дълго време изпитваха трудност да се приравнят към по-бавното движение на яхтата. Преди урагана, когато плавах по-бързо, те можеха да извършват успешни налети върху нищо неподозиращите ята от летящи риби, но сега летящите риби отдалеч забелязваха моето приближаване и се разпръсваха. Въпреки тази пречка моите верни делфини не ме напускаха. Но те не ми се и доверяваха, като се държаха на почтително разстояние, за да избягнат куките със стръвта и харпуна ми.

За щастие ураганът не бе отнесъл всичките ми книги от лавицата над койката. Девет тома бяха останали и с тях можех да съкратя времето до Самоа. Обикновено четях през цялата сутрин, после спях, изпомпвах водата и оглеждах хоризонта. С никаква друга работа не се занимавах. Избягвах палубата през горещите дневни часове, но привечер излизах да се насладя на свежия ветреца и да проверя курса. Тогава оглеждах също платната и временния такелаж. Всичко бе в добър ред.

Спомних си, че къпането в солена вода облекчава страданията от жажда. Порите на кожата попиват влагата и човек се чувства по-добре. Като се държах за кърмата, потопих се до шия в хладната вода. Тя бе възхитителна и като ме миеше с меките си пръсти, сне от мен всякаква умора. След десет минути се изкачих на палубата освежен и бързо изсъхнах под слънцето и вятъра.

През този ден още нищо не бях хапвал. Започнах да изпитвам в стомаха си непрекъснато болезнено глождене. Реших да отворя бутилката с доматиен сос и да пия една-две глътки, колкото да заглуша болките. Отвинтих капачката и пих малко, после затворих бутилката и я поставих до стената. Видът ѝ обаче ме измъчваше и караше устата ми да се изпълва със слюнки, затова я скрих под койката.

До мръкване не улових никаква риба. Прибрах въдицата, изпомпах водата от трюма и си легнах. Системата ми за работа с помпата през деня и през нощта се различаваше. През деня заставах при нея всеки час. Това ми даваше възможност по дванадесет пъти на ден да оглеждам хоризонта. През нощта отивах при нея само когато ме събуждаше плясъкът на проникналата вода.

Когато се вдигнах, за да поздравя слънцето, и отново почувствувах гложденето в стомаха, протегнах ръка към бутилката с доматиен сос. Тя беше празна. Припомних си, че късно през нощта пих една глътка, но повече нищо не помнех. Изглежда, че глътката е била по-голяма, отколкото мислех, и колкото и да бе печално, но от соса не бе останало нито капка. Не се разстроих много от това. Измисих бутилката с част от сутрешната ми порция вода и после изпих тази вода вместо закуска.

Побързах да спусна въдицата си зад борда. Седях на койката и четях, като от време на време придърпвах връвта, чийто край бе привързан за малкия ми пръст. Мислите ми неотстъпно се въртяха

около останалата кутия консерви и кокосовия орех. Опитвах се да отгатна какво има в кутията и колкото повече мислех за нея, толкова чувствувах стомаха си по-празен.

Болките в стомаха ме терзаеха през цялата сутрин. В края на краищата реших: „Защо да гладувам, когато имам храна?“ Грабнах брадвичката и отворих кутията: в нея имаше кисело зеле. Нахвърлих се върху него и докато ядох, си мислех: „Колко неразумно е да гладувам, докато имам храна!“

Кокосовият орех лежеше на пода пред койката.

Още бях гладен. Стомахът ми се гърчеше в спазми. Отместих кокосовия орех по-встрани, за да не го гледам, но мисълта ми не можеше да се откъсне от него. Взех го в ръце и чух как апетитно вътре се плиска кокосовото мляко. Отново скрих ореха. Гърлото и устата ми се навлажиха при мисълта да вкуся от бялата и мека кокосова сърцевина. Отидох на палубата, но скоро намерих, че слънцето е много жарко.

В каютата отново взех ореха и дълго го гледах като омагьосан. „Недей го изяжда, бъди благоразумен!“ — казвах си аз, после веднага сам си възразявах: „По дяволите благоразумието, ако бях благоразумен, нямаше сега да бъда тук!“ „Но това е всичката ти храна за останалите осемнадесет дни от плаването.“ „Какво от това!“

Десет минути по-късно вече додъвквах последните бели късчета от превъзходната кокосова сърцевина. Всичките ми грижливи планове за разпределение на храната рухнаха. Но какво значение имаше това, нали сега бях сит и доволен. За нищо вече не се безпокоях. Щом нямаше повече храна, значи нямаше. По-добре да изям всичко и да се успокоя, отколкото да треперя над всяко късче. Настроението ми се повиши. „Утре ще уловя риба“ — казах си аз.

Отидох на палубата и се попекох на хладното следобедно слънце. После се прехвърлих зад кърмата и се потопих в хладната освежителна вода. След банята се спуснах в каютата и четох до късно. В седем часа за последен път изпомпах трюма, изпих определената си глътка вода и легнах да спя.

Целия следващ ден прекарах в очакване над въдицата. Настъпи обяд. Пих малко вода. Тя имаше чудесен вкус. Нощта се спусна и наоколо се смрачи. Поработих на помпата, слязох долу и „вечерях“ с няколко глътки вода. Обхвана ме отвращение към всичко. Даже не си

направих труда да извадя въдицата от водата: проточена през люка и по прежнему привързана за малкия ми пръст, тя се влачеше зад кърмата.

Среднощ се събудих от нещо, което просто искаше да ми изтръгне пръста. Моментално съобразих, че на въдицата се е хванала риба, и изскочих на палубата, като изтеглях едновременно връвта. След минута през борда върху палубата се праметна една полумъртва риба. Когато откачих куката от нея, тя дишаше тежко. Изведнъж подскочи, праметна се през борда, на който нямаше перила, плесна във водата и весело отплува надалеч.

Бях зашеметен. Осветих с фенера си черната вода, но не можах да видя нищо. От възбуждението при вида на рибата отново почувствувах силен глад, а от внезапното разочарование станах като болен. Обсипвах се с укори и проклетия, докато не се сетих, че с това напразно изразходвам силите си. Върнах се в каютата и потънах в дълбок сън, който продължи до сутринта.

Станах и веднага поставих нова стръв на кукичката. Разбира се, изядох старата стръв. Беше късче сланина, обработена химически — жилава, солена и с металически вкус. Но на мен тя се стори възхитителна. Сланината предизвика отделяне на стомашен сок и скоро пристъпите на глада отново започнаха да ме измъчват. Цели часове преседях с поглед в пакета със стръвта, като се възпирах да не се нахвърля върху него и се стараех да заглуша празнотата в стомаха си. Но знаех, че няма да се успокоя, докато на борда има поне една троха храна. Реших да взема само един тънък къс: „Само ще го посмуча“ — казах си аз. И никак не се учудих, когато към обяд в пакетчето остана само един-единствен къс от стръвта.

Седях и го оглеждах. Струваше ми се много съблазнителен, но аз го поставих настрана и се опитах да го забравя. Скоро обаче отново го взех и с вперени в него жадни очи обсъждах съдбата му. Като примамка на въдицата той имаше неоценима стойност, но ако се случеше някоя риба да го открадне, щях да остана и без риба, и без сланина. Съдбата на това късче израсна в сериозен проблем. Грижливо претеглях бъдещето му и сериозно обмислях всяка възможност. После казах на себе си: „По-добре врабче в ръката, отколкото гълъб на стрехата!“ Поставих късчето сланина на езика си и с наслаждение го засмуках. Това реши проблема.

Когато изядох последната стръв, успокоих се, почетох и помечтах за онова щастливо време, когато ще бъда в Самоа. Водата, а не храната е най-важното нещо при гладуване. Това знаех сигурно. Ако можех да изпивам само по няколко глътки на ден, бих доживял до Самоа. По въпроса за водата бях твърд, тъй като знаех, че от нея зависи животът ми. Никога не изпивах повече от един пинт на ден и винаги така я разпределях, че получавах от нея възможното най-голямо облекчение. Друго нещо бе с храната... изгълтвах я мигновено.

Винаги съм се радвал на добро здраве и считах, че мога да издържа в границите на възможното всяко физическо изпитание. Да се преживее без храна известен период от време съвсем не е толкова трудно за човешкия организъм. Затова много не се безпокоях от това, че моята прибързаност ще ми навлече някои временни лишения. Крепеше ме мисълта, че след две седмици ще бъда в Самоа.

Скоро отново улових риба. Още в момента, когато въдицата трепна, изгърчах на палубата, обзет от внезапен пристъп на глад. Измъкнах рибата бързо на кърмата и я хвърлих в кокпита. Още не бе успяла да си поеме дъх и аз бях отгоре ѝ.

Притиснах я с гърдите си, като я задуших с тежестта си. После постепенно се повдигнах и я сграбчих с двете си ръце. Чувствавах същото както лъв, впил се с нокти в жертвата си. Рибата ме гледаше с печални очи, докато я доубивах.

Отнесох я долу и за по-малко от пет минути от улавянето ѝ бе изчистена. Без вътрешностите си тя ми се видя много малка. Беше чернокафява, осем дюйма дълга и четири дюйма широка. Главата ѝ съставляваше около една трета от тялото. Извадих изпод койката малкия си верен примус и като по чудо той се запали. Изгърчах ръждата от котлето.

Не знаех как да приготвя рибата. Не можех да изразходвам прясна вода, за да я сваря, а и не можех да използвам солена вода, за да не изостря още повече жаждата си. За да я изпържа, нямах мазнина. Тук си спомних за тубичката вазелин в аптечката.

Изуших рибата, намазах я щедро с вазелина и я хвърлих в горещия тиган. Докато тя съскаше и пращеше сред облак пара, обърнах я от другата страна. Когато пообгоря и омекна, угасих примуса и хванах рибата направо с ръцете. Скоро само няколко костици останаха

от рибата, която преди двадесет минути бе играла в океана. Запазих костиците за закуска.

Следващия ден не ми донесе нищо интересно, само южният вятър се смени с югоизточен. Вьдицата ми продължаваше да се влачи зад кърмата, но нямах за нея стръв. Гладът разкъсваше стомаха ми. Пазех вазелина в случай, че улова друга риба. Но вечерта, когато гладът стана нетърпим, очистих тубата с пръст и после я изблизах до сухо. Вазелинът беше мръсен и едва ли съдържаше нещо хранително като мазнина, но така или иначе заглуши за момента глада.

Сутринта се събудих ужасно гладен, понеже през цялата нощ бях сънувал пиршества и празнични обеда. Изпих сутрешната си порция вода, но тя само ме раздразни. Отидох при аптечката и преди още да помисля, изядох единствената туба с крем за бръснене. А следобед, когато гладът ме замъчи отново, изстисках в устата си една от двете туби с борова киселина. Другата туба, както и тубата с прах за зъби оставих за следния ден.

До вечерта прелиствах единственото оцеляло списание и на всяка страница виждах едно и също нещо — храна. Огромни обявления рекламираха различни хранителни продукти по най-съблазнителен начин: апетитни ростбиви и салати, сандвичи и десерти, печено и коктейли. Стомахът ми се загърчи в спазми. Всяка страница ми причиняваше нови страдания. Сkochих и запратих списанието далече в зелената вода. Почувствувах се по-добре.

На следния ден размесих половината от праха за зъби с вода и го изпих като лекарство. Вкусът му беше доста приятен, но веднага след това стомахът ме присви. До вечерта не улових никаква риба.

Перспективите за другия ден бяха добри. Оставаха ми още половината туба прах за зъби и другата туба с борова киселина. Тази нощ си легнах неизказано гладен.

От всички нощи най-мъчителна беше тази. Непрекъснато ми се привиждаше храна. Виденията вземаха формата на шоколадови торти и бифтеци. Дълги часове се извивах в полусън, а когато окончателно се събудих, осъзнах, че дъвча одеялото си. Сkochих от койката и се втурнах към аптечката, грабнах последната туба с борова киселина и я изстисках в устата си. После отново заспах.

На сутринта внезапно си спомних за моя моряк — Безбилетния. Не бях го виждал от започването на урагана и колкото и да е странно,

даже не бях помислил за него. Малкият му дом, който му бях построил, бе изчезнал, очевидно го бях изхвърлил по време на бурята.

Спомних си Безбилетния такъв, какъвто го бях видял последния път, точно преди урагана — лъскав и мазен, с мънистени очи. Оживих се само при мисълта какво прекрасно печено можех да направя от него. Започнах щателно да претърсвам яхтата, като поглеждах във всяко ъгълче и пукнатина. Часове наред пълзах и се извивах из най-невъзможните места. До обяд не намерих никакви следи от него. Откъснах цялата вътрешна обшивка и оцелелите дъски от пода, промъкнах се даже във водонепроницаемия носов отсек на трюма и го изследвах с фенера в ръка. В края на краищата трябваше да се примиря с факта, че мойт стар приятел е смит зад борда.

Но търсенето не беше съвсем безрезултатно. Намерих няколко вещи, които можех да използвам: парче обработена кожа, една армейска обувка, кутия с пипер, туба с червило и туба с крем за лице, които носех за Мери, малка кутия с чай, бутилка с бръснарски одеколон, бутилка с брилянтин и мъничка кутийка с хайвер за стръв.

Отворих кутийката с хайвера, за да взема прясна примамка за въдицата. Поставих примамката и смятах да затворя кутийката. Невъзможно ми е да обясня какво стана после. Преди да успея да затворя капачето, изгълтах хайвера. Останах само с празната кутийка в ръка и с безнадеждно малката утеха от погълнатата скъпоценна хапка... Нямаше вече хайвер, нямаше да има и нужда да се боря с изкушението.

Гладът ми не утихваше. Легнех ли следобед да спя, стрясках се от кошмарни сънища, свързани с храна. Не можех повече да спя и трябваше да ставам. Събрах оскъдните си запаси и започнах да експериментирам с тях. Нарязах кожата на дребни късчета, сварих ги в силен чай и ги оставих да кипят цели десет минути. После ги посипах гъсто с пипер, останалия прах за зъби и с щедра порция от бръснарския одеколон. За да придам на всичко това още „по-пикантен“ вкус, изсипах отгоре му шепа морска вода и малко машинно масло.

В резултат се получи една каша, която направи от очите ми да изхвъркнат искри и за да ям, трябваше да си затискам носа. Тъй като кожата на времето си бе служила за прецеждане на бензин, тя придаде на моето ястие своеобразен аромат. През този следобед изядох половината каша, а останалото дигнах за следващия ден.

На сутринта както обикновено се изкачих горе по разбитата стълба. Погледнах към кърмата и се вцепених като парализиран. Там стоеше една морска птица. Тя разсеяно гледаше встрани и виреше перата на опашката си. Веднага забелязах, че е тлъста и в мен пламна желанието да я сграбча с ръце в мъртва хватка.

Мигновено се превърнах в първобитен звяр, дебнеш своята плячка. Знаех, че не мога да пропълзя незабелязано до нея. Реших да се примъкна по-наблизо и да я ударя с нещо, но на пътя ми бе бизанмачтата. Тогава в мен блесна мисълта да метна отгоре ѝ харпун. Взех харпуна и се промъкнах в кокпита. Всеки път, когато птицата гледаше встрани, аз тихо се придвижвах напред. Когато стигнах на шест фута от нея, спрях. Не смеех да рискувам повече. Замахнах с оръжието си, вдъхнах дълбоко въздух, прицелих се нервно и метнах харпуна. Ударът беше успешен — острието порази птицата в гърдите.

Птицата беше дребна, когато я оскубах и изчистих, тежеше по-малко от фунт. Нямах повече вазелин, затова я намазах с машинно масло и я поставих на огъня.

Направих разкошна закуска. През цялата останала част от деня с удоволствие си спомнях за нея. Вечерта, след като не успях да уловя никаква риба и никаква птица не кацна на яхтата, взех шепата кости, останали от утринното пиршество, и щателно изгризвах и изсмуквах всяка кост.

На следното утро доядох моята дяволска каша. Само от мириса ѝ косите ми се изправяха. През нощта тя бе вкиснала, но я изгълтах, за да не пропадне водата, употребена за приготвяването ѝ. По-късно се почувствувах зле и цялата нощ пролежах в треска, без да имам сили да отида при помпата. Сутринта водата се бе вдигнала до височината на койката. Разбрах, че трябва да направя усилия над себе си и да изпомпам водата, иначе яхтата щеше да отиде на дъното.

Станах и се намерих до колене във водата. За ядене нямаше нищо. Погледнах към палубата с надежда отново да видя някоя птица. Уви, освен безбройните пенливи вълни на океана не се виждаше нищо друго. Изпих дневната си порция вода и се почувствувах по-добре. Повече от час изпомпах водата от трюма. Горещината се увеличи, аз се потях и така губех скъпоценна влага. Спуснах се във водата и се изкъпах в лъскавата струя зад кърмата. Това ме освежи и аз се върнах на палубата отново силен.

Завърших омръзналата ми работа и така се изморих, че отидох долу да си легна. Спах няколко часа г. се събудих от мъчителни спазми в стомаха. Разполагах още само с крем за лице, брилянтин, бръснарски одеколон, червило и с едната военна обувка. Прехвърлях ги в ръцете си, като избирах от тях нещо за ядене.

Отхапах от червилото и не го намерих за много лошо. Тогава го извадих, счупих го на две и едно след друго изгълтах парчетата. Обаче червилото не заглуши глада ми. Отворих кутийката с крема за лице и без да пробвам, изсипах масленистата маса в гърлото си. Часове наред в устата ми имаше неприятен вкус и от него ми призля, но спазмите в стомаха спряха и аз се успокоих.

Проспах цялата сутрин и станах следобед, за да изпомпам водата. Резултатите от гладуването започнаха да се показват. Работех вече на помпата с мъка, непрекъснато ме избиваше на сън, чувствавах замайване в главата и обща слабост. Бях измършавял забележимо, ръцете ми станаха по-тънки, ребрата ми се показаха, краката трудно се огъваха. Талията ми всеки ден ставаше все по-стройна, никога не съм си представял, че може да бъде толкова тънка.

Единствената ми мечта бе храната. На нея посвещавах всичките си мисли на сън и на яве. Спомнях си за обеди в миналото, когато съм ял до насита. Мечтаех за бъдещи угощения, когато ще седя с часове край масата и ще възхвалявам храната.

Докато изпомпвах водата, обърнах внимание на пляска зад кърмата в гумената лодка. Дъното на лодката бе заляно с плитък пласт вода и шумът идваше оттам. Когато погледнах по-отблизо, видях, че някаква риба бе попаднала в лодката и се опитваше да плава, но водата вътре бе недостатъчна за това.

Това бе летяща риба, много апетитна на вид. Очевидно тя бе влетяла вътре в лодката и попаднала един вид в капан. На дължина бе най-малко осем дюйма. Взех я в ръка и се залюбувах на блестящата ѝ окраска. Оценявах колко вкусна ще бъде тя, като я изпържа в машинно масло. „Отначало обаче — казах си — ще отхапя съвсем мъничко от опашката.“

Отхапах опашката и шумно я захрусках ведно с костите. Беше неопикуемо вкусна. Преди да осъзная какво върша, бях изял цялата риба и вадех заседналите между зъбите ми люспи. Спомням си само, че когато стигнах до средата на рибата, тя леко ми загорча.

Пряското месо ме доведе до превъзходно настроение. Ободрих се и очаквах всяка минута да се покаже земя. Самоа сигурно беше много близко. Островите Мануа трябваше вече да се покажат. Може би през нощта техните очертания щяха да се появят пред носа на „Езичник“. Реших колкото се може по-често да излизам през нощта на палубата, да изпомпвам водата и да гледам за островите.

Действително през нощта ставах често и се вирах в еднообразния замъглен хоризонт, но там не се мяркаше нищо.

Утрото ме завари на палубата с очи, вперени напред. Покачих се на мачтата и погледнах и оттам, но тя така затреця под моята тежест, че побързах да сляза. Хоризонтът не предлагаше нищо насърчително, но в замяна на това ме зарадва океанът.

Под самата кърма видях три тъмнокафяви риби, вероятно пришълци от близкото крайбрежие. Измъкнах харпуна и се заех за работа. Като коленичих на кърмата, прицелих се и ударих с харпуна по водата. Първият ми удар беше безуспешен. Удрях отново и отново, но разбрах, че не е лесно да умеря такава малка цел. Случайно засегнах една от рибите, тя се метна встрани и повече не я видях.

Другите две бяха по-предпазливи и потърсиха закрилата на кила. За да ги измъкна оттам, хвърлих във водата тресчици и рибите се спуснаха да ги изследват. Надвесен през кърмата, ударих с харпуна по тях в момента, когато изплуваха изпод кила, и още един път, когато побягнаха назад.

Отново засегнах една от тях и тя също побърза да се скрие в глъбините. Разбрах, че мога да набуча третата само ако направя харпуна с повече зъбци.

Започна да се здрачава. Бях изтощен и обзет от хищен глад. Нямах нищо за ядене, с изключение на бръснарския одеколон, брилянтина и военната обувка. Не бях още в такова отчаяно състояние, за да се нахвърля върху тях, затова за последен път потърсих с поглед очакваната земя, изпомпах водата от трюма, спуснах се долу и си легнах гладен.

След усилията, които бях извършил през деня, не можех да спя спокойно. Непрекъснато ми се присънваха разни неща за ядене. Кренвирши, бифтеци, колбаси и шоколадови торти се въртяха като вихър във въображението ми и ме караха да се мятам и подскачам в койката си. В полунощ сънувах, че дъвча сочно пилешко бутче и

поръчвах втора порция. Събудих се и видях, че седя на койката и с цяло гърло крещях в тъмнината да ми донесат още пилешки бутчета.

Воден пласт с дебелина един фут заливаше пода на каютата. Отвън се чуваше непрекъснатият плисък на вълните, които лижеха обшивката на яхтата. Излязох на палубата и цял час изпомпвах водата.

Преди зазоряване се събудих от остри пробуждания в стомаха. Не можех повече да заспя. Отново започна да ме измъчва мисълта за харпуна, който трябваше да направя. Не издържах, станах и се залових за работа. Направих харпуна от едното от веслата, подарено ми от жителите на Бисерните острови. Отрязах перото на веслото на един фут от края му и забих в него четири гвоздеа. Отчупих главичките на гвоздеите, изострих ги и така ги подравних, че заприличаха на зъбци. Закрепих перото перпендикулярно към веслото и харпунът беше готов.

На разсъмване вече седях на кърмата в очакване на жертвата си. Действително не след много тя се появи, огряна от лъчите на изгряващото слънце. Плаваше бавно и някак горделиво въртеше големите си плавници. Първият ми удар не сполучи. Рибата се извърна, за да разбере какво става около нея и ми подложи пошироката си страна. Този път не можеше да пропусна.

Скоро тя се пържеше върху огъня и над нея се вдигаше гъст черен дим. Тъй като всичкото машинно масло бе изразходвано за птицата, рибата изпържих с брилянтин. Изядох я толкова бързо, че ми беше напълно безразлично с какво е изпържена. Изядох я цялата — с главата, плавниците и люспите. Обикновено оставях костите за следващото ядене, но този път не оставих никакви кости.

На „Езичник“ вече бе установено такова правило: има ли храна, изяж я, няма ли — забрави за нея!

С добиването на храна отново се оживих. У мен се върна увереността в близостта на земята и очаквах към обяд тя да се появи. За това говореха вече много признаци. Летящите риби се срещаха в толкова изобилие, каквото не бях виждал от урагана насам и Старият пират с бандата си устройваше весел лов. Няколко морски прибрежни птици се виеха из въздуха над ненаситните делфини и връхлитаха върху летящите риби. А зад кърмата с издадени над тъмната вода заплашителни остри плавници плуваха цяло стадо хищни акули.

През целия ден стоях около мачтата и следях всеки нов облак. До здрачаване обаче хоризонтът бе все така пуст. При слабата скорост на

яхтата не се боях от сблъскване с нещо в тъмнината. Изпомпах водата и отидох да спя.

През тази нощ ме обхвана силен пристъп на тъга по твърда земя, едно нервно възбуждение, което често измъчва моряците в нощта преди пристигането в пристанище. Спах неспокойно и сънищата ми бяха кошмарни. Веднъж се събудих с вик „Земя!“ и се втурнах на палубата в очакване да я видя. Още преди разсъмване бях „кацнал“ на мачтата и търсех с поглед платно или очертание на бряг.

Когато просветля, не видях никъде сивата ивица на суша. Над океана летяха същите птици от последните дни, само техният брой, както ми се стори, се бе увеличил.

Две от тях проявиха особен интерес към „Езичник“. Те преминаха на около дванадесет фута от кърмата, забавиха своя полет, после описаха крива дъга и от ново се върнаха назад. Ако имах оръжие, можех да сваля едната от тях, докато се рееха бавно над яхтата. Внезапно ми се мерна мисълта, че лък и стрели са необходимото ми оръжие.

Спуснах се долу и след дълго търсене реших да откъсна една от дъбовите летви на рубката. Тази работа ми отне близо час. Навън птиците продължаваха да ловят риба и от време на време преминаваха над кърмата. Откак бях напуснал палубата, те описваха своите дъги много по-ниско. Като поработих още час, аз отрязвах летвата, одялах я с брадвичката и направих от нея нещо подобно на лък. Стрелите измайсторих много по-лесно, просто изрязвах няколко дълги ивици от борова дъска, прикрепих към краищата им по един гвоздей и реших, че мога да мина и без да им поставям пера. За тетива ми послужи един телен къс от вантата.

С поставена стрела на тетивата зачаках удобния момент да стрелям. Стоях в каютата с готовност да стрелям през люка. Когато някоя от птиците биваше над мен, аз изпращах срещу нея стрела, но не улучвах. Понякога стрелите минаваха така близко край птиците, че се насърчавах.

Но ето дойде обяд, вече бях изпратил безрезултатно девет стрели, а птиците станаха по-предпазливи и не идваха толкова наблизко, както преди. Нямах и много гвоздеи. Направих още дванадесет стрели и до вечерта ги изстрелях до една. Гладът и изтощението, дългите часове на нервно възбуждение си казваха

думата. Оставаха ми още само няколко гвоздея — в капака на предния люк, където ги бях забил, готвейки се за урагана. Измъкнах ги, направих още няколко стрели и възобнових стрелбата по неповрътливите птици.

Лъкът започна да трепери в ръцете ми. Тогава неочаквано една от стрелите попадна в целта, точно в главата на птицата. Като се отпусна неловко, птицата падна във водата на няколко фута от борда. Ако не бяха острите плавници на акулите точно зад кърмата, щях да се гмурна, за да прибера плячката си. Придърпах до яхтата гумената лодка, скочих в нея, загребах към неподвижната точка от пера и още със стъпването ми на борда на „Езичник“ започнах да оскубвам птицата.

Вече два дни поред имах храна и това силно повдигна моето настроение. Отново ме обзе оптимизъм: земята непременно ще се покаже утре сутринта, в краен случай към обед, а вечерта щях да се наслаждавам на вкусна храна в морската база на остров Тутуила. Дойде ми също мисълта да изготвя чатал с ластик от гумата на надувната лодка. С това просто оръжие бих убил много повече птици, отколкото с лъка и, стрелите. Тази нощ вместо обикновените кошмари имах розови сънища.

На сутринта, като не видях на хоризонта земя, залових се с направата на ластика. Исках да убия още една-две птици, за да издържа още ден, докато се появи земята. Тъй като в детинството често си прасех ластици, сега това ми се удаде много лесно. След малко вече седях в кокпита, въоръжен с ластика и с гайки, отвинтени от мотора.

Скоро имах случай да стрелям, но несполучливо поради прибързаност. Освен това големите птици-фрегати, които представляваха удобни цели, бяха изчезнали и наоколо кръжаха само дребни бързи крачки. Към единадесет часа ударих една в крилото. Тя кацна върху водата доста далече от яхтата, за да отида до нея с гумената лодка. Когато легнах на друг галс и се опитах да се приближа е яхтата, птицата се вдигна във въздуха и тежко полетя на изток. Не ми провървя, но наоколо имаше много други птици.

Късно следобед съборих още една в зелената вода. Веднага извърнах яхтата към нея, но и тя успя да избяга.

След това прекратих лова. Излях отгоре си няколко ведра морска вода, за да освежа изсъхналата си кожа, изпомпах трюма, хвърлих последен поглед към хоризонта и се спуснах долу. Бях смъртно уморен и с лошо настроение. Заспах с мисълта: „Надявам се, че утре ще се появи земя.“

Следващият ден беше облачен и мрачен. Над главата ми за пръв път летяха бели птици-боцмани, с къси крила и дълги раздвоени като на лястовици опашки. От време на време те се спускаха към водата подобно на снаряди. Те бяха нови фигури на сцената и знаех, че живеят на сушата. Неведнъж ги бях срещал из океана и винаги близо до земя. Говорят, че птиците-боцмани никога не губят земята от поглед. Наблюдавах ги как летят, после как присвиват крила и се устремяват надолу и надеждата ми, че сушата е близко, укрепваше.

Земята беше някъде наблизко. Птиците предизвестяваха за това. Аз ги следях с поглед и часове наред изучавах всяко тяхно движение, но не можех да отгатна къде се намира земята. А на хоризонта нямаше нито петънце... Но ето че следобед точно по курса земята се появи. Не можех лесно да я различа в мъглата, но това беше несъмнено земя. Втурнах се целият ликуващ към носа. Земя след шестнадесет дни гладуване. Вкопчих се в мачтата, като гръмко виках и пеех. Това, което мислех за земя, се задвижи на хоризонта и като менеше формата си, постепенно се разтвори във въздуха. Аз бях измамен от облак, но не бях напълно обезсърчен, все пак земята беше наблизко.

Птиците-боцмани продължаваха да летят над мен „на зрително разстояние от сушата“. Да бих могъл да погледна с техните очи, да зная онова, което те знаят. Земята беше близко, за нея говорех и прибрежните птици, и акулите, които търпеливо следваха яхтата. Но къде бе тя, на какво разстояние и в каква посока?

Часове наред не откъсвах очи от хоризонта и се опитвах да проникна в мъгливата далечина. Бяха изминали всички предвидени срокове, трябваше да срещна земя още преди два-три дена. Според моите разчети бях я подминал. Проверих отново цифрите на моите приблизителни изчисления. Ако вземах по тридесет мили на ден, трябваше или да съм наблизко до сушата, или да съм я подминал. Гвоздеят, който всекидневно премествах на запад върху картата, се намираше сега в центъра на островите Самоа. Преизчислих пътя си, като поставих не по тридесет, а по двадесет и пет мили на ден. И при

този случай пак трябваше да се намирам близо до земя. Реших да почакам още един ден, преди да предприема нещо.

Сива завеса от облаци напълно забули слънцето. През цялата нощ вятърът духаше от североизток. Обикновено в тези води той няколко дни духаше от юг, после няколко дни от североизток, после пак от юг и цикълът започваше отново. Тъй като слънцето се бе скрило и не знаех дали вятърът бе сменил посоката си, никак не ми се искаше да плавам фордевинд. Помнех, че преди, когато вятърът духаше откъм десния борд, яхтата плаваше на запад. По звездите определих, че духаше някъде от север.

Съдейки по вълните, вятърът не беше се променил. Реших за всеки случай да прибера платната, като оставих само малкия кливер. Работата ме измори, слязох долу, поспях един час и отново се върнах на палубата.

Високо в небето по прежнему летяха птиците-боцмани. Самото им присъствие ме дразнеше и измъчваше. Те можеха да долетят до сушата за някакъв си час. Отново започнах да мисля за близостта на земята и за възможностите бързо да я намеря, за вкусните блюда, които ме очакваха там. Стомахът ме заболя от тези мисли и аз се постарях да ги прогоня.

Над яхтата бяха надвиснали мрачни облаци. Обидно бе, че има вятър, а не мога да вдигна платната; това бе по-лошо, отколкото ако имаше затишие. Гладът жестоко ме мъчеше. На борда имаше няколко чифта обувки, но от тях само една военна обувка не бе химически боядисана. Гледах я с отвращение. Тя миришеше, можете да си въобразите как, но все пак беше храна. Отризах лицевата ѝ част от подметката и започнах да дъвча езичето. То бе твърде кораво дори за зъбите. Военните обувки се изработват от твърда кожа. Накиснах я малко в солена вода, като от време на време я изваждах и удрях по ръба на койката за омекотяване. Намазах къс от кожата с брилянтин, изпържих го в тигана, но той само почерня и си остана също така корав, както преди. Накрая сварих цялата обувка в своята дневна порция от скъпоценна вода. Не я оставих да ври дълго, щом започна да се вдига пара, угасих примуса. Супата имаше въодушевяващ вкус, но кожата по прежнему си остана твърда. Тогава я нарязях на дребни късчета и ако все пак не можех да ги сдъвча, то поне можех да ги

гълтна, а за мен това бе главното. Легнах да спя тази нощ с нещо в стомаха.

Не яжте кожа, ако желаете приятни сънища. Безкрайни часове наред се мятах на койката, измъчван от кошмари, свързани с храна. Намирах се в грамаден гастрономически магазин и бягах из коридори, затрупани от хранителни продукти. Събуждах се целият в пот и незабавно заспивах отново, като се връщах към своите ужасни сънища.

Късно през нощта, когато изпомпвах трюма, зърнах звездата Канопус и с радост установих, че вятърът бе променил посоката си и вече духа от юг. Ако през цялото това време яхтата бе плавала бакцаг десен галс, курсът трябваше да бъде на североизток. Потътрих се по палубата и вдигнах всички платна. „Езичник“ отново насочи нос на запад.

Сутринта мъждивото слънце надникна иззад тежките маси от облаци и освети една тъмна ивица земя напред по курса. Минута-две я гледах с подозрение, но после се уверих, че това е наистина земя. При вида ѝ едва не полудях. Скачах по покрива на рубката и се заливах от смях като дете. Грабнах ведрото, изтичах на кърмата и бързо се окъпах с морска вода. Земята се приближаваше с учудваща скорост. Можех вече да различавам отделни долини. Изтрих се от водата надве-натри и слязох в каютата да се облека. Сложих си костюма в защитен цвят, шапката, обувките и разчесах брадата си.

Когато се върнах на палубата, видях, че земята е променила не само формата, но и направлението си. Уви, това съвсем не бе суша, а облак, който сега се издигаше над хоризонта. Следях движението му в мълчаливо отчаяние. Сърцето ми се сви болезнено. Ако тялото ми не се нуждаеше така много от влага, бих се разплакал.

През този ден изразходвах цялата си амуниция от гайки. От мотора вече бях снел всички подходящи части. Оставаха хилядата фунта цимент в трюма, използвани като баласт. Отчупих десетина парчета, но вече се беше мръкнало и нямах успех.

Нощта, която последва, бе най-тежката на борда на „Езичник“ за цялото време след урагана. С фенер в ръка проседях няколко часа в кокпита и разглеждах картата на южните морета, която сам бях надраскал преди на пода. Според изчисленията ми отдавна бях отминал Самоа. Следващата земя на запад бе остров Хоорн, точното разположение на който ми бе непознато. Но на около 600 мили в

югозападна посока се намираха островите Фиджи — до тях трябваше да се плава най-малко три седмици.

Два дена вече бяха изминали, откакто не бях ял нищо съществено. Бях изправен пред мрачната алтернатива: да продължавам да се лутам в търсене на Самоа, или докато е време, да обърна на юг и да достигна нашироко разпрострелите се острови Фиджи. Тъй като те бяха разхвърляни в широк район, много по-лесно можех да ги намеря, отколкото Самоа, но главното се заключаваше в това, как да се добера до тях. Пътят дотам щеше да трае три седмици, а аз имах двуседмичен запас от вода, и то като изпивам само по половин пинт на ден. Преди да вземех решение, трябваше хубавичко да го обмисля и претегля.

Ако моите предположения бяха правилни, бях приблизително някъде североизточно от Фиджи. Време бе да обръщам на юг, иначе щях да подмина Фиджи и трябваше да гоня следващата земя — Новохейбридските острови, още 500 мили на запад. Дълго размишлявах над грубата карта, измервах разстоянията, претеглях възможностите. Накрая реших още един ден да търся Самоа.

През тази нощ спях ужасно неспокойно. Сънувах, че яхтата е заседнала на бряг и аз бях щастлив от това. До брега лежеше грамаден сив кит. Улових го за опашката и започнах да го ям жив, както бях направил с летящата риба. Събудих се и видях, че ръмжа и гриза със зъби дъските на койката си. Събудих се тъкмо навреме, трюмът се нуждаеше от изпомпване.

На разсъмване вече бях върху покрива на рубката до издугия от вятъра кливер и се вирах в пустинния хоризонт. Днес бе двадесет и първият ден от временното стъкмяване на яхтата. През целия ден седях на бака, като често скачах да погледам пред носа. Над главата ми летяха птици-боцмани, фрегати, крачки и други; от време на време те стремително се спускаха надолу и улавяха летящите риби, изплашени от Стария пират и неговата банда. Земята беше някъде наблизо. Но къде? Откъсвах се от наблюдателното си място само за да изпомпам водата. Непрекъснатото ми бдение през този ден не доведе до нищо. Когато се стъмни съвсем, направих единственото разумно нещо, което ми оставаше: отидох на кърмата и промених ъгъла на руля, като извърнах остатъците на счупения румпел към подветрения борд. Яхтата потрепери, извърна се и се устреми на юг. „Фиджи, или край на

всичко“ — казах си аз, закрепих румпела и нагласих платната за новия курс.

От този миг нататък положението ми се измени. Ако преди вярвах, че трудностите са само временни, то сега считах, че съм в пълно неведение на всичко. Не бях сигурен и в това, че като плавам на юг, ще мога да намеря островите Фиджи. Всичко зависеше от това, колко далече на запад съм отишъл при търсенето на Самоа. Плавах със скорост от двадесет и пет мили на ден или с тридесет-а може би с повече или с по-малко — по това не бях никак положителен. Не знаех и с каква скорост ме носи течението. Зависеше и от това, ще мога ли да издържа още три седмици в глад и лишения. Не знаех ще съумея ли да преведа яхтата покрай рифовете, които могат да се окажат на моя път — островите Фиджи се славят със скритите си прибрежни рифове. Можех само отчаяно да се хвърля към неизвестността и да се надявам благополучно да достигна бряг.

Най-много ме безпокоеше времето. Като Дамоклев меч висеше над мен заплахата от нов разрушителен ураган. Движех се сега в широко известната зона на циклоните и точно по времето, когато започваше периодът на ураганите.

„Езичник“ не можеше да издържи друг ураган и аз нямах сили да се боря със свирепите ветрове или да изпомпвам вода за по-дълго време. Стараех се да не мисля за това и се съсредоточих върху предстоящото рисковано плаване, съпроводено с още по-мъчително гладуване.

Яхтата плаваше на юг. За пръв път след промяната на курса се заех с тежката помпа. Гледах напред към враждебно настроените води, пресмятах незадоволителната скорост на яхтата и се вслушвах в ропота на гладния си стомах.

БЕЗ ХРАНА

Седях в кокпита и разглеждах грубо нарисованата карта на югозападната част на Тихия океан. Мислех за водната площ, която трябваше да пресека, и претеглях в себе си правилността на взетото от мен решение. Над главата ми все още летяха прибрежни птици. Все още бях уверен, че земята е наблизо, но да я търся из безбрежния океан при незначителната скорост на „Езичник“ без храна, почти без вода, когато следващата суша бе на 600 мили далеч, не можех да рискувам. Много по-лесно можех да намеря дългата верига на островите Фиджи. Единственият изход бе да вървя към тях, като от двете злини избира по-малката.

Имах превъзходен ориентир: звездата Сириус при преместването си по небето от изток на запад минаваше точно над центъра на архипелага Фиджи. Моят план бе да вървя на юг, докато се озова под Сириус, а след това на запад, докато не срещна земя.

Яхтата вървеше галфвинд ляв галс. Леките вълни от време на време прехвърляха левия ѝ борд. За да се опазя от тях, стоях долу, в тъмната каюта.

Късно следобед си спомних за мъха, който бе обрасъл по подветрения борд по време на дългото плаване от Галапагос. Отдавна бих го изял, но не знаех какви последствия може да даде за организма ми.

Отидох на палубата и отблизо го изследвах. Цветът му се менеше от светло, до тъмнозелен и наподобяваше на кичури коса, порасли тук и там и достигащи на дължина до един дюйм. Отскубнах една шепа от мъха и изстисках от него солената вода. Сложих малко от солената тревиста маса в устата си, сдъвках я и я глътнах. Вкусът ѝ беше като на трева, поръсена със сол. Тя не заглуши глада, но настроението ми се повиши.

Спомних си за половината шишенце с брилянтин и отнесох мъха в каютата. Примесен с малко брилянтин... и с малко въображение, той

придобих вкуса на салата, но и след като изядох тази „салата“, гладът продължаваше да ме гложди. Нямах с какво да го заглуша.

Освен мърх не разполагах с нищо друго за ядене. Изстъргах от корпуса още мърх, излях отгоре му целия остатък от брилянтина и го изгълтах. На борда на „Езичник“ нямаше повече никаква храна. Изпих последната глътка от дневната си дажба вода, изпомпах трюма и си легнах.

Събудих се с ужасни стомашни болки. Мърхът без брилянтин беше отвратителен, но аз изядох доста от него, за да поуспокоя малко стомаха. След малко обаче в стомаха ми отново стана ад и това продължи през цялата сутрин. Следобед не можех вече да понасям болките. Трябваше на всяка цена да глътна или поне да подъвча нещо, за да излъжа глада.

Останаха последният чифт обувки, но като загризах края на кожата, от вкуса и от мириса на боя ми прилоша. Извадих колана си и започнах да го разглеждам. Беше изработен от истинска кравешка кожа. Притежавах го от много години, бях го носил в колежа и по време на войната, беше преживял заедно с мене четири корабокрушения. Много сантиментални чувства ме свързваха с него и аз го поставих обратно на мястото му. Оставаше само портфейлът ми от кожа на кенгуру, подарък от бащата на Мери. Този път гладът надделя над сантименталностите и изпразних съдържанието на портфейла в джоба на блузата си. Сварих го по същия начин, както преди военната обувка, поочуках го в ръба на койката, нарязвах го на парчета. Стигна ми за цяло денонощие.

На разсъмване седях на палубата и както винаги очаквах появяването на първите птици. Една бяла морска птичка се изви над носа, като удряше въздуха с дългите си криле и крещеше високо, после закръжи около яхтата.

Изстрелях с ластика към нея късче цимент така, без всякаква надежда. По някакво чудо моят заряд попадна в целта. Във въздуха се разлетяха перя и жертвата като повреден самолет падна във водата на някакви си тридесет фута от мен.

Отвързах румпела и рязко поставих руля на вятъра. „Езичник“ се извърна и се отправи към бялата точка. Бързо прибрах птицата.

Това, което извърших после, и до днес ми изглежда невероятно. Полудял от мисълта за храна и още повече от това, че държах храна в

ръцете си, мигом откъснах главата на птицата от тялото ѝ. Втигнах трептящия къс месо в устата си и до капка изсмуках живителната кръв. Бях се превърнал в звяр, уловил плячка, и като звяр я разкъсвах със зъби и нокти. Като изсмуках всичката кръв, започнах да дъвча тънката шия на птицата и да гълтам месото заедно с костите и перушината.

Не можех да се възпра. С вълча алчност впивах зъби в пернатата маса, късах и гълтах, каквото ми попадне — пера, месо, кости... Нито една костичка не избягна мелницата на зъбите ми. Всяка бе строшена на дребни частици, смляна на каша и погълната.

Крачетата и главата изядох целите заедно с кожата. Клюна сдъвках като хрущял. Изскубах най-големите пера и започнах да гриза пуха. Той бе жилив като одеяло, но изпълваше стомашната празнина и залъгваше демоните на глада. Когато от птицата не остана нищо, искрено съжалих, че няма още.

След като привърших канибалския си обед, само няколко пера тук-там, а така също и в зъбите ми напомняха, че тук е имало птица. Изнизаха се два отегчителни дни, чиито минути ми се сториха като часове. Вдицата ми както обикновено денонощно висеше зад кърмата, но на нея не се улавяше нищо. Водораслите по корпуса бързо изчезваха. Няколко пъти стрелях с ластика по прелитащи птици, но ръцете ми вече не ме слушаха както преди и късчетата цимент или не долитаха до целта, или отиваха встрани.

Една сутрин, като излязох на палубата, видях кораб. Отначало ми се стори, че е гребна лодка, но като се вгледах по-внимателно, забелязах комина, върховете на мачтите и реите. Корпусът бе скрит зад хоризонта. Корабът цепеше водата в курс, перпендикулярен на моя. Това бе голям транспортен кораб, който красиво се повдигаше и отпускате върху дългите гладки гърбове на вълните.

Представях си вече пленителни картини: отвеждат ме на буксир до Самоа, после ядене, почивка... Помислих, че там трябва да поставя нова мачта, да сменя платната, да се снабдя с хранителни продукти и да продължа пътя си към Сидней, при Мери.

Корабът видимо отиваше в Панама, вероятно от Фиджи или от Брисбан. Надстройките му смътно се очертаваха на линията на хоризонта и той се движеше много бързо. Ако и до него да не бе много далече, не можах да определя нито тонажа, нито националността му.

Беше, боядисан все още във военновременен сив цвят. Очаквах всяка минута той да промени курса и да се отправи към мен.

Покачих се на неустойчивата мачта и започнах да подавам сигнали с фенера си. Мачтата затреця под мен и аз се плъзнах долу. Тогава започнах да вдигам и да спускам грота. През цялото време крещях като обезумял. Знаех, че няма да бъда чул, но въпреки това виках. Но големият кораб продължаваше грациозно да се носи по прежния си курс.

Тогава си спомних, че огънят служи на моряците като сигнал за бедствие. Втурнах се долу, хвърлих във ведрото една блуза и част от бръснарския одеколон, запалих ги с кибрит и отнесох ведрото на бака. Корабът пресече курса ми и започна да се отдалечава. Не ме забелязаха.

Обхвана ме бясна ярост. Скачах, размахвах ръце и крещях, вършех всичко, само дето не потопих яхтата, за да привлека вниманието им. Изтичах на кърмата и измених курса, за да не изгубя кораба от поглед. От ведрото на височина двадесет фута се вдигаше сив облак дим. Вахтеният офицер на кораба или броеше заплатата си, или разказваше на рулевия за своите похождения. Само слепец не би могъл да види моя сигнал. Гледах безпомощно как корабът се превърна в малко петънце и скоро съвсем изчезна зад хоризонта.

Продължих да плавам на югоизток вместо отново да обърна към юг. Следобед видях върху водата петна от нефт, знак, че оттам бе минал корабът. Смених курса на източен и като лавирах срещу вятъра, заплавах след кораба. Съществуваше шанс един към милион корабът да спре или да се върне назад. Възможно бе също готвачът да изхвърли зад борда остатъците от кухнята.

Когато се стъмни, легнах на ляв галс и поведох яхтата по предишния курс. Не бях съвсем обезсърчен. Когато се изгубиш в океана, все едно е накъде плаваш, не знаеш къде ще срещнеш земя. Знаех, че рано или късно ще я намеря, нужно бе само да издържа.

Рано на следното утро направих нещо, което трябваше да направя отдавна. От двете страни на всички платна изписах знаците SOS. С боя не разполагах и затова използвах нечисто машинно масло. Същите знаци изписах и на юта, на покрива на рубката и в кокпита в случай, че над яхтата прелети самолет.

Сега наоколо имаше само хищни акули и самотни птици, но можеше наблизко да мине кораб, и то когато не съм на палубата. Добре познатите международни знаци щяха да привлекат вниманието на моряците.

Огледах, без да бързам, хоризонта, изпомпах водата от трюма и се спуснах през люка долу.

Това бе ден на мъчителна самотност. Отдавна прочетох деветте книги на борда и започнах да ги чета за втори път, но детективските романи са скучни, когато предварително знаеш кой е убиецът.

По това време именно най-осезателно разбрах последствията от глада. Първо забелязах кокалчетата на китките на ръцете. Те се подаваха като топчици за пинг-понг. Вените, които никога преди това не можеха да бъдат видени, сега по изсъхналото месо и прозрачната кожа приличаха на миниатюрни къртичини. Гърдите ми бяха хлътнали, всичките ми ребра се четяха, а на мястото на корема ми се бе образувала дълбока впадина. Бедрата ми се бяха възпалили, а под едното коляно се появи абсцес.

Коленете ми стърчаха — грозни и възлести, ръцете и краката ми се бяха подули в размер, два пъти по-голям от нормалния. Бяха станали неповратливи и с мъка се тътрех по палубата.

По това време привърших и последния мъх от корпуса на яхтата. След щателно търсене си изясних, че единствените годни за ядене неща на борда са половината бутилка бръснарски одеколон и половин пакетче чай.

Всеки път, когато заставах при помпата, слагах в устата си стиска чай. Това помагаше. Одеколонът пазех в случай, че водата ми се свърши.

На другия ден следобед източният вятър се промени в североизточен и бързо увеличи силата си. Тази внезапна промяна ме постави нащрек и аз изпитателно оглеждах небето и океана. Дълго плавах фордевинд със скорост, не по-малка от два възела. Но после вятърът стана толкова силен, че заплашваше да преобърне яхтата. Ясно беше, че се надига буря — това бяха едва първите ѝ пориви.

Извърнах яхтата с нос към вятъра и налитащите вълни. Закрепих румпела, спуснах грота, привързах го към гика и мачтата и започнах да чакам. Яхтата се движеше спокойно под кливера, стаксела и бизана. Изпомпах водата, погледнах още веднъж мрачното небе, спуснах се

долу и легнал в койката, внимателно следях поведението на моя малък съд.

След мръкване, съдейки по скриптенето на снастите и крена на яхтата, вятърът бе придобил силата на щорм. Но докато „Езичник“ можеше да носи платна, продължаваше спокойния си ход напред. През всеки два часа трябваше да изпомпвам водата и използвах това да следя зорко океана и вятъра.

Държах пръстите си на кръст с надежда, че вятърът повече няма да се усилва. Както бе разнебитена яхтата, не вярвах да издържи един нов ураган, дори да имаше на борда си смел и опитен екипаж.

С труд издържах нервното и физическото напрежение на тези уморителни нощни часове. Лежах привързан за койката и се мъчех да долавям и да си обяснявам всеки нов звук. Посреднощ малката бизанмачта рухна. Чух трясъка ѝ, докато падаше зад борда. Изкачих се с усилие на палубата и когато се опитвах да измъкна мачтата от водата, разбрах колко съм отслабнал. Направих десетина безплодни опита. Ръцете ми не обладаваха вече никаква сила.

Накрая се улових за шкотовете и притеглих мачтата по-близо до борда, после я привързах с двоен възел за кърмата. След това усилие умората ме завладя. Ако не се боях да не бъда смит от вълните зад борда, на който нямаше повече перила, бих заспал от изтощение на палубата.

Допълзях на четири до кокпита. Трюмът се нуждаеше от изпомпване. Виждах това, но не можех да го извърша. Спуснах разтрепераните си крака през люка и се плъоснах върху люлеещата се койка. Спомням си, че се привързах за нея... и потънах в пълен мрак.

Когато дойдох на себе си, водата в каютата бе по-високо от когато и да било след първия ураган — казах първия, защото сега бях уверен, че е почнал втори. Целият бях мокър. Одеялото, което използвах вместо тюфлек, беше влажно като гъба. Каятата бе изпълнена е шумове, каквито може да създаде само вода в заградено помещение.

Колко продължително бях спал, не знаех. Беше тъмно. „Езичник“ излиташе и пропадеше сред вълните. Предполагах, че вятърът е разкъсал всички платна и огромните вълни, които с трясък се стоварваха върху кърмата, заливаха каютата.

Завладя ме чувството на пълна безпомощност. Готов бях да се откажа от борбата. Водата грозеше да ме смие от койката и знаех, че никога не бих могъл да я изчерпя. За това няха никакви сили. Отиването при помпата по време на ураганни ветрове е равносилно на самоубийство. Оставаше ми само да лежа и с отчаяние да чакам края.

Но при пълно поражение човек губи всякакъв страх. Притиснатата до стената мишка се нахвърля върху лъва. Ураган, не ураган трябваше да изпомпам водата от трюма, иначе яхтата щеше да потъне. Изпих няколко глътки от скъпоценната вода и се почувствувах ободрен. Като се придържах за комингсите, се вгледах в нощта и пред очите ми се представи чудно зрелище.

Вместо свирепия ураган, каквито често върлуват из водите край Фиджи, от юг духаше мек тропически вятър със сила около три бала. Обаче в океана все още бушуваха големи объркани вълни и с това се обясняваше непромененото поведение на „Езичник“. Стакселът и кливерът ми бяха цели и малката счупена бизанмачта продължаваше да се влачи зад кърмата.

Над мен небето бе осеяно с мирни бляскави звезди. Само бавно утихващите вълни напомняха за преминалата тропическа буря.

Духът ми незабавно се повиши и аз се залових за помпата.

Новият южен вятър ме принуди да закрепя румпела за през нощта така, че яхтата да върви на югозапад. Нужно бе по-скоро да поставя на място бизанмачтата и да вдигна на нея платно.

Вълните се укротиха. Без особен труд измъкнах от водата веслото, което използвах за мачта, и го поставих на прежното място. Яхтата отново плаваше под всички платна.

Вятърът продължаваше да духа от юг и курсът ми сочеше неизменно на югозапад. Аз не лавирах срещу вятъра, макар че трябваше да вървя колкото се може по на юг, за да се озова под Сириус. Последствията от гладуването все по-силно започнаха да се чувствуват. Принуден бях да оставя яхтата да върви на югозапад. Даже и най-малкото усилие по преместване на платната бе съсипателна работа за мен. За мен бе все едно къде ще намеря земя, но някакво упорито предчувствие ми нашепваше: „Върви на югозапад!“

Не бях ял нищо вече пет дни. Пет дни без никаква храна... Спомням си преди как само да пропуснех ядене и под лъжичката ми

започваше да трепери. Може би стомахът ми бе престанал да отделя сокове и моите ноци бяха по-малко смущавани от страшни сънища.

Но търсенето на храна продължаваше. От време на време стрелях по птиците с ластика, но моите сили и разсъдък толкова бяха отслабнали, че не бих умерил и къща от две крачки. Въдицата все така висеше зад кърмата. Но Старият пират и неговите предпазливи протежета презрително я заобикаляха. Акулите, чийто брой сега бе нараснал на пет-шест, обръщаха към въдицата още по-малко внимание. Техните интереси се съсредоточаваха върху разнебитената ми яхта и ясно почувствувах, че те са някак особено заинтересувани от мен.

Както и преди, ориентирах се по звездите и слънцето и държах на юг, докато Сириус не се окаже точно над главата ми. Тогава обърнах на запад и започнах търсенето на земя... Каквато и да се окажеше на пътя ми.

В едно прекрасно утро излязох на палубата и неочаквано видях остров. Този път не беше облак. От пръв поглед се убедих, че пред мен е земя.

Островът лежеше откъм левия борд: нисък и по-дълъг, отколкото широк. От вулкана на върха му се вдигаше тъмна завеса от бързо летящ дим. Очертанията на брега бяха неясни, тъй като небето беше покрито с облаци, а усилващият се вятър бе замъглил хоризонта.

Островът изглеждаше цветущ, сигурен знак, че е обитаем. Този път бях сигурен в спасението си, но реших да не бързам и да действувам обмислено, тъй като си спомних, че много повече моряци са загивали край бреговете, отколкото в открито море.

В океана корабът може да дрейфува без никаква опасност за себе си. Но когато приближава към непознат бряг и заобикаля подводни рифове или когато преодолява линията на прибоя, той може лесно да се разбие и да отнесе със себе си на дъното и екипажа. Друга опасност за моряка таят в себе си огромните разстояния, които той трябва да измине на сушата, често в диви, пълни с паразити местности, преди да намери помощ и храна. Освен това измъченият от глад и жажда моряк не трябва да се нахвърля веднага върху храната и водата, защото така рискува да умре внезапно, точно когато спасението му е било вече толкова близко.

Ето за какво размишлявах, докато гледах към тъмнозеления рай, който скоро щеше да бъде мой. Мислех също за огромното щастие, че

отново ще имам на разположение храна. Представях си как тичам из кокосовите горички и събарям едрите зелени орехи, как се опивам от меката им сърцевина и хладно мляко. Забелязах и бананови дървета, разперили листа над самата вода, и мечтаех, след като съм утолил глада си, да поспя под тяхната сянка. От устата ми потекоха слюнки и гладът още по-силно започна да ме мъчи.

Промених курса и като лавирах срещу вятъра, насочих яхтата право към най-близката точка на острова.

ГЛАДУВАНЕ И ЗЕМЯ

Чудех се какъв можеше да бъде този остров. Седях пред грубо изработената си карта в кокпита, изучавах надрасканите контури на островите и чрез метода на изключването определих, че се намирам някъде в северния край на архипелага Фиджи...

Стигнах до това заключение доста трудно, тъй като първо не бях сигурен в точното място на архипелага, и второ, не познавах добре и разположението на островите вътре в него. При тия обстоятелства определенията ми, разбира се, бяха в най-груби черти. Те бяха основани на догадки както по отношение на скоростта на яхтата, така и по отношение скоростта и направлението на течението.

Отново преизчислих скоростта си след временното стъкмяване на яхтата. Дотогава си я представях в доста широки граници — между двадесет и петдесет мили в денонощие, но след като съпоставих всички факти, реших, че е средно тридесет и пет мили. При такава скорост за двадесет и един ден плаване след урагана бях изминал близо 700 мили, преди да свия на юг. Като прибавих към тях още 150 мили за сметка на течението и дрейфа, трябваше да се намирам недалеч от Австралия.

При тези обстоятелства имах основание да приема показанията на моята несъразмерна карта, че линията, прекарана на 850 мили западно от островите Суворов, ще пресече западната част на островната група Фиджи и че пред мен е един от тези острови. Впоследствие се оказа, че това мое заключение е било погрешно.

Реших, че пред мен е архипелагът Фиджи и щом бе така, следващата земя на запад бяха дивите Новохевридски острови. До тях имаше още цели 600 мили и затова сега за мен бе въпрос на живот и смърт да пристана на тъй внезапно появилия се остров. Не бих могъл да издържа още 600 мили път с една и половина кварта вода за пиене и с растящата теч в трюма. Освен това не забравях, че приближава опасният период на ураганите.

От брега ме отделяха около четири мили. Насочих яхтата към западната част на острова. Ниските му склонове бяха обрасли с гъста зеленина. Навярно там имаше манго, пъпешово дърво и студени, сочни и хранителни ананаси. Гладът ме измъчваше непоносимо и за да забравя за него, потърсих си някаква работа. Подготвих котвата, за да я хвърля направо зад необградената с перила палуба.

На брега, както ми се струваше, растяха палми, но не зърнах никакви признаци за съществуването на селище. Стоях върху покрива на рубката и като се придържах с ръка за ниската мачта, търсех най-подходящото място за хвърляне на котва.

Часовете се изнизваха мъчително бавно. Слънцето полека се изкачваше към зенита. Надявах се до обед да хвърля котва или да се привържа на брега и да тръгна да търся храна. Но в моите разчети имаше някаква грешка. Яхтата почти не се приближаваше към острова. След шест часа тя трябваше да подмине крайбрежните рифове и да влезе в лагуната. Вместо това аз се намерих западно от острова, като напразно се борех с вятъра. Очевидно бе, че ветрилната площ бе твърде малка, за да придвижи яхтата ми към целта. В действителност вятърът започна да ме отнася все по-далеч и по-далеч от острова.

Късно следобед вятърът и течението ме отхвърлиха доста на запад. Изкачих се на мачтата и потърсих да зърна поне едно живо същество, за да поискам помощ, но не видях нищо. Линията на брега вече не се виждаше. Обраслите с растителност места и голите височини на острова се сляха в едно. Все още се надявах, че някой ще ме забележи. Изнесох на палубата машинно маело и освежих с него сигналите за бедствие. До мръкване никакво платно не се мярна на хоризонта. А когато се стъмни, не видях и никакви светлини.

Часове наред лежах на безполезния курс и с отслабващата светлина на фенера подавах сигнали към ниските облаци над мен и в пълен кръг към хоризонта. Все още хранех надежда, че някой ще забележи моята светла искрица и в далечината ще блесне сигнал за отговор.

Накрая, когато светлината на фенера ми стана толкова слаба, че аз сам трудно я забелязвах, прекратих опитите. Островът съвсем се скри в обгърналия го мрак. Той бе изгубен за мен. Безполезно и опасно беше да се бавя повече. Единственото нещо, което ми оставаше, бе да търся друга земя някъде по-назад.

Мисълта да прекося пустинното пространство между Фиджи и Новохевридските острови ме изпълваше с ужас. Това пространство ми изглеждаше безкрайно голямо, като вземах предвид оскъдния си запас от вода, мократа койка и очакващата ме изтощителна работа при помпата. „Сам си виновен за всичко — казах в себе си, — не трябваше да се завираш тук, никой не те е гонил от Панама, затова сега мълчи!“

Яхтата сега вървеше на югозапад и считах, че при благоприятно време ще се добера до Новите Хебриди за петнадесет-шестнадест дни. Изпомпах водата и се спуснах долу. С нетърпение очаквах утрото, за да погледна още веднъж картата си. Намалих дневната си порция вода на по-малко от половин пинт.

На разсъмване излязох горе и се надвесих над картата. После в течение на няколко часа размишлявах ще успея ли да доплавам до целта с кварта и половина прясна вода. Имаше вода за осем, най-много за Десет дни. А до Новите Хебриди имаше петнадесет дни път и ако успеех да измина разстоянието за това време, ще остана най-малко шест дена без вода, нещо, което бе свръх човешките възможности.

За пръв път в живота ми се спогледахме така продължително със смъртта. Никога преди не съм имал случай да я погледна в лицето. Но сега тя бе пред мен. Имах цяла седмица на разположение да се запозная с нея по-отблизо. Убедих се, че смъртта не е толкова страшна, ако нямаш време да мислиш за нея. Да се срещнеш с нея внезапно или да я очакваш в един малко по-дълъг период — са съвсем различни неща. Със смъртта се срещаш, когато корабът, на който се намиращ, е торпилиран, когато попаднеш под бомбардировка или при нападение на подводна лодка — много неща могат да те изправят пред смъртта.

Но в такива случаи човек не изпитва чувството, че е дошъл краят му; изключителната активност и възбудата от действията заглушават това чувство. Смъртта е страшна, когато отдалеч усещаш приближаването ѝ.

Колкото и да е странно, но до този момент никога не бях вярвал, че мога да умра. Наистина по време на плаването често съм се вглеждал втренчено в неспокойната повърхност на синия океан и съм се питал: „Нима трябва да загина сам сред водната пустиня?“ Но и тогава размишлявах за смъртта главно за това, че тази мисъл бе нова за мен. Тя никога не ме угнетяваше. Моята любов към живота бе твърде силна. Имах толкова неща, за които да живея, бях преодолял толкова

много трудности. „Твърде млад съм още, за да умирам“ — казвах си аз... и искрено вярвах в това.

Когато сутринта излязох на палубата, видях страшна картина. „Езичник“ отново бе останал без мачта. Само бизанът стоеше. Гротът и предните платна лежаха на палубата, вантите и щаговете се влачеха по водата зад яхтата като заплетени коси. Очевидно такелажът, претъркан съвсем през оня ден, когато напразно се борих с вятъра и течението, за да изляза на острова, сега не бе издържал. Изтръпнах при мисълта за тежката работа, която ми предстоеше по поставянето на мачтата на място. Постоянната работа на помпата ме бе изтощила напълно. Тежката работа ме плашеше. Но аз изпих една глътка от скъпоценната вода и започнах.

Изтеглих старата мачта от водата и подрязах счупения ѝ край, после я поодялах. Сега бе само десет фута дълга. Скъсих вантите и щаговете и приготвих мачтата за поставяне на място. Усилието така ме омаломощи, че трябваше да полежа малко, преди да продължа.

След почивката пристъпих към най-трудното. Като придържах мачтата колкото бе възможно по-изправена, с всички сили се опитах да я вмъкна в гнездото ѝ на палубата и загубих равновесие. Мачтата се плъзна по стената на рубката и с трясък падна на палубата. Отново трябваше да почивам.

Следния опит за поставяне на мачтата направих по друг начин. Качих се на покрива на рубката, улових мачтата и се опитах да я спусна право в гнездото, но не можах да я докарам по-близо от шест дюйма. Силите ме напуснаха, не можех повече да се държа на крака, плъзнах се от рубката и като Дишах тежко, се свлякох на палубата.

Помислих си, че ако скъся още мачтата, тя ще стане по-лека и няма да бъде толкова трудно да я поставя. Не се реших обаче на това, защото се нуждаех от максимум ветрилна площ. Гротът, дори на мачта с дължина дванадесет фута, бе колкото кливера и приличаше на калъф за възглавница. Отидох долу и паднах върху койката.

Когато отново излязох, чувствавах се поободрен. Но още два опита да поставя мачтата завършиха неуспешно. Втория път не улучих гнездото с почти цял фут. Отчаянието и умората отново ме завладяха. Спуснах се в каютата да си отдъхна. Възнамерявах да направя още един опит и ако и тогава не успеех, щях да скъся мачтата.

Събудих се чак следобед все още твърде слаб от сутрешната работа. Но глътката вода вля в мен нови сили. Като поставих манерката на място, видях бръснарския одеколон. Отворих бутилката и помирисах — дъхът бе отвратителен. Отметнах глава назад и влях в устата си порядъчна порция. Докато затварях бутилката, почувствувах как по тялото ми сякаш премина електрически ток.

Следващото нещо, което помня, бе, че отидох на палубата и преди да разбера какво правя, вдигнах мачтата, сякаш бе дръжка на метла, и я поставих в гнездото. След това всичко тръгна лесно: закрепих мачтата, натегнах вантите и щаговете, вдигнах всички платна и закрепих румпела.

Почувствувах необикновен подем и даже изпитвах желание да скоча във водата и да покажа на някоя от акулите къде зимуват раците.

Без грота яхтата пълзеше едва-едва, но сега леко наклонена под южния вятър, отново набираше скорост. Скоро тя вече се движеше със скорост един възел.

През следващите два дни спях по осемнадесет часа, като ставах само да поработя на помпата и да изпия няколко глътки вода. Кошмарите повече не ме измъчваха, обзе ме пълна апатия към всичко. Превърнах се в някакъв повреден робот, способен да изпълнява само най-прости операции.

Когато най-после се изтръгнах от летаргията си, то не бе възвръщане към нормалното ми състояние. След напрежението по поставянето на мачтата вече не можех да стана същият както по-рано. Работата при помпата се превърна в изтезание — с тъга си спомнях времето, когато изпразвах до сухо трюма само с петдесет удара. Сега трябваше на всеки десет удара да сменям ръката и от време на време спирах и се просвах в кокпита да си поотдъхна.

На 12 октомври, докато спях, за да позакрепя размекналите си кости, усетих тежък удар в десния борд на яхтата. Ако беше риф, ударът нямаше да бъде толкова силен. Реших, че съм налетял върху скали. По-бързах да изляза на палубата и да погледна.

Близо до носа на яхтата голям остър плавник разсичаше водата. Плавник, какъвто не бях виждал преди. Видимо в стадото, което неотстъпно следваше яхтата, се бе появила нова акула. Тя се приближи до кърмата и безстрашно се плъзна покрай корпуса.

Като стигна до средата на яхтата, тя внезапно извърна могъщото си тяло и грубо се блъсна в борда. „Езичник“ потрепери. Акулата с изящно движение се отдръпна, после отново приближи. Като ме видя как се движа по палубата, тя доплава до самия борд и втренчи в мен свинските си очички.

Гледахме се един друг и всеки размисляше как да изяде другия. Свирепият морски хищник и мършавият отчаян човек се готвеха за борба.

Обхвана ме някакво странно чувство. Не бе ли това щастливият случай? Нито една от малките акули не бе посмяла да доплува толкова близко. Безгрижието на хищника ми даваше преимущество. Можех да го пробода с харпуна. Бедата бе в това, че нямах харпун. Малкият харпун, с който разполагах, щеше само да я погъделичка. Но аз бях пълен с идеи.

Стига да имаше на борда нещо, от което да направя тежък харпун. Знаех, че ако успея да ударя акулата в някое жизнено важно място, тя ще бъде моя. Нейното месо и кръв щяха да ми стигнат до Новите Хебриди. В нея имаше най-малко една кварта прясна кръв, достатъчна за пет дни. Представях си вече какви сили щеше да влее тя в мен. Можех да изсуша месото ѝ — около половин тон и когато имах храна в изобилие, можех да прекарам и с четвърт пинт вода на ден. Битката обещавахе да бъде жестока, но трябваше да я приема.

В трюма намерих една стара стоманена пила, а в носовия отсек — ръждясал, но още годен за употреба шлосерски трион. Под моята койка лежеше стоманено парче с дължина около осем дюйма и ширина един дюйм. Намислих от него да направя смъртоносното оръжие. Но колко ли време ще ми отнеме това и акулата дали ще бъде наблизно? Ако не ме напуснат силите, смятах, че до другия ден следобед оръжието ще бъде готово. Колкото до акулата, ако тя е като останалите си събратя, щеше да плава зад кърмата още много дни.

Стоманата беше сравнително мека, но ясно ми бе, че рязането и пиленето ще изчерпят всичките ми останали сили. Цялото ми начинание бе голям риск и само щастливият резултат би могъл да го оправдае.

Като набелязах примерната форма на накрайника, заех се да режа стоманеното парче, което доста трудно се поддаваше на обработка. За да не гледам как бавно върви рязането, наблюдавах тавана. Всеки път,

когато отправях поглед надолу, уверявах се, че напредвам бързо и мислех за това, как скоро ще убия акулата и ще се наям с месо до насита. Гърлото ми се навлажни, а от устата ми потекоха слюнки. Демоните на глада отново ме замъчиха.

Късно следобед върхът на харпуна започна да приема нужната форма. Тогава легнах да поспя, за да възстановя силите си. Преди да възобновя работата, наложи ми се да изпия половин шшт вода. Но аз чувствувах, че рискът заслужава, тъй като скоро ме чакаше пиршество с месо и кръв!

Вечерта пробих четири дупки в накраищника, за да може да бъде закрепен към дръжката. Бях много изтощен, за да започна изпиляването на върха на харпуна, оставих това за сутринта. Легнах си рано, за да се наспя, а на разсъмване с нови сили щях да продължа работата.

Не беше лесно обаче да заспя през тази нощ. Отново сънувах съблазнителни ястия и грозни кошмари ме караха да се гърча на койката. В стомаха ми се явиха спазми, които не ми даваха спокойствие. Нуждаех се от храна или поне да погълна нещо. На яхтата не бе останала нито троха. Искаше ми се да разкъсам някоя книга и да се натъпча с хартия, но веднъж бях опитал това и после имах непоносими болки в стомаха. Тогава си спомних за останалото машинно масло.

Добрах се пипнешком в тъмнината долу в кърмовия отсек на трюма, отлях всичкото останало масло близо половин пинт и се върнах в каютата. Разбърках с пръст гъстата гълголеца течност, която бе прослужила толкова време, и се приготвих да я изпия.

Има хора, които не могат да повярват на какви отчаяни постъпки е способен човек, когато е гладен. Мисля, че това са тези хора, които никога не са гладували. Под думата „гладувам“ разбирам не лишение от храна за ден или даже за седмица. Истинският глад започва едва след две седмици без храна или месец в полугладно съществуване.

Надигнах котлето и пих бързо, на големи глътки. Гърлото ми се сви, стомахът ми се разбунтува, заклоочи и за малко не повърнах. В главата си почувствувах виене, обзе ме слабост и сънливост. Спомням си как се проснах на койката, жестоки спазми разтърсваха стомаха ми, в ушите си чувах непрекъснат звън — той ту затихваше, ту отново се засилваше. Привидя ми се, че съм в кокпита и разглеждам саморъчно

изработената си карта. Отново преизчислявах местоположението си; като извадих гвоздея и го забих на новото място, изведнъж се озовах в Сидней. Над пристанището висеше мост, а до кея димеше огромен влекач. Тук се събудих — наоколо бе същият мрак, същото плискане на водата в трюма, същото свистене на вятъра в снастите, същото усещане на празнота в стомаха.

Преди разсъмване, въпреки че чувствавах леко гадене, изпомпах на равни интервали водата от трюма, после се залових за харпуна. В разсейващия се мрак изострих върха на харпуна с малката си пила. Часове наред се трудих така и стоманените пращинки се сипеха върху подпухналите ми крака. На сутринта тънкият връх с двата криви зъбци бе готов. Към обед вече притежавах могъщо оръжие надеждно, несъкрушимо, смъртоносно. Погледнах към акулата тя безгрижно пореше водата с острия си плавник и от време на време доплуваше до борда и силно се блъскаше в него.

Не разполагах с нищо, от което да направя дръжка на харпуна. Последното весло бях използвал за бизанмачта. Но убиването на акулата за момента бе по-важно от плаването напред и малката бизанмачта бе свалена.

С помощта на четири големи винта завинтих накрайника към веслото. Освен това го обвих и с парче телена ванта. На другия край на веслото изрязвах с ножа си малко отвърстие и прекарах през него въже с дължина петдесет фута, чийто край завързах здраво за комингса на кокпита.

Бях вече готов за схватката с акулата, но преди това отидох в каютата и поспах няколко часа.

Акулата бе недалеч от яхтата и се грееше на слънце върху повърхността на водата. Ударих с харпуна леко по водата. Акулата зацепи вълните с големия си остър плавник и се устреми към мен. Като ме видя, тя се спря и започна да ме оглежда. Като се измерихме един друг с погледи, пригответихме се за бой.

С мощен тласък на тялото си акулата в миг се озова на няколко фута от борда. Там тя спря, насочи предизвикателно муцуната си към яхтата и зачака какво ще стане по-нататък. После лениво се извърна и доплува до носа, като изложи към мен страната си. Какво по-хубаво може да иска харпунерът!

Вдигнах харпуна високо, готов да го забия в нея. Преди това се привързах за яхтата, готов за сътресението от предстоящия удар. Прицелих се в най-уязвимото място на акулата — между гръбния и коремния плавник.

Без да откъсвам очи от набелязаната цел, силно забих харпуна в нея. Отначало ми се стори, че острието попадна в скала, но все пак то проникна в тялото на хищника. Акулата трескаво се загърчи. Аз загубих равновесие, но не изпуснах харпуна и с всички сили се стараех да го забия още по-надълбоко. Огромната риба се биеше и се гърчеше във водата. Почувствувах как харпунът влезе дълбоко в месото ѝ. Ръцете ми отслабнаха — изпуснах харпуна и допълзях в кокпита.

Виждаше се как въжетото се потопява в разпенената вода. Акулата го обтягаше и се опитваше да го скъса. Тя се въртеше наоколо, като ту се потопяваше, ту се появяваше. Водата край нея кипеше и аз не можех да я видя, но чувствувах могъщата ѝ сила, тъй като цялата яхта се тресеше.

Водната повърхност наоколо побеля от пяна. Удряйки с опашката си, акулата ту се устремяваше към глъбините, ту се връщаше обратно към яхтата. При всяко отслабване на въжетото аз го улавях и го намотавах около кнехта. Акулата се гмурна под кила и се показа откъм средата на другия борд. После отново се потопи. Аз седях на палубата и следях безполезната ѝ борба със смъртта. Знаех, че харпунът е повредил жизненоважните органи на рибата. Когато тя загуби много кръв, ще настъпи краят ѝ. Оставаше ми само да чакам.

Скоро видях сигурните признаци на края. Акулата лежеше на повърхността и вълните плавно я полюляваха. Улових въжетото и взех да го навивам около двата кнехта при всяко негово отпускане. Акулата само слабо помръдваше, докато я притеглях. Внезапно в експлозия на бяс тя рязко изпъна въжетото. Но аз го придържах така, че да не може да се отмотае. Миг след това акулата отслабна и аз започнах отново да притеглям туловището ѝ, което висеше като мъртъв товар.

После акулата като че отново оживя, с буйно движение се метна встрани и също така неочаквано притихна. Не свеждах от нея очи, докато я притеглях. Сигурно във въжетото се бе оплела още една акула и като не можеше да се освободи, увличаше моята плячка встрани.

Опитах се да изтегля малко въжетото и да го навия около кнехта. Тогава още една акула се замота из въжетото и то отново се обтегна. В

този момент разбрах всичко. Акулите не бяха се заплели във въжето, те разкъсваха тялото на моята жертва и го изяждаха.

Довтасаха още две акули, за да вземат участие в кървавото пиршество. Аз теглех бясно въжето и при всяко негово отслабване с трескава бързина го навивах около кнехта. Почувствувах се толкова слаб, че трябваше да седна на палубата, но не изпусках въжето от ръцете си. С всеки фунт месо, което лакомите хищници откъсваха от туловището на моята жертва, намаляваха моите шансове за живот. Аз се борех за живота си. Успях да изтегля огромната акула на около двадесет фута от борда.

Един от алчните хищници се вкопчи в опашката и като я увлече със себе си, започна да описва полукръгове. Слушах ужасяващото щракане на челюстите на четирите хищника, които се надпреварваха кой ще отхапе повече и по-бързо. По тялото на мъртвата акула зееха огромни рани, а те продължаваха да я разкъсват.

Довлякох обезобразената маса от увиснало месо почти до самия борд. Сега трябваше да я зацепя под хрилете и да я изтегля на палубата. Спуснах се в трюма, взех две куки и бързо се върнах обратно.

Четирите хищника разравяха с муцуните си мъртвата. Те откъсваха големи парчета месо и всяка теглеше тялото на жертвата в различна посока. Мъртвата акула беше извита във форма на буквата S. В ръждивочервената от кръв вода почти не виждах главите на нападащите. Като гладни свине те забиваха чак до очите муцуните си в тялото на мъртвата акула.

Забих лекия си риболовен харпун дълбоко в главата на най-близката акула, но тя не обърна внимание на острата студена стомана. Опитах се да зацепя куката за хрилете на обезобразения труп, но силите ми изневериха и отпуснах ръце. Отвратителното пиршество продължаваше сега под дъното на яхтата, после акулите изплуваха откъм другия борд. Въжето бе късо, веслото бе притиснато в кила и се огъваше под натиска на огромните риби. Надникнах през борда да видя какво става по-нататък.

Изпод водата се чу глухо изпращяване и веслото ми изплава на повърхността. То бе счупено до самия връх.

Хвърлих се към другия борд и отчаян видях как пируващите акули бавно се спускат в дълбините. Съпроводи ги с поглед, докато се

загубиха съвсем. После паднах на палубата, сразен от мъка. Това бе една от най-тежките минути в моя живот.

Отново обърнах „Езичник“ на запад, поработих на помпата и слязох долу. Спах през целия следобед и през цялата нощ.

Изминаха още две мъчителни денонощия. Дните се сменяха с нощите в уморително еднообразие. Прекарвах времето бездеен и безчувствен като някое растение с тази само разлика, че от време на време изпомпвах вода и по цели часове се вглеждах в мъгливия хоризонт. Почти по цял ден спях или разговарях сам със себе си. Тишината ме угнетяваше и аз говорех, за да чуя гласа си.

Настъпи неизбежното утро, което очаквах със страх: на яхтата оставаше още само половин пинт прясна вода. Дажбата за един ден. Намокрих само езика си и изпълях на палубата при помпата. Случайно погледнах към лявата си ръка и забелязах, че съм изгубил венчалния си пръстен — не бе се задържал на тънкия ми като на скелет пръст.

Спуснах се в каютата страшно подтиснат. Не можех да мисля за нищо. Исках само да седя и да гледам през илюминатора. Късно следобед изпих малко вода, като оставих една глътка за през нощта, когато трябваше да работя на помпата.

През нощта от изток задуха силен вятър и бързо подгони яхтата на запад. Към разсъмване тя престана да слуша руля. Изпих останалата вода и излязох на палубата, за да оберва грота и да легна в дрейф.

И така, водата се свърши. А пред мен лежах стотици мили до най-близката земя — близо две седмици плаване. Но все пак пламъчето на надеждата не угасваше в душата ми.

Над главата ми се носеха ниски облаци. От тях във въздуха оставаше дъх на влага, но нямаше никакви признаци за близък дъжд. Не бях обезсърчен: вярвах, че нещо ще се случи — или ще завали, или някой кораб ще ме отведе на буксир до сигурно пристанище.

Късно през нощта вятърът значително спадна и небето се проясни. Пропълях до носа и вдигнах малкия си грот. После се върнах на кърмата и насочих яхтата по прежния курс. Тези усилия така ме измориха, че не бях в състояние да изпомпвам вода. Отидох долу и се проснах върху мократа койка. На сутринта успях да изпомпам от трюма всичката вода. След това вече никога не ми се удаде напълно да

изчерпя водата от трюма — работех дотогава, докато ми стигаха силите, после оставях помпата.

Погледнах към облачното небе. Никакъв признак за дъжд. През нощта обмислих един способ как от солената вода да получа прясна. Имах масленица с тръбичка. Напълних я с морска вода и я поставих на запаления примус да заври. Масленицата беше плътно покрита с капак и парата излизаше през тръбичката. Ако можех по някакъв начин да уловя тази пара, бих имал прясна вода. Направих от тенекия фуния и я поставих така, че парата да бие в нея и оттам да се стича долу в поставената за целта чиния. Когато в чинията падна първата капка, облизах я с подутия си език и зачаках следващата. След един час, изтерзан от вълнение и напразни надежди, получих една супена лъжица прясна вода. През цялата сутрин продължавах тази операция, до обяд останах без сили, но устата ми не беше повече суха. До следващия ден можех да не се грижа за вода. Поработих на помпата и се спуснах долу, загърнах се в одеялото и заспах.

Дъждът заваля неочаквано. Чух шума от падащите по палубата капки. Поривистият източен вятър докара силен зловец шквал. Изскочих на палубата, постлах вълненото си одеяло върху покрива на рубката и изметох кокпита.

За пръв път след урагана върху яхтата бе налетял шквал. Едрите дъждовни капки барабаняха по палубата. Измих запеклата се сол от кожата и от брадата си и като ловях дъждовната вода с шепи, лакомо я пиех.

Когато одеялото добре се измокри, изстисках го, за да премахна солта. Разстелих го, за да се намокри отново, после го изстисках във ведрото. Успях да направя това два пъти, преди шквалът да отmine. Във ведрото имах половин галон вода. Един галон се събра в кокпита. Галон и половина вода! Аз бях по-богат от Крез.

Веднага си установих дневна норма — пинт и половина, макар че изпиването на толкова вода на ден ми се струваше разточителство.

Силният вятър духа през целия ден и цялата нощ и утихна сутринта, когато два шквала закачиха с краищата си яхтата и я накараха здравата да се люшка. Когато отминаха, настъпи пълно затишие.

Под лъчите на изгряващото слънце океанът се простираше гладък като стъкло... Макар че изпих доста много вода, главата ми

продължаваше да е замъглена.

Излязох на палубата, намерих удобно място в сянката на бизана и загледах акулите и делфините. Далече напред, размахвайки криле, над неподвижния океан летяха ято птици. Стори ми се, че сред тях има и прибрежни, но тъй като най-близката земя се намираще на двеста мили, реших, че съм сбъркал. Няколко птици се приближиха до яхтата, но аз бях премного изтощен, за да направя нещо. Даже и не помръднах от мястото си. Умореният ми мозък не можеше да измисли нищо. Не смеех да изразходвам малкото ми останали сили в друга напрегната и несигурна борба за добиване на храна. Едно физическо усилие би ме довършило — знаех това добре.

Поработих на помпата, докато можех, после отидох да спя. Сънят дойде бързо и лесно. Спах като младенец, докато пляскането на водата край койката не ме събуди. Пак отидох да изпомпвам, докато не останаха сили, и така продължаваше безкрай.

Тъй като затишието продължи и през следващата сутрин, намалих дневната дажба вода на един пинт. Затишието ме ядосваше и отчайваше. „Сигурно този следобед ще духне вятър“ — мислех си аз.

Денят угасваше. Птиците се носеха над океана и с крясъци зовяха вятъра. Когато духа вятър, летящите риби изскачат от водата, за да се спасят от делфините и от другите си неприятели. При затишие те се прехвърлят в райони, където има вятър и следователно по-големи възможности за самозащита. Вятърът помага на много същества, живеещи в него и вън от него. Делфините вече от два дни не бяха яли нищо. Старият пират и неговите събратя, птиците и аз с нетърпение очаквахме промяна на времето.

Настъпването на третия пореден ден в затишие бе съпроводено от жалостните викове на гладните птици. Излязох на палубата, като не вярвах, че затишието може още да продължава. Но океанът приличаше на гладко езеро. Нито една бръчица не трепваше по повърхността му. Платната висяха като мъртви, във въздуха не се чувствуваше нито полъх. Всичко това не ми харесваше. Продължителните затишия често са предвестници на урагани.

В протекание на един час изпомпвах водата, докато не се показаха дъските на пода, после спуснах натежалите си и подпухнали крака в трюма и се вгледах през илюминатора в еднообразния океан.

Сутринта станах с увереността, че най-после вятърът се е появил, но пълното затишие продължаваше. Наоколо ми се простираше същата гладка и пустинна, залята от слънцето водна повърхност. Огледах се, промърморих: „Все още затишие“ — и намалих дневната дажба вода до малко повече от половин шшт.

Четири дни мъртво затишие, двадесет и два дни без храна, четиридесет и седем дни под временни платна — според резките над моята койка. А до най-близката земя имаше не по-малко от десет дни път. Такава бе трезвата равносметка, направена от мен тази сутрин. Исках да я запиша на корицата на библията с единствения оцелял молив, за да узнаят това в случай на моята смърт. Исках, но не можех. Главата ми бе замъглена, не намерих подходящите думи и като отместих встрани библията, загледах се през илюминатора.

Откъм юг се появиха леки вълни, явен признак, че някъде поне духаше вятър. С труд се изкачих на покрива на рубката, като си спомних, че през последните два дни бях забравил да гледам за появата на суша. Както обикновено океанът беше пустинен и над него се носеше унилият кръсък на морските птици.

Внезапно дочух някакво остро стържене. Отначало помислих, че шумът иде от каютата, където водата се бе издигнала на цял фут. Веднага обаче разбрах, че шумът идва отвън.

Наведох се през борда и видях една голяма морска костенурка, която драскаше с грозните си лапи по дървената обшивка. Черупката ѝ беше маслинозелена, с широки квадратни петна. Почувствувах, че не трябва да рискувам малкия си запас от енергия в безполезна борба с костенурката. Наблюдавах я как стърже по обшивката и си спомних за костенурката, която бях уловил на Галапагоските острови. При мисълта за това, колко месо и кръв имаше в нея, сега всички доводи на разсъдъка отлетяха по дяволите и борбата започна.

Довлякох се до кърмата и намерих своя лек риболовен харпун. Цял разтреперан от възбуждение, опитах се да промуша с него голямата костенурка. Но силите ми не достигаха, харпунът само се плъзна по твърдата ѝ броня. Костенурката се гмурна под кила и изплава близо до руля. Хвърлих се към кърмата, заставах на колене и отново се прицелих с харпуна.

Три пъти поред попадах в костенурката, но не можах да пробия твърдата черупка. Дотолкова бях отслабнал, че даже от това усилие се

задъхах. Накрая хвърлих харпуна настрана и реших да вмъкна костенурката на палубата с ръце.

Улових я с две ръце под черупката и се опитах да я вдигна. Никога не съм се чувствувал по-слаб. Когато тя размаха лапи и започна да се отдалечава, не само не можах да я задържа, но за малко тя щеше да ме завлече със себе си във водата. Изпаднал в ужас, аз залитнах към края на кърмата, като ритях с крака, за да запазя равновесие, и трескаво шарех с ръцете да се вкопча в нещо. Ако паднех във водата, знаех, че ще потъна като камък, какъвто бях станал само кожа и кости. Даже и да успеех да се хвана за борда, не бих имал сили да се покатеря на палубата. Ами акулите! Вече бях видял на какво те са способни.

В последния момент успях да се отблъсна от края на кърмата и се търкулнах по гръб на палубата с вирнати във въздуха крака. При падането си набучих коляното си на харпуна. Като се окопитих, видях, че един от ръждясалите зъбци се бе забил на един дюйм под коляното капаче. Почувствувах изгаряща болка, такава болка, която предвещава, че сигурно ще последват още по-жестоки страдания.

Измъкнах зъбеца и видях на коляното си тъмна капка кръв. Не можех да допусна изгубването на тази капчица живот, отнех я с пръста си и я облизах с езика си. Почаках за нова капка, но повече кръв не се появи. Изглежда кръвта бе станала много гъста, за да тече. Легнах на палубата и повече от час почивах, докато отново събрах сили и станах.

Потърсих костенурката, но тя беше изчезнала. Странно беше как в такава тиха вода може да се скрие нещо. В трюма се чу плисък на вода, отидох да погледна. Водата се бе вдигнала на повече от фут, струваше ми се безнадеждна задача да я изпомпам.

Работих до пълно изнемогване, след което се спуснах долу и си легнах. Коляното силно ме болеше. Водата в трюма при преливането си от една на друга страна непрекъснато мърмореше като бърбтива бабичка. Това помогна да заспя по-бързо.

Към обед водата в койката ме събуди и побързах към помпата. Затишието продължаваше. Птиците с дрезгави крясъци се виеха над главата ми. Делфините описваха безкрайни кръгове около яхтата. Загубих надежда да дочакам вятъра. Изпомпвах дотогава, докато ръцете ми отказаха да ми се подчиняват, а после се дотърсих в наводнената каюта с подпухнали крака и подуто коляно.

След час, когато трябваше отново да отида при помпата, вече не можех да стана. Разбих необходимостта да изпомпвам, но не можех да командвам тялото си. Коляното ме болеше. Гледах как водата се покачва нагоре и знаех, че всяка минута забавяне от моя страна означаваше мъчителен труд по-късно. В края на краищата отново заспах.

По-късно, когато слънцето висеше над хоризонта, се събудих стреснат от водата, която заливаше койката ми. „Езичник“ силно се бе наклонил. Първата ми мисъл бе, че трюмът се е препълнил с вода. „Яхтата се завая на една страна“ — помислих аз. Очаквах всеки момент тя да се обърне и исках да побягна на палубата, но можах само да застана в седнало положение. Не можех да мисля достатъчно бързо, за да реша какво да правя.

Все пак слязох от койката и нагазих до колене във водата. Когато се довлякох до палубата, видях с учудване, че мачтата се огъва под свежия вятър. Той имаше сила пет бала и духаше от юг, а яхтата бързо се движеше на запад — към земята.

Настроението ми изведнъж се повиши неимоверно. Движех се. Най-после плавах към земя. Почувствувах се по-добре, възвърна се прежният ми оптимизъм. Погледнах картата и реших, че десет дена път ме делят от Новите Хебриди. Не исках да мисля за това, как през тези дни ще изпомпвам водата, като вече съвсем не ми остават сили. „Ще чакам и ще се справям с проблемите, когато възникват“ — реших аз.

Изпомпвах трюма, докато ръцете ме държаха. Коляното ми се бе надуло много, не можех вече да го прегъвам достатъчно, за да сляза в каютата. Затова тази нощ спях в кокпита.

През тази ветровита нощ четири пъти заставах при помпата. Състоянието на коляното ми се влошаваше и аз се видях в чудо какво да правя. Промих го със солена вода, но най-слабият допир на пръстите ми причиняваше болка.

На сутринта погледнах напред и видях остров на разстояние не повече от три мили. Гледах го мълчаливо, не виках и не скачах — твърде много разочарования бяха ми се струпали напоследък. Гледах към острова, към потъналите му в сочна зеленина брегове и към плоското му възвишение от вулканически произход.

Нямах представа какъв беше този остров и никак не ме беше грижа за това. Той бе дългоочакваната земя. Според моите изчисления от Новите Хебриди ме отделяше повече от една седмица път. И все пак пред мен се намираше остров. Беше ми безразлично дали това бе Тимбукту или Шангри Ла. Пред мен бе земя и този път нямаше да я пропусна.

СПАСЕНИЕ

Поведох яхтата на юг, покрай брега, като заобиколих широкия силно назъбен риф. До малкия остров, през рифа и лагуната имаше миля и половина. Въпреки че през войната съм бил на Новите Хебриди, сега не можех да определя кой беше този остров.

На дължина той достигаше седем мили, а височината му бе към седемстотин или осемстотин фута. Увенчаваше го връх с формата на кратер. Покрай брега се издигаха до двадесет-тридесет фута височина уродливи вулканични скали, къпани от океана. Тук-там равните долини завършваха с бели пясъчни плажове, обрасли с мангрови дървета и кокосови палми.

Моят план бе да намеря проход между рифовете, да вляза в лагуната и да хвърля котва пред някое село или да изтегля яхтата на един от пясъчните плажове. Трябваше да бързам. Вече четири часа не бях изпомпвал водата и тя продължаваше да се изкачва. Пазех силите си за предстоящата схватка с късия и неудобен румпел при излизането ми на брега.

Свих покрай острова, докато приближих югоизточния му край, но все още не можех да намеря отворстие в рифа.

Не смеех да обикалям откъм подветрената страна — срещу вятъра не бих могъл да доближа острова, както това се бе случило с мен неотдавна. Не можех да обърна и назад и да достигна дългия бряг. Курсът ми водеше право към рифовете. Нямах нито сили, нито възможност да маневрирам. Главна пречка бе масивната мачта, закрепена за палубата, която при всяко навеждане на „Езичник“ потопяваше края си във водата и затрудняваше движението. Помислих да отрежа свързващите я ванти, но чувствавах, че няма да имам сили да я изтърколя зад борда. Изтощен бях до крайност, престанах да изпомпвам водата от трюма и тя все повече се издигаше. Носът на острова бе на някакви си сто ярда. Настъпи време да се действа и ми оставаше само едно — да пожертвувам яхтата.

Внезапно ми стана ясно, че моята малка яхта се е превърнала всъщност в ковчег. Ким Пауел ми беше казал в Панама: „Тя ще ви служи и тогава, когато не ще можете да я управлявате.“ Пророчеството се сбъдна. Аз излязох от играта, но яхтата бе все още годна да воюва.

Сега няхах друг изход — трябваше да я накарам да заседне върху камъните, за да спася живота си... И това, което бе най-лошото, няхах никакво време за размисляне.

Да заобикалям острова, означаваше за мен сигурна смърт, да обърна назад и да търся пролука към брега, също бе безполезна работа. Затова поставих рязко руля на вятъра и насочих яхтата право срещу рифа. Това бе моето последно официално решение като капитан на „Езичник“, тъй като сега той се отправяше в последното си плаване, от което нямаше връщане назад.

Облечен бях във военната си униформа. Още когато бях зърнал острова, се бях изтрил с мокра гъба, изчесах солта от брадата си, поприбрах във възел безредно висящите си, дълги като на жена коси и надянах фуражката си. На подпухналите си крака освен чорапи не можах да обуя нищо друго. Подутото си коляно превързах с къс от одеялото.

Грабнах последните неща, които можах, и ги натъпках в джобовете. С ръка на румпела очаквах удара.

Килът на яхтата премина над кораловите образувания, намиращи се на дълбочина около шест морски сажена. По-нататък рифът започна да се издига все повече и повече към повърхността и вече бе от нея само на четири сажена. Внезапно съобризах, че мога да се закотвя там. Потърсих се към котвата и се приготвих да я хвърля зад борда.

Поради болките в коляното обаче и още повече поради това, че силите ми ме бяха напуснали, не можах да помръдна котвата от мястото ѝ. Вече бях близо до рифа, вълните с гръм се разбиваха в него. Седнах на палубата, поставих краката си върху рогата на котвата и натиснах с цялата си сила, но безуспешно. Шумът на приборя се чуваше вече по-отблизо. Течението бе ме сграбчило и неудържимо ме носеше към рифа. Станах, улових с ръце рогата на котвата и е усилие я вдигнах на един фут. Но при това загубих равновесие и паднах.

„Езичник“, тласнат от една голяма вълна иззад кърмата, се блъсна с форщевена си в кораловата стена. От удара се разтърси така, сякаш на него бе попаднал артилерийски снаряд. Аз седях край левия

борд. Обшивката на носа изтрещя и се образува пробойна. Яхтата зари носа си във водата и вълните нахълтаха върху палубата. В миг се озовах до джобовите във вода. Можех само да седя и да наблюдавам — палубата толкова се бе наклонила, че не ми позволяваше да се изправа на крака.

При блъскането на „Езичник“ в рифа се чуваше ужасен шум. Над водата стърчеше само кърмата, носът се потопяваше все по-дълбоко. Водата достигна до пояса ми. Следващите две вълни тласнаха кърмата върху рифа. Чух тъпото стържене на фалшкила по твърдия като желязо корал. Още една вълна налетя върху палубата и ме отхвърли към рубката, където се вкопчих в мачтата. Всяка нова вълна изтласкваше яхтата все по-високо върху рифа, обръщаше я с борд към следващите разрушителни вълни и я наклоняваше под невъзможни ъгли. Могъщ удар ме отхвърли от мачтата — аз се плъзнах по стръмно наклонената палуба и се търколих върху рифа. Вълната веднага ме подхвана, преобърна ме във въздуха и аз се намерих на плиткото коралово дъно. Изправих се с последни сили, освободих се от сграбчилата ме вода и успях да се домъкна на по-сигурно място.

Добрах се на сухата коралова скала, гледах разбитата си яхта и обсипвах с проклетия бушуващите вълни. „Езичник“ бе изхвърлен на плиткото, където водата бе до колене. При всяка вълна той потреперваше, стържеше с бордовете си острия корал и се разпадаше буквално пред очите ми.

Зад мен назъбеният риф протягаше гръб на около двеста ярда. Обърнах се и потътрих по него вкочанените си крака, като залитах от слабост. Лагуната тук достигаше на дълбочина до девет морски сажена и на дъното ѝ растеше цяла коралова градина. Дребните рибки, които плаваха из нея, се виждаха така ясно, сякаш над тях имаше не вода, а въздух. Аз се пазех от водата като от огън, защото знаех, че ако падна в нея, ще потъна като камък.

Легнах на скалата, за да си отпочина, и мигновено заспах мъртвешки сън. След няколко часа приливът покри рифа и ме измокри. Събудих се сепнат от мисълта, че трябва да изпомпам трюма. Учуден и поразен, видях, че лежа на коралов риф. После си спомних. Приливът нахлуваше и покриваше скалата. На двеста ярда от мен растящите вълни безмилостно разтърсваха „Езичник“.

Реших да се добера обратно до яхтата и да взема гумената лодка.

Като се олюлявах, домъкнах се до нея, като се придържах откъм подветрената страна, където вълните бяха по-слаби. Водата край яхтата се оказа до пояс. Малката гумена лодка бе затънала между яхтата и скалата. След като благополучно бе проплавала на буксир хиляди мили из океана, сега бе завършила върху кораловите игли.

Нагазих по наводнената палуба и започнах да търся нещо, с което да преплавам през дълбоката лагуна. „Езичник“ лежеше на едната си страна, като се олюляваше насам-натам с угроза всеки миг да се преобърне. Отрязвах с ножа си яките ванти, освободих мачтата, после отскочих, нагазих в плитката вода и погледнах назад.

Вълните повдигаха „Езичник“, той изведнъж се удари в скалата и легна с обърнат нагоре кил. Дъното му, облепено с раковини и цяло в дупки и пукнатини, мрачно гледаше към небето.

Обзе ме сънливост, но нямаше къде да легна. Приливът ме изтласкваше все по-далеч от яхтата. Тогава мачтата се плъзна във водата и като се улових за нея, прехвърлих се заедно с вълната през рифа. Когато достигнах лагуната, покачих се на най-дебелата част на мачтата, яхнах я и така заплавах към брега.

Ръцете и краката ми висяха във водата, лицето и гърдите си притисках към твърдата, грапава повърхност на мачтата. Както лежах и плавах през лагуната, дълго гледах към острова, докато не се унесох в дрямка.

Събудих се от лекото удряне на мачтата в брега. Намирах се в малко заливче с бляскав песъчлив бряг и обградено от изпъкнали вулканични скали. Прегазих водата, легнах на топлия бял пясък и заспах.

След известно време приливът започна да залива плажа, намокри краката ми и ме събуди. Пропълзях по-нагоре към подножието на скалистата стена, където се надявах, че водата няма да достигне, и отново заспах. След малко отново бях обезпокоен. Пак от прилива. Погледнах над мене и видях, че приливът тук се издига много високо — видях следите му на височината на моите рамене.

Малката пещера, в която се бях укрил, скоро щеше да бъде наводнена и не беше удобно убежище. Ясно си представих какъв буен водовъртеж се образува тук под натиска на прилива.

Ако не бяха безсилието ми и болката в коляното, леко бих се покачил на скалите. По тях имаше много удобни издатини за краката и

ръцете. Но както ръцете, така и краката ми трепереха от слабост.

Като се оглеждам сега назад, сам не мога да разбера как съм се покачил на тези скали, високи двадесет фута. Те бяха остри и никой не би казал, че са много трудни за изкачване. Но аз бях слаб, толкова слаб, че преди крушението не можех да помръдна от мястото петдесетфунтовата котва. И все пак бях успял да замъкна осемдесет или деветдесет фунтовото си тяло по застиналата лава на двадесет фута височина.

Първото нещо, което направих, когато се покачих на върха, бе отново да легна да спя. Там проспах остатъка от деня и цялата нощ. За пръв път от четиридесет и осем дни насам не беше нужно да ставам през нощта, за да изпомпвам трюма. Все пак по навик се събуждах няколко пъти. Слухът ми бе привикнал към скриптенето на корпуса на яхтата и към милиардите звуци, издавани от водата, вятъра, платната и снастите, и тишината сега ме угнетяваше, сънят ми бе неспокоен и с прекъсвания.

Когато се разсъмна, с труд седнах и се почувствувах достатъчно бодър, за да помисля за храна и вода. Намирах се на гола площадка от втвърдена лава, обградена от гъста буйна джунгла. На една миля от брега на блесналия под слънцето коралов риф видях останките на моя храбър „Езичник“. Видът му бе печален и измъчен. Целият му рангоут бе изчезнал, рубката също. Яхтата лежеше наклонена напред на дългия риф и оголената ѝ палуба бе извърната към небето.

Пясъчният плаж под мене бе осеян с останки от яхтата — късове дъски, дрехи, постелки, платна, бъчонки за вода, обломки от рангоута и телени ванти.

Без да ставам, потърсих с поглед в гората някакви тропически плодове. Очаквах лесно да намеря банани, кокосови орехи, птичи гнезда и прясна вода. Не видях нищо насърчително — имаше само гъст храсталак и огромни, подобни на дъбове дървета. Откъснах няколко вида листа и ги задъвках. Те бяха безвкусни и много сухи.

Спомних си, че когато се опитвах да заобиколя рифа с „Езичник“, бях видял на брега кокосови палми. Цялата ми надежда се състоеше в това да ги намеря и да се храня с орехи дотогава, докато някой не ми дойде на помощ или докато сам не укрепна дотолкова, че да мога да обиколя острова и потърся някое селище.

Реших да вървя на юг. Но колко далеч трябваше да отида и доколко щяха да ми стигнат силите?

Реших, че е по-добре по-отрано да тръгна, и с мъка се изправих на краката си. Струваше ми се, че през южния край на острова е най-късият път до подветрения бряг. Ако островът беше населен, то там трябваше да се намира някакво селище.

Взех една яка пръчка, за да се опирам на нея, и поех по неравната скалиста почва. Докато се тътрех напред, ядях листа и смучех краищата на отчупени фиданки. Един малък сухоземен краб се появи на пътя ми, като пълзеше от камък на камък. Ударих го с пръчката, разкъсах го и изсмуках вътрешностите му, които имаха горчив вкус. После сдъвках твърдите му клещи и изплюх остатъците. Добих нова сила и надежда.

Малко по-нататък намерих друг краб. И него изсмуках като първия. За два часа изминах петнадесет или двадесет ярда. Влачех се непоносимо бавно. Исках да ускоря хода, но скалите ми пречеха. Такива скали никога не бях виждал. Приличаха на извърнати орлови нокти. Островът имаше вулканически произход и очевидно с течение на столетия дъждовете бяха разрушавали лавата и образували безбройни, подобни на сталагмити издатъци с височина от три дюйма до три фута. Те стърчаха гъсто и образуваха нещо като каменна гора и равни места, даже такива колкото човешка стъпка се срещаха съвсем рядко. Аз куцуках между тях, като внимателно поставях краката си върху най-малко острите места и с ръцете си се придържах за високите издатъци.

Започнах да губя сили, а раненото коляно силно ме заболя. Не можех вече да влача надебелелите си тежки нозе и трябваше от време на време да ги повдигам с ръце, за да прекрача някоя по-висока скала. Най-последно легнах да си отпочина. Много ми се спеше и чувствувах, че бих могъл да спя вечно. За съня не бяха нужни никакви усилия. Тялото ми крещеше за 24-часов сън, но разумът ми напомняше колко малко разстояние още бях изминал. Заставих себе си да продължа пътя си напред.

За един час изминах още десет ярда из тази каменна полуджунгла. Толкова се изморих, че целият треперех. Вече бях готов да спра и търсех удобно място за почивка. Изведнъж иззад скалите изпълзя коралова змия и без да ме забележи, се насочи насреща ми.

При вида ѝ изсъхналото ми гърло се изпълни със слюнки. Веднага помислих за месото и кръвта и храна! Когато змията се приближи достатъчно, натиснах я с пръчката през средата на тялото. Натисках силно, като се опитвах да счупя гръбнака ѝ. Тя се извиваше отчаяно, но не можеше да се измъкне. Гладът ми, изострен от крабовете и листата, ме разкъсваше. Размислях как се постъпва при ядене на змии и все по-силно натисках пръчката.

Силите обаче почнаха да ме напускат, ръцете ми затрепераха и змията бързо се измъкна и се скри сред скалите. Усилието така ме изтощи, че седнах и веднага задряхах, но не за дълго, нещо ме подбуди да стана и да продължа пътя си, докато имах сили да вървя.

Късно следобед, след като изминах още двадесет ярда, достигнах до една самотна кокосова палма. Тя беше ниска, някакви си двадесет и пет фута, и сред листата ѝ се виждаха десетина зелени ореха, пълни с вкусен и освежителен сок. Прегърнах стъблото на палмата, целунах го и гръмко извиках от радост. Реших да остана тук и да ям орехи, докато отново укрепна.

Скоро обаче радостта ми отстъпи мястото на горчиво разочарование. Макар че животворните орехи висяха едва на някакви си двадесет и пет фута, не можех да достигна до тях. Знаех, че нямам сили да се покача на дървото. Опитах се да хвърля пръчката нагоре, но раменните ми мускули бяха толкова слаби, че ръката ми безсилно увисна край тялото. Отказах се от други опити, легнах в подножието на дървото и заспах.

Когато след няколко часа се събудих, зашарих наоколо и намерих един изсъхнал стар орех. Ножът ми, макар и ръждясал, бе доста остър. Но и най-острият нож в света не бе в състояние да ми помогне. Нямах сили да го използвам.

Все пак залових се да разрежа ореха. След дълги часове, както ми се стори, успях да вкарам острието на ножа едва на един дюйм в твърдата кора. До сърцевината на ореха оставаше още един дюйм. Но аз не можех повече да помръдна ръцете си. И докато гледах безсмислено към ореха, започнах да задрямвам. Изпуснах го на земята и легнах по гръб. Проспах непробудно и без да помръдна остатъка от следобедна и цялата нощ.

Събудих се на следното утро още по-слаб от преди. До мен лежаха ножът и набръчканият орех. Взех ножа и наново започнах с

ожесточение да режа кората. След няколко минути се уморих. Пръстите ми се сгърчиха и не можех повече да ги командувам. Трябваше да разрежа кората само още на един дюйм и щях да достигна до освежителния сок. Хванах ореха и започнах да го блъскам в остриите скали дотогава, докато се задъхах, и като го изпуснах, строполих се отчаян на земята.

И през третия си ден на брега не намерих нищо освен неравни изпъкнали скали и объркана растителност. Езикът ми беше подпухнал и неповрътлив, болното коляно беше почерняло. От кораловата отрова, за която не бях и подозирал, ми се появиха цяла дузина язви по ръцете и краката.

Лежах на сто крачки от брега и слушах шума на вълните, които се разбиваха в разядените скали. Знаех, че скоро вече съвсем нямаше да мога да стоя на краката си, и единствената ми надежда за спасение бе да се върна на брега и да чакам да се яви някой случаен минувач. Изправих се как и да е и като се олюлявах, затътрих се към морето. Препъвах се, падах и отново се надигах, безчувствен към всичко, с изключение на глухия монотонен шум на приборя.

Най-после на двадесет фута под мен видях малко заливче с полукръгъл пясъчен плаж. Силният вятър в морето при такъв вятър бих взел рифове — вдигаше над брега облаци от пясък. Отливът оголи скалистото дъно на залива и дългата коралова бариера. На рифа не зърнах нито следа от „Езичник“. Вълните и кораловите скали се бяха разправили с него. Тук-там по брега се търкаляха изхвърлени отломки. Легнах на земята и заспах.

След известно време се събудих от звуци, по-различни от шума на вълните. Погледнах надолу и видях три деца, които възбудено тичаха по брега. Бяха тъмнокожи, с гъсти рошави коси. Те крещяха и викаха от възторг при всяка нова приказна находка. Намираха се точно под мене.

Наведох глава към тях с намерение да извикам към тях „Хей, елате тук“, но вместо това от гърлото ми се изтръгна някакво странно глухо хъркане. Децата се огледаха, после вдигнаха глави нагоре. Лицата им се изкривиха от ужас, очите им станаха големи като чинийки и като изтърваха трофеите си, търтиха с писък да бягат кой накъде види.

Толкова внезапно останах сам, че се изплаших да не би всичко това само да ми се е привидяло. Но на пясъка бяха останали следи и това ме успокои. Поне някой знаеше, че на острова се намира чужденец.

Отново заспах, а като се събудих, погледнах към носа, зад който се бяха скрили децата. Изтекоха няколко мъчителни часа. Приливът наводни плажа. Тласкана от силния вятър, водата клокочеше в подножието на скалистата стена, като хвърляше пръски чак върху сплетените храсти и лиани.

Най-после чух гръмки викове и погледнах надолу. В далечината се показва лодка, в която седяха шест юноши. Те плаваха по плитката вода, като ловко си помагаха с прътове. Извиках им, като се отпуснах на едното си коляно, за да ме видят по-добре; в погледите им се четеше подозрение. Отделяха ни не повече от тридесет ярда.

Очевидно до този момент те не бяха виждали много бели хора. Досетих се, че в селото се бяха отнесли недоверчиво към разказа на изплашените деца и бяха изпратили тези юноши да разузнаят по-подробно.

Помолих ги със знаци да влязат в заливчето и да ме снемат долу. Те храбро се опитваха да вкарат крехката лодка в тесния проход, но бяха принудени да отстъпят. Поривистият вятър, приливът и големите вълни се оказаха по-силни от тях.

Те се усмихваха дружелюбно и обясняваха, че им е невъзможно да влязат в заливчето. Предлагаха ми да се добера до скалата край брега на четиридесет фута от мен, откъдето бих могъл да скоча в лодката. Ако можех да се придвижа до скалата, бих бил спасен. Опитах се да стана, но не можах и островитяните видяха колко съм безпомощен.

Те ми обясниха със знаци, че се връщат в селото си, но скоро ще се завърнат. Дадох им да разберат, че съм без храна и вода, и безсилно се отпуснах по гръб, с което показах, че ако не побързат, едва ли ще ме заварят жив. Да се лежи по гръб бе тъй спокойно. Забравих за островитяните и отново задряхах.

Събудих се от плискане на вода. Беше тъмно. Стори ми се, че отново съм на борда на „Езичник“, в тясната студена каюта. „Време е да изпомпам водата“ — казах си аз и зашарих наоколо с ръка, за да потърся чая. Поне една стиска да подъвча, докато работя с помпата!

Ръката ми докосна грапавата скала. Тогава си спомних всичко и отпразих поглед към черната лагуна.

Вълните се разбиваха с грохот в скалите. Приливът отново нахлуваше. Духаше силен вятър и солени пръски бомбардираха крайбрежната растителност.

Предположих, че островитяните са ме потърсили и не са ме намерили. Тъй като нямах сили дълго да седя, легнах на единия си хълбок, за да мога през един процеп между скалите да гледам морето.

Беше хладно, дрехите ми лепнеха по тялото. Започнах вече да се отчайвам, когато изведнъж над водата се появиха огънове. Те бяха доста далеч от брега. Знаех, че е дошла лодка. Скоро разбрах, че са две или три лодки. Когато се изравниха с мен, островитяните се спряха и видимо хвърлиха котва, за да си изяснят обстановката.

Факлите ярко пламтяха на вятъра, докато лодките се скупчиха една до друга. Когато шумът на морето и вятъра затихваше за миг-два, надавах дрезгави гърлени викове. Островитяните ме чуха и през бурята до мен долетяха техните насърчителни викове.

Беше ясно, че не смеят да рискуват крехките си лодки в бурния прибой. Големите вълни щяха неминуемо да смачкат слабите корпуси на съдовете.

Изминаха часове, факлите една след друга угасваха и накрая остана да свети само една. Започна да ме обзема паника при мисълта, че никога няма да бъда спасен. Островитяните видимо чакаха разсъмването. Бях измръзнал, мокър и отчаян. „Нима не можеха да измислят нещо да ме измъкнат по-рано.“ Закресях така отчаяно и пронизително, че хората в лодката се размърдаха. Отново пламнаха факли, чуха се гласове и една от лодките, като вдигна котва, бавно заплава в северна посока. Явно, бяха намислили нещо.

Другите лодки се придвижиха напред, до около петдесет фута от брега. При светлината на факлите видях голите им рамене и рунтавите им глави. Хората кротко викаха нещо и показваха с ръце към север.

Обърнах се към тях на испански, после по френски, но те ми отговаряха по същия дружелюбен начин и сочеха с факлите си в северна посока.

След известно време чух прашене на храсти и шум от стъпки. Легнах по корем на земята и се ослушах. Някакъв глас ми извика нещо на непознат език и аз, като се приповдигнах, незабавно отговорих. От

лодките също се обадиха и въздухът се огласи от нашите разноезични подвиквания.

Внезапно от тъмнината изплува факел и спря във въздуха точно над мен. Чу се учудено възклицание зад трептящата светлина. Човекът с факела се бе запъхтял от борбата си с хресталака и скалите. Можех да кажа само „Здравей, приятелю!“ и тъй като нямах сили повече да седя, му протегнах ръка.

При светлината на факела видях яки рамене и рунтава глава. Това бе едър мъж. Със звучен, пълен с разбиране глас той ми каза няколко успокоителни думи и с повелителен глас даде някакви разпореждания към лодките. Светлината изчезна. Силни ръце ме обхванаха и леко ме вдигнаха във въздуха.

Моят спасител бързо ме отнесе към тази скала, от която преди юношите ми предлагаха да се спусна. Той ме държеше в мускулестите си ръце, докато до скалата дойде лодка, пълна с гребци. Чух как греблата бясно биеха водата и как прътовете удряха по черната неравна скала, за да отблъснат лодката напред. Гръмко звучаха команди. И ето, осветената от факли лодка изскочи върху вълните право под нас. Туземците си предаваха тревожни нареждания от уста на уста. Носът на лодката застърга по твърдата скала. Моят спасител внимателно ме спусна надолу, като ме държеше за краката. Някой ме подхвана и учудено възкликна, като усети колко съм мършав. Когато благополучно ме прехвърлиха на борда, чу се общ триумфален вик, подхванат и от хората в другите лодки.

След миг усетих как лодката силно се разтърси. Това бе моят спасител, който скочи в нея от скалата. Просто бе чудо, че не си счупи крак или че не продъни лодката.

Положиха ме на кърмата. Снажните гребци налегнаха веслата и лодката бързо се отдалечи от скалистия бряг. Моят нов приятел дойде при мен и ме покри с парче груб плат. Когато аз със знаци му показах, че искам храна и вода, той ми даде печена кумала (вид сладки картофи) и аз веднага отхапах от тях порядъчен къс. Дългите дни и нощи на безнадеждно отчаяние останаха назад. Храната и гърненцето с местен чай ме направиха най-щастливия човек на света. Забравих всяка предпазливост. Впих яростно зъби в кумалата, дъвчех лакомо и я гълтах на големи хапки, като същевременно се наливах с горещ чай.

Аз възклицавах и се смеех от удоволствие, като ядох. Това изпълваше с възторг моя приятел, който великодушно ме поощряваше и щастливо се заливаше от смях, като гледаше как се тъпча с големи зальци. Знаех, че не трябва да ям много, но всички доводи на разсъдъка помръкнаха след първата хапка.

Когато се наситих, легнах по гръб и се унесох в сън, приспан от монотонните удари на веслата и прътовете и от напевните звуци на непознатата реч.

ТУВУТА

Когато се събудих, веднага ми стана ясно, че се намирам в селото. Лежах по гръб в една тръстикова колиба. Вместо обикновен таван над мене имаше куполообразен свод от гъсто преплетени палмови и папратови вейки, привързани с грубо влакнесто въже. Придържаше ги греда от стъбло на кокосова палма. Досетих се, че това е колибата на моя спасител.

Лежах на плетена рогозка, застлана върху куп палмови листа. Леглото ми бе твърдо и неудобно. Когато се размърдах, някой, който седеше отстрани, скочи и се надвеси над мен. Беше туземна жена. При моето раздвижване тя въздъхна от облекчение и от изморените ѝ очи се виждаше, че е прекарала край мен много неспокойни часове.

Бях прекарал в безсъзнание цяло денонощие. През цялото време тя търпеливо се бе грижила за мен и ме бе поила с освежително кокосово мляко. Коляното ми бе обвито с мокър компрес от местни билки, раните от кораловата отрова започваха да зарастват. Животът ми бе спасен.

Скоро научих, че човекът, който ме бе изнесъл през нощта от скалата, се нарича Итчика. Той ме бе пренесъл в тъмната си колиба, като ме предоставил на грижите на добрата си и сръчна жена. С женската си интуиция и предана съобразителност тя бе разбрала състоянието ми от пръв поглед.

Тя знаеше, че гладуваният дълго човек не трябва да яде и пие много, както аз бях направил в лодката. Като бе видяла подутия ми корем с възпалена кожа и чула прекъслечното ми дишане, веднага се бе заела да ме лекува. Разбрала опасността, която ме грозяла. Ако не бе тя, погълнатата с такава жадност кумала и изпитият чай щяха да ме довършат. Тя бе бръкнала с дългия си загрубял пръст дълбоко в гърлото ми и ме заставила да повърна несдъвканите парчета от грубата храна, както и изпития чай. После започнала леко, но уверено да притиска стомаха ми, докато газовете не излезли през гърлото ми и дишането ми станало нормално.

След това съм потънал в небитието. Когато се събудих след тридесет часа, тя седеше до главата ми, готова да помогне при нужда. Дълга живота си на нея, както и на нейния мъж, който се бе покатерил на скалите заради мен.

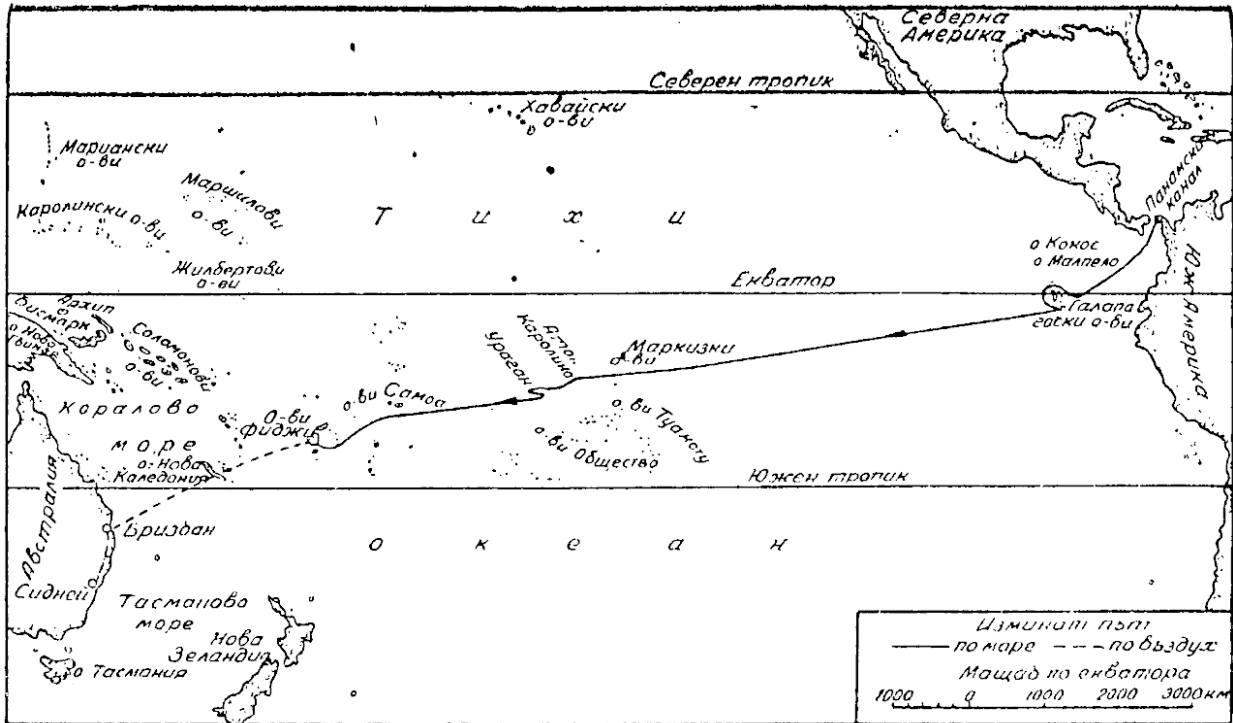
Наричаха я Уна. Беше чудесна жена, с безкрайно, нежна и добра душа. Тя рядко се усмихваше и не издаваше чувствата, които я вълнуват, но благородното ѝ сърце се проявяваше дори в най-дребните неща. Уна самоотвержено и всеотдайно се грижеше за мен и никога не ще забравя неуморните ѝ старания да облекчи страданията ми. Всичко онова, което вършеше, бе прекрасно. Уна бе една от тези редки жени, които само за един ден могат да извършат невероятно много работи.

След дългия сън почувствувах силен глад. Тя ми даде кокосово мляко, гореща рибена чорба, плод от хлебно дърво и сурово яйце от костенурка. Докато Уна ме хранеше, Итчи (както нарекох Итчика) ме поддържаше внимателно.

Трудно ми беше да дъвча даже малките меки късчета от плода на хлебното дърво. Челюстните ми мускули бързо се уморяваха и отказваха да действуват. Гърлото ми също не беше в ред и не можех да поглъщам. Скоро разбрах, че най-добре е да ям с прекъсвания от един час — след такъв отдых челюстите и гърлото ми отново можеха да работят няколко минути.

Когато островитяните научиха, че съм се съвзел, дойдоха да ме видят. Колибата бе претъпкана от народ. Седяха със скръстени нозе и с любопитство ме разглеждаха. Аз също изучавах лицата и чертите им, като се мъчех да отгатна къде съм попаднал. Кожата им не беше черна, а с цвят на кафе. Те бяха чисти, здрави, крепко сложени, високи и приветливи. Не можех да ги оприлича с жителите на нито един от островите, които съм посещавал в предишните си пътувания.

Пътят на Джон Колдуел през Тихия океан

Попитах тези хора с меки черти на лицата как се нарича техният остров. Нито един от тях не говореше английски. Повторих въпроса си на френски, после на испански. Те ме гледаха забъркани и накрая се разсмяха от напразните ми усилия. Аз също се засмях и знаех, че вече сме приятели.

Показах към земята и попитах: „Нови Хебриди“? Никой не промълви нито дума. „Нова Каледония“? Също никакъв отговор. „Остров Лоялти“? Мълчание. Макар и да знаех, че Соломоновите острови се намират далече, за всеки случай попитах: „Соломонови острови“? Този път островитяните се оживиха и аз попитах отново: „Соломонови острови“?

Някакъв старец пристъпи напред и кимна с глава, очевидно през дългия си живот бе чувал за Соломоновите острови. Показвайки с ръка наоколо, той каза:

— Ломалома.

— Ломалома?

— Ломалома. Тувута.

— Ломалома, Тувута? — тези названия нищо не ми говореха и чаках повече обяснения.

— Ломалома, Тувута, Лау — каза старецът.

Знаех, че Лау са група острови в източната част на архипелага Фиджи. Но аз не можех да бъда на Фиджи, тъй като бях оставил този архипелаг назад и плавах към Новите Хебриди. И все пак думите на стареца, и продължихме чудноватия си разговор. На тези здрави мъже съвсем не приличат на маларичните, покрити с язви хора, с издути кореми, които бях видял на Новите Хебриди по време на войната.

Помислих, че може би неправилно съм разбрал стареца, и продължихме чудноватия си разговор. Накрая върху капака на един сандък бе надраскано нещо като карта. Редица от точки обозначаваше островната група Лау в архипелага Фиджи. Старецът посочи с пръст крайната точка — това беше Тувута, а селото се наричаше Ломалома. Фиджи! Аз бях поразен като от гръм.

Дълго гледах смешно надрасканата карта. На юг се намираше Лакемба, на север — Вануа Мбалаву, на запад — Найау, а още по на запад най-големите острови от групата Лау. Трудно ми бе да повярвам невероятния факт, че се намирам в източната част на Фиджи. Това означаваше, че моите изчисления за скоростта и местоположението на „Езичник“ след урагана са били съвсем погрешни. Бил ли съм въобще в близост до Самоа или не? Къде съм блуждаел през последните седем седмици. Това никога не ще узная. Но всеки случай аз бях вършил това, което считах за правилно, и това бе спасило живота ми.

Сега се намирах на това откъснато от света островче, където, както разбрах, едва на четири месеца идвал местен търговец. Шхуната, натоварена с копра, заминала преди две седмици и до следващия й рейс трябваше да се чака повече от три месеца. Три месеца на това самотно тропическо островче!

В полукръг около мен седяха двадесет снажни тъмнокожи мъже. Както лицата им, така и гласовете и поведението им бяха дружелюбни. Не се съмнявах, че това са мирни хора, сред които можех да остана без страх.

Средният ръст на островитяните бе около шест фута, понякога с четири или шест дюйма повече. Те бяха такива, за каквито обикновено се говори, че са „здрави като скала“. Никога не съм виждал хора с поздрав вид. Зъбите им, които те никога не чистят, са равни и ослепително бели.

Обикновено всички островитяни, мъже и жени, носят свободни набедрени превръзки „зулу“, спускащи се до коленете. Всички жени

ходят с открити гърди, с изключение на девойките, които ги прикриват. Всички островитяни се отличават с красива осанка и с лека походка, тъй като са привикнали да носят тежести на праметнати през раменете прътове по тесните горски пътеки. Носовете им са широки, устните — дебели и рунтавите им коси обкръжават лицата им като ореол, което за тях е едновременно украса и традиция. Но най-главната черта на островитяните, както сам се убедих, е благородството на душата им.

Те представляват смесица от меланезийската, полинезийската и тонганската раса, в резултат на което се е получила една своеобразна негроидна народност.

На острова няма нито малария, нито тропически язви, нито страшните европейски болести. За щастие „прелестите“ на цивилизацията не бяха проникнали в този отдалечен кът на света и се надявам това никога да не се случи. Всичко необходимо за живота там се намира в изобилие. Най-големите и често съвсем недостъпни за нас блага на така наречената цивилизация — мир, спокойствие, сигурност, здраве — са най-обикновените явления на острова.

Сега, след като Уна ме бе спасила и първите два критични дни бяха минали, състоянието ми започна бързо да се подобрява. Простата и здрава храна на острова твърде спомогна за това. На третия ден вече можех да ставам, като се олюлявах, а на петия можех да отивам до вратата с помощта на бастуна, който Итчи ми направи от дървените отломки на „Езичник“, и да разговарям с новите си приятели, числото на които бързо растеше.

Итчи ми направи и стол с такъв внушителен вид, че го наричах моя „трон“. Дълги дни преседях на него пред вратата на колибата в очакване да се върнат силите ми и да мога да вървя. Островитяните сядаха в широк кръг около мен и с любопитство следяха всяко мое движение. Бях първият бял човек, останал за по-дълго време на острова, преди мен били идвали неколцина, но само за съвсем кратък срок.

Всяка вечер в хижата на Итчика се събираха много мъже, за да попушат саморъчно свитите цигари и да побъбрят под мътната светлина на фенера. На третата нощ след моето идване в селото за пръв път се почувствувах добре. Можех дори да седя на стола си без чужда помощ. След първоначалните весели шегички островитяните започнаха да ме разпитват по какъв начин бях попаднал на техния остров. Не беше

лесна работа да им отговоря. Те вече знаеха от мен петнадесет английски думи, а от своя страна аз бях научил толкова местни, но за щастие ние имахме ръце.

Преди всичко трябваше да им напомня, че имаше война и тя бе завършила. После им обясних, че имам жена и показах фотографията на Мери, която заедно с други снимки бях пхнал в джоба на ризата си, преди да изям портфейла си. Показах им и бялата ивица около пръста, където преди стоеше венчалният ми пръстен. Разказах им, че съм от далечния „остров“ Америка, за който те бяха слушали. Обясних им, че Мери живее на „острова“ Австралия. На къс хартия им нарисувах карта в общи линии, като включих в нея и Тувута. Моите нови приятели бяха поразени от факта, че техният остров е толкова малък.

Показах им Ню Йорк, Сан Франциско, Нови Орлеан и разказах за невъзможността да намеря превозно средство, за да отида при жена си, която толкова дълго не бях виждал. После нарисувах Панама и обясних, че оттам съм отплавал с „Езичник“. За да разберат колко голямо е разстоянието, приемайки ширината на Тувута за една миля, много пъти нанасях последователно дланта си пред тях и обяснявах колко мили съм преплавал. Едновременно с това им показвах и своя път на картата. Островитяните посрещнаха думите ми с недоверие, макар че всъщност бях изминал много по-голямо разстояние. Трудно им беше да разберат всичко това.

Тогава един от тях ме попита какво се е случило с моите другари на борда на яхтата и колко души са били те. Побързах да им обясня, че съм бил единственият човек на борда. След дълги разпитвания за причината на моята измършавялост, за това, колко време не съм ял и защо „Езичник“ се разбил в рифа, човекът още един път искаше да узнае къде са моите другари. Обясних му пак, че съм бил сам на яхтата. Той не ме разбра и ме попита не съм ли изял спътниците си през тежките дни. Постарах се да уверя всички наоколо, че от самата Панама съм бил сам на яхтата. Тъй като те не можеха да допуснат, че нормален човек ще се реши на такова плаване, не повярваха на обясненията ми. Този, който ми зададе въпросите, млъкна в недоумение.

Друг островитянин пристъпи и с много изразителни жестове попита не съм ли изял другарите си. За по-голяма ясност той даже улови ръката ми и направи вид, че я гризе. Всички изглежда повярваха, че съм людоед, и затаиха дъх в очакване какво ще кажа. С възможните

най-изразителни мимики отново изобразих своето пътешествие и особено подчертах факта, че съм потеглил сам и че дори да имаше някой с мен, не бих го изял.

Епизод след епизод аз им разказах цялото си пътуване до нощта, в която бях спасен. Те слушаха внимателно, като ту се възхищаваха, ту възклицаваха от учудване. Островитянинът е по душа моряк. Всеки остров е един вид кораб на вечна котва и животът на жителите му е неразривно свързан с морето. Затова те изпитват безгранично уважение към моряците. Често за вожд тук избират този, който най-добре управлява лодката.

Моят подвиг порази островитяните, макар и да съм сигурен, че не можеха да разберат как съм извършил това само заради една жена. Но тъй като аз бях представител на „цивилизацията“, вярвам, че ми простиha тази странност. Увлечени като деца от моя разказ, те единодушно пожелаха да го повтoря от самото начало. Без да подозирам до какво ще доведе това, отново заразказвах вълнуващите перипетии на пътуването си, дума по дума, със същите жестове и мимики.

Островитяните го изслушаха с огромно удоволствие и пожелаха да го започна още един път. Всички в един глас завикаха: „Талано!“ („Разказвай!“). Детското им любопитство и готовност да слушат ме обезоръжаваха. За да се измъкна от неудобното положение, настоях те да ми изпеят нещо.

Съгласиха се с обикновената си готовност и непринуденост.

Запяха ми своите древни бойни песни. Гласовете им бяха мощни, с хипнотична сила. Мелодиите звучаха величаво под тържествения акомпанимент на железен триъгълник и ми направиха неотразимо впечатление. Те развълнуваха и самите изпълнители, които сякаш бяха изпаднали почти в транс. Пееха наведени напред, с отпуснати глави и с очи, премрежени от очароващото въздействие на музиката. Наоколо кучетата проточено виеха.

Когато песента завърши, помислих, че всички сега ще се разотидат по домовете. Но вместо това гостите настояха и аз да им изпея нещо. Душата ми отиде в петите. И не само това, че се боях да пея пред хора, но и защото нямам нито глас, нито слух. Истината е, че моето пееие прилича по-скоро на крещене. Но островитяните настояваха и аз бях принуден да започна своя концерт.

Първата песен, която ми дойде в главата, беше „Дълбоко в сърцето на Тексас“ и аз я изпях. Имах главозамайващ успех. Островитяните се стълпиха около мен и искаха още. Почувствувах, че „Звездното знаме“ е малко бавна за техния вкус, затова веднага след нея подех „По-бързо търкаляйте бъчвата“, която имаше огромен успех. След австралийската песен „Валсирай, Матилда“ се опитах да завърша спектакъла с „Мамо, зареди пистолета“. Слушателите отново ме възнаградах с буря от възторг. Изпълних им и бойкия футболен марш на Калифорнийския университет (моята Алма матер) и преди да започнат да ме молят за още, заявих, че искам да спя. Уна видя, че съм уморен, взе моята страна и гостите започнаха да се разотиват.

През първата седмица Уна, моят строг доктор, ми разрешаваше само леки храни — риба, печени плодове на хлебното дърво, пилета, кумала, уве (разновидност на ямса), костенуркови яйца, варени змиорки, манго, ананаси и плодове на пъпешовото дърво „папая“. Ядях по малко, с почивки, тъй като челюстите ми бързо се уморяваха. Освен това стомахът ми се бе свил силно и се напълваше само от няколко хапки. Трябваше да чакам храната да се смели, за да продължа. Постоянно бях гладен, а ядях толкова често, колкото състоянието ми позволяваше.

Хранех се на маса, която Итчика бе скалпил за мен от дъските на носовата част на палубата, които издържаха толкова удари на вълните по време на урагана и на които често бях стоял с надежда да видя на хоризонта земя.

Ядях седем пъти в денонощие, като ставах най-малко по два пъти през нощта. Трябваше само да кажа: „Уна, кай-кай (храна)“ — и тя безропотно се надигаше, смушкваше с лакът Итчи и двамата заедно приготвяха моята среднощна закуска. Итчи запалваше огъня и стопляше ястията, които Уна решаваше да ми поднесе. После Уна сядаше до мен, разчупваше горещата храна на късчета, изваждаше всички кости и ми подаваше късчетата, като бързо изговаряше някакви странни думи, ако не сдъвквах добре храната.

Винаги чувствах срам, когато ги будех през нощта. Но аз няхах сили да седна без чужда помощ, а когато малко поукрепнах, беше мъчително да седя дълго време. Не можете да си представите как тежко е да се седи или лежи на почти лишени от месо кости. Островитяните нямат понятие за съществуването на пружинени легла и моята постелка

от листа на кокосова палма бе също така твърда, както дървената койка в яхтата, дори и по-твърда, тъй като тук не разполагах с одеяло за подложка.

Една нощ се опитах да стана и като се опирах на бастуна, се потътрих през стаята към лавицата с храната, като желях да не безпокоя Итчика и Уна. Тогава разбрах как се чувствуват деветдесетгодишните старци. Движех се със ситни, неуверени крачки. В средата на стаята се спънах върху някакъв крак и се строполих върху децата, шест на брой, които спяха скупчени едно до друго. Сигурно е ужасно болезнено да се стовари отгоре ви човек, останал само кожа и кости! Съдейки по отчаяния писък на събудените деца, те сигурно са помислили, че отгоре им е паднала торба с цепеници или нещо още по-тежко. Уна строго ме смъмри за това, че не я събудих. Нахраниха ме върху постелята и аз спах дотогава, докато организъмът ми отново не поиска храна.

В края на първата седмица Уна и Итчи ми обясниха, че вече мога да ям каквото поискам. Аз веднага посочих едно малко прасенце, което се навърташе около колибата. Децата се впуснаха в луда гонитба след него и прасенцето скоро се озова в котлето. Скоро с наслаждение гризях свински котлети. Оттогава почнаха да ми дават всичко, каквото пожелаех.

Тувута стана за мен истински рай. Островитяните ми донесоха всички вещи от „Езичник“, намерени на брега или в лагуната, и ги поставиха пред мен. Взех това, което ми бе нужно, а останалото раздадох.

Запазих за себе си само един костюм и риза. Краката ми бяха толкова подути, че много седмици не бих могъл да нося обувки. Затова подарих всички обувки на тези, които ги бяха намерили. Те обаче ставаха само на децата, тъй като краката на мъжете бяха големи и дебели. Останалите си вещи — няколко военни костюма и разни други дрехи — разпределих така, че всеки да получи по нещо.

Най-приятната изненада за мен бе, когато ми възвърнаха скъпоценностите. Пред мен положиха гравираната с името ми сребърна гривна, която бях купил в Англия в началото на войната, и златния венчален пръстен от Австралия. Бях във възторг. Никога не се надявах да ги видя отново, след като се бяха изхлузили от изтънелите ми ръце.

Зорките очи на гмурците ги бяха открили в дъното на лагуната на дълбочина девет сажена и ми ги донесоха.

По време на пребиваването си на острова по подобие на местните жители носех набедрена превръзка „зулу“. За мен бе забавно да ходя така странно облечен. Островитяните също намираха, че видът ми е много забавен. Скоро започнах да излизам на улицата и да се разхождам из селото, като се опирам на бастуна си. В Ломалома не е прието да се чука на вратата на колибите и аз често отивах на гости на своите нови приятели.

Най-често от всички посещавах местния учител. Сам винаги съм мечтал да стана учител и затова с него лесно намерихме общи теми за разговор.

Вождът Тупа също скоро стана мой приятел. Няколко пъти той ме покани на „кай-кай“, а веднъж дори ме удостои с високата чест да пренощувам в неговата „коро“ (колиба).

През тази нощ Тупа и аз дълго беседвахме при мътната светлина на фенера. Той си сви цигара от сушени бананови листа, запуши и после сподели с мен желанието си да отиде някога на „острова“ Америка.

Като смукваше дълбоко дима от цигарата, той си припомняше как на младини на остров Бануа Мбалаву били разказвали за огромни хотели, за приказни машини, които вдигали човек на горните етажи на къщи, които били по-високи от кокосовите палми. Очите му заблестяха, той вдигна черната си мазолеста ръка. Мечтаеше да поживее в хотел и да се издига високо-високо, на самия връх.

Тупа изпусна през ноздрите си струйка дим. Влак! Искаше му се да попътува с влак, да отиде на театър, да обядва в някой голям ресторант, да види големи къщи — всичко това той ще направи, като отиде в Америка. Мускулите под тъмната му кожа трепереха от възбуждение, погледът му бе устремен някъде в далечината.

Америка му се представяше такава като Тувута. Той ще ходи там, където поиска, и ще прекарва времето си весело. Американците ще го посрещнат също така радушно и приветливо, както жителите на Ломалома бяха посрещнали мен.

Като слушах моя нов приятел, от цялата си душа пожелавах мечтите на този благороден човек никога да не се осъществят.

Често се разхождах край брега на лагуната в обществото на един друг мой приятел, посивелия благочестив пастор, с когото разговаряхме на най-разнообразни теми. Преди тридесет години той завършил методистката школа в Лакемба, столицата на Лау, и се върнал в родното си село. От онова време бе запазил в паметта си десет-петнадесет английски думи и сега с тяхна помощ ние беседвахме за религията и обсъждахме местните новости в малката дървена църква.

Веднъж реших да извърша малка социологическа справка и се заинтересувах какъв е процентът на разводите на острова. Струваше ми се, че този процент е много нисък, несравнено по-нисък, отколкото е в Америка. Пасторът не разбра въпроса ми. Опитах се да изразя своята мисъл по-ясно, но старецът само клатеше глава и озадачено кокореше очи.

Тогава реших да му обясня всичко колкото се може по-нагледно. Отначало с помощта на жестове и отделни думи се опитах да му представя сватбения ритуал. Пасторът ме разбра отлично. Обясних му, че това се извършва десет пъти — десет мъже и жени от Фиджи се женят. Той кимна. Тогава пожелах да узная колко души от десетте или стоте се разделят. В отговор той втренчи в мен поглед, пълен с недоумение.

Дотук той бе разбрал всичко, но изведнъж разговорът го бе отвел в глуха улица. Накрая разбрах каква е работата. Моят въпрос просто не се побираше в главата му, тъй като през целия си живот той не бе видял подобно нещо. В речника на туземците не съществува думата „развод“, както няма такъв обичай и в живота им. Затова и не можах да му обясня какво имах предвид. Сватба — това е сватба... и това е всичко. Хората се женят и живеят заедно до самата си смърт.

По време на разходките си из селото наблюдавах как юношите ухажват девойките. Влюбеният в някоя красавица юноша се старее колкото се може по-често да попада пред очите ѝ. Всичко, разбира се, става съвсем „случайно“. Работи ли юношата, играе ли или просто скита без работа, винаги се държи близо до своята любима. При това той всячески се стреми да очарова девойката със своите достойнства.

Когато девойката забележи това, преструва се, че нищо не е видяла. Ухажването продължава от две-три седмици до няколко месеца. След това настъпва последният акт, от който зависи изходът на цялата работа.

Когато се реши да приеме предложението и отдаде ръката и сърцето си, при една от срещите девойката „случайно“ отпуска малко надбедрената си превръзка или разгръща на гърдите памучната си блузка. След такова проявление на благосклонност юношата може да направи предложението, без да се бои, че ще получи отказ.

Родителите на младите, отдавна вече научили се за всичко, сега, когато работата е вече уредена, се договарят за сватбата, която се отпразнува в най-близко време. После всеки от младоженците се връща при родителите си. А след няколко дни всички жители на селото с общи усилия построяват „коро“ за новата брачна двойка и тя заживява в своя собствен дом.

По време на една от разходките си срещнах философа Кама. И той, както и пасторът, е прекарал известно време на големия остров Лакемба, мечтаейки да стане учител. Обаче след две години общуване с официалната наука и измамните блага на цивилизацията той се върнал в родната Тувута. Още преди двадесет години Кама се отрекъл от книгите и от мечтите си да донесе просветата на своя остров.

Кама говореше с тъга за това, че островитяните трябва преди всичко да бъдат защитени от западната „цивилизация“ с всичките ѝ язви и пороци. Той знаеше не повече от десетина английски думи, но за такива хора като Кама думите нямат голямо значение, той изразяваше своите мисли в образи и широки обобщения, а такъв език е разбираем за всички хора.

Като простря ръка над мирната долина в подножието на угасналия вулкан, той запитва: „Защо е необходим на островитяните чуждият свят?“ И беше прав. Тук нямаше престъпници, нямаше конкуренция, нито сексуални извращения. Старите и недъгавите не познаваха грижата. Хората тук бяха здрави, на острова цареше винаги мир. А ако някой се разболееше, в гората имаше достатъчно целебни треви. Да вземем за пример даже мен: кораловите обгаряния зараснаха, болното ми коляно оздравя и аз оживях, макар и да бях на косъм от смъртта.

Разказах му за войната, отглас от която се бе промъкнал и до Тувута. Кама беше много доволен, че войната се е свършила. Когато описах разрушителното действие на атомната бомба, той бе ужасен. По-късно вождът, учителят и пасторът дойдоха при мен и попитаха истина ли е това, което бях говорил на Кама. Аз мрачно кимнах, а те дълго и

някак загадъчно гледаха към мен, сякаш ме считаха за един от виновниците за злодеянията, извършени в далечния за тях свят.

За да им направя още по-голямо впечатление, започнах да им обяснявам подробности. Изобразих с помощта на пръстите си самолет, какъвто те вече бяха виждали, засвистях, подражавайки свистенето на падаща бомба, после извиках: „Бах!“, което трябваше да означава взрив. Това те също разбраха, тъй като знаеха нещо за бомбите. После изобразих самолет над Тувута, вдигнах нагоре пръст, казах „една атомна бомба“ и показах с ръка как тя пада сред острова. После направих движение, което трябваше да, означава: островът е сметен от лицето на земята, всичките му жители са убити, дори въздухът му е отровен. Те бяха поразени. Старият философ си тръгна бавно, като тъжно клатеше глава.

Друг път петимата седяхме в колибата на вожда, пиехме целебния сок от кокосови орехи и беседвахме за това-онова, като използвахме оскъдния си запас от думи. Разказах им за глада на „островите“ Индия и Европа, за лишенията през военното време на „островите“ Англия, Китай и Русия, за бедствията в целия свят.

Те бяха доволни, когато чуха, че само на Тувута не изпитваха лишения за нищо. Всички бяха чували за приказния „остров“ Америка. На тези прости хора всички страни им се представяха като острови. Те никак не можеха да повярват, че и в Америка не достига „кай-кай“. Но аз ги уверих, че това е така, и тогава родното островче изведнъж израсна пред очите им.

Веднъж преди излизане на риболов описах на своите приятели небостъргача Емпайър Стейтс Билдинг, бързите автомобили, ескадрилите от самолети, кинотеатрите, университетите с многото хиляди студенти, моста през пролива Златни врата в Сан Франциско. Моите събеседници ме изслушаха внимателно, но разказът ми не можеше да се побере във въображението им.

Пасторът ме попита има ли в Америка големи и красиви църкви. Отвърнах му, че има, но трябваше да прибавя, че баровете, игралните домове и нощните клубове са много повече и много повече се посещават. За да избягна нови, деликатни въпроси, станах и си взех довиждане. Не можех да постъпя иначе. Авторитетът на Америка, изграден върху слухове, тук беше доста висок и аз не исках да го

подривам, затова отидох към лагуната, където рибарите се готвеха да отплават.

Селските момчета се бяха събрали тук, за да погледат как ще отплават риболовците. Възрастните още не бяха излезли от колибите, само една девойка с надбедрена превръзка и мека памучна блузка се въртеше около лодката, носът на която бе изтеглен на брега. Тя ми помогна да седна в лодката, отблъсна я и ние зачакахме останалите.

Седях на носа, гледах към брега и водата и изведнъж нещо меко ме докосна по рамото и падна в дъното на лодката. Обърнах се и изтръпнах — това беше блузката на девойката.

Известно ми беше за какво девойките разтварят блузките си в присъствието на мъжете, но да ги свалят съвсем! Стана ми страшно неудобно, може би дори почервнях. В това вече нямаше нищо „случайно“, девойката напълно откровено ми показа своето внимание. А в същото време видът ѝ беше толкова равнодушен!

Как да обясня на тази девойка, без да я обидя, че вече съм женен и щастлив?

От брега се отделиха и другите лодки и заплаваха към нас. Въртях се отчаян на мястото си. Когато лодките се приближиха, отворих широко очите си от учудване. Там имаше шест или седем девойки и всички като омъжените жени бяха само в зулу. Оказа се, че по време на риболов девойките се гмуркат след рибата с харпун в ръка, а за тази работа блузките само пречат.

Девойката от кърмата на моята лодка съсредоточено и спокойно се вглеждаше във водата. Въздъхнах облекчено и с увлечение взех участие в лова.

СТАВАМ ЖИТЕЛ НА ОСТРОВА

Уна улови „унга вули“ — гигантски кокосов рак. От пръв поглед той ми се стори нещо средно между краб, омар и тарантул, а по отношение на размерите си изглеждаше сред тях като своеобразен кинг-конг. Разстоянието между клещите му бе повече от два фута, а самите клещи, осеяни с остри шипове, лесно могат да ви откъснат пръст. В задната част на „унга вули“ има кръгла черупка на големина колкото юмрук и с форма на торбичка. Островитяните прекарват под таз черупка лиана и закачват рака на някой клон или за тавана на колибата като жив хранителен запас. Увиснал така, със спуснати надолу клещи, „унга вули“ е безпомощен. Той живее на кокосовите палми, прегризва дръжките на орехите, после разкъсва кората им, като съумява да разчупи даже и най-твърдата, после изсмуква млякото и изяжда меката сърцевина.

Вкусното бяло месо на гигантския рак може да нахрани трима мъже. То е много по-вкусно от месото на омара. Аз често похапвах омари или, както тука ги наричат, „урау“, но винаги пред тях предпочитвах „унга-вули“. Най-много харесвах месото му варено, въпреки че островитяните го предпочитаха печен с черупката върху горещи въглени. Торбообразната черупка съдържа в изобилие остър сок, който служи като подправка към мекото сладко месо.

Островитяните бяха необикновено щедри в угощенията. Седнех ли да се храня, най-малко една дузина добавки ми биваха изпращани от околните колиби. Когато нощем рибарите се завръщаха от кораловата лагуна, винаги ми донасяха някое и друго лакомство. Мъжете, които отиваха на лов в гората, неизменно се връщаха с някои интересни плодове и зеленчуци, предназначени за мен. Дори децата, когато по време на игрите си в гората или край брега намереха нещо вкусно, бързаха към мен и свенливо ми го подаваха.

Изяждах всичко, което ми предлагаша. Никога не се съмнявах в доброкачествеността на храната. Уверения за това не бяха нужни. Достатъчен бе цветущо здравият вид на островитяните. Техните

красиви мускулести тела, белоснежните зъби, неизчерпаемата им жизнерадост говореха красноречиво.

Ядях без колебание печени змиорки и сурови яйца от костенурка, варен октопод, глави от риби и сушени морски червеи. Уна ми приготвяше най-чудновати блюда. Някои от тях изглеждаха съвсем странни, но откак укрепнах и кожата ми отново се изопна, ядях всичко, което тя ми сготвяше.

Поисквах ли нещо, веднага ми се даваше. Достатъчно бе да кажа „Кай-кай унга вули“ и Уна отиваше в гората, за да ми донесе след малко гигантски кокосов рак. Ако исках змиорки или супа от костенурки, омар или миди, Уна вземаше платнената торба и без да каже дума, тръгваше към лагуната. Помолех ли за плодове и зеленчуци, Итчи или някой от синовете му поемаха по тесните горски пътеки и донасяха това, което желяех.

След една седмица пребиваване на острова вече не бях толкова слаб. Тялото ми започна горе-долу да приема нормалния си вид. В бедрата ми се появи малко месо и вече можех да сядам, без да се подпирам с ръцете си за стола. Леглото взе да става по-удобно за спане. Костите по цялото ми тяло започнаха да се покриват с месо и започнах по-малко да приличам на измършавял пес.

На четвърти ноември, понеделник, се почувствувах достатъчно силен и започнах да мисля за продължаване на пътешествието си до Австралия. Извиках Итчи и му съобщих намерението си. Той доби сериозен и огорчен вид, но все пак извика няколко от съседите си да помислят по въпроса.

Итчи ми ги представи един по един, но не можах да им запомня имената и затова ги нарекох Джо, Бил и Майк. Предложих им да ремонтираме една от лодките и да потегля за Лакемба, до която имаше около четиридесет мили. На това предложение те незабавно наложиха вето. Сезонът на бурите бе настъпил — сезон на променливи ветрове и неочаквани затишия. „Твърде рисковано, не бързай и не се вълнувай“ — казаха приятелите ми.

Итчи предложи да се дочака корабът, превозващ копра, който трябваше да дойде през януари. Всички се съгласиха, че е по-добре да се почака, отколкото да се впусна сега по океана, и станаха да се разотиват. Запротестирах и започнах да им обяснявам, че от осемнадесет месеца не съм виждал жена си и повече не мога да чакам.

Те изслушаха моя план за подаване на сигнали на минаващи кораби в случай, че такива в действителност се появяха в близост. Платната на яхтата ми, макар че бяха силно пострадали на рифа, все пак бяха оцелели. Намериха се и медните блоци и фалът, с помощта на които можех да вдигна платно. Предложих да се отреже върхът на някоя висока кокосова палма и да се нагласи на нея такелажът така, че появи ли се кораб, да се подават сигнали чрез вдигане и отпускане на платно.

Същия следобед моят малък разкъсан грот се развя на голия връх на една висока кокосова палма.

Вечерта вождът ми съобщи, че в моя чест се устройва угощение с „янгона“ — местно пиво. Не разбрах за какво говори той, но го уверих, че стане ли нещо интересно, няма да го пропусна.

Скоро след това седях на трона си сред островитяните, които, кръстосали крака, се бяха наредили в кръг върху пода на „коро“ — колибата на вожда. От своя проскърцващ, пъстро боядисан стол аз обхващах с поглед всички събрали се с вид на самозван крал. Няколко фенера хвърляха мътна светлина в помещението. Гостите бяха в празнично настроение. Опрели лакти на коленете си, те весело разговаряха в очакване да започне тържеството. Бяха дошли всички възрастни обитатели на селото. На децата и юношите бе разрешено само да надничат през вратата.

В центъра на кръга влязоха четири девойки и седнаха на пода с лице към мен. Те трябваше да изпълнят „меке та“ — танц в чест на гостенина. Дойдоха още четири и седнаха до първите, само че с гръб към тях. Друга девойка седна до прага с неизбежните железен триъгълник и желязна пръчка за отмерване на такта.

Лицата на девойките бяха живописно намазани с бяла боя. Гирлянди от влакната на хибискуси, пурпурно боядисани и обвити с цветя, висяха на шиите им. Гърдите, ръцете и краката им, натъркани с „вали вали“, блестяха като отлети от бронз. Китките и лактите им бяха обвити с кокосови листа и с цветя. В гъстите им, красиво причесани коси и зад ушите им имаше втъкнати цветя и всяка държеше в дясната си ръка цвете.

Триъгълникът звънна и церемонията започна. Девойките, седнали с гръб към мен, подеха една от своите тържествени песни и всички присъстващи започнаха да пляскаят в такт с дланите си.

Девојките, седнале с лице към мен, подеха песента, като плавно задвижиха ръце. С изразителните си движения те разказваха някаква правдива и прекрасна история, която не можех да разбера.

Танцът продължи, без девојките да стават, както е обичајт на Фиджи. На неколку пъти те размениха местата си. Темпът постепенно нарастваше, песента ставаше все по-гръмка, движенията — все по-изразителни и причудливи. До края изпълнителките направиха всички движения, които може да се направят в седнало положение.

Скочих от стола и буйно им изръкоплясках, като настоях да стисна ръката на всяка изпълнителка поотделно в знак на искреното си възхищение. Моят ентузијазъм ги накара да повторят цялото представление. Този път само се усмигнах.

След това поднесоха „янгона“ местната алкохолна напитка, която не предизвиква тези неприятни последици, както при подобни случаи става у нас. Тази напитка очевидно е здравословна. Пият я само мъжете, и то при тържествени случаи.

Приготовљава се, като в дървена чутура се смачкват корени от кава, после получената пихтиеста маса се смесва с вода в плитък дървен съд и накрая течността се филтрира през влакна от хибискус, които ѝ придават кафјав цвят и я правят по-силна.

Нај-добрата певица дојде до съда с янгона, седна почитателно пред него и два пъти удари с длани. Веднага ѝ наляха от съда в една черупка от кокосов орех и ѝ я подадоха. Певицата пък поднесе черупката на мен като на почетен гост. Аз я пресуших, после черупката отново бе напълнена и подадена този път на вожда. След това всички поред пиха янгона, докато съдът не се изпразни съвсем. Тогава започнаха да przygotowљават нова напитка, а гостите в това време оживено разговаряха и се шегуваха.

Јангона има неопределен вкус, но в действието ѝ няма нищо необичновено. Тя опиянява и предизвиква леко главозамайване. Трябваше да спра още на втората чаша, тъй като на десетата запях с цяло гърло „В сърцето на Тексас“ и създадох с децата всеобща бъркотия. Тогава Итчи благоразумно реши, че е време да ме отведе в къщи, докато празненството не е станало много бурно.

На сутринта стомахът ме присви и дълго след това коленете ми леко трепереха. Оказа се, че едновременно с другите си здравословни качества јангона притежава и това на очистително.

Уна ми поднесе лека закуска от ситно нарязани плодове на хлебно дърво, сварени в кокосово мляко, и миди. В прибавка пих чай и похапнах плодове на пъпешовото дърво. Уна смъмри мъжа си, загдето ме е завел в онова нечисто свърталище — така нарече тя вчерашния празник у вожда.

През този ден — 5 ноември — се случи важно събитие. Скоро след като се бяхме наобядвали, в селото проехтя вик. На хоризонта се бе показала някаква точка. Платно! Дотичаха Итчи и Майк, нещо забъбриха и развълнувано сочеха по посока на морето. От вика „Лако мото“ разбрах, че се е появил кораб, и грабнах бастуна си.

Като видя как бавно се влача, Итчи, обзет от нетърпение, не изтрая, грабна ме на ръце и ме понесе бегом през селото, като че ли аз бях връзка с банани. Джион, един от синовете му, носеше трона ми. Седнал на брега, аз разглеждах платното и рубката на шхуната, превозваща копра.

Майк и Джо подаваха сигнали с платното. Аз командовах „Горе!“ — и те го вдигаха. „Долу!“ — и те го спускаха. Шхуната продължаваше да се движи по прежния си курс, докато дойде на траверс от нас. Майк и Джо лудешки вдигаха и спускаха платното по палмата. Аз скочих върху стола си и крещях. Всички се стараеха с нещо да привлекат вниманието на хората от шхуната. Викахме, скачахме, размахвахме ръце. Но шхуната спокойно подмина брега и скоро се скри от поглед. Бях отчаян. Всички бяха разстроени и само Уна изглеждаше доволна, че не са забелязали сигнала ни. Тя дойде при мен и започна да ме уверява, че аз още не съм достатъчно „була“ (силен), за да замина от острова.

Дойдох до заключението, че само платното не е достатъчно да привлече вниманието на минаващите край брега кораби. Може би то не можеше да бъде забелязано от по-голямо разстояние, но даже и да бъдеше забелязано, едва ли биха разбрали, че това е сигнал за бедствие. Казах това на вожда и предложих да натрупаме на брега една купчина от сухи храсти, за да ги запалим, щом на хоризонта се покаже платно или димна тръба. Вождът се съгласи и по негово нареждане момчетата се спуснаха към гората. Не след много на брега израснаха четири внушителни купчини от вършини.

Итчи настойчиво предлагаше да ме подстриже и обръсне. Той ме уговаряше цяла седмица, но аз не се съгласявах. Боях се от бръснача

му повече, отколкото от клещите на някой зъболекар. Често бях гледал как хората се бръснат със студена вода, сапун за пране и с бръснари, изострени на парче точилен камък. Обаче Итчи беше твърдо решил да се добере до моите бакенбарди и накрая бях принуден да отстъпя.

Брадата ми беше пет дюйма дълга и от слънцето бе придобила цвета на платина. Косите ми закриваха ушите и челото и се спускаха до самите плещи. Те също бяха изгорели от слънцето и на места избелели. Именно този цвят на косите и брадата в съчетание с потъмнялото ми от слънцето лице бе изплашил туземните деца през оня ден, когато бях се надвесил към тях от скалата.

Итчи притежаваше едни тъпи и стари ножици. Бил, Джо и Майк дойдоха да гледат как ще ме подстригват. Наоколо се разхвърчаха кичури коси. След един час мъки и страдания останах без брада и почти без коса.

Когато след обръсването се погледнах в огледалото, едва не получих удар. Сигурно така бих изглеждал на деветдесет и девет години. От огледалото ме гледаше истински скелет: около дълбоко хлътналите очи се виеха бръчки, скулите стърчаха, а бузите бяха хлътнали. По челото имаше изпъкнали вени, шията бе тънка, а ушите — големи. От скулите до косата кожата на лицето бе загоряла от слънцето, а по-долу, там, където дълго бе закривана от брадата, имаше блед, землист цвят.

ПЛАТНО!

От няколко дни в селото се водеха разговори за предстоящия лов на „унга вули“. Уна ми каза, че всичко това се предприема заради мен. В лова трябваше да вземат участие много хора — Бил, Джо, Майк, Тукай, Суви — всички със своите семейства. Предстоеше им да потеглят на следното утро и да се върнат едва след три дни.

Нямах понятие как се ловят кокосовите раци, но с удоволствие се съгласих да се отправя заедно с тях.

На разсъмване се спуснах на брега и влязох в лодката на Итчи. Редом стояха още шест лодки, хората и товарът бяха вече по местата си.

Настроението на всички беше празнично. Цялото население на селото излезе да ни изпрати. В лодката поставиха моя „трон“ и тя се отдели от брега. Застанал на носа, Итчи отблъсваше енергично лодката от дъното с помощта на дълъг прът. Уна му помагаше от кърмата и лодката бързо се движеше напред.

След известно време, когато изменихме курса и вятърът започна да духа в кърмата, на носа бяха обтегнати два големи кокосови листа. Уна захвърли пръта и се залови за рулевото весло.

Ловът на „унга вули“ съчетава в себе си приятното с полезното, като попълня хранителните запаси. Лодката се хлъзгаше леко над кораловото дъно, очите на всички бяха устремени надолу. Внезапно Итчи скочи във водата с харпун в ръка. Като се надвесих през борда, видях как той се гмурна на дълбочина, не по-малка от шест морски сажена, и подгони една голяма костенурка, която, забелязвайки лодката, се спусна на дъното. Итчи настигна костенурката, спря се за миг, мускулите му се напрегнаха, после силно я удари с харпуна си и скоро заедно с плячката си се върна в лодката.

На две мили от селото влязохме в гладко заливче, обградено от скали. Брегът беше бял, песъчлив, а недалеч растяха кокосови палми.

Ловците изтеглиха лодките на пясъка и хвърлиха във водата каменните котви, привързани за лиани. Уна се зае да ми свари чай за

закуската — все още трябваше да ям на всеки три часа. Итчи изнесе на брега торба, секира и ножа, с който обикновено ходеше да събира копра.

Жената на Майк ми донесе късче кварц, към което се бяха прилепили някакви малки същества със сладко месо. Ядях ги с кумала, банани и пиех чай.

Предстоеше ни да заобиколим целия остров, като се спираме при всяка горичка от кокосови палми, за да събираме копра. Когато работата привършваше, жените претърсваха горичката за „унга вули“. После натоварваха всичко в лодката и ние отплавахме към следващата горичка.

Кокосовите палми са главният източник за съществуване на островитяните. Те пият млякото и ядат меката сърцевина на зелените кокосови орехи. По-късно, когато орехите узреят, от тях се добива „крем“ за приготвяне на храна и „вали вали“ — мас за кожата. Черупките използват за топливо, за изгонване на москитите чрез опушване на колибите, за изготвяне на върви и кошници.

Ситно нарязаната сушена сърцевина на узрелите орехи островитяните ядат сами или я продават — това е единственият им източник на доходи.

Палмовите листа служат за покривен материал, а също така за приготвяне на рогозки, кошници и ветрила. От стъблата на палмите се правят подпорки и греди за колибите.

Още щом лодките се закотвиха за брега, всички се заеха да събират кокосови орехи. По нареждане на Итчика синовете му грабнаха големите кошници, изплетени от юта, изтичаха към палмовата горичка. Всяко семейство действуваше самостоятелно. Итчи и Уна с четиримата си синове работеха в края на горичката. Момчетата събираха сухите кафяви орехи, а когато кошниците биваха напълнени, носеха ги при майка си. Уна с брадва разсичаше всеки орех на две и прехвърляше половинките на Итчика, който седеше редом.

С неуловимо бързо и точно превъртане на двуострия нож Итчика отделяше сърцевината от черупката и я поставяше в купчината. Скоро всички узрели орехи бяха събрани. Докато мъжете поставяха сърцевината в торбите и ги отнасяха в лодките, жените се отправиха в гората, за да търсят „унга вули“. За такъв лов бяха нужни зорки очи и отлично познаване привичките на животното. „Унга вули“ се крие в

гъстите храсталаци и че е лесно да бъде изгонен на открито и уловен. За съжаление аз бях още твърде слаб, за да отида в гората, и не можех да наблюдавам лова.

За по-малко от един час жените уловиха шест „унга вули“ и ние се придвижихме по-нататък.

Вятърът изду палмовите листа, обтегнати на носа, и лодките излязоха от лагуната. Под нас вече имаше един, два, четири, пет, седем, девет морски сажена прозрачна вода. Отчетливо като на длан се виждаха подводни рифове, рачета, риби. Надвесен през борда на лодката, внимателно се вглеждах в дъното на лагуната, като се любувах на разнообразния му релеф и на сменящите се като в ярък калейдоскоп картини.

„Вазуа!“ — пронизително завика Уна. Преди да успее да се обърна, нея вече я нямаше в лодката. Видях как тя се гмурна бързо с харпун в ръка на дълбочина от петдесет фута. Дългите ѝ коси се носеха след нея в черна струя, надбедреният ѝ пояс проблясваше в косите лъчи на слънцето. Като достигна дъното, Уна запълзя бавно напред. Итчи постави лодката с нос към вятъра.

Гигантското морско мекотело „вазуа“ често се среща в островите Фиджи. Уна бе забелязала неговите разтворени черупки и мигновено се бе хвърлила във водата. Когато мекотелите се завират в дълбоки цепнатини, ловът им е свързан с доста рискове.

Знаех вече, че първата жена на Итчика бе загинала трагично по време на лов на „вазуа“. Тя се бе промъкнала сама до коралов риф, протегнала невнимателно ръце до полуотворените черупки на мидата, които мигновено се затворили, като притиснали китките ѝ като в менгеме. Започнал приливът и самотната безпомощна жена загинала под водата.

Итчи следеше напрегнато как Уна се приближава към мекотелото, прицелвайки се с харпуна. Той беше готов всеки миг да ѝ се притече на помощ. Надвесих се през борда, за да виждам по-добре всяко движение на Уна.

Уна се спря и плавно замахна с харпуна. Ако мекотелото почувствува колебание във водата, незабавно затваря черупките си. Настъпи критическият миг. Уна мълниеносно заби копието си в мекотелото и неговите мощни мускули изведнъж отслабнаха. Тогава тя изплува на повърхността, за да поеме въздух, и отново се гмурна.

Итчи, както по-рано, беше готов. Опасността не беше отминала. Сред коралите можеше да се появи акула. Уна се спусна на дъното, разтвори широко черупките на мекотелото и изрязва с нож нежното му месо. Раковината му е дебела и често тежи стотици фунта. Уна изплува с големи късове бяло тлъсто месо, които хвърли в лодката. Като се придвижихме покрай северозападния бряг на острова, спряхме се до една доста голяма горичка и седнахме да закусваме. После жените уловиха още единадесет „унга вули“. През нощта останахме да лагеруваме на брега на заливчето близо до северния край на острова. Поставиха ме върху плетена рогозка в палмовата горичка. Легнал по гръб, дълго гледах проблясващите в тропическото небе звезди и се вслушах в равномерния шум на прибоя.

На сутринта натоварихме в лодките тежките торби с копра и като се поотдалечихме от растящите над самата вода кокосови палми, се отправихме покрай пустинния наветрен бряг.

През този ден на два пъти се спирахме сутринта и един път следобед. Итчи и Бил решиха, че до стъмване можем да изминем още малко разстояние, и ние заплавахме покрай скалистия бряг на югоизток.

Още отдалеч забелязах палмовата горичка. Върховете на палмите се издигаха над причудливите базалтови блокове, недалеч от онова място, където моята яхта бе налетяла на рифа. Като достигна носа, нашата крехка ладийка бе подхваната от течението и влетя в открития залив.

Тук видях такова зрелище, че не повярвах на очите си. Моят многострадален малък тендер лежеше на брега с дълбоко врязан в пясъка кил, жалък и разнебитен. Вълните го бяха прехвърлили през ивицата рифове с ширина повече от двеста ярда, после той бе преплавал цяла миля по лагуната и бе застанал до брега с нос, извърнат към морето. Не можех да разбера как бе станало това. Струваше ми се просто невероятно. Той и сега беше там, къпан от морето, разнебитен до такава степен, че не можеше и да мечтае за ремонтирането му.

През нощта отново отидох при яхтата и милвах корпуса ѝ. На малко яхти се бе падала толкова бурна съдба. Макар че я притежавах за не много дълъг период, тя ми служи вярно и честно. В тежките минути тя ми се бе струвала като живо същество, а сега останките ѝ бяха

погребани в пясъка. Застанал до разбития съд, изпитвах такава мъка, сякаш бях загубил близък човек. Още един път я погалих по изкорубената обшивка, хвърлих ѝ прощален поглед и се отдалечих.

Сутринта на бреговете на залив „Езичник“ (така кръстих това малко заливче) бяха събрани всички узрели орехи и ние се придвижихме по-нататък.

Ето носът, където Итчи се бе промъкнал през гъстата гора и се бе покатерил по скалите, за да ми дойде на помощ. Ето пясъчната плитковина, където вълните ме бяха изхвърлили, а малко по-далеч беше предателската пещера, над която бях пролежал цяло денонощие.

Изминахме още една миля и се спряхме за последен път, преди да се върнем в селото. Горичката беше твърде близко до Ломалома, затова тук се оказа твърде малко копра и жените успяха да уловят само три „унга вули“. Копрата бе извадена от торбите и разстлана върху скалите за изсушаване. След няколко дни тя отново щеше да бъде събрана в торби и складирана в специалните хамбари в селото до януари, когато щеше да пристигне търговският кораб.

Преди да отплаваме, видях ново за мен зрелище. Жените донесоха на брега наръчи дълги лиани и започнаха да ги нарязват на късове по дванадесет дюйма всеки. После, като събраха лианите в снопчета, те ги удряха в камък или дърво и ги нареждаха в купчини. Когато във всяка лодка поставиха множество такива купчини, ние се отблъснахме от брега и заплавахме, но не край прибрежните плитковини, а навътре в лагуната.

Преминахме над кораловите рифове, около които под водата кипеше живот. Скоро в една от тъмните подводни пещери бе забелязано нещо, всички лодки се устремиха към това място и хвърлиха котва покрай рифа. На всяка лодка хората държаха в готовност стоманените си харпуни.

Снопчетата лиани бяха спуснати за минута във водата, а после островитяните започнаха отново да ги бият този път по носа на лодките. Стиснали лианите в ръце, жените скочиха в прозрачната вода и ги поставиха недалеч от пещерата. През цялото това време мъжете стояха с харпуните, готови всеки миг да се гмурнат.

Очевидно лианите отделят някакво вещество, което частично парализира и в същото време привлича рибите. Обикновено пъргави и подвижни, този път те изплуваха от пролуките някак си полусънни и

започнаха веднага да се издигат нагоре. Мъжете с харпуните се нахвърлиха върху лесната плячка. За два часа ние запасихме с риба цялото село. Свободните места в лодките бяха заети от червени, сини, зелени, кафяви, бели и черни риби, някои от които с дължина до четири фута.

Привечер нашите лодки се завърнаха благополучно в Ломалома. В кошниците ни — „катекете“ — имаше две дузини риби, две костенурки, множество различни мекотели, стриди, змиорки, яйца от костенурки и тридесет и седем „унга вули“. Селото приветствува радостно ловците. Моят приятел вождът Тупа ми каза, че на следващия ден в моя чест ще се състои голям празник.

Тази вечер се чувствувах почти съвсем здрав. Бях укрепнал от прекараните три дни на свеж въздух, хранейки се с нежното месо на „унга вули“ и целебното кокосово мляко. През цялото време ходех на набедрен пояс, цели часове лежах на слънце, скитах край брега, спях или се забавлявах с приятелите си — какво по-полезно за здравето от това!

Очаквах празника с нетърпение.

Цялата сутрин жителите на селището се готвеха за него. Навсякъде бяха запалени огънове в пръстените огнища — остроумни приспособления за приготвяне на храната. В земята се изкопават десетки неголеми ями с дълбочина около два фута, на дъното им се хвърлят горещи въглини, които се закриват със слой от гладки камъни. Храната, обвита в бананови листа, се поставя върху горещите камъни и после се насипва пясък. Когато след три часа извадят месото от ямата, то е станало толкова нежно, че лесно се отделя от костите.

В селото заклаха две свине, изпекоха десет пилета, сто фунта риба, тридесет „унга вули“, приготвиха много кумала, банани, касава, плодове на хлебното дърво, сладки картофи — всичко, което се намираще през този сезон. Събрани бяха всевъзможни плодове — манго, плодове на пъпешово дърво, ананаси и други, каквито никога по-рано не бях виждал.

Имаше и много зелени кокосови орехи — без тях на Тувута не минаваше нито един празник.

По цялата дължина на поляната сред селото бяха разстлани палмови листа. Храната беше извадена от огнищата и поставена върху листата така, че всеки можеше да си вземе от всяко блюдо.

Седяхме със скръстени крака — вече можех да седя по туземния обичай — пред цялото това приказно великолепие. Като гост бяха ми определили почетно място и ми дадоха няколко гирлянди от хибискусови влакна, обвити с цветя. В знак на благодарност за добрината и гостоприемството аз ги окачих на шията си, въпреки че това беше свързано с някои неудобства.

Вождът ми кимна с глава, като ме покани да започна пиршеството. Вкусих от най-близкото блюдо и всички последваха моя пример. Стараех се да опитам по малко от всичко. Цял час ние ядахме, разговаряхме и отново ядахме. Към края на обедата бях вече толкова преял, че само от вида на храната ми се потърсваше.

Островитяните обичат лакомниците — колкото повече ядах, толкова по-радостно ми се усмихваха.

Накрая вождът стана и произнесе трогателна реч. После говори пасторът, след него учителят и моят приятел, философът с печалното лице. След това ме помолиха да разкажа историята на моето пътешествие, която бе изслушана с най-голямо удоволствие. Появиха се девойки и в седнало положение изпълниха своя причудлив танец. След това вождът се изправи и покани всички в колибата си да пият янгона.

Спомняйки си какво се беше случило с мен миналия път, реших да пия по-малко. За да не обидя приятелите, отидох у вожда, но след втората чаша се извиних и се прибрах да спя.

Следващата седмица беше мъчителна за мен. Бях обикнал острова, харесваше ми се да живея тук, но аз се стремях към Мери и през цялото време мислех за това, как да изпратя вест до нея и родителите си. Но аз бях откъснат от света.

Прекарвах дните в тихо отчаяние. Часове наред седях на брега и погледът ми се плъзгаше покрай бучащия риф към пустинния хоризонт. Не ме напускаше надеждата, че може би ей сега, след малко, ще се появи мачта.

За да убия времето и да прогоня печалните мисли, извършвах безкрайни разходки из селото, като спирах почти пред всяка колиба.

Наблюдавах как жените, събрани на шумни, весели групи, плетат яркоцветни рогозки, как използват кората на черничевото дърво за боядисване на тъкани, как плетат кошници и ветрила от палмови листа

и от листа на панданус, как приготвят храната, гледат децата и подреждат колибите си.

Жените имат някои задължения към селото, често наглед неприсъщи за тях. Но у островитяните, живеещи сред природата, е трудно да се разграничи женският от мъжкия труд. Жените носят вода, събират гориво, помагат за обработката на градините, ловят риба с мрежи в лагуната и се гмуркат за молюски. Те приготвят храната, изпират дрехите и се грижат за домакинството. Жителите на Тувута са най-чистоплътните от всички туземни народи, които съм срещал. Те неуморно се къпят и перат дрехите си. Колибите и улиците на селото блестят от чистота. Мъжете и жените тук са еднакво придирчиви към косите си и старателно причесват буйните си къдри.

Икономиката на Тувута е организирана предимно на кооперативни начала, а отчасти съществува и обществена собственост. Семействата владеят свои участъци в гората. Земята се обработва обикновено от главата на семейството и синовете му. Когато островитяните съберат реколтата, веднага засяват отново участъка и така се осигурява непрекъснато производство на хранителни запаси. Плодородната почва не се нуждае от наторяване, нито от напояване, нито да бъде разоравана. Достатъчно е само да се засява и почиства от бурени, за да се получи богата реколта.

Плодните дървета, кокосовите палми и горските пътеки са обществена собственост. Вождът се разпорежда с тях. Ако се нуждаят от грижи, вождът минава вечер из селото, назовава имена и разпределя задълженията и всички му се подчиняват.

Домовете си те строят и ремонтират, както това правят пчелите — всички заедно. Със съвместни усилия се строят и лодките.

При това изобилие на продукти много е лесно да се издържат старците и недъгавите. Болестите, които тук се появяват рядко, се лекуват с треви. Докторите не биха имали работа на острова.

Обикновено денят в Ломалома протича така: всички стават при първите лъчи на слънцето. До осем часа, когато жените поднасят закуската, не се върши нищо. Закуската е твърде проста. Обикновено се състои от кумала, риба, варени банани, раци и пресни плодове.

След закуската жените почистват колибите, перат, плетат рогозки. Мъжете точат копията или ножовете, поправят жилищата или лодките. Към единадесет часа заедно със синовете си те отиват в

гората и към два часа се завръщат натоварени с плодове и зеленчуци. Кошниците носят на краищата на тояги, праметнати през раменете.

Всички обядват леко и до вечерта всеки си намира някакво занимание — едни ловят риба, други спят, трети разговарят или помагат на съседите си. Всеки обезателно отделя време и да се изкъпе.

Островитяните вечерят на здрачаване и това е основното им ядене през деня. Но и тази храна не може да се нарече тежка, тъй като на острова няма тежки храни, с изключение на свинското месо или пилетата, които тук се употребяват доста рядко. Вечерята се приготвя грижливо и се състои от най-разнообразни ястия.

Вечер жителите на Ломалома седят пред прага на колибите си, наблюдават игрите на децата и приказват със съседите си. Към девет часа всички започват да се прозяват широко, фенерите угасват и настъпва тишина.

В тази атмосфера на спокоен живот аз тъгувах, разхождах се край брега и гледах към хоризонта. Непрекъснато се ослушвах няма ли да се раздаде викът: „Платно!“ Мислено бях в Сидней при Мери. Какво ли мислеше сега тя? Получила ли бе моето писмо, оставено в Пощенския залив преди близо четири месеца?

Не знаех, че тя е получила писмото ми в началото на октомври, след като е било предадено през август в пощата на Гуаянвил. Но тя бе узнала от него само това, че в края на юли бях отплавал от Галапагос в западна посока.

Очаквах да пристигна с „Езичник“ в Сидней в края на септември, а сега беше вече средата на ноември, шест седмици след определения срок. Мери сигурно се безпокоеше.

Настъпи утрото на 15-и ноември. Започваше още един ден на тревоги и надежди. Крайно време беше вече да се случи нещо. И то се случи.

Над брега внезапно проехтя вик, подхванат мигновено из селото. Като чух „лако мото“, разбрах, че на хоризонта се е появило платно. Закуцуках към брега.

Действително се виждаше платно, то се движеше успоредно на брега. Това беше моторна шхуна с помощно платно, която плаваше с голяма скорост. Итчи и Майк се заеха да вдигат и спускат сигналното платно, а Бил и Джо запалиха четирите купа вършина и усърдно раздухваха огъня. Суви и Тукай бягаха по брега и размахваха над

главите си риболовни мрежи. Цял хор от гласове загърмя, цялото село бе в движение. Сред общата суматоха само Уна стоеше мълчалива.

Ярки пламъци лумнаха нагоре, син дим се заизвива на спирали към небето. Всички погледи бяха устремени към платното, което невъзмутимо продължаваше пътя си. Изминаха двадесет минути, а шхуната не изменяше своя курс. Отново ме обзе същото отчаяние, както преди десет дни, когато от другия кораб не бяха забелязали сигналите ни. В огньовете бяха хвърлени още вършини.

Внезапно платното изчезна от поглед. Знаех, че то не можеше да се скрие тъй близо зад хоризонта, това бе недопустимо. Разбрах, че на шхуната бяха забелязали нашите сигнали, спуснали бяха платното и идваха към брега, за да разберат какво има. Скоро носът на шхуната се показва и аз започнах да подскачам и викам по-лудешки от всички останали.

Цяла група от нас скочихме в лодката на Итчи и загребахме срещу шхуната, за да ѝ покажем прохода между рифовете. Скоро прочетох на корпуса названието ѝ. То бе „Лае“ — шхуна, пренасяща копра. Когато нашата лодка дойде до борда ѝ, бързо се прехвърлих на палубата. Капитанът, възрастен, мрачен туземец от Фиджи, който от много години се занимаваше с търговия из островите, не говореше английски. Но с неговия помощник, млад тонганец, можахме криволяво да се разберем.

Бавно и отчетливо изговаряйки всяка дума, аз разказах как съм се озовал на острова и помолих да ме вземат на борда. Помощникът се съвещава малко със стария морски вълк и ми каза, че са съгласни. Обясни ми, че шхуната принадлежи на Стокуел, търговец от Вануа Мбалаву. Тя трябваше да отиде за копра на още два острова и после да се върне на север.

Старата шхуна хвърли тежката си котва край пясъчния бряг на Ломалома. С присъщото на жителите на Фиджи дружелюбие капитанът, помощникът и целият екипаж слязоха с мен на брега, за да си пораздвижат краката.

Закрачих бързо към колибата, а след мене с мрачни лица вървяха Итчи, Бил, Джо, Майк и Тупа. Уна бе вече там и бе успяла акуратно да опакова скромните ми вещи в стария сандък, подарен ми от Итчи. Тя клатеше глава и ме уговаряше да не заминавам. Вехтият ми и изтъркан син костюм висеше до вратата. Взех го и влязох в колибата, снех

„зулу“ и с помощта на Итчи облякох костюма, една опърпана бяла риза и чисти чорапи. Когато излязох навън, приятелите ми ме обкръжиха с печални лица.

Настъпиха най-тежките минути. Как да се сбогувам с хората, които ми бяха спасили живота и бяха проявили толкова доброта и великодушие? Само стисках ръцете на всички, но душата ми бе пълна със смут и вълнение.

Когато се прощавах с Уна, тя все още клатеше глава и твърдеше, че още не съм укрепнал достатъчно, за да заминавам. Итчи и вождът бяха отпуснали глави. Бил, Джо и Майк стояха встрани. Пасторът, учителят и печалният философ ме гледаха право в очите и се усмихваха храбро. Тукай и Суви бяха навъсени. Семействата на приятелите ми също стояха наблизко мълчаливи. Колкото и да ми беше трудно да се разделя с тях, не ми оставаше нищо друго.

Магнах с ръка за сбогом и скочих в лодката. В последната минута Итчи също тръгна със своята лодка да ме изпрати до шхуната. Отново ръкостискания, прощални усмивки и възгласи. Котвата се вдигна, моторът зарева и старата шхуна, като потрепера, потегли към прохода между рифовете. Лодката на Итчи ни последва чак докато излязохме в открито море. Скоро тя и Ломалома се стопиха в далечината.

АВСТРАЛИЯ

Към обед хвърлихме котва пред кораловия риф, опасващ Найау — първия от двата острова, които трябваше да посетим. Излязох на брега, за да погледам как приемат копрата. Когато местният вожд научи за моите приключения, веднага ме покани да прием янгона. На бърза ръка сготвиха пиле, донесоха връзка банани и аз се гощавах с тях сред кръг от усмихнати лица.

Разказах за своето плаване с помощта на мимики и жестове, като се ползувах и от придобитите си слаби знания на местния език. Един път се оказа недостатъчно и повторих още един път разказа си. Съобщиха ми, че шхуната трябва да потегли за другото село край брега. Пих на крак традиционната чаша с янгона, поблагодарих на жителите за гостоприемството и се върнах на шхуната.

Във второто село се повтори същата церемония. Най-лошото бе, че трябваше да изям още едно пиле и грозд банани.

Остров Найау беше родината на Итчи и Уна, която те бяха напуснали в търсенето на щастието. Сега се намирах в селото, където те някога бяха живели. Срегнах вече грохналите родители на Уна, една почтена двойка, женени от четиридесет и две години. Бащата на Итчи вече не бе между живите, но ме заведоха при старата му и сляпа майка. Казаха, че Итчика е помогнал на „кай вавалаге“ (белия човек). Тя кимна, усмихна се и не каза нито дума.

Тази нощ спях при родителите на Уна. Преди разсъмване, както бе уговорено, ме разбудиха и отведоха на шхуната, която се полюшваше над водата. Един час след изгрев-слънце хвърлихме котва пред малкото островче Тития-последната спирка преди завръщането на шхуната във Вануа Мбалаву. Далече на югоизток зърнах сивия връх на вулкана в Тувута.

Изглежда, жителите на Фиджи считат гостоприемството за свой свещен дълг. Едва бях слязъл на брега на Тития и ми бе връчен „ключ“ на селото. Като отплата за грижите и угощението два пъти разказах историята на своето плаване. Тъй като нямаше време да пия

янгона, стиснах ръка на тези, които бяха най-близко до мене, и се отправих към димящата шхуна.

Отдалечихме се от рифа и взехме курс на север към продълговатия извит остров Вануа Мбалаву.

На острова имаше радиостанция и аз реших незабавно да се обадя на Мери и майка ми. Освен това ми казаха, че край Вануа Мбалаву често минават кораби на път към Сува, главното пристанище на Фиджи. Струваше ми се невероятно, че след няколко часа ще се свържа по радиото с Мери.

Пътят на шхуната минаваше през главозамайващ лабиринт от коралови рифове, които изобилствуват така много въз Фиджи. Влязохме в широкия залив и хвърлихме котва срещу бялата търговска кантора. Край нас сновяха множество ветроходни съдове. Голямо село се гущеше под високите палми край брега.

Отидох с първата лодка на брега, за да поговоря с господин Стокуел. Намерих го в склада, където приемаше и претегляше превозената копра. Беше с широкопола шапка, къси панталони и сандали.

Постоях малко, опрян на бастуна си, и гледах как той търгува със снажните босоноги туземци. Имаше златист загар на кожата, смееше се гръмко и макар че беше леко посивял, хвърляше с леснина върху кантара тежките торби с копра.

Като ме видя, той се сепна, тъй като бели хора тук се появяваха рядко.

Аз му се представих, стиснах му ръка и се постарях накратко да му обясня своето появяване на острова. Той иронично се усмихна, на лицето му се отрази недоверие. Тогава в разговора се намеси старият капитан и разказа всичко, което бе слушал за мен в Тувута. Младият тонганец потвърди думите на капитана.

Стокуел слушаше моя разказ за борбата с океана, от време на време дрезгаво възкликваше: „Дявол да го вземе!“ — и лицето му все по-широко се разтваряше в усмивка. Когато разказах за урагана, той само промълви: „Гледай ти!“

Разбрах, че му е трудно да повярва всичко. И все пак в края на краищата повярва. Достатъчно бе да ме погледне — костите ми още стърчаха изпод кожата след изпитанията на петмесечното плаване;

старият капитан и младият тонганец потвърдиха, че останките на яхтата още се търкалят край брега на Тувута.

Стокуел седна и ми предложи да се разположа по-удобно. Аз продължих своя разказ. Той слушаше с отворена уста, без да откъсва очи от лицето ми. После внезапно скочи, хвана ме за ръка и ме поведе към дома си. Дълги часове преседяхме там, докато го осведомя за всички перипетии на плаването ми. Когато завърших, той няколко минути не промълви нито дума. Поклати глава, усмихна се, после ме засипа с въпроси. Особено се интересуваше от урагана и от дългите ми търсения на земя. Накрая каза: „Вие сте поставили рекорд за плаване сам с временно стъкмяване, ако е истина това, че сте се добрали дотук с разнебитената си яхта от самите острови Суворов.“

Той отбеляза, че здравата ми е провървяло, като успешно съм преминал рифа в Тувута. После внезапно попита:

— А как изглежда вашата жена? Бих искал да видя жената, за която човек е готов да преплава Тихия океан.

За мен Мери е винаги приятна тема за разговор, тема, която ме прави особено красноречив, и аз с удоволствие заразказвах за нея.

След това Стокуел на свой ред дълги часове ми разказва за своя живот на Фиджи, където бе прекарал повече от тридесет години. Той бе виждал останките на много прекрасни съдове, намерили своя край в острите крайбрежни скали на тези острови. Аз не бях първият корабкрушенец, попаднал на Вануа Мбалаву. Но често морето е поглъщало кораба заедно с екипажа и нито един човек не се е добирал до брега. Стокуел ми разказа за внезапните урагани, за кораловите образувания в крайбрежните плитчини и за предателските течения. Аз се почувствувах щастлив, че съм останал жив, че не ме застигна втори ураган, че като по чудо бях преминал назъбения риф и че предателските течения не ме погубиха.

Започна да се мръква и аз изявих желанието си да се обадя на Мери и родителите си. Но Стокуел каза, че радиопредавателят е повреден и мога да изпратя радиograma едва от Сува на главния остров Вити Леву, разположен на сто и осемдесет мили на запад. Оставихме разглеждането на този въпрос за след вечерята и най-любезно бях поканен на трапезата.

Мисис Стокуел, една очарователна тонганка, бе приготвила за мен превъзходна „американска“ вечеря. Тя се, състоеше от шунка с

яйца, истински пшеничен хляб, кафе и баница с ябълки. След дългата употреба на туземни ястия по-малко полезната „цивилизована“ храна ми се видя чудесна.

През тази нощ спях на мека постеля. Спях превъзходно, тъй като късно през нощта бяхме решили със Стокуел да се отправя с катер до близкия остров Канатея, а там стоеше натоварена с копра шхуна, готвеща се да отиде в Сува.

След неделната закуска от овесена каша, пържени яйца и пандишпан — още една мила отстъпка на моя американски вкус от страна на мисис Стокуел — излязохме с моя любезен домакин на верандата, за да поговорим. Очаквахме прилива, тъй като само тогава катерът би могъл да премине над рифовете и да се отправи за Канатея. Когато нивото на водата достатъчно се издигна, аз се сбoguвах и отново потеглих на път.

Малкият катер заплава покрай брега, обрасъл целият с палми, чиито листа сънливо висяха в тропическия зной. В лагуната имаше няколко безформени островчета, обкръжени с коралови рифове и също обрасли с палми. От време на време вълните се удряха в невидимите подводни скали и изригнаха пръски като малки експлозии. Тук имаше пристанище, което някога е приютявало китоловците и ловците на бисери. Сега в него идваха само малки шхуни с копра и много рядко „рицари на двадесетия век“, претърпели крушение по пътя към дамата на сърцето. Преминахме над рифа срещу дългия и тесен залив. Насреща зад осеяното с рифове открито водно пространство се виждаше Канатея. Сгушена до брега, стоеше малка шхуна.

Рулевиът ловко преведе катера между рифовете и скоро ние се привързахме до шхуната. Тя се наричаше „Туи Сакоу“, беше цялата от стомана, с водоизместимост 700 тона, добре стъкмена и бързоходна. Аз се прехвърлих на борда и отидох при капитана.

Шхуната беше вече натоварена с копра и готова да отплава за Сува. Екипажът и смяташе да потеглят в понеделник, като по пътя си се отбият в Найтамба, за да вземат на борда един пасажер и малко товар. Следобед, за да убием времето, седяхме на слънчевата палуба и ловяхме риба.

В понеделник сутринта още по тъмно вдигнахме носовата и кърмовата котва и излязохме от тясната коралова лагуна. Вануа

Мбалаву остана от дясната ни страна, вляво бе остров Хет, а пред нас се виждаше сивият купол на Найтамба.

В кораловата бариера, обкръжаваща Найтамба, нямаше проход. Шхуната бавно се движеше покрай нея назад и напред, докато товарът бе прехвърлен на брега с помощта на дълги гребни лодки. Още с първата лодка излязох на обраслия с буйна растителност остров, за да взема пасажера и неговия багаж. Високата скалиста повърхност на острова се спускаше полегато към океана и цялото крайбрежие бе гъсто обрасло с кокосови палми.

Спряхме пред малък бетонен пристан, построен за товарене на копрата. Оттам ни поздрави Гас Хеннинг — дългогодишен обитател и мореплавател в тая част на Тихия океан. Още щом лодката бе привързана за пристана, скочих на него и Хеннинг ме поведе да разгледам острова, който от съвсем запусиял някога сега се бе превърнал в истински тропически рай.

Запознах се с мисис Хеннинг, енергична и приветлива жена. Тя ме покани в просторната си гостна, където европейският комфорт бе съчетан с тихото спокойствие на южните морета. Туземна босонога девойка, опасана със зулу, поднесе чай. Разказах на семейството Хеннинг дългата история на моето пътешествие, но този път с мен не беше старият капитан, за да потвърди моите думи.

Историите за корабокрушения не бяха нещо ново за жителите на Найтамба. Не един търсач на приключения по неволя бе попадал тук. Въпреки това съпрузите Хеннинг бяха поразени от трудностите, с които се бях сблъскал из пътя си през океана, и с искрен интерес слушаха разказа за моите изпитания и приключения.

Старият Гас Хеннинг, който бе проплавал надлъж и нашир не само водите на архипелага Фиджи, но и на голяма част от югоизточния район на Тихия океан, много се огорчи от това, че съм загубил моя малък храбър „Езичник“. Той страстно обичаше морето и корабите. Предложи ми дори да отидем двамата в Тувута, за да проверим не може ли яхтата да бъде ремонтирана. Хеннинг искаше да я види отново оживяла и с издути платна. Но аз описах състоянието на „Езичник“, както го бях видял за последен път: килът дълбоко врязан в пясъка, шпангоутите разсърхнати, обшивката изпочупена, малкото оцелели снасти раздадени на жителите на Ломалома.

Мисис Хеннинг бе много развълнувана, че през всичките тези месеци след отплаването ми от Бисерните острови Мери не бе получила никаква вест от мене. Тя самата бе преживяла много тревоги, когато корабът на Гас не бе се завръщал навреме от далечните си пътувания. На острова нямаше радиостанция, иначе незабавно бихме изпратили радиograma до Австралия.

Семейство Хеннинг пристигнало на острова след Първата световна война и се заело да основе плантация. Децата им взели участие във Втората световна война и след завършването ѝ останали в Англия. Сега старците доживявали своите дни на острова, богат на толкова мили за тях спомени...

„Туи Сакоу“ отплава късно следобед и навлезе в морето Коро с курс към Сува. Фиджи е извънредно живописен архипелаг — отдясно и отляво край нас синееха острови. През нощта се събудих изгладнял и станах, за да направя обичайната си закуска. Неусетно се замислих за бъдещето си и си помечтах за скорошно пристигане в Австралия.

На следното утро малкото корабче се привърза до пристана за копра в Сува и аз излязох на брега. Един висок и живописен туземен полицай ме отведе в имиграционния отдел.

Привикнал в родината си да гледам суровите блюстителите на реда въоръжени с револвери и палки, срещата ми с местния полицай ме порази. Единственото му оръжие беше веселата дружелюбна усмивка, която напълно ме покори.

Гъстите му коси бяха старателно вчесани, морскосинята му куртка беше без яка, добре ушита и с лъскави златни копчета. Полицаят бе препасан с ярък малинов шарф, пристегнат с дебел кожен колан с блестяща медена тока. Бялото му зулу, изпъстрено със стъклени украшения, достигаше до коленете му. Краката на полицая бяха яки и мускулести и той по обичая на Фиджи ходеше бос. Не вярвам някъде по света да има по-живописно облечен полицай.

В управлението ме приеха вежливо и всички формалности бяха изпълнени с невероятна бързина. В нашия свят, където пътуването в чужбина без виза се счита едва ли не за въоръжено нападение, странно бе, че тук въпросът бе уреден тъй просто. Всички, от главния началник до най-низшия босоног служащ, се отнесоха към мен внимателно и любезно.

Горях от нетърпение да известя на Мери за благополучното си пристигане. Радиограмата ми гласеше: „Жив и здрав съм на Фиджи. С първия параход тръгвам за Австралия. Ще се обадя пак. Обичам те. Джони.“

Почти веднага след това, още преди даже Мери да получи моята радиограма, дойде такава от нея. Тя бе чула по радиото съобщение за моето корабкрушение и всяка дума от нейната радиограма говореше какъв тежък камък се бе свалил от сърцето ѝ.

Четях и препрочитах тези думи, които поставяха край на несигурността. Сега още по-страстно се стремях към дома, към очакващото ме там щастие.

Докато чаках в Сува за кораб, трябваше да разреша сложния проблем, при кого да се установя. Шест души настойчиво ме канеха у себе си и ми беше неловко да предпочета един от тях.

Честна дума, не разбирам защо моряците винаги търпят корабкрушения в най-неподходящи за това ъгли на земното кълбо, когато могат да направят това в такова чудесно място като Фиджи.

Най-накрая реших да се установя у младия Ърни Хърли, служащ в параходната компания „Морис Хедстром“. Той беше на моята възраст, женен и имахме много общи интереси.

Бях незабавно взет на буксир от редакционния състав на вестник „Фиджи таймс“ и ме разведоха да разгледам града. Заведоха ме и в яхтклуба, като ме запознаха с всички местни най-добри рулеви. Вестникът помести снимката ми в момент, както разговарям с яхтсмени и представители на местната полиция. Освен това напечатаха прекрасна статия за мен, а вечерта чух името си по радиото. Но тази популярност с нищо не ми помагаше по-скоро да отида при жена си и проблемът за това си оставаше същият, както и тогава, когато бях в Ню Йорк, с тази само разлика, че сега не разполагах с хиляда долара, за да си купя яхта.

Отново трябваше да търся кораб за Австралия. Но в срок от един месец не се очакваше нищо. Билетът за самолет струваше безбожно скъпо, а при това аз нямах абсолютно никакви пари.

Два дни преди това за Нова Зеландия бе отплавал английски товарен кораб, който след престой в Хобарт (Тасмания) щеше да се отправи към Мелбърн. Обърнах се към щаба на новозеландските военновъздушни сили в Сува с молба да ме прехвърлят със самолет в

Оклънд (Нова Зеландия). Оттам можех да догоня кораба. Оказа се, за зла участ, че сега военни самолети не летяха в това направление.

Американският консул ме посъветва да се обърна към военновъздушната база на САЩ, разположена на другия край на големия остров Вити Леву — в Нанди. На следния ден потеглих с местния автобус по прашния път, който лъкатушеше покрай брега. Автобусът ужасно бучеше и подскачаше нагоре-надолу не по-зле, отколкото моят „Езичник“ по време на буря.

Във военновъздушната база разказах на полковника печалните си преживелици през последните месеци. Апелирах към чувството му за романтика и вплетох в разказа името на жена си. Както на всеки американец, пред нещастieto на ближния сърцето му се смекчи. „На военните самолети е забранено да превозват граждански лица — каза той, — но мисля, че на претърпелия крушение моряк можем да окажем помощ.“

До новата година не се предвиждаха никакви полети до Австралия. След три дни обаче щеше да излети самолет до Тонтута (Нова Каледония). В Тонтута — обясни ми полковникът — често спират кораби, идващи от САЩ и Хонолулу, а други отиват обратно. Много рядко обаче хората отиваха на запад. Ако се прехвърлех в Тонтута, имаше опасност за дълго да се закова там. Може би било по-добре да чакам до януари в Нанди.

Имах три дни на разположение, за да претегля всички „за“ и „против“ полета ми до Тонтута. Същевременно продължавах да търся средство да се добера до Австралия. Отново прекосих острова с автобуса и се обърнах към главната кантора на Колониалната захарна компания. Не биха ли могли да ме изпратят с някой от техните кораби до Тасмания? Отново нямах късмет. Всички места бяха заети от служещите в компанията, които отиваха у дома си за коледните празници.

Тогава реших да отлетя в Тонтута. Разбира се, рискувах и там да не намеря желаното превозно средство, но някакво натрапчиво предчувствие ми нашепваше, че всичко ще се нареди добре. Известно е, че оттам отиват кораби за Соломоновите острови и Нова Гвинея. Може би щях да се добера до Австралия откъм север. Така поне щях да се движа към целта.

На сутринта на 28 ноември излетях с един бомбардировъчен самолет. Бях закусил в Нанди, а обядвах вече във въздушната база в Тонтута. След като бях се въртял безпомощно цяла седмица в Нанди, сега бях пропътувал за няколко часа хиляда мили.

Връчих на командира на частта препоръчителното писмо на полковника от Нанди и му разказах за своето злополучно морско пътешествие. Той ме изслуша със съчувствие, но ми каза, че точно сега не са предвидени полети в нужното за мен направление. Дадох ми стая и ми предложиха да чакам.

Отново ми предстояха дни на мъчително бездействие. На втория ден от пристигането ми в Тонтута получих бързо писмо от Мери. Тя го бе писала преди седмица и то ме бе последвало с въздушната поща от Сува и Нанди.

Между редовете на това писмо прочетох как търпеливо ме е чакала Мери през всичките тези дълги месеци. Моето писмо, оставено в Пощенския залив на Галапагос, тя бе получила в първите дни на октомври. В него аз обещавах да бъда в Сидней преди края на септември — с други думи, още тогава бях закъснял с цяла седмица. А сега вече само няколко дни ме делиха от декември!

От Нова Каледония почти не отплаваха кораби, а за параход, отиващ до Австралия, не можеше и да се мисли. Единствената ми надежда бе да пътувам по въздуха. Всеки ден проучвах въздушните разписания. След четири дни вече бях готов да се върна на Фиджи и да започна всичко отначало. Летците ме разубедиха. „Може да се появи случай“ — говореха те. И случаят действително се появи.

Неочаквано на летището се приземи голям четиримоторен самолет. На борда му имаше офицер, отиваш на инспекция в Сидней през Бризбан. Петте дни в напрегнато очакване бяха останали назад — на следното утро ми предстоеше последният етап от пътешествието.

Към обед на трети декември самолетът кацна в Бризбан — на същото летище, откъдето преди деветнадесет месеца бях излетял на юг за сватбата си с Мери. Трудно ми беше да повярвам, че след по-малко от три часа отново ще видя жена си.

Репортери от бризбанските вестници ме фотографираха и ми зададоха въпроси относно пътешествието ми. Изпратих телеграма до Мери, в която ѝ съобщавах часа на пристигането си в Сидней.

Гигантският самолет леко се вдигна във въздуха и забуча над добре познатото ми скалисто крайбрежие. Скоро се спуснахме над Сидней, преминахме над широкото пристанище, направихме кръг над града и се устремихме към пистата за кацане.

Аз бях най-нетърпеливият пътник на борда.

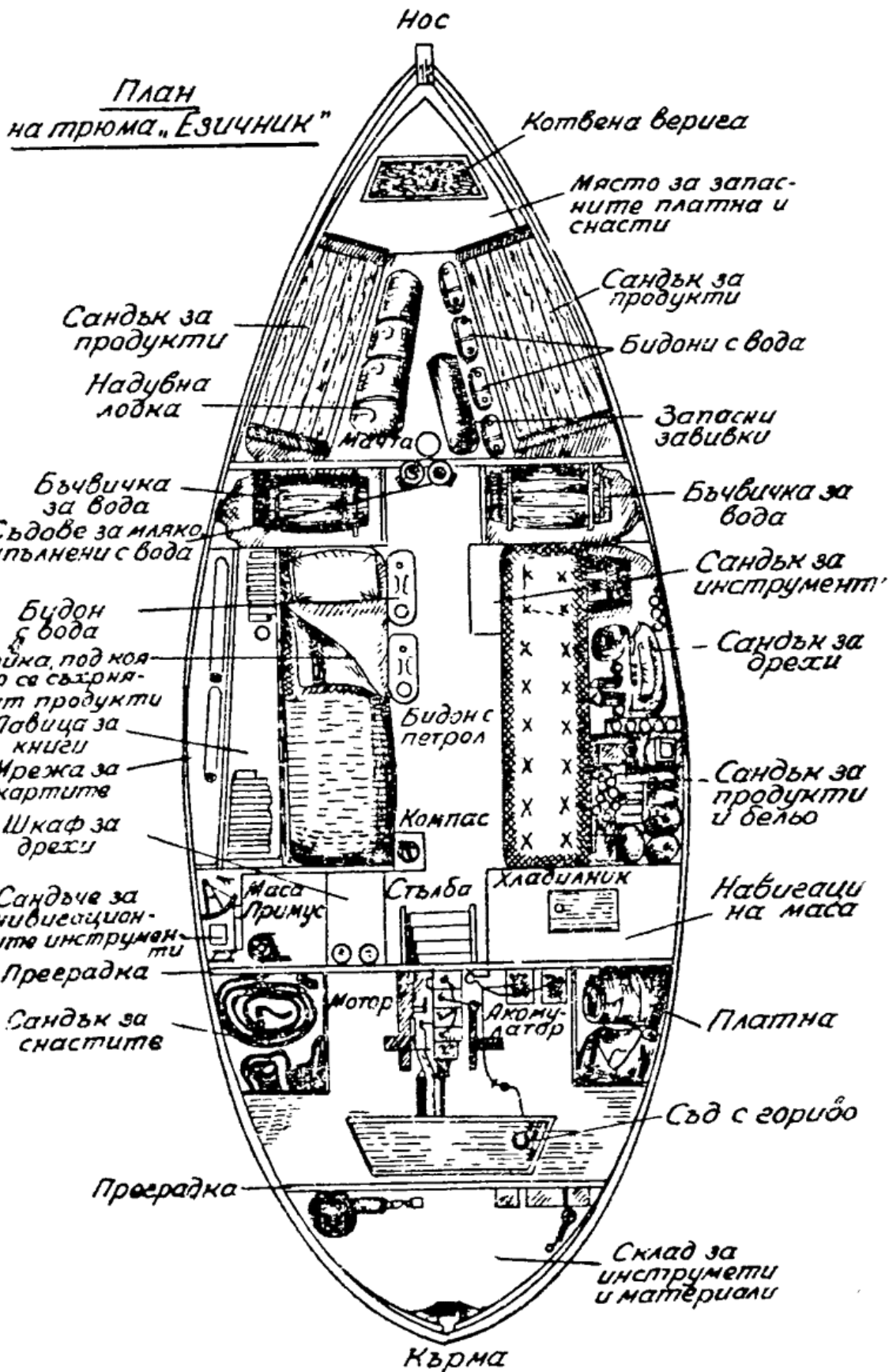
Най-напред бе разтоварен моят багаж и аз бях първият, който скочи от самолета. И изведнъж видях Мери. Помня как тя се хвърли към мен и, струва ми се, и аз се спуснах към нея. Вгледах се в бездънните ѝ сини очи... държах я в обятията си... всичките ми мечти се бяха сбъднали... изпитанията се бяха свършили.

Не мога да опиша тези мигове. Те отлитат много бързо, за да бъдат уловени в думи. Най-главното бе, че отново си бях у дома, при единствената и най-скъпа за мен жена.

КРАЙ

РЕЧНИК НА МОРСКИТЕ ТЕРМИНИ

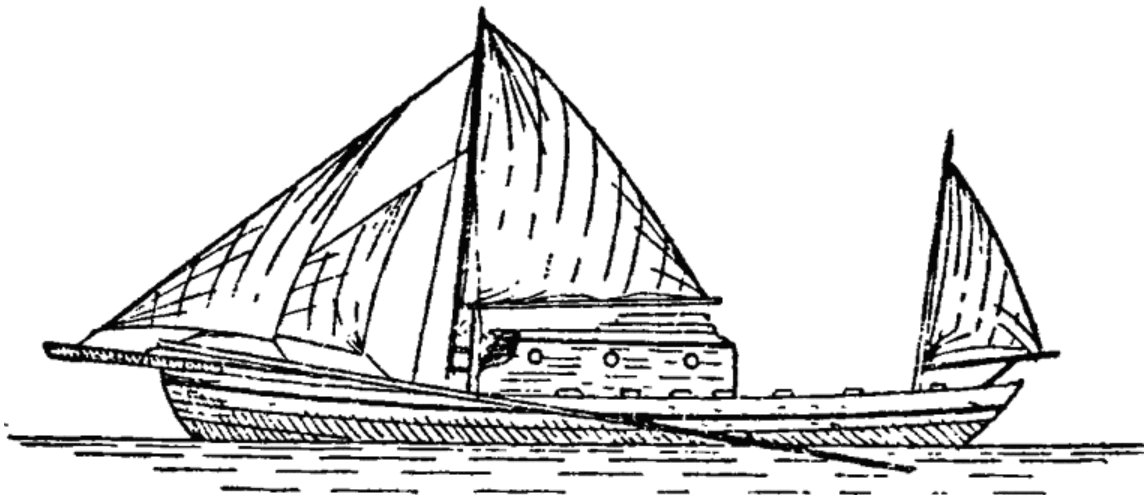
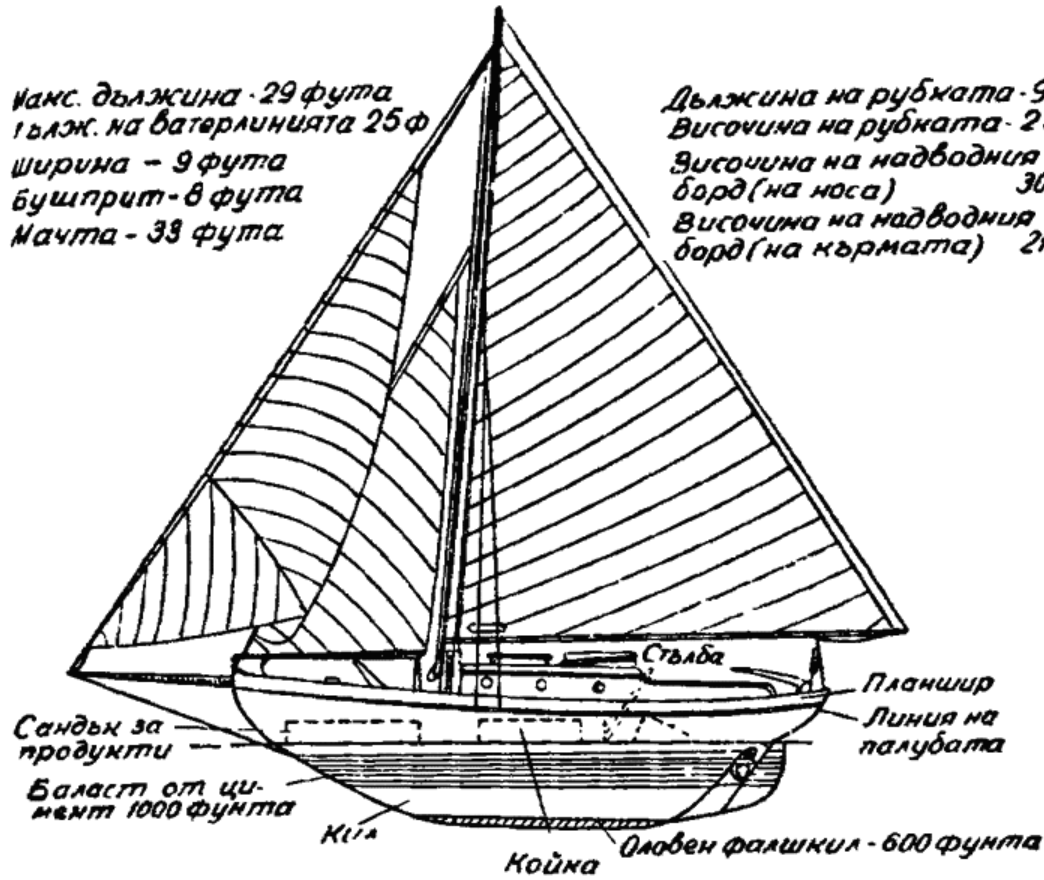

Яхта „ЕЗИЧНИК“

Макс. дължина - 29 фута
 Дълж. на батерлинията 25 ф
 Ширина - 9 фута
 Бушприт - 8 фута
 Мачта - 38 фута

Дължина на рубката - 9 фута
 Височина на рубката - 2 фута
 Височина на надводния
 борд (на носа) 30 дюйма
 Височина на надводния
 борд (на кърмата) 21 дюйма

„Езичник“ след урагана

Ахтерщевен — кърмовата част на корабния скелет, закрепена вертикално или с неголям наклон за кила, носеща цялата тежест на кърмовата конструкция.

Бак — носовата част на палубата.

Бакцаг — вж. Курс относно вятъра.

Бейдевинд — вж. Курс относно вятъра.

Бермудско въоръжение — ветрилно въоръжение (стъкмяване), при което главни се явяват бермудските, т.е. триъгълните ветрила, предната шкаторина на които е закрепена към мачтата посредством пълзуни, а долната с шнуровка се задържа към гика.

Бимси — напречни крепления на корпуса, свързващи двата борда, служещи също така за основа на дъските от палубната настилка.

Блок — скрипец.

Бушприт — на яхтите дървена греда с кръгло сечение, закрепена хоризонтално пред фортщевена. Служи за изнасяне напред на щаговете и закрепване на косите ветрила — кливерите, както кливера на „Езичник“.

Ванти — въжета от неподвижния такелаж, укрепващи мачтата отстрани и малко отзад.

Вантпутенси — железни планки, закрепени към бордовете на яхтата. Към вантпутенсите посредством шегели се задържат талрепите, с помощта на които се натягат вантите.

Ватерцаг — въже от неподвижния такелаж, прикрепващо бушприта отдолу. Единият му край е задържан към предната част (нок) на бушприта, а другият, натягащ се с талреп, към форщевена.

Галс — отсечка от пътя, изминат от кораба при лавировка.

Галфвинд — вж. Курс относно вятъра.

Гафел — дървена греда с кръгло сечение, стесняваща се към краищата. Служи за поставяне и носене на гафелното ветрило.

Гик — дървена греда с кръгло сечение, стесняваща се към краищата и подвижно закрепена с въртел към мачтата. Служи за закрепване на долната шкаторина на гафелните и бермудските ветрила, а понякога и на стаксела, както например на „Езичник“.

Грот — главното ветрило, вдигащо се на гротмачтата.

Дрейф — отклонение на движещ се кораб от линията на неговия курс под влияние на вятър или течение, а също така отнасяне на кораб, стоящ на котва при щорм, когато котвата не може да го задържи на

място. Лежане в дрейф — ветрилата са разположени така, че едните теглят кораба напред, а другите — назад, в резултат на което той стои на място.

Задрайване — плътно затваряне на илюминатори, люкове и пр.

Илюминатори — прозорци на кораба, обикновено кръгли, отварящи се или неподвижни, бордови или палубни.

Йол — неголям ветроходен кораб с две мачти. Предната мачта се нарича гротмачта, а задната — бизанмачта.

Карлингси — дървени греди, поддържащи бимсите и свързващи ги помежду им.

Кил — главната надлъжна свързка, явяваща се като гръбнак на кораба. На кила се закрепят шпангоутите.

Кингстон — клапан в подводната част на кораба, служещ в случай на необходимост за потапяне на кораба или за изпускане на водата от него, когато той е изтеглен на брега.

Кливер — на тендера, йола и някои други кораби второто пред гротмачтата триъгълно ветрило.

Клюз — изведена през борда на палубата стоманена или чугунена тръба, в която преминава котвената верига.

Кнехтове — на малките яхти, стоманени или медни, обикновено лети двойни или кръстообразни устройства, надеждно закрепени за палубата. На кнехтовете се задържат швартовите — въжета, с които се швартова, т.е. задържа корабът към пристан, друг кораб и т.н.

Кокпит — на катерите и ветроходните яхти открито водонепроницаемо и обикновено самоотливно помещение, врязано в кърмовата част на палубата. В краищата се обгражда с невисоки комингси.

Комингс — дъски или греди, ограждащи люковете, стените на яхтената рубка, а също така и на кокпита.

Курс относно вятъра — определя се от величината на ъгъла между диаметралната плоскост на кораба и направлението на вятъра. Бейдевинд — „остър“, когато корабът не може да се движи по-остро към вятъра, и „пълен“ — до 90°; пълни курсове: галфвинд — вятърът духа точно встрани, под ъгъл, близък на 90°; бакцаг — вятърът духа от 90 до 135°, считано от носа на кораба, и пълен от 135 до 180°; фордевинд — точно по кърмата, т.е. под ъгъл 180°. Различават се курсове от десен и от ляв галс.

Лаг — прибор за определяне скоростта на кораба.

Лавировка — движение на ветроходен кораб по зигзагообразна линия.

Леер — перила от металически прътове и въжета на корабите, нямащи фалшборд (продължение на борда над горната палуба); въжета, натегнати на палубата по време на буря, за които се задържат хората при движение.

Ликтрос — меко въже, зашито към краищата на ветрилата, предпазващо ги от скъсване.

Лот — прибор за измерване на морските дълбочини. Ръчният лот се състои от конусообразна тежест с отворстие на върха, за което се задържа лотлин (тънко въже).

Люк — отворите в палубата за влизане във вътрешните помещения на кораба, за достъп на въздух и светлина. Люковете имат водонепроницаеми капаци или други приспособления за затваряне.

Наветрен борд — този, в който духа вятърът.

Обшивка — обвивка на кораба, т.е. неговите бордове и дъното, закрепена за шпангоутите и състояща се от отделни пояси. Обшивката бива дървена или металическа. На „Езичник“ обшивката била от дъбови дъски с дебелина един дюйм.

Планшир — тук най-горната греда на фалшборда, обдялана във вид на перила.

Плаваща котва — пирамидообразна брезентова торба, широката част на която е разпъната с разпонки, а в тесния край има отвор и малка тежест. Опирайки плоскостта си на водата, плаващата котва почти през цялото време остава на място, поради което носят (или кърмата) на кораба, свързан посредством въже с котвата, постоянно е обърнат срещу вятъра, т.е. намира се в най-безопасно положение. Плаващата котва се използва по време на силен щорм (буря), когато корабът не е в състояние да носи никакви ветрила.

Погон — металически П-образен прът, закрепен на палубата. По дължината на хоризонталната му част се движи блокшкотът — въжета, служещи за управление на ветрилата.

Подветрен борд — противоположен на този, на който духа вятърът.

Рангоут — всички дървени или стоманени детайли, служещи за поставяне и носене на ветрилата.

Риф — 1) коралова или скалиста верига, скрита или малко издигаща се над водата; 2) един или повече редове щерти (неголеми и тънки въженца), пришити от двете страни на ветрилото. Вземане на рифове — свързване на щертите под ветрилото, намалявайки с това неговата площ.

Рифсезни — в дадения случай рифщерти (вж. Риф 2).

Рубка — на големите яхти жилищно помещение в корпуса на кораба. Горната част на нейните стени, издигащи се над палубата, се наричат комингси на рубката. На комингсите обикновено има илюминатори.

Румб — направление от наблюдателя към която и да е точка от окръжността на хоризонта, а също така ъгълът между тези направления и меридиана, на който се намира наблюдателят. Главните румбове са четири, насочени на север, юг, изток, запад. Цялата окръжност се дели на 32 румба. Ъгълът между главните румбове е равен на 90° , а между всеки от 32-та румба — $11\frac{1}{4}^\circ$.

Румпел — лост, задържан в горната част на балера (оста на руля) и служещ за преместване перото на руля вдясно и вляво.

Сегарси — дървени или металически обшити с кожа обръчи, надянати на мачтата. Към сегарсите се задържа предната шкаторина на ветрилото.

Сезни — къси плетени въженца. Сезните служат за прихващане на ветрилата към реите.

Секстан — мореходен ъгломерен инструмент. Използува се при определяне мястото на кораба в морето по астрономически начин или по брегови ориентири.

Стаксел — триъгълно ветрило, вдигащо се по щага. На едномачтовите яхти.

Такелаж — всички въжета на кораба, служещи за укрепване, вдигане и управление на ветрилата. Различава се неподвижен такелаж — за укрепване на мачтата, бушприта и т.н. — и подвижен такелаж, служещ за вдигане и спускане на реите, гафела и ветрилата и управлението им.

Талреп — приспособление за натягане на вантите и щаговете.

Трисел — остаряло название на гафелното ветрило, прието сега само на големите товарни ветроходи.

Трюм — най-ниската част на вътрешното пространство на кораба.

Фал — въже, служещо за вдигане на ветрилата.

Фалшборд — продължение на борда над горната палуба, предпазващо от падане зад борд. Върху фалшборда е закрепен планширът.

Фалшкил — на ветроходните яхти металически кил, отлят от чугун или олово и закрепен под дървения кил. Служи за противодействие, увеличаващо устойчивостта на яхтата.

Форпик — най-предното помещение на яхтата, служещо за поместване на котвените вериги и яхтена магазия.

Форщевен — носовата част на корабния скелет, поставена вертикално или с някакъв наклон напред и закрепена за кила. Предната част се нарича вълнорез.

Шегел — подковообразна скоба с болт. Служи за съединяване на неподвижния такелаж към палубните оковки, ветрилата и пр.

Шкаторина — краищата на ветрилото, обшити с ликтрос.

Шкот — въже от подвижния такелаж, служещо за управление на ветрилата, т.е. за поставянето им в нужното положение.

Щаг — въже от неподвижния такелаж, укрепващо мачтата отпред, а на някои яхти с бермудско въоръжение и отзад (ахтерщаг).

Ют — кърмовата част на палубата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.